

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

26'ncı Toplantı
15 Ocak 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, görsel basın toplantı salonundan çıkarılmasına, görüşülecek kanun teklifiyle getirilen düzenlemelere, Hazine ve Maliye Bakanının toplantıya gelmemesine, emekli maaşlarına ve geniş bir yoksulluk olduğuna ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy ve Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan ile 75 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3464)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

-----0-----

26'ncı Toplantı
15 Ocak 2026 Perşembe

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.07'de açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, görsel basın toplantı salonundan çıkarılmasına, görüşülecek kanun teklifiyle getirilen düzenlemelere, Hazine ve Maliye Bakanının toplantıya gelmemesine, emekli maaşlarına ve geniş bir yoksulluk olduğuna ilişkin açıklama yaptı.

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı ve 5 milletvekilinin, (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci ve 9'uncu maddelerinin Anayasa'nın "Başlangıç" bölümüne; 2, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 36, 40, 48, 90, 104, 123, 125, 160, 165 ve 167'nci maddelerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına ilişkin önergesi kabul edilmedi.

Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy ve Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan ile 75 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3464), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 18.21'de toplantıya son verildi.

15 Ocak 2026 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.07
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahipleri, kıymetli kamu kurum ve kuruluşlarımızın üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın güzide mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum, hayırlı sabahlar diliyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 26'ncı Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde (2/3464) esas numaralı Osmaniye Milletvekili Sayın Seydi Gülsoy ve Yozgat Milletvekili Sayın Süleyman Şahan ile 75 milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlar, şöyle önümü bir açarsanız...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, basın mensuplarının çalışma koşullarına lütfen müdahale etmeyelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Ağbaba, Komisyonla alakalı sayın basın mensuplarının da hakkını, hukukunu, çalışma şartlarını tesis etmek benim görevlerim arasında. Hatırlattığınız için teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sağ olun, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, sayın milletvekillerine, teklif sahiplerine söz vermeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakan niye yok?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bürokratlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakan nerede? Bakana gücünüz yetmiyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hukuk nezdinde herkese gücümüz yeter.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakanı getir bakalım bir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Onu siz Komisyona geldiğiniz zaman yapacağız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakanın burada olması lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bakan da utanıyor verdikleri zamdan.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yok, bence öyle bir duygusu yok. Öyle bir duygusu olsa bu zammı teklif...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, şurayı bir açar mısınız? Bir saniye açın, şu önümü açın bir arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir saniye...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Siz, niye, hayırdır? Bir açın bakalım...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Muş, basın mensupları çıkmasın lütfen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, usul neyse o.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Öyle bir usul yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - E, siz zaten konuştunuz Sayın Ağbaba, siz, yeteri kadar konuştunuz zaten.

Değerli milletvekilleri, bir usul tartışması açmadım şu an.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam, açacağım işte şimdi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hani siz talep edersiniz, ben açarım Sayın Ağbabacığım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam, takdir sizin ama basın mensupları çıkmasın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şu simitleri ne yapacaksınız Sayın Başarır, dağıtacak mısınız?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Simitleri dağıtacağım ama basına, AK PARTİ Grubuna yok. Denizli Milletvekili simit yemiyormuş zaten.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Terbiyesizsin sen, terbiyesiz.

CAVİT ARI (Antalya) - Onlar simit yemiyor, börek yiyorlar sabah.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, sayın basın mensupları; toplantınızı yaptınız, sizi bir daha uyarmayacağım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Muş, toplantının sizinle ne ilgisi var? Biz burada...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, siz basın toplantınızı yaptınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Valla bu yaptığınız doğru değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Ağbaba; sizin nedir talebiniz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Her zaman böyle yapmıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, hayır; ben her zaman aynı uygulamayı yapıyorum hatta biraz da geç kaldım, toplantıya yetişemedim. Dolayısıyla yeteri kadar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - İşiniz mi vardı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ankara'nın trafiği var Sayın Ağbaba, ben de maalesef gecikiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Erken çıkacaksınız o zaman, sabah namazından sonra...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, değerli milletvekilleri...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - CHP'nin çözümü bu: "Erken çıkacaksınız." böyle çözüm mü olur Ağbaba ya?

CAVİT ARI (Antalya) - Yirmi yedi yıldır çözseydiniz İsmail Bey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı... Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

Şimdi, Sayın Ağbaba, sizin burada bir...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Trafik varsa erken çıksın, yoksa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Sayın Güneş...

CAVİT ARI (Antalya) - Bizim gibi kalsaydınız Mecliste.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Bizim gibi kalsaydınız Mecliste.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz sizin gibi yapmıyoruz, yedi buçukta geldik, yollar açıldı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Vatandaşa bunu mu diyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) - Hayır, yirmi beş senedir niye yapamamışlar onu soruyoruz, yirmi beş yıl niye yapamamışlar?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ankara'nın trafiği 7.30 en kalabalık olduğu zaman.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Depremzedelerin evlerini yaparsanız, insanlar evlerine taşınır, trafik azalır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Basın mensupları gelsin Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, Sayın Gülsoy'a söz vereceğim, siz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizin usulünüzle ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dün tartıştığınız usulü mü?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Her gün bir yenisini çıkarıyorsunuz, yeni bir icat çıkarıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerçekten çıkarmıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerçekten çıkarıyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Burada soralım, Sayın Oluç burada.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Aynı, aynı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bundan öncekilerde farklı bir şey yaptıysam söylesin, ben adaletine güveniyorum Sayın Oluç'un.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gene mi istiyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) - Teklif usulü hakkında...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, siz Divandasınız, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Ben taktik veriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Taktik veremezsiniz, siz Divandasınız, siz tarafsızsınız.

Sayın Ağbaba, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, görsel basının toplantı salonundan çıkarılmasına, görüşülecek kanun teklifiyle getirilen düzenlemelere, Hazine ve Maliye Bakanının toplantıya gelmemesine, emekli maaşlarına ve geniş bir yoksulluk olduğuna ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, öncelikle, bu basın mensuplarının buradan çıkarılması, muhalefetin sesini kısımaya yönelik tutumunuzdan dolayı sizi kınadığımı belirtmek istiyorum. Bakın, maalesef, bir tripotla, bir telefonla kendimizi ifade etmeye çalışıyoruz; bu tutumunuz doğru değil. Ayrıca, kanun teklifi sahibinin konuşmasını neden canlı vermiyorsunuz, utaniyor musunuz verilen tekliften; onu da sormak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bu, Anayasa'ya aykırı bir teklif. Anayasa'da açıkça yazar, "Herkes, insan haysiyetine yakışır bir şekilde yaşar." der. Bu maaşla, bu verilecek maaşla insanlar haysiyetine yakışır yaşar mı; hepinizin vicdanlarına soruyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada bir teklif var. Sayın MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli de grup toplantısında ifade etti "Bu sefalet ücretidir." dedi, bizim Genel Başkan da. Burada sanıyorum ki muhalefette bulunan diğer partiler; DEM, YENİ YOL, İYİ Parti grupları da aynı düşüncededirler. Bakın, burada hem Meclisin itibarını kurtaralım hem Plan ve Bütçenin itibarını kurtaralım hem de emekliye hiç olmazsa harçlık, sadaka değil, birazcık yaşayabileceği bir ücret verelim.

Teklif burada değerli arkadaşlar, teklifiniz burada. Bakın, gelin, hep beraber bu teklifi yırtıp atalım, yırtalım bu teklifi; bakın, burada teklifimiz hazır, birkaç tane teklifimiz var. Biz müzakereye hazırız arkadaşlar ve seyyanen zam verilmesi lazım. Sayın Muş, bakın, en düşük emekli maaşı 20 bin TL, ortalama emekli maaşı 23 bin civarında; maalesef, dipte buruşmuş durumda. Eskiden bir

memur emeklisi emekli olduğu zaman maaşının yüzde 96'sını alırken şimdi yüzde 43'ünü alıyor. Dolayısıyla, emeklilerin... Bakın, hepinizin anası var, babası var. Anan var, baban var emekli, İsmail yakandan tutar senin, İsmail terlikle kovalar seni, terlikle kovalar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz emeklimizin yanındayız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Der ki: "Oğlum, ben sizi böyle mi yetiştirdim?"

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz sizin gibi söz verip de...

VELİ AĞBABA (Malatya) - "20 bin lirayla nasıl geçineceğim?" diye ananız sorar, babanız sorar, vallahi billahi sorar. Sen bu 20 bin lirayı savunuyorsan sana da bir şey demiyorum, yazıktır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben 20 bin lirayı savunmuyorum, daha fazlasını savunuyorum ama Türkiye'nin imkânlarını da biliyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Değerli arkadaşlar, burada bütün milletvekillerine sesleniyorum: Gelin, biraz vicdanınızı ortaya koyun.

İki, bu bakan niye gelmiyor? Diyor ya bize "Şov yapıyorsun." Gelsin, yüzümüze söylesin. Kim şov yapıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bütçede buradaydı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu grup sabahlara kadar emeklinin düştüğü durumu anlatıyor, gerçekleri anlatıyor; video çekiyor, konuşuyor, günlerdir uyumuyor bu grup. Nerede şov? Nerede şov? Gelsin Bakan, gelsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakan Yardımcısı burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan Yardımcısına biz ne diyeceğiz? Bizim muhatabımız Bakan.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sizin belediyeleriniz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bırak belediyeleri, kendi belediyelerine bak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Emekliye bak, emekliye!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, toparlayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Emekliler perişan durumda.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Emekliyi konuş!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Emeklinin durumuna bak!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, arkadaşlar, bir müsaade edin, ben cevabını veririm.

Bakın, bu simit var ya 20 TL, verilen zam günlük 33 TL. Sayın Mehmet Muş, Sayın Başkan; bir emekli bir simit alırsa çay alamıyor. Burada, şimdi, bugün kandil, hepinizin kandilini de tebrik ediyorum. Şimdi, bu simidi basın mensuplarına ikram edeceğiz, lütfen çayı da siz ikram edin çünkü 33 TL'yle bir çay, bir simit alınamıyor; geldiğimiz durum bu.

Arkadaşlar, değerli arkadaşlar; bakın, geniş bir yoksulluk var. Bakın, bütün emekliler; infaz koruma memur emeklisi de yoksul, öğretmen emeklisi de yoksul, mühendis emeklisi de yoksul. Değerli arkadaşlar, bugün 3600 gün prim ödeyen emekliyle, emekli maaşıyla 9000 gün prim ödeyen, yirmi yıl, otuz yıl, kırk yıl çalışan BAĞ-KUR'lu esnafın aldığı emekli maaşı aynı, ikisi de bu verilen zamlarla 20 bin TL olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Süleyman Bey, sen Yozgat'tan geliyorsun, teklif sahibisin; Seydi Bey...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, en efendinize vermişsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - En saf demeyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, usulü...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama bugün bu kadar şeyi nasıl savunacaksınız ikiniz? Allah, size kolaylık versin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy ve Yozgat Milletvekili Süleyman Şahan ile 75 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3464) ¹

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gülsoy, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım, kurumlarımızın saygıdeğer yöneticileri, bürokratları, değerli basın mensupları; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Bugün Miraç Kandili, hepinizin Miraç Kandili mübarek olsun.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifimiz, Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; Anayasa Mahkemesi kararları gereğince yerine getirilmesi, hukukun belirliliğinin sağlanması, sosyal devlet adaletinin güçlendirilmesi ve ekonomik istihdama yönelik politikaların desteklenmesi gibi çok boyutlu ve sistematik bir amaç çerçevesinde hazırlanmıştır.

1. (2/3464) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Teklifin ana omurgasını 3 temel eksen oluşturmaktadır. Birincisi, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrası ortaya çıkan hukuki boşlukların giderilmesi ve idari uygulamadaki tereddütlerin ortadan kaldırılmasıdır.

İkincisi, sosyal politikalar ve istihdamı desteklemek yoluyla vatandaşlarımızın refahını korumak ve artırılmasıdır. Üçüncüsü ise Türkiye Varlık Fonunun hukuki ve idari yapısının hem Anayasa Mahkemesinin kararlarına hem de piyasa ekonomisinin gereklerine uygun şekilde yeniden netleştirilmesi ve stratejik kurumlarımızın küresel rekabet gücünün artırılmasıdır. Bu çerçevede teklif, kamu personel rejiminde emeklilik ödemelerine, asgari ücret desteğinden medya hizmetlerine, ulaştırma, denetim yetkilerinden Türkiye Varlık Fonunun denetim ve tabiiyet rejimine kadar geniş bir düzenlemeyi kapsamaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; teklifimizin ilk ve en önemli ayağı hukuk devletinin temel taşı olan belirlilik ilkesidir. Anayasa Mahkemesi son dönemde verdiği kararlarla bazı yasal düzenlemelerin çerçevesinin daha net çizilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Biz de bu iradeye uygun olarak da gerekli adımları atıyoruz.

Madde 1 ve madde 2'yle aday memurların güvencesi üzerine düzenleme öngörüyoruz. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki "memuriyetle bağdaşmayacak durumlar" ifadesi ucu açık olduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Bu belirsizlik aday memurlarımız için bir huzursuzluk kaynağı olmakta idi. Yeni düzenlemeyle bu süreci tamamen disiplin cezası şartına bağlıyoruz. Aday memur temel eğitimde başarısız olursa, birden fazla uyarma, kınama alırsa veya aylıktan kesme gibi ağır bir ceza alırsa ilişkisi kesilecektir. Böylece idarenin yorumlanabilir uygulamasının önüne geçiliyor, liyakat ve disipline açık kriterlerle bağdaşmış oluyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127'nci maddesinin ikinci fıkrasında disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisinin zaman aşımına uğrayacağı düzenlenmektedir. Teklifte 3'üncü maddeyle disiplin cezalarının yargı tarafından iptal edilmesi durumunda idarenin yeniden işlem yapma süresi netleştirilmektedir. Bu sayede zaman aşımı belirsizliğini ortadan kaldırmış oluyoruz. Bir yandan disiplin cezasının suçunun cezasız kalmamasını sağlıyor, diğer yandan kamu görevlisinin süresiz bir soruşturma tehdidi altında kalmasını engelleyerek hukuki güvenliği tesis etmiş oluyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2019 yılında bin TL'yle başlayan alt sınır aylık uygulaması bugün sosyal güvenliğin en önemli koruma kalkanlarından biri hâline gelmiştir. 2025 temmuz ayında 16.881 TL olan bu rakam altı aylık enflasyon oranı olan yüzde 12,19'un üzerinde bir artışla yaklaşık yüzde 18,48 oranında artırılarak 20 bin TL'ye yükseltilmektedir. Bu düzenlemeden önce mevcut durumdan 4 milyon 11 bin emeklimiz faydalanırken yapılan düzenlemeyle bu sayının 4 milyon 917 bin kişiye çıkması öngörülmektedir. Düzenlemenin 2026 yılı toplam maliyeti 110,2 milyar TL olarak hesaplanmıştır. Bu rakamlar orta vadeli program hedeflerimizden ve bütçe disiplininin taviz vermeden büyüme sonucu elde edilen refahın toplumun en kıymetli kesimi olan emeklilerimize aktarılmasıdır. Ülkemizde istihdamın artırılması, özellikle ekonomik durgunluk, doğal afet, pandemi gibi olağanüstü dönemlerde mevcut istihdamın korunması için başvurulacak temel politikaların başında mali destek programları gelmektedir. Bu çerçevede kayıtlı istihdamın artırılması, kadınlar, gençler ve engelliler gibi dezavantajlı grupların istihdamının desteklenmesi, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların özendirilmesi, girişimciliğin desteklenmesi amaçlarıyla işverenlere ve sigortalılara yönelik çok sayıda sigorta prim teşviki, destek ve indirimler uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir. Hâlihazırda uygulaması devam eden ve farklı kanunlarda düzenlenen toplamda 14 farklı sigorta prim teşviki, destek ve indirimler bulunmaktadır. İşverenlerimizin üzerindeki mali yükü azaltmak, kayıtlı istihdamı korumak ve rekabet gücünü artırmak için 2016 yılından beri uyguladığımız asgari ücret desteğini asgari ücrete yapılan zam oranında yüzde 27 artarak 2026 yılında da sürdürüyoruz. Sigortalı başına aylık 1.270 TL olmak üzere, günlük 42,33 TL olarak belirlenen bu desteğin yıllık maliyeti 76,37 milyar TL'dir. İstihdamın desteklenmesi amacıyla yürütülen bu programlar kapsamında işverenlerimize 2025 yılının ilk on ayında yaklaşık 358,8 milyar TL, 2004-2025 Ekim arasında ise toplam yaklaşık 1 trilyon 345 milyar TL teşvik desteği sağlanmıştır. Bu teşviklerin her biri uygulandığı dönemde amacına başarıyla hizmet etmiş, özellikle çeşitli nedenlerle iş gücü piyasasında yaşanabilecek daralmaları engellemiştir. Çalışanlarımızın istihdamda kalmalarına ve yeni istihdam alanlarının açılmasına imkân sağlamıştır. Uygulanan sigorta prim teşvikleri sadece işverenleri finansal olarak destekleyen bir mekanizma olmasının ötesinde çalışanlarımızı da doğrudan desteklemektedir. Desteklerle kayıtlı istihdama katılan sigortalıların emeklilik, sağlık hizmetleri, evlenme yardımı, iş kazası kapsamında sağlanan gelir, aylık ve benzeri haklardan yararlanabilmesine imkân sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin ekonomik kalkınma hamlesinin lokomotifleri olan Türkiye Varlık Fonu ve İstanbul Finans Merkeziyle ilgili düzenlemeler bu teklifin önemli maddelerindendir. Anayasa Mahkemesinin denetim usullerine ilişkin iptal gerekçeleri doğrultusunda Türkiye Varlık Fonu ve iştiraklerinin denetim yapısını daha öngörülebilir hâle getiriyoruz. Fon ve bağlı şirketler özel hukuk hükümlerine tabi olarak ticari esnekliklerini koruyacak ancak bağımsız denetimin yanı sıra Cumhurbaşkanı denetim elemanları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun denetimi altına almaya devam edecektir. Bu hem küresel piyasalar için güven verici bir adım hem de millî servetimizin yüksek standartta korunması demektir. Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi bunlar tarafından hâkim hissedar olarak kurulan veya kurulacak şirketler ve alt fonlar ile bunların bedelleri ödenmek suretiyle sermayesinin ya da katılım paylarının yarısından fazlasına sahip olan şirketler, fonlar ve bağlı ortaklarının özel hukuk hükümlerine tabi olduğu açık ve tereddüde yer vermeyecek şekilde hüküm altına alınmaktadır. Bu kapsamda şirketler bakımından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve kendi özel mevzuatlarında uygulanacağı açıkça belirtilmiştir. Böylelikle Anayasa Mahkemesinin özellikle vurguladığı şekilde tabi olunacak hukuki rejime ilişkin genel çerçeve net, belirli ve öngörülebilir hâle getirilmektedir. Bu düzenlemenin devamında söz konusu şirketler ve fonların kamu iktisadi teşebbüsleri de dâhil olmak üzere, sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan şirketlere uygulanan mevzuat hükümlerine, kısıtlamalara ve uygulamalara tabi tutulmayacağı açıkça düzenlenmektedir. Burada altını özellikle çizmek isterim ki bu tercih, bir denetimsizlik ya da imtiyaz yaratma amacı taşımamaktadır, aksine Türkiye Varlık Fonunun kuruluş felsefesine uygun olarak piyasa koşullarında ticari esaslara ve finansal piyasaların dinamik yapısına uygun şekilde faaliyet göstermesini temin etmiş olmaktadır.

Değerli Komisyon üyeleri, Anayasa Mahkemesinin ikinci temel eleştirisi denetim mekanizmasına ilişkindir. Mahkeme 8'inci maddenin beşinci fıkrasında sayılan şirket ve fonların hangi denetim rejimine tabi olduğunun açık olmadığını tespit etmiştir. Bu iptal

üzere yapılan düzenlemeyle 6'ncı maddede yapılan değişiklikle birlikte 8'inci maddenin beşinci fıkrasında sayılan tüm şirket ve fonların 6741 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde düzenlenen denetim kapsamına tabi olduğu açık hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, bağımsız denetim, Cumhurbaşkanlığı tarafından Devlet Denetleme Kurulu denetim elemanlarıncı yürütülecek denetim ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Plan ve Bütçe Komisyonunun denetimi Türkiye Varlık Fonu tarafından bedeli ödenerek iştirak edilen şirketler, fonlar ve bunların bağlı ortakları bakımından da açık ve net biçimde uygulanacaktır. Dolayısıyla, burada, kamuoyunda zaman zaman dile getirilen "Türkiye Varlık Fonu denetimsizdir." yönündeki iddiaların hukuki bir karşılığı bulunmamaktadır; aksine, bu düzenlemeyle denetim rejimi daha açık, daha sistematik ve daha güçlü hâle getirilmektedir. Bu noktada, çok önemli bir denge kurulmaktadır; bir taraftan Türkiye Varlık Fonu ve iştiraklerinin kamu idaresine özgü usul ve esaslarının sınırlamalara tabi olmaması, diğer taraftan ise 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesi hükümlerine tabi olmaya devam edeceği açıkça düzenlenmektedir. Bu durum da hem özel hukuk rejiminin sağladığı esnekliği korumakta hem de piyasa düzenini ve rekabet hukukunu güvence altına almaktadır. Ayrıca, beşinci fıkranın birinci cümlesinde yer alan "657 sayılı Devlet Memurları Kanunu" ibaresinden sonra "12'nci maddesi dışındaki" ibaresinin eklenmesiyle, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda normlar arasında uyum da sağlanmaktadır. Sonuç olarak, Türkiye Varlık Fonu için bu düzenlemeler Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerine doğrudan ve eksiksiz cevap veren, hukuki belirliliği ve öngörülebilirliği sağlayan, denetimi zayıflatmayan, aksine daha açık ve sistematik hâle getiren, Türkiye Varlık Fonu stratejik yatırım misyonunu ve piyasa koşullarında etkinliğini koruyan bir yapıyı tesis etmektedir. Nihai hedef, iptal edilen hükmün anayasal ilkelere uygun biçimde yeniden tesis edilmesi ve Türkiye Varlık Fonunun ülkemiz ekonomisi için öngörülen stratejik rolünün sağlıklı bir hukuki zeminde sürdürülmesinin temin edilmesidir.

Kanun teklifimizin 10'uncu maddesiyle, İstanbul Finans Merkezinin uluslararası bir cazibe merkezi olması hedefimiz doğrultusunda, katılımcı belge verme yetkisini operasyonel hız sağlamak amacıyla yönetici şirket olan İstanbul Finans AŞ'ye devrediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çağın gereksinimleri olan siber güvenlik ve yeni nesil ulaşım araçları konusunda yasal boşlukları kapatıyoruz. 177 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle kurulan Siber Güvenlik Başkanlığının idari kapasitesini güçlendiriyor, Başkan ve yardımcılarının mali ve sosyal haklarını Bakanlık genel müdürleriyle eşitlemeyi, bu kriter alanında nitelikli insan kaynağını korumayı hedefliyoruz.

Diğer bir teklif maddemizle de hayatımızın bir parçası olan paylaşımlı elektrikli skuter işletmeciliğinde denetim yetkisini Ulaştırma Bakanlığına vererek yasal boşluğu gideriyoruz. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanan ve 2021 yılında yürürlüğe giren Elektrikli Skuter Yönetmeliği'nde paylaşımlı elektrikli skuter faaliyetinde bulunacak firmaların yükümlülük ve sorumlulukları belirlenmiş olup anılan firmaların Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yetki belgesi alması zorunlu olarak tutulmuştur. Paylaşımlı elektrikli skuter faaliyetlerinde bulunmasına rağmen Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından yetki belgesi almayanlar hakkında idari para cezası verilmesi öngörülmüş olup bahse konu idari para cezasının dayanağı 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 28'inci maddesidir ancak 655 sayılı KHK'nin 28'inci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi nedeniyle Elektrikli Skuter Yönetmeliği çerçevesinde öngörülen idari para cezalarının da kanuni dayanağı ortadan kalkmaktadır. Bu çerçevede, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının yürürlüğe girmesi neticesinde Elektrikli Skuter Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenen idari para cezalarıyla alakalı herhangi bir yasal boşluğun oluşmaması amacıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda değişikliğe ilişkin düzenleme yapmaktayız.

Benzeri şekilde, RTÜK'ün izinsiz yayın yapan kuruluşlara karşı yaptırım yetkisini netleştirerek frekans kirliliğinin önüne geçiyoruz. Maddeyle, karasal TV ve FM yayını yapan, izinsiz verici tesis eden, geçici 4'üncü madde kapsamındaki kuruluşların Üst Kurulca yapılan uyarıya rağmen izinsiz yayınlara devam etmesi durumunda adli para cezası ile mühürleme işleminin uygulanması öngörülmekte ve böylelikle, mevcut belirsizliğin giderilmesi suretiyle uygulamanın netleşmesi sağlanmaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bütçemizin imkânlarını toplumsal refahı ve hukuki istikrarı koruyacak şekilde seferber ediyoruz. Sunmuş olduğumuz kanun teklifi, uygulamada karşılaşılan aksaklıkları gideren, vatandaşlarımızın ekonomik ve hukuki güvenliğini önceleyen reform hamleleridir. Öngörülebilir ve şeffaf bir Türkiye hedefimiz doğrultusunda hazırladığımız kanun teklifimizin ülkemize, milletimize ve özellikle de emeklilerimize, işverenlerimize, çalışanlarımıza hayırlı olmasını diliyorum, Komisyonumuzun tüm üyelerinin kanun teklifimize sunacakları katkılar ve destekler için şimdiden teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Gülsoy konuşmasını gerçekleştirdi.

Şimdi, geneli üzerindeki müzakereleri açacağım, sonra maddelerine geçeceğiz.

İlk olarak Sayın Ağbaba'dan başlayacağız.

Sayın Ağbaba, süreniz on dakika.

Buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, emekli, emekli olalı böyle zulüm görmedi, düşmanın emekliye yapmadığını maalesef iktidar emekliye yapıyor. Bu memleket, yokluk dönemleri gördü, kıtlık dönemleri gördü, darbe gördü ama bu dönemde gördüğü zulmü hiçbir dönem görmedi. Emekli, çocuğunun yüzüne bakamaz oldu, bayramda torunundan kaçır oldu. Artık çay ocaklarında, kahvelerde emekli göremezsiniz çünkü emekliler artık parklarda oturuyor, bir arkadaş gelip çay ısmarlar diye korkar oldu.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, bir kurumumuz var, ismi TÜİK, maalesef yıl sonuna doğru vitesi küçültüyor, enflasyon 30,89 gösterdi, altı aylık zam 12,19 oldu ve emekliye 18.938 lira verdiniz. Emekliler tencereyle, tavayla sokağa indiler ama siz bunları hiç duymadınız. Koca koca bakanlar, Çalışma Bakanı, Maliye Bakanı, AK PARTİ Grup Başkanı bir araya geldiler, uğraştılar, uğraştılar, uğraştılar; bin TL zam verdiler, bin liracık zam. Levent Kırca'nın parodisi gibi ama bunu anlatmaya burada terbiyem müsaade etmiyorum.

Şimdi, elinizi vicdanınıza koyun arkadaşlar, bin liraya ne olur? Biraz önce gösterdim, bin liraya iki öğün yemek yiyemezsiniz, bir evin aylık doğal gaz faturası 3 bin lira, 4 bin lira olmuş durumda; etin kilosu bin liraya yaklaşmış durumda. Günlük 33

TL yapıyor bu bin TL zam, simit 20 TL, çay 25 TL, maalesef 1 çay ile 1 simidi alamıyor. Açlık sınırı 30.143 lira aralık ayı itibarıyla, 2 emekli birleşse açlık sınırını geçemiyor. Burada söylemiştik, 17.748 dolar açıklandı kişi başı millî gelir, 3 emekli kişi başı 1 millî gelire denk gelmiyor, 3 emekli birleşse ancak 60 bini bulabiliyor. Peki, bu 3 emekliden 2'si bu ülkenin vatandaşı değil mi? Allah aşkına çıkın sokağa, memurlara sorun -62 bin lirayı 4'le çarparsan 250 bin lira yapar 4 kişilik ailede- bürokratlara sorun, hemen buradalar, 250 bin lira maaş alan bürokrat var mı? Öğretmenin maaşı ortada, mühendisin maaşı ortada. Acaba bunu kim alıyor? İngiliz vatandaşları mı alıyor, Yunan vatandaşları mı alıyor? Biz almıyoruz bu maaşları.

Arkadaşlar, temel gıda ürünlerine baktığımız zaman, temmuzdan bu yana ürünlerde 4-5 bin, bazen de 17 bin liraya varan kayıplar oldu. Bu memlekette verilen ücretin önemi yok, alım gücünün önemi var. Bakın, dana etine göre 4.250 lira kaybetmiş altı ayda, tavuk etinde 3.975 lira, ayçiçeği yağında 6.440 lira kaybetmiş. Siz geldiğinizde -hep söylüyoruz- en düşük emekli maaşı 1,5 asgari ücret alıyordu, şu anda eğer gölge etmeseydiniz emekli 42 bin TL maaş alacaktı; asgari ücreti de kabul etmiyoruz ama 1 asgari ücret dahi alamıyor.

Şimdi bir başka sorun da 12 milyon 239 bin emekli maaşı alan var; 4,5 milyon kadar dul ve yetim, malul var; toplam 16 milyon 973 bin. 12 milyon emekli içinde 4 milyon 917 bini en düşük emekli maaşı alıyor yani emeklinin üçte 1'inden fazlası 20 bin TL maaş alacak. TÜRK-İŞ'in açıklamış olduğu açlık sınırı 30.143 lira; hem de 28 bin lira asgari ücretin oldukça altında kalan bir emekli aylığıyla 5 milyon emekli açlığa mahkûm edilmiş durumda. Peki geri kalan yüzde 60 ne durumda? Geri kalan yüzde 60'ın da durumu iyi değil. Hep söylüyoruz, "En düşük emekli maaşı, en düşük emekli maaşı, en düşük emekli maaşı..." ama arkadaşlar, bakın, ortalama emekli maaşı 23 bine kadar gerilemiş durumda. Emekli memura seyyanen zam verecektiniz, vermediniz. Makas gittikçe açılıyor, artık memurlar emekli olamıyor, emekli olanlar maalesef çalışmaya devam ediyor, iş kazalarında ölmeye devam ediyor. 70 yaşında, 80 yaşında insanlar inşaatta bekçilik yaparken düşerek ölüyor.

Değerli arkadaşlar, bir başka şey, bir de hazine desteğiyle yapılan bu yükseltme kök aylıklarda bir değişiklik yaratmadığı için zaman içinde tüm emekli aylıklarının en düşük emekli maaşına eşitlenmesini doğuracak. Çok değil, birkaç yıl içinde en düşük emekli aylığı ortalama emekli aylığı olacak. En düşük emekli aylığını da bir şekilde yükseltmek sorunu asla kalıcı olarak çözümüyor. 5000 gün prim ödeyen birisi ile 7000-8000 gün prim ödeyen aynı maaşı alacak. İnsanlar otuz, kırk yıl prim ödüyor, tabandan prim ödeyenler ile yüksek prim ödeyenler aynı maaşı alıyor. Burada çevrenizde esnaf vardır, BAĞ-KUR'lu esnaf vardır. BAĞ-KUR'lu esnaf ne kadar maaş alıyor; gidin, bir sorun. Acilen tüm emeklileri kapsayacak bir seyyanen zam düzenlemesinin kalıcı olarak yapılması şarttır. Bu adaletsizliği yok etmek için -bir daha söylüyorum- acilen tüm emeklileri kapsayacak bir seyyanen zam düzenlemesinin kalıcı olarak yapılması şarttır. Dolayısıyla sistemin yeniden ele alınarak hem satın alma gücünün korunması hem de emekliler arasında prim ödeme gün sayısına göre aylık almayı sağlayacak bir intibak yasası çıkarılmalıdır. Emekli maaşı 20 bin lira ve üstü olan emekliler bir refah payından faydalanamıyor. Eşitliğe aykırı bir uygulamadır. Yaptığınız bin lira artışın aylıkları tabanda eşitlemek dışında hiçbir anlamı yoktur.

"Çalışan emekli" diye bir kavram oluştu arkadaşlar. Emekli maaşıyla geçinemediği için 2 milyon 165 bin emekli çalışmaya devam ediyor. Bunlar kayıtlı, bir de kayıt dışı var ki çok daha fazla. 5 milyon civarında insan maaşı yetmediği için çalışmaya devam ediyor, bekçilik yapıyor, hamallık yapıyor, hurdacılık yapıyor, şoförlük yapıyor, seyyar satıcılık yapıyor. 2024 Emekliler Yılı'nızdı, Emekliler Yılı'nda 512 emekli çalışırken öldü. Bu emekliler iş güvenliği olmadan kayıtsız ve zor şartlar altında çalışıyor. DİSK EMEKLİ-SEN raporuna göre çalışırken ölen her 4 işçiden 1'i emekli. Ayrıca Türkiye'de 16 milyon 973 bin emeklinin sanıyorsunuz ki hepsi 20 bin lira alıyor. Hayır, maalesef bunlar içinde dul var, yetim var, malul var. Ölen bir emeklinin geride dul eşi ve 1 çocuğu varsa 10 bin eşi alıyor, 5 bin çocuğu alıyor. Dul eşi ve 2 çocuğu varsa yine eş 10 bin, çocuklar beşer bin TL alıyor. Oranla, nispetle çok daha düşük alıyorlar. 65 yaş aylığı 6.393 TL, engelli aylığı 5.100 TL. Allah aşkına, bu tabloyla kim yaşar? Hep söylüyoruz, bakın, nüfusun yüzde 5'i, 4 milyon 283 bini 5.775 lirayla, diğeri, diğer yüzde 5'i 8.408 TL'yle, diğer yüzde 5'i 9.907 TL'yle, diğer yüzde 5'i 11.265 TL'yle çalışıyor. Yani nüfusun yüzde 20'si ortalama 8.838 TL'yle yaşamını sürdürmeye çalışıyor. 4,5 milyondan fazla haneye sosyal yardım yapıyorsunuz. TÜİK'in 4 kişilik hane hesabıyla Türkiye'de sosyal yardıma muhtaç kişi sayısı 18 milyon 298 bin kişi. Bu parayı niye emekli maaşını artırarak değil de sosyal yardım olarak veriyorsunuz? İşte bu da sizin hinliğiniz; muhtaç ve mecbur bırakmak, "Sosyal yardım vermezsem ölürsün." diye tehdit etmek.

Bir başka konu SGK'yle ilgili değerli arkadaşlar. "Yaş uzayınca SGK dengeleri bozuldu." dediniz, o da yalan. Diğer konuşmamda onu da anlatacağım. SGK gelir-gider dengesi yüzde 100 oldu; ne demek, anlatayım arkadaşlar. 2023'te sizin seçimi kaybettiğinizi görünce İsmail Güneş'in dediği gibi, "-EYT'yi çıkardık, yanlış yaptık." diyorsun ya İsmail Güneş- seçimi kaybetmeyi gördünüz ya, bak, seçim olsun, emekliye bin TL vermezsiniz, seçim olsaydı şimdi neler verirdiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hatalı iş yaptysak hep sizin yüzünüzden.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama... Hatalı iş yaptınız, yapmayadınız, yine hatalı iş yapıyorsunuz, uyarıyoruz sizi, uyarıyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Seçim olmasa siz de millete selam vermezsiniz, ekmek aş vermezsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, bir şey söyleyeyim mi? İktidar için yapmayacağınız hinlik cinlik yok, hinlik cinlik yok.

Arkadaşlar, bakın, emekli maaşını alan sayısı birden artmasına rağmen, gelirlerinde bu oranda artış olmamasına rağmen bu denge nasıl sağlandı? Bakın, 2003'te ortalama emekli aylığının kişi başı millî gelire oranı işte, burada senin doğru söylemediğini söylüyoruz. Diyor ki: 2003'te ortalama emekli maaşının kişi başı millî gelire oranı yüzde 52'sine denk geliyordu, 2025'te yüzde 29'una denk geliyor emekli aylığının millî gelire oranı. Güncelleme katsayısı düşürüldü. Burada sendikalar ve emekli dernekleri şimdi beni dinliyor, onların da günahı çok, çıtları çıkmadı emekli aylığı bağlama oranı düşürülürken, hiç çıtları çıkmadı. Maalesef emekli bağlama oranları 2008 ve 99 öncesi prim esasına kazancın yüzde 75'i düzeyindeydi, bir emekli, maaşının yüzde 75'ini alıyordu, şimdi yüzde 30 seviyesinde ancak alabiliyor. Emekli aylıklarının artışı TÜFE'ye endekslendi. Memur maaşı -bunu tekrar söylüyorum- 2023'te seçim vaadiyle 22 bin liraya çıktı. 8.077 lira seyyanen emekliye zam verdiniz. Buradan otuz ay geçti. Emeklinin alamadığı seyyanen zam aylık 20 bine dayandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Otuz ayda memur emeklisinin cebinden çaldığınız para 414 bin TL. 2002 yılından itibaren memur maaşları ile emekli memur maaşı arasındaki oran git gide düştü. 2002'de en düşük memur maaşı 392 TL, en düşük emekli maaşı 376 TL iken karşılama oranı yüzde 96 iken 2025'te en düşük memur maaşı 50.503, en düşük emekli memur maaşı da 21.798 oldu. 2025 sonunda en düşük memur maaşı memur maaşının sadece yüzde 43'ünü kaybediyor. Emekli memur 2002 ile 2025 arasında yüzde 23 oranında maalesef kayba uğramış durumda. En düşük memur maaşı 2002'de asgari ücretin 2 katıymış, şu anda 1 katı ancak edebiliyor.

Değerli arkadaşlar, TÜİK yıllık bazda en yüksek artışın yüzde 49,5'le ev konut harcamalarında olduğunu söylüyor. Tüm şehirlerde 25 bin liraya artık kira yok. Emekli 20 bin lirayla ne yapacak?

Biraz sonra diğer konulara da geleceğim değerli arkadaşlar ancak bakın, burada Cumhuriyet Halk Partisi Mecliste günlerden beri nöbet tutuyor. Bu nöbeti kendileri için tutmuyorlar, 16 milyon emekli için tutuyorlar. Birileri "Şov yapıyor." dese de AK PARTİ'ye oy veren de MHP'ye oy veren de kıymetli, hep kıymetli insanlarımız, vatandaşlarımız, bu eylemi destekliyor. Burada her emekli maaşı artırılırken söylüyorum, burada Kazım ağabey burada mı bilmiyorum, en büyük emekli derneği başkanı. Herhâlde gelmedi, temsilci mi gönderdi? Bakın, bu emekliler, ayağa kalkmadığınız sürece, sesinizi yükseltmediğiniz sürece bunların sizi duyma niyetleri yok. Ayağa kalkın. Ne yapacaklar bunlar size? Ayağa kalkın, sesinizi duyurun, çıkın meydanlara, çıkın, ne yaşadığınızı duyurun yoksa bunlar sizi duymaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, hemen bir dakikayla bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, buyurun, toparlayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, arkadaşlar, bakın, konuşmamın başında da söyledim, burada Sayın Devlet Bahçeli de ifade etti "Bu bir sefalet ücretidir." dedi. Burada hep beraber, bakın, hangi rakam diyorsanız müzakere etmeye hazırız. Eğer bu konuda bir artış getirin, gelin bir saatte bu Plan ve Bütçeyi bitirelim, hep beraber bir teklif verelim. AK PARTİ Grubu, MHP Grubu, YENİ YOL, İYİ Parti, DEM; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuyla bir teklif verelim, emekliyi hiç olmazsa rahatlatalım ve emekli bugün bu Plan ve Bütçeyi izliyor, Plan ve Bütçeyi dinliyor, emekliye gelin, hep beraber bir müjde verelim. Gidin çevrenize sorun, ananıza, babanıza, yakınlarınıza sorun, bu ücretin ne anlama geldiğini göreceksiniz.

Sizleri son olarak vicdanlı olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller...

Hoş geldiniz değerli bürokratlar.

Yani bu emeklilik meselesini burada her konuştuğumuzda son derece can sıkıcı bir konuya değindiğimizi aslında hepiniz biliyorsunuz. Bugün Türkiye'deki emeklilik sistemi eğer bir yapboz tahtasına dönüşmüşse ve çok ciddi yapısal sorunlar yaşıyorsa bu konuda, bunun bir müsebbibi de aslında AK PARTİ iktidarındır. Yani bunca yıl içinde "Emeklilik sisteminde reform yapılması gerekir, emeklilik sisteminde değişim yaratılması gerekir." diye tartışıldı, konuşuldu ama aynı sistemi AK PARTİ de devam ettirdi. Bugün, en düşük emekli maaşlarını konuşuyoruz fakat sorun sadece en düşük emekli maaşları değil. Bu, elbette ki büyük sorun baktığımızda ama onun dışında bir bütün olarak emeklilik sistemi, bu emeklilik rejimi son derece tutarsız düzenlemelerle dikiş tutmaz hâle gelmiştir, esas mesele bu ve bu konuda herhangi bir düzenleme yapacak, bir reform adımı geliştirecek perspektife de anlayışa da sahip olmayan bir iktidarla karşı karşıyayız. Bunun sonucunda ne oluyor? Emekli olan vatandaşlarımızın gündelik yaşamı her gün daha fazla çekilmez hâle geliyor. Şimdi, bakın, rakamlar ortada, çok seviyor AK PARTİ iktidarı rakamlarla oynamayı ama ortada. Emeklilerin bütçeden aldığı pay her yıl azalıyor. Birkaç rakam vereceğim biraz sonra. Ülkenin büyümesinden aldıkları pay da çok ciddi bir biçimde düşüş gösteriyor yani sıfırlanıyor demeyeyim ama çok ciddi bir düşüş gösteriyor. Yani emeklilerin yaşadıkları en büyük sorunlar bunlardan kaynaklanıyor.

Artan emekli yoksulluğu... Hepimiz biliyoruz, hiç konuşmaya gerek yok, aslında bunu size anlatmaya gerek yok çünkü bu da ortada, bildiğiniz bir şey. Bunun sonucunda ne oluyor? Emekliler yeniden iş piyasasına dönmek zorunda kalıyorlar, ya iş aramak zorunda kalıyorlar ya son derece kötü koşullarda çalışarak hayatlarını idame ettirmek zorunda kalıyorlar. Emeklilerin haklı taleplerine iktidarınızın verdiği yanıt ise "Kaynak yok." Bu kadar. Yani hâlbuki kaynak var, yanlış politik tercihler ya da yanlış, bize göre yanlış politik tercihler ama size göre doğru politik tercihlerinizin sonunda emekli yurttaşlarımız bu yoksulluğu, bu adaletsizliği yaşıyor, sizin politik tercihleriniz yüzünden yaşıyor ve kronikleşmiş enflasyon sorunu, yoksulluk, geçim sıkıntısı, işsizlik, artan borçluluk, düşük ücret, emek sömürüsü, hayat pahalılığı, sefalet, açlık, bunların hepsinin en kötü yaşandığı, en çarpıcı biçimde yaşandığı yer emekliler görünüyor. Yani gerçekten emekliler hiç hak etmedikleri bir yaşam mücadelesi vermek zorunda kalıyorlar emekli olduktan sonra. Bunun da nedeni yanlış politik kararlar, çok açık biçimde söyleyelim. Sabit gelirli için de böyle ama emekliler için katbekat böyle. Alım gücü her gün düşüyor emeklilerin. Bugün yani biz tartışıyoruz işte "20 bin lira en düşük emekli maaşı, bu artış çok ayıptır, utanç verici bir durumdur, vicdansızlıktır." diye, bu bile... Siz görüyorsunuz bunu, alım gücünün her gün düşmesinden kaynaklanan bir durumu sözde giderebilmek için makyaj yapıyorsunuz; olacak iş değil bu sonuç olarak. Yani bu yılın sonu itibarıyla baktığımızda, sizin sevmediğiniz sayılar, TÜRK-İŞ'in her ay yayınladığı sayılar açısından baktığımızda açlık sınırı 30 bin lira olmuş vaziyette, 4 kişilik ailenin yoksulluk sınırı 98 bin liraya ulaşmış vaziyette ve bu koşullarda 5 milyon emekli sadece 20 bin liraya mahkûm ediliyor getirdiğiniz şu teklifle birlikte; 5 milyon kişiden bahsediyoruz.

16 milyon emekli için yaşam son derece zor bir şekilde sürdürülüyor. Bu durumu değiştirmek için ne yapacaksınız? Politik tercihlerinizi değiştirmeniz gerekiyor öncelikle, bunu yapmıyorsunuz. Bakın, birçok emekli raporu yayınlanıyor. Bu raporlarda verilen

hem emekli dernekleri hem sendikalar bu raporları yayınlıyor, araştırmalar yapıyorlar, çeşitli akademik araştırmalar yapıyor. Bunların sonucunda ortaya çıkan tablo emekliler açısından şu: Emeklilerin nüfus içindeki payı artarken pastadaki payı düşüyor, pastadaki payı düşüyor. Türkiye'de ortalama emekli aylığı -geçmişle karşılaştırma yapmayı çok seviyorsunuz ya- 2003'te asgari ücretin yüzde 36 üzerinde imiş, günümüzde asgari ücretin yüzde 22 altında ortalama emekli aylığı. Tablo bu, tablo bu. Şimdi, 2002'de ortalama emekli aylığının kişi başı gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 46,4 iken 2025'te bu oran yüzde 29'a gerilemiş, Hani, 2002 ile bugünü karşılaştırmayı çok seviyorsunuz ya, buyurun, emekliler açısından karşılaştıralım. Emekli aylığı ve hak sahiplerine yapılan ödemelerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama yüzde 9,8; Türkiye'de 3,7; hani, Avrupa, kıskanan Avrupa var ya. Emekliler açısından baktığımızda durum bu -yani emekliler ve onların hak sahipleri- işçilerden sonra Türkiye'nin en büyük toplumsal grubundan bahsediyoruz. 2024 itibarıyla emekli ve hak sahipleri Türkiye nüfusunun yüzde 18,5'ünü oluşturuyor. Bu kadar büyük bir orandan söz ediyoruz. Yani bu açıdan da baktığımızda toplumun bu kadar büyük bir kesimi son derece zor koşullarda yaşamak zorunda kalıyorlar. Emekliler kimseden bir lütf istemiyor, bir bahşış de istemiyor, "Bize bir kıyak yapın." da demiyor; yıllarca çalışmışlar emekliler, yıllarca prim ödemişler, katma değer üretmişler, bu ülkenin zenginleşmesi, bu ülkenin refahının artması için alın teri dökmüşler ama, istedikleri, bu yaşadıklarının emekli olduktan sonra hayatlarını kolaylaştıracak bir noktaya gelmesi; bunu istiyor emekliler yani bir lütf istedikleri yok, haklarını talep ediyorlar, sosyal haklarını talep ediyorlar esas itibarıyla yani çalışarak kazandıklarını ve primlerini ödeyerek hak ettikleri "İnsanca yaşam hakkımızı teslim edin." diyorlar ya, istedikleri bu emeklilerin, başka bir şey değil. Dolayısıyla, bugün gelinen noktada, iktidar artık emeklilerin bu sosyal haklarını hak olmaktan çıkardı ve bunun sonucunda, insanların, milyonlarca insanın yaşlılık dönemi yoksullukla, güvencesizlikle ve hayatta kalma mücadelesiyle özdeş bir hâle getirildi. Mesele bundan ibaret. Yani bu kadar vahim bir durumla karşı karşıyayız.

Şimdi, bakın, emekli aylıkları 2002-2026 yılları arasında -en düşük emekli aylığı açısından bakıyorum- 78 kat artmış, 2002'den bugüne kadar. Yine sizin hesaplarınıza göre, kişi başına millî gelir 164 kat artmış. Bu ne anlama geliyor, bu aradaki fark? Bunun anlamı şu: Ekonomik büyümeden emekliler haklarına düşen payı alamıyorlar. Bu kadar açık. Yani büyümenin meyveleri emeklilerden sistematik olarak uzak tutuluyor, yansıtılmıyor büyümenin meyveleri. Hani, "büyüme" dediğiniz şeyin meyvelerinin kime yansıtıldığını burada çok konuştuk, tartıştık; emekçiye değil, emekliye değil, asgari ücretliye değil, dar gelirliye değil, orta sınıfa değil ama sizin çok sevdiğiniz, orta sınıfın üstünden en üste kadar giden yerlere yansıtılıyor bu büyümenin payları yani Türkiye'nin en zengin yüzde 20'sinin aldığı payla, en yoksul yüzde 20'sinin aldığı pay oranlarını burada defalarca tartıştık, çok açık, belirgin bir şekilde görünüyor.

Yani sosyal güvenlik sizin bu anlayışınızla hak olmaktan çıkartılmış vaziyette, siz bunu bir yük olarak görüyorsunuz, yük. Sorun burada, zihniyetinizde bir gariplik var. Sosyal güvenlik bir haktır hâlbuki, yük değildir. Siz, emeklilerin bu taleplerini, emeklilerin bu durumlarını bütçeye, ülkenin ekonomik durumuna bir yük olarak görüyorsunuz. Acayip laflar ediliyor çeşitli kişiler tarafından, hani, şimdi tekrar etmek istemiyorum bunların bir kısmını ama yani emeklileri bu topluma yük olarak gören anlayış günün birinde kendisinin de emekli olacağını unutmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Şimdi, yapılması gereken birçok şey var yani mesele sadece "Ya, 20 bin olmasın da şu kadar olsun." tartışması değil. Yine 2002 ile bugünü karşılaştırdığımızda, ekonomik koşullar açısından karşılaştırdığımızda, işte, büyüme, enflasyon vesaire gibi oranlarla karşılaştırdığımızda, bakın, o günkü en düşük emekli aylığının oransal olarak bugüne yansıtılmasının sonucunda ortaya çıkan rakam 39 bin liradır, 39 bin lira yani 2002'deki koşulları korumak anlamına gelir bu 39 bin lira, iyileştirmek anlamına gelmiyor; en düşük emekli aylığından söz ediyorum. Bugün durum ne? 20 bin lira yani arada çok büyük bir kayıp olduğu emekliler açısından çok açık bir şekilde görünüyor.

Yapılması gereken birçok iş var, dediğim gibi, sadece mesele 20 bin değil de 39 bin olması değil, sadece o değil, onun dışında yapısal adımların atılması gerekiyor ve bu yapısal adımların da emeklilik rejiminin yeniden düzenlenmesine yol açması gerekiyor esas itibarıyla ama bunları yapacak cesaretiniz, siyasi cesaretiniz de yok, o tür bir politik tercihiniz de yok.

O nedenle, lafı çok uzatmadan bir kez daha söyleyeyim: Bizim söylediğimiz, talep ettiğimiz, mücadelesini verdiğimiz konu, emekçilerin, emeklilerin insanca yaşayabileceği adil ve kamusal bir sosyal güvenlik sisteminin hayata geçirilmesi meselesidir; bu kadar açık ve nettir. Bu olmadığı müddetçe de, işte, burada "20 bin mi olsun, 22 bin mi, 25 bin, 35 bin mi olsun?" tartışmalarının hepsi palyatiftir, makyaj olmaktan öteye gitmeyecektir, sistemde çok ciddi bir yapısal reforma ihtiyaç vardır; bunu da söylemiş olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, devam edeceğiz.

Sayın Ali Mahir Başarır'a beş dakika söz vereceğim.

Buyurun Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teknik konuları uzun uzun Komisyon üyelerimiz konuşacak ama Cumhuriyet Halk Partisi Grubu sekiz gündür Mecliste nöbet tutuyor, bir eylem ortaya koyuyor.

Şimdi, öncelikle şundan başlamak istiyorum: Sayın Bakanın bunu şov olarak algılaması, bunu şov olarak görmesi bizim için utanç verici bir durum. Evet, Yardımcısı gelmiş, bürokratları gelmiş, madem bunu basının karşısında ve bizim arkamızdan söyleyebiliyor, gelip burada konuşmalıydı ama buna cesareti yok ama olmalı, Maliye Bakanı da aslında gelmeli, burada uzun uzun tartışmalıyız.

Bakın, burada emeklilerin durumunu konuşuyoruz. Asgari ücret belirlenirken 28 bin lira rakamı ortaya çıktığı zaman iktidar dedi ki: "Biz zaten en düşüğünü, asgarisini belirliyoruz, işverenler üstünü versin kardeşim." dedi; tartışılır ama bunu emekli maaşları için söyleyemiyoruz. En düşük emekli maaşı bugün 20 bin lira, aylık sınırı 30 bin liranın üzerinde.

Bakın, eğer ki bir iktidar aylık sınırının üçte 2'sinin altında emeklisine maaş veriyorsa ve bunun gerekçesi olarak "Kaynak yok, bütçede para yok, eğer bunu verirsek enflasyon artıyor." gibi gerekçeler ortaya koyuyorsa o iktidarın dönemi, devri bitmiştir, bitmiştir.

Bakın, biz uzun vadeli programlarda bunu tartışmak istiyoruz, günlük tartışmak istemiyoruz. "Muhalefet şov yapıyor." diyor, tencereye "şov" diyor, tabuta "şov" diyor. Aslında bunlar gerçek, bunlar gerçek, biz gerçeği söylüyoruz. Mesela, Bakan bu "şov" kelimesini, kendisine güveniyorsa... Cuma günü emekli mitingi var, ona kürsüde söz verelim. Söz verir miyiz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tabii ki.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çıksın, "Muhalefet şov yapıyor." desin, vallahi onu şovmen yaparlar orada, onu şovmen yaparlar orada. Çıksın...

Ha, kapalı kapılar arkasında, Bakanlık binasında basına konuşmak kolay, asıl zor olan bu tencereyle gelip burada, meydanlarda, Mecliste konuşabilmek.

Şimdi, uzun vadeli programda... 70 yaşında, 75 yaşında insanlar pazarda çalışmak zorunda kalıyor, inşaatta bekçilik yapmak zorunda kalıyor, inşaat işçiliği yapmak zorunda kalıyor.

Arkadaşlar, 65 yaş üstü 150 yurttaşımız, emeklimiz çalışırken iş kazasında ölmüş, utanç verici bir tablo bu ve bunu çözmek zorundayız, onun yeri de bu Komisyon, bu Meclis. Herkes 20 bin liranın yetmediğinde hemfikirse buna çözüm bulmak zorundayız ve ne gerekiyorsa yapaalım ama emekliden bahsediyorken, hayatının son demlerini yaşayan, rahat yaşaması gereken bu insanlardan bahsediyorken şu bahane beni rencide ediyor: "Kaynak yok." Bakın, dün söyledim, sekiz yıldır bu ülkenin Ziraat Bankasının 70 milyarı Demirören'de, alamıyoruz, icraya veremiyoruz. Buna benzer irili ufaklı kamu bankalarını batırmış 300 milyar para var ama 1.000 liranın maliyeti 200 milyar diyoruz. Demek ki oturursak, çalışırsak, cesur olursak, batırılmış paralarımızı geri alırsak kaynak bulabiliriz.

Ben Sayın Bakan Yardımcısına söylüyorum: Siz bunları duymak zorunda değilsiniz, bunların cevabını Bakanın vermesi lazım çünkü siz "Şov yapıyorlar." diyemiyorsunuz, bu eylemi ortaya koyanlara hakaret etmiyorsunuz ama bunları hafife alan, bunları küçük gören, bunları tiye alan bir Bakan var. Bakan buraya gelmeli, gelsin şu Bakan, burada bir konuşalım. Maliye Bakanı orada otursun, Çalışma Bakanı burada otursun, biri "Para yok." desin, biri "Şov yapıyorlar." desin bakalım; yarın mitinge gelsinler, biri "Kaynak yok." desin, biri "Şov yapıyorlar" desin; emekli karar versin, alkışlıyorlar mı yoksa altı delik ayakkabılarını kürsüye mi atıyorlar, görelim. O yüzden kendimize gelelim, ülkenin gerçeklerini görelim, insanları açlığa terk etmeyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiyorum, son cümlem Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Eğer bir ülkede bir emekli maaşı bir aylık kirayı karşılamıyorsa, bir emekli maaşı insanların temel besin ihtiyaçlarını karşılamıyorsa sözün bittiği yerdeyiz. 1.000 lira artacakmış; 1 kilo kıyma için, 2 kilo zeytin için, 2 kilo peynir için Meclisi yormayın, gerçekleri konuşalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli bürokratlar, sizler de hoş geldiniz.

Değerli milletvekilleri, şimdi, genel tespitlerden sonra ben şu sorunun cevabını aramak istiyorum: Bu emekli aylıkları meselesini çok tartışıyoruz, gerçekten emekliler bu toplumda bir yük mü, emeklilere çok mu para veriliyor, emeklilerin maaşını artırma konusunda niye bu kadar zorlanıyoruz, kabahat emekli tarafında mı, bunlar az prim ödediği için mi bu iş oluyor veya sayıları çok olduğu için mi, yoksa kabahat ülkenin yönetilme tarzında mı? Ben biraz bu soruların cevabını aramaya çalışacağım.

Şimdi, tabii, en düşük emekli maaşı üzerinden bir şeyi konuşmak bir defa başlı başına bu ülke açısından çok ayıp yani işte, ücreti asgarisinden konuşuyoruz, asgari ücreti konuşuyoruz, en düşük emekli maaşını konuşuyoruz, her şeyin en kötüsü, en düşüğü neyse onun üzerinden bir şey konuşuyoruz, onun üzerine hak talep ediliyor; bu bir defa başlı başına ülkenin aslında geldiği durumu, geldiği noktayı gösteriyor. Bu olmamalı. Eğer bu ülke kalkınıyorsa, büyüyorsa, biz yüksek gelirli ülkeler grubunda geçtiysek bir şeyin en küçüğüne, en düşüğüne razı olmamamız lazım, en düşüğü üzerinden de bir tartışma veya talep yürütmememiz lazım normal şartlarda ama maalesef böyle. Yani şu anda 20 bin lira en düşük emekli maaşı oluyor ve 16.881'den 20 bin liraya çıktığı zaman da 907 bin kişi buraya yeni ilave katılıyor ve toplam 4,9 milyon, yaklaşık 5 milyon insan -20 bin lira olması durumunda- en düşük emekli maaşı alacak. Şimdi, 20 bin lira işte, böyle, bir sürü yapıldı, edildi, formülasyondan gelen 18.939 liraydı, yaklaşık 1.060 lira ilave verildi ve 20 bin lira yapıldı ama arkadaşlar, bu 20 bin lira dediğimiz şey TÜRK-İŞ'in aylık sınırının bugün itibarıyla 10 bin liradan fazla altında. Bu 20 bin lira en asgari bir defa hazırlanmaya kadar sabit kalacak, o zaman 13 bin lira altında olacak yani en düşük emekli maaşı aylık sınırının üçte 2'sinin altına düşüyor. Biz biliyoruz ki 5 milyon kişi var yani yüzde 5 üzerinde olan... Bakın, o 19 bin lira ile 20 bin lira arasında yüzde 5'lik bir artış farkı var yani yüzde 5'ten yaklaşık 1 milyon kişi geldi, muhtemelen diğer yüzde 5'te de 1 milyon kişi daha gelecek yani en düşük emekli maaşının yüzde 10 üzerinde alan da yaklaşık 7-8 milyon insan. Dolayısıyla hani en düşüğü konuşuyoruz da diğerleri de en düşükten daha yüksek falan da değil.

Şimdi, meseleyi böyle görünce arkadaşlar, bu insanlar geçinmek durumunda. Bunların hepsinin evi falan da yok. İşte, bunun için istatistikler var yani bütün çalışma hayatı boyunca bir ev sahibi olamamış bir sürü de emekli var, bir sürü kirada oturan emekli var. Ne olacak? Bu insanların konut fiyatlarının, kira fiyatlarının, kiralarn nerelere geldiğini hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, burada başka şey yapmak gerekiyor. Bir defa Cumhurbaşkanının seyyanen sözü var memurlar için, daha doğrusu memur emeklileri

için; bu söz tutulmadı. 2023 11 Mayıs'ta "tweet"i var, "tweet" hâlâ duruyor. Ya, bir Cumhurbaşkanı söz verir de tutmaz mı? Böyle bir şey olabilir mi, bu kabul edilebilir mi? Ama söz verdi ve seçime gitti, oy aldı ama o söz tutulmuyor. Zaten bunu da başlı başına kabul etmek mümkün değil. Dolayısıyla, bütün emekliler için sadece memur emeklileri için de değil ama memur emeklilerine verilen o sözün bir defa tutulması lazım yani bir Cumhurbaşkanı'nın sözünün yere düşmemesi lazım ama maalesef, Cumhurbaşkanı'nın tabii kendi saygınlığını kendisi düşünmesi lazım yani sadece bizim düşünmemizle bu iş olmuyor.

Şimdi biraz istatistiklere bakalım. Şimdi, arkadaşlar, mesela bununla ilgili sendikaların çalışmaları var, DİSK-AR'ın çalışmalarından alacağım ben bir kısım verileri.

GSYİH içerisinde emekli aylığının payı... Tablo 2010'dan başlıyor; yüzde 6,8 yani emeklilere ödenen paranın millî gelir içerisindeki payı yüzde 6,8. Ve bakın, bu rakamın 2010'dan 2020'ye kadar 7'ye çıktığı da olmuş ama ortalama 6,8-6,9 civarında yani emekli aylıklarının millî gelire oranı yüzde 7 civarında. 2021'den sonra bir düşüş gözüküyor. Rakamlara güvenmek pek mümkün değil ama o düşüşün nedeni, buralara yapılan şey nedir? Biliyorsunuz, enflasyon yanlış ölçüldü, emekli aylıkları ciddi bir şekilde aşağı çekildi. Ondan sonra dolayısıyla millî gelir içerisindeki payı düştü. Yani yoksa sistemin iyileşmesinden kaynaklanan bir şey değil ama en son, 2024 yılı itibarıyla emekli aylıklarının millî gelir içerisindeki payı yüzde 6,1. Bakın, burada hani "EYT" falan deniliyor, EYT'ye suç bulunuyor. EYT'ye rağmen -eğer EYT bir yüксе size göre- emekli aylıklarının millî gelir içerisindeki payı düşmüş, düşmüş çok net, bu hesaplara siz de bakın. Bir kısım arkadaşlar rakamlara bakmadığı için, öyle bir alışkanlığı olmadığı için, AK PARTİ Grubu için söylüyorum, kusura bakmayın çünkü böyle bir konuşma yapma ihtiyacınız olmadığı için muhtemelen de çalışmıyorsunuz. Ama çalışıyorsanız vicdanınıza sesleniyoruz o zaman, bu rakamları sizin de biliyor olmanız lazım arkadaşlar. Yani düşünüyor, emekli aylıklarının millî gelir içerisindeki payı düşüyor. Dünyanın neresinde düşüyor? Ya, nüfusumuz yaşılanıyor, nüfus yaşılanırken bunun normal şartlarda artması lazım. Ha, artması iyi, kötü ayrı bir şey ama bunu düşürüyorsak biz burada bir problem var demektir. Neye rağmen düşüyor? Emeklilerin nüfus içerisindeki payı 2010 yılında -nüfus payı bu sefer- yüzde 12'ymiş, şu anda 2024'te yüzde 18,5'e gelmiş yani nüfus içerisindeki payı artıyor fakat pastadan aldığı pay düşüyor. Bunun anlamı nedir arkadaşlar? Bu sefaletle mahkûm etmekten başka bir şey değil, başka hiçbir veriye bakmaya ihtiyacımız yok bizim aslında. Burada hani "Emeklilere çok para veriyoruz, artık bu iş sürdürülebilir olmaktan çıktı." filan değil. Emekli sayımız evet artıyor oransal olarak; normal. Her ülkede artar bu ama baktığımızda... Mesela, mukayese edelim. Bizde yüzde 18,5 olan oran yani emeklilerin toplam nüfus içindeki payı Almanya'da yüzde 29, Fransa'da yüzde 30,9, İtalya'da yüzde 26,7. Elbette, şunu kabul ediyorum: Avrupa ülkeleri bizden daha yaşlı, onlardan daha fazla olması lazım ama arada 12, 13, 14 puan fark var. Yani şimdi, bakıyorsunuz, Almanya'nın 84 milyon nüfusu var, bizim 86 milyon nüfusumuz var ama bizde 16 milyon emekli var ama Almanya'da 24 milyon emekli var. Böyle baktığınız zaman da böyle çok fevkalade emekli sayımız çok fazla olmuş da bu oranlar bize çok yük getirmiş, o zaman bunların maaşını sınırlı tutalım diye bir analiz doğru bir analiz değil. Neresinden bakarsanız bakın, doğru bir analiz değil.

Şimdi, biraz devam edelim. Ortalama emekli aylığı ve asgari ücret ilişkisi. Buna niye bakıyoruz? Çünkü toplumda bir denge olması lazım arkadaşlar. Zaten herkes asgariden geçinmeye çalışıyor emekli de olsa. "Efendim, o çalışıyor, öbürü emekli." O da zamanında çalışıyordu, prim ödedi, prim yatırdı ve şu anda hakkını istiyor sizden, başka bir şey istemiyor.

Arkadaşlar da ifade etti ama tekrar söyleyeceğim. Demek ki anlaşılıyor bunlar ısrar ediyorsunuz hâlâ. Birazdan parmaklar emeklinin aleyhine kalkacak burada.

Bakın, 2002 yılı ortalama emekli aylığı asgari ücretin yüzde 122'siymiş yani yüzde 22 üzerindeymiş, şu anda yüzde 0,78'e düşmüş. Yani ne oluyor? Yüzde 22 altına gelmiş. Şimdi, buna ne hakkımız var? Ha bu, asgari ücreti çok yüksek arttığı için mi oldu? Hayır, değil. Asgari ücretli de hâlâ açlık sınırının altında. Asgari ücret 28 bin lira, açlık sınırı bugün 30 bin lira. Asgari ücret yıl sonuna kadar 28 bin lira olarak kalacak. Mehmet Şimşek'in enflasyon hedefi tutarsa yıl sonunda açlık sınırı -enflasyonu yaklaşık yüzde 21 almış olsak, işte, 30'un üzerine yüzde 20'sini koyun- 6 bin daha koyun, 36; bileşikle gittiği için biraz daha fazla, 37-38 bin lira olacak. Yani neredeyse asgari ücretli yılın sonunda açlık sınırının 10 bin lira altına gelecek.

Asgari ücreti çok artırdığımız için değil, emeklinin durumunu çok daha fazla bozduğumuz için bu rasyo bozulmuş. Yani siz iktidara geldiğinizde emekliler asgari ücretten yüzde 22 fazla alıyormuş -ortalama emekli aylığı için söylüyorum- şimdi yüzde 22 altına düşmüş. Yani bu emeklinin kabahati ne, bunu anlamak mümkün değil. Bunu nasıl kabul ediyorsunuz? Hâlâ neye istinaden bunu yapıyorsunuz? Bu tavrı anlamak mümkün değil.

Devam edelim. Bir de şimdi, az önce dedik ya her şeyi asgariden konuşursak, arkadaşlar, en düşük emekli maaşından... SGK Başkanı burada. Sayın Başkan, şimdi, her şeyi en düşük emekli maaşından konuşursak siz SGK olarak nasıl prim toplayacaksınız? Ben niye yüksek miktardan prim vereyim? Niye yüksek gün sayısından prim yatırayım? En düşüğü neyse oradan yaparım. Yani ister istemez insan böyle yapar. Zaten herkesin durumu iyi falan da değil, değil mi? Yani dolayısıyla en düşük emekli maaşı üzerinden konuşmak zorunda kalıyoruz. Bunun üzerinde bıraktılar bizi.

Ama şunu ısrarla söylüyoruz: En düşük emekli maaşında yapılan artış, bir defa, mutlak surette bütün emeklilere yapılmalıdır rakam ne olursa olsun. Ögleden sonra bizim de önergelerimiz olacak buna ilişkin. Mutlak surette bütün emeklilere yapılmalıdır. Yani zamanında 9000 gün, 10000 gün ve yüksek miktarlarda prim ödemiş insanların suçu ne? Şimdi, bakıyorsunuz, bakın, rasyo ortada arkadaşlar, her şey, rakamlar ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Geriye bile gitmeye gerek yok, 2019 Ocağında alınmış bu. Ortalama emekli aylığının en düşük aylığa oranı, bakın, altı yılda nasıl bozulmuş: En düşük emekli aylığı 100'se ortalama emekli aylığı 209'muş; 2,1 katıymış bundan altı yıl önce, şimdi 1,2 katına düşmüş. Yani görüyor musunuz? Artık, ortalama emekli aylığı bile en düşük emekli aylığına bu kadar yaklaşmış. Siz bu sistemi nasıl sürdüreceksiniz? Bakın, bunlara bir yıl, iki yıl diye bakmayın, bu sistem, bu işler -biz Planlamadayken öyle yapıyorduk; şimdi yapılıyor mu yapılmıyor mu, bilmiyorum- en az elli yıllık çalışılır sosyal güvenlik sistemi bu anlayış içerisinde. Herkes böyle düşünürse, "Nasıl olsa günün sonunda hepimiz en düşük emekli aylığı alacağız." derse insanlardan nasıl prim alacaksınız? Alamayacaksınız. Bu da zaten sistemi, kendi kendini sürdüremez hâle getirecektir.

Dolayısıyla, tekraren söylüyorum; mutlak surette, yani diğer emeklilere de sadece... En düşük emekli aylığını artırmamız lazım, insanca bir seviye getirmek gerekiyor tedricen. Bir anda gelmeyeceğini biz de biliyoruz çünkü Türkiye çok kötü yönetildi, kamu maliyesi çok bozuldu, bu ülkede yolsuzluk, arsızlık almış başını gitmiş. Birkaç tane örneği daha çok sıcak verdik. Şimdi "Kaynak nerede?" diyenlere de o kaynağı göstereceğim. Orada el kaldırın, gelin kaynağı bulalım beraber; var kaynak burada ama hırsızlık yapmaktan kaynak kalmıyor arkadaşlar. Bu kadar çok hırsızlığın olduğu bir memlekette gidip gidip emekliden kesiyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunu da aç. Nedir bu?

ERHAN USTA (Samsun) - Bakın, şimdi, "Ortalama emekli aylığının kişi başı millî gelire oranı -tamam mı- arttı." diyorlar ya, 17 bin dolar oldu, "17 bin dolar olacak kişi başı gelir." diyor Cevdet Yılmaz; bakalım buna: 2002 yılında...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunu aç, aç yani aç.

ERHAN USTA (Samsun) - Açacağım. Ya, EPDK'yi burada saatlerce anlattım. Başkan 2 defa "Cevap ver." dedi EPDK Başkanına. Cevap verebildi mi? Beraber yaşadık burada. Neyi "Aç... Aç..." diyorsun!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - 53 milyar dolarlık vurgun var.

ERHAN USTA (Samsun) - Daha ne açacağım! 53,1 milyar dolar hırsızlık yapıldı! Konuşabildi mi? Yanında oldu ya! Yanında oldu! Konuşabildi mi EPDK Başkanı, bir tane cevap verebildi mi? "Excel dosyalarını göndereyim." dedim. Ne konuşuyorsun sen! Benim canımı sıkma! İnsanın canını sıkma!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bu ne biçim tavır ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - "Aç... Aç..." diyorsun. Beraber yaşadık ya! Başka yerde söylenmiş bir şey değil, beraber yaşadık burada.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hâlâ konuşuyorsun!

ERHAN USTA (Samsun) - Konuşma!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Benim canımı sıkma!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir milletvekiline yakışmayan tüm üslup var sende, tüm üslup var!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta... Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Sende var değil mi! Canımı sıkma benim!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bakın...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen buradayken düzgün dersin, oraya gidince her şey yamuk öyle mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Burada hesap ortaya koyuyorum kardeşim ben, hesap ortaya koyuyorum. Ya kafan çalışmıyor ya da bilerek yapıyorsun, böyle bir şey olamaz!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - O zaman suç duyurusunda bulun. Madem öyle, suç duyurusunda bulun.

ERHAN USTA (Samsun) - Hâlâ ne diyor? "Detay ver, detay ver." Daha ne detayı vereyim!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Suç duyurusunda bulun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Konuşma! Suç duyurusunda mı bulunayım? Hukuk bıraktınız değil mi!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Karşıdakileri kendin gibi görüyorsun sen!

ERHAN USTA (Samsun) - Bu para hepimizin parası.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Bu para hepimizin parası. Sadece benim param çalınmıyor, hepimizin parası çalınıyor. Bak, gitti, emekliyi buna mahkûm ediyorsunuz. Olmasın istiyorum ben, onun için konuşuyorum, onun için gırtlak patlatıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

ERHAN USTA (Samsun) - Oradan çıkıp bana hâlâ "Detay ver, detay ver." diyorsun.

NİLĞÜN ÖK (Denizli) - Ama itham ediyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İtham ediyorsun.

ERHAN USTA (Samsun) - İtham ediyorum tabii! Çaldınız diyorum ya, çalılıyorsunuz diyorum ya! Daha nasıl denilebilir?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen çalmıyordun değil mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Çalılıyorsunuz denilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - O zaman çalanların içinde sen de vardın.

ERHAN USTA (Samsun) - Trendyol işte, Trendyol, en yakını burada, 1,5 milyar dolar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen çalınca buradaydın, buradaydın ya! Çalanların içinde sen de vardın ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Konuşma! Susturun şunu Allah aşkına ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Git suç duyurusunda bulun o zaman.

ERHAN USTA (Samsun) - Hukuk var değil mi?

CAVİT ARI (Antalya) - Meclisin tutanaklarına geçen bir konu var, resen işlem yapsınlar, ne suç duyurusu?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - İsmail Ağabey, Bakan savunamadı EPDK Başkanı ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

CAVİT ARI (Antalya) - Resen işlem yapsınlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Daha açık nasıl söylenebilir? 50 milyar doları burada tane tane hesap etmiş, ortaya koymuşum...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - ...sen hâlâ diyorsun ki "İtham ediyorsun."

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, bakın... Sayın Usta... Sayın Güneş...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ya, operasyonları kim yapıyor ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir sakın olalım.

Değerli milletvekilleri, bir sükûneti tesis edelim, müzakereye de devam edeceğiz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - TMSF'yi kim şey yapıyor, bunlar hırsızlık değil mi ya? Ya, siz bizimle dalga mı geçiyorsunuz!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta... Sayın Türkeş...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Böyle bir şey yok hakikaten!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Hırsızlık yapmışlar işte, biz mi yaptırdık!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Kim izin verdi kardeşim!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hırsızlık yapanın Allah belasını versin!

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Versin, versin!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş...

Görüşmelere beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 11.23

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.33
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 26'ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Usta, toparlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Aslında şunu da söyleyeyim: Yani gerçekten böyle bir tartışmanın, böyle saçma sapan bir şeyin tarafı olduğum için de hakikaten çok canım sıkılıyor çünkü nihayetinde biz teknik konuşmaya çalışıyoruz, analiz yapıyoruz ama bazı arkadaşların ısrarla böyle saçma sapan karşı duruşları insanı belli bir şeyden sonra çileden çıkartıyor. Hazırundan da özür dilerim bağırımlar nedeniyle yoksa ona söylediğim hiçbir laftan geri adım atmıyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, bakın, yani rakamlar gerçekten ortada ya. Ortalama emekli aylığının kişi başı millî gelire oranı değil mi? TÜİK kişi başına millî gelir rakamı açıklıyor mu? Açıklıyor. Şimdi, ortalama emekli aylığı üzerinden yapılmış bir hesap 2002 yılı yüzde 46,4. Bunun daha sonra yüzde 51'e çıktığı dönemler olmuş 49, 51, 49, 50, 49, 50, 48 diye gidiyor fakat sonradan özellikle 2014 2015 sonrası bir düşüş başlamış. Neyi söylüyorsunuz? Ortalama emekli aylığının Türkiye geneli için açıklanan kişi başı millî gelire oranı en son geldiğimiz nokta yüzde 28,9 yani yüzde 46-47'lerden -hatta 50 olduğu dönemler var- 50'lerden kabaca yüzde 28-29-30 diyelim, buraya gelmiş. Bunun anlamı ne? Eğer bu millî gelir rakamı doğruysa ortalama emekli aylığı rakamı doğru çünkü idari kayıt yani idarenin tuttuğu kayıtlardan elde edilen rakam, orada bir hata olması mümkün değil.

Ben tabii şunu da iddia ettim: 17 bin dolar hesabının da yanlış olduğunu iddia ediyorum yine, onu söyleyeyim ama "17 bin dolar var." diyorlar. 17 bin dolar, tabii 2025 burası da, 16 bin küsur dolara göre hesap edilmiş bir rakam. Yüzde 29'una gelmiş. Yani özeti şu: "Pasta büyüyor." diyor Hükûmet ama pastadan emeklinin aldığı pay küçülüyor. Yani bu çok net işte, hesap ortada. Yani bunu nasıl izah edeceğiz? Yani bu küçülmeli mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Yani "Emeklinin pastadan aldığı pay küçülmeli, evet, bu doğru bir trenddir." diyorsak tamam ama bu doğru bir trend değilse bunu düzeltmek de bizim vazifemiz arkadaşlar. İşte, o yüzden emekli aylıklarının bu kadar düşük olmaması lazım, belli ölçüde artırılması lazım diyoruz, onu artırmaya ilişkin şeylerimizi söyleyeceğiz.

Şimdi, daha önceden de önerdim, tekrar öneriyorum: Son zamanlarda yaşadığımız bu sıkıntıların temelinde, bu kadar düşüşün temelinde sadece emekli için değil, memur ve işçi maaşlarının da düşüşünün temelinde bir, enflasyonun yanlış ölçülmesi... Türkiye özellikle 2021 sonrası çok hızlı bir enflasyon yaşadı. Enflasyon bilerek, isteyerek yanlış ölçüldü. Yanlış enflasyona göre insanların aylıkları, maaşları artırıldığı için de bu sefalet durumu daha da arttı; bu bir.

İkincisi, enflasyon isterse doğru ölçülsün, burada tanımsal olarak bir yanlış var. Yani manşet enflasyon, geliri çok düşük olan kesimin enflasyonunu yansıtmaz. Onların alım gücü her hâlükârda manşet enflasyona göre ayarlanırsa düşer. Buna ilişkin daha önce Çalışma Bakanlığı bütçesiydi zannediyorum, bunun rakamlarını paylaştım, akademisyenler yapmış. 2024 için manşet enflasyon yüzde 44,4 değerli arkadaşlar, Türkiye geneli için ama geliri en düşük olan yüzde 10'daki enflasyon yüzde 66. TÜİK rakamları... Yani yüzde 44'ün dağılımına baktığınızda sepet onların... Maaşı düşük olan, geliri düşük olan insanların harcamalarına göre sepeti yeniden ayarladığınızda enflasyonun çok daha yüksek olduğunu görüyorsunuz. Şimdi, yüzde 66 enflasyon yaşıyorum ben ama buna siz, manşet enflasyon yüzde 44'e göre zam veriyorsunuz. Bu zaten tanımsal olarak "Ben senin reel olarak gelirini düşürüyorum." demek. Anlatabildim mi? Yani enflasyon doğru ölçülmüş olsa bile, zaten doğru ölçülüyor, oradan dolayı bir sıkıntı var ama doğru ölçülse bile manşet enflasyon kriter olmamalı. Dolayısıyla, geliri düşük olan kesim için yeni bir yaşam maliyeti endeksini TÜİK'in oluşturması lazım ve bunun üzerinden yapmamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım bitireceğim.

Bundan sonra Hükûmet şunu yapacak: "Kardeşim, bunu çalışanlar hak ediyor. Ben bunun bütçesini ayıracağım, kalan bütçeyi de ona göre kullanacağım." demesi lazım. Ama burayı hem yanlış ölçüyoruz hem bunları baskılıyoruz, gelir sürekli düşüyor, insanlara sıkıntı oluyor, tabii, kalan bütçe de başka yerde harcanıyor. Şimdi, çok merak ediyorlar arkadaşlar, söyleyelim, az önce ifade ettim o kızgınlık esnasında. Bakın, çok net bir hesap koyduk burada biz, Enerji Bakanlığının yaptığı ihale ile EPDK'nin yaptığı iş -ihale yapmadığı için "iş" diyorum arasındaki farktan dolayı- yirmi yıllık bu ülkeye maliyet net 53,1 milyar dolar. "Excel dosyalarına kadar verelim." dedik, bunu kimse talep dahi edemedi.

Şimdi, Trendyol... Burada konuştuk, Trendyol'a bir kıyak yapıldı, buradan bir kanun geçirildi, hiç kimse kanunu savunmadı, yıllık 1,5 milyar dolar Trendyol'un cebine para koyduk arkadaşlar. Bunu da al, bak bunlar sürekli olan. Hani ben bir defalık gelirle sürekli harcama yaratacak değilim.

Osmangazi Köprüsü on sekiz buçuk yıllık, toplam maliyet 10 milyar dolar. 10 milyar dolar kazık var. Bunun hesabını da detaylı bir şekilde koyduk. Bakın, bu üçünü toplamış olsanız -bunlar yaklaşık yirmi yılın şeyi- yirmi yılda 93 milyar dolar 3 kalemden bir kamu zararı var. "Hırsızlık" deyince arkadaşlar alınıyor, hırsızlık yapmaktan çekinmeyenler "hırsızlık" denilince alınıyor niyeyse. Ama 93 milyar dolar, alın, bölün verin işte emekliye, alın size kaynak. Ve bunlar yapılabilir biliyor musunuz? EPDK'yi özellikle söylememin nedeni şu: Hâlâ bunlar ön lisans aşamasında, tamam mı? Sayın Cumhurbaşkanını bunu görsün, bu lisanslar iptal edildiği zaman 53 milyar dolar ileride gidecek olan para cebimizde. Yapmaya çalıştığımız şey bu. Dolayısıyla bu işin kaynağı da var ama bu bir tercih meselesi. Bu "Bütçede para yok." meselesi falan değil, tercih meselesi. Hükûmetin tercihi çalışandan yana değil, hükûmetin tercihi emekliden yana değil. O yüzden de emekli bugün bu sıkıntıları yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Detaylarını daha sonra maddelere geçince ayrıca ifade edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık, buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bugün kanun teklifinde en düşük emekli aylığının 20 bin TL'ye çıkarılmasını öneren bir madde içeren teklif başta olmak üzere bir kanun teklifini görüşüyoruz. Tabii, gündem emekliler olduğu için, en büyük sorun da emekliler içerisinde olduğu için şu anda ana gündem emekli. Şimdi, bugünkü teklifle beraber 18.938 TL olan en düşük emekli maaşı aylığının 20 bin TL'ye yükseltilmesi öneriliyor. Biz bugün ne için toplanmış oluyoruz? Sadece en düşük emekli aylığına 1.062 TL zam yapmak için bu kadar konuşmayı yapıyoruz. Şimdi, aslında ben bir milletvekili olarak bugün bu maaşı, 20 bin TL maaşı ve 1.062 TL zam yapılması teklifini görüşmekten utanıyordum arkadaşlar. Yani Gazi Meclisin bir üyesi olarak, bir milletvekili olarak bugün emeklilerimiz için, 1.062 TL için böyle toplanmaktan gerçekten de utanıyordum, utanıyordum. Şimdi, biz burada 20 bin TL'nin geçim için yetip yetmeyeceğine aslında birbirimizi ikna etmeye çalışmamalıydık ya, çalışmamalıydık. Yani buradaki herkes biliyor ki 20 bin TL'lik bir maaş bir emekliye yetmez, rakamlar ortada. Yani biz burada neyi tartışıyoruz, onu anlamıyorum. Neyi tartışıyoruz biz? Ortada tartışılacak bir şey yok. Birazcık hayat bilen, birazcık matematik bilen bu maaşın yetmeyeceğini biliyor; yetmiyor da zaten, çevremizde de görüyoruz bakın.

Şimdi, dedim ya "Bir milletvekili olarak utanıyordum." diye, sahada da bir emekliyi gördüğümüz zaman vallahi yanına gitmekten utanıyoruz, "Nasılın?" demeye utanıyoruz, bankta oturan bir emekli gördüğümüz zaman "Nasılın amca, nasılın teyze?" demeye vallahi utanıyoruz. Ne soralım ya? Ne desin adam, ne desin? Bazen inşaatlara gidiyoruz, orada 65-70 yaşında kalıp ustası olarak çalışan amcaları görüyoruz, emeklilerimizi görüyoruz; vallahi utanıyoruz. Ya, bu milletin emeklisi 70 yaşında çalışır mı ya? Basına yansıdı, bakın, son günlerde çalışan emeklilerden iş kazasından dolayı birçok vefat eden de oluyor, görüyorsunuz. 75 yaşındaki kişi inşaatından düşüyor, 60 yaşındaki, 65 yaşındaki emeklilerimiz iş kazalarında vefat ediyor; basında görüyorsunuz ya. Ya, bu utanç verici bir şey. Bu adamların artık el melekeleri, enerjileri kalmamış ve iş kazasına en açık, hem fiziken hem biyolojik olarak en açık kişiler şu anda en tehlikeli işlerde çalışıyor, en tehlikeli ya. İşte, basında ölüm haberlerini iş kazalarından görüyoruz, o da basına yansıyanlar; basına yansıyanları görüyoruz. Gerçekten de utanıyordum bunları konuşmaktan ve bir de bunu biz kendi aramızda tartışmamalıyız.

Şimdi, 20 bin yetmez, yetmiyor. "20 bin en düşük emekli aylığı" diyoruz, 16 milyon emeklimiz var, şu anda yani 2025 rakamlarıyla 25 bin TL'nin üzerinde emekli maaşı alan sadece 640 bin; 16 milyondan sadece 640 bin kişi 25 bin TL'nin üzerinde alıyor. Yani aslında 16 milyon emeklimizin çoğu 20 bin ve çevresinde maaş alıyor. E, şimdi, akıl var, mantık var, matematik var; bu maaş yeter mi? Yetmez. E, peki, biz neyi tartışıyoruz o zaman, ya, neyi tartışıyoruz? Biraz matematik bilen, biraz vicdanı olan, biraz vatandaşını düşünen bir hükûmet "Kardeşim, benim kaynağım bu kadar, ben anca en düşük emekli maaşına işte 20 bin TL veririm, asgari ücrete 28 bin TL veririm." diyemez arkadaşlar; bakın, net söylüyorum, diyemez. Bir hükûmet, vatandaşına açıklık sınırının altında bile bile maaş veremez ya, böyle bir şey olamaz yani olamaz, olamaz! Şimdi, bir babanın 3 çocuğu var, şunu diyebilir mi: "Vallahi ben ancak birinize bakabilirim, ikiniz de ne hâliniz varsa görün." diyebilir mi yani diyebilir mi? "Tamam, evet, geçinemeyeceksiniz ama siz de artık başınızın çaresine bakın." diyebilir mi? "İnşaatla mı çalışırsınız, sokakta mendil mi satarsınız, dilenir misiniz?" diyebilir mi ya? Diyemez. Bir hükûmet her ferdine geçinecek asgari maaş vermek zorundadır, zorundadır "Kaynak yok." diyemez. Bakın, "Kaynak yok." diyemez. Gidecek, bütçeye koyduğu 2 trilyon 740 milyar faizden kesecek, verecek; gidecek kamu-özel iş birliğiyle müteahhitlere verdiği transferlerden kesecek, gidecek 5'li çeteye aktarılan ihalelerden kesecek, 5 maaş alanlardan kesecek, işe gitmeden maaş alan bankamatikçilerden kesecek, holdinglere peşkeş çekilen kredilerden kesecek, medya patronlarına aktarılan paralardan kesecek, rant kazananlardan kesecek, geliri artıracak, verimliliği artıracak bu maaşı verecek arkadaş, bunun başka yolu yok. Ha, diyorsa ki "Kaynak yok, veremiyorum." o zaman bırakın işi bilenler gelsin kardeşim, o zaman bırakın ekonomiyi yönetenler, bu işi bilenler gelsin, şu vatandaş adam gibi yaşasın; şu emekli son yaşında huzur içinde yaşasın kardeşim, vallaha, bırakın yani bırakın, işi bilenler gelsin bu ülkenin başına. Yoksa, ben veremiyorsam... Bırakacaksınız abi. Şimdi, bir şirketi düşünün, patron diyor ki: "Vallahi ben maaşları veremiyorum." Ne yapacak? Bırakacak, bırakacak, bir yönetici bırakacak.

Şimdi, bakıyoruz, bu ülkede açıklık sınırı 30.143 TL. Şimdi, bunu hep üstü kapalı geçiyoruz. "Ya, o, işte, gerçek mi, değil mi; belli değil." TÜRK-İŞ'in açıkladığı rakam. Abi, belli değilse o zaman TÜRK gitsin, bir açıklık sınırı açıklasın, görelim. Hükûmetler endekslerle yönetilir, hükûmetler endekslerle yönetilir, her şeyin bir endeksi vardır, o karneye göre yönetilir. Bakın, Amerika'da, Avrupa'da her şeyin bir endeksi vardır, her şeyin. O zaman siz açıklayın bir endeks "Hayır, açıklık sınırı şu değil de bu." deyin ama verilen maaşlar onun da altında kalacağı için o da açıklanmıyor. Şimdi, bakın, size rakamları söyleyeyim: Şu anda verdiğimiz 20 bin TL, önerilen 20 bin TL; 30.143 TL olan açıklık sınırından 10.143 TL daha düşük. Zaten yoksulluk sınırı bu ülkede lüks oldu yani yoksulluk sınırını konuşmuyoruz, yoksulluk sınırı 98.188 TL, ondan 78 bin lira daha düşük. Bekâr çalışanın yaşam maliyeti bu ülkede, bekâr çalışanın yaşam maliyeti 39.123 TL, şu anda önerdiğimiz rakam ondan 19.123 TL daha düşük, asgari ücretten 8.075 TL daha düşük. Ortalama kira İstanbul'da 25 bin olarak açıklandı, İstanbul'daki ortalama bir kiradan 5 bin TL daha düşük verdiğimiz aylık maaş. Şimdi, ben gerçekten de rica ediyorum ve gerçekten siyasetüstü konuşuyorum: Ya, akıl var, mantık var, bulalım, buluşturalım,

ne yapalım, şu emekli maaşını artıralım. Bakın, vicdan var ya! Zaten hiçbir arkadaşım bu maaşla geçinilir demiyor, kimse savunmuyor yani herhâlde, şimdi göreceğiz. "Bu maaşla geçinilir, emeklimiz en azından kendini geçindirir." diyen ben daha görmedim, öyle bir matematik yok. Emekli geçinmek için, işte, inşaatlarda çalışıyor, bekçilik yapıyor son yaşında. Arkadaşlar, ana caddelerdeki kafelere baktığınız zaman her şey güllük gülistanlık, önlerinde lüks arabalar var, bir kahve 250-300 TL; pasta-simit 50 TL, 100 TL ama o ana caddelerin arka caddelerinde var ya çok büyük dramlar yaşıyor ya, çok büyük dramlar yaşıyor; bunu kalben söylüyorum. Bakmayın, ülkede basın kalmadı da bunlar gözükmüyor; bir basın mensubu Ulus'un arka sokaklarındaki otellere gitti, gördük işte, yaşananları gördük. Günlük 200 TL'lik otel odalarında 4 kişi kalanları gördük, günlük 600 TL'ye kalanları gördük, gördük. Bakın, bir basın mensubu... Hayat ana bulvarlarda değil; o arkalarında, o inşaatlarda, o gecekondu'lara bakın, çok büyük dramlar yaşıyor çünkü matematik yalan söylemez. Bu matematiğe göre bu ülkede her şey yaşanır çünkü insanlara geçinemeyeceği bir asgari ücret veriyorsunuz, insanlara geçinemeyeceği emekli aylığı veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Tamamlıyorum Başkanım.

Diyorsunuz ki: "Başının çaresine bak." Ya, bir iktidar bunu yapamaz, "Başının çaresine bak." diyemez. Bir iktidar şunu diyemez: "Ya, bu adam neyle geçiniyor? Benim verdiğim maaşla, bu matematikle geçinemez." "Neyle geçiniyor?" diye sormadan iktidar olunamaz ya, olunamaz. Bunun vebali ağırdır. Dolayısıyla, burada değerli milletvekillerinin vicdanlarına sesleniyorum: Bakın, gelin, bu maaşı en azından yaşanabilir bir seviyeye çekelim. Bu vicdanen de kamu vicdanı olarak da ve sosyoloji olarak da gereklidir, bakın, sosyoloji olarak da gereklidir. Sonra diyoruz ki: "Bakın, bu ülkede uyuşturucu kullanımı niye arttı, ahlaksızlık niye arttı?" Arkadaşlar, ekonominin çöktüğü yerde, maaşların yetmediği yerde her türlü ahlaksızlık artar. Bu, sosyoekonominin genel kuralıdır. Parası olmayanın, cebinde parası olmayanın, evinde yakacak odunu olmayanın, evine, çocuğuna yiyecek ekmek götüremeyenin arkadaşlar, ilkesi olmaz, olamaz. Dolayısıyla, sizlerden ricam, gelin, hak edilebilir yaşamı, hak edilebilir maaşı emeklilerimizden esirgemeyelim diyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Bakanlıklarımızın, basın mensuplarımızın değerli temsilcileri; hepinizi hürmetle selamlıyorum:

Evet, görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle Anayasa Mahkemesinin bazı iptal kararları nedeniyle oluşan hukuki boşlukların giderilmesine yönelik düzenlemeler yapılmakta, alt sınır emekli aylığı ve asgari ücret işveren desteği artırılmakta ve bazı mevzuatta da oluşan belirsizlikler giderilmektedir.

Tabii, kanun teklifinin en çok konuşulan konusu emekliler, ben de emeklilerle ilgili görüşlerimizi ifade etmek istiyorum. Kanun teklifinde, 16.881 lira olan alt sınır emekli aylığı ocak ayı ödeme döneminden geçerli olmak üzere yüzde 18,5 oranında artırılarak 20 bin liraya yükseltilmektedir. En düşük emekli aylığından, dosya maaşı 20 bin liranın altında olan 4 milyon 917 bin emekli yararlanacaktır. Genel Başkanımızın dünkü grup toplantısında da ifade ettiği üzere emeklilerimizin derdi derdimiz, beklentileri beklentilerimizdir. Emeklilerimizin sonuna kadar yanındayız, hepsine hürmetlerimizi sunuyoruz. Çalışanların ve özellikle emeklilerin maaş artışının yeterli olmadığını biz de ifade ediyoruz. Emeklilerimizin beklentilerinin önümüzdeki süreçte de karşılanacağına inanıyoruz. Elbette gönül ister ki daha yüksek artışlar yapılabilsin. Kuşkusuz, bütçe imkânları arttıkça çalışanların ve emeklilerin maaşları çok daha yüksek düzeylere ulaşacaktır. Bugün açıklanan verileri takip eden arkadaşlarımız da görür, bütçe performansı oldukça iyi yani orta vadeli programa göre 2 trilyon 208 milyar açık beklenirken bugün açıklanan verilere göre 1 trilyon 799 milyar lira açık verilmiş. Bu da önümüzdeki süreçte bütçenin bir rahatlığa kavuşacağını ve tüm sosyal toplum kesimlerine gerekli iyileştirmelerin, refah artışının sağlanacağını açıkça göstermektedir.

Evet, aslında, emeklilik sisteminde köklü düzenlemelere ihtiyaç var. Şimdi, bakıyoruz, her maaş artışı döneminde memur emekli aylıkları ile SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıkları arasında fark ortaya çıkıyor. Bir defa bu farkı giderecek bir düzenleme yapmalıyız. Ayrıca, MHP olarak emekli aylıklarındaki artışların genel enflasyon endeksi yerine bu kesimin tüketim kalıplarını ve hayat standardını dikkate alan özel bir endekse göre yapılması görüşündeyiz. İkinci olarak değişik tarihlerde emekli olan emeklilerimizin gelir ve aylıklarındaki farklılıklar süratle iyileştirilmeli. Biliyorsunuz, emeklilik sistemi, emeklilik tarihinde geçerli mevzuata bağlı olarak farklılık göstermekte, bu da emekli aylıkları arasında farklılıklar oluşmasına sebebiyet vermiştir. Bugün hepimizin karşılaştığı sorun nedir? Emeklimiz diyor ki: "Ben 9000 gün prim ödedim hatta 9000'in üzerinde prim ödedim, 3600 gün prim ödeyenle aynı maaşı alıyorum." Çok haklı bir şikâyet, aslında sosyal sigorta sisteminde ödenen primler ile bağlanan emekli aylıkları arasında bir denge olması gerekiyor, bugün bu denge bozuldu. Hani seyyanen ödemeyi hepimiz savunuyoruz ama seyyanen ödemeler, alt sınır aylığına yapılacak ilaveler bu dengeyi daha da bozuyor. İşin aslında kökten bu konuyu düzeltecek sosyal güvenlik sistemimiz üzerinde bir reform anlamında bir düzenleme yapmamız gerekiyor. Aylık bağlama sisteminde aylık bağlama oranının artırılması, büyümeden tam pay verilerek güncelleme katsayısının iyileştirilmesi ve emekli aylıkları arasında oluşan eşitsizlikleri kademeli olarak giderecek düzenlemelerin yapılmasını gerekli görüyoruz.

Ayrıca, ücret artışlarının kalıcı refaha dönüşmesinin tek yolu enflasyonun kalıcı bir şekilde düşürülmesidir. Fiyat istikrarıyla refahın kalıcı hâle geleceğine, toplumun her kesiminin hak ettiği payı mutlaka alacağına inanıyoruz. Yürütülen program başarıyla sürdürülmekte, enflasyon aralık ayı itibarıyla yüzde 30,9'a kadar indi, hedeflenen rakamlara ulaşılacağına inanıyoruz. Türkiye ekonomisi en zor etapları geride bırakmış, en çetin süreçleri aşmıştır, önümüzdeki dönemde kalıcı fiyat istikrarı sağlanacak. Bununla birlikte Milliyetçi Hareket Partisi olarak üretim, tasarruf, vergi, harcama, gelir dağılımı, çalışma hayatı, eğitim ve tarım alanı gibi temel alanlarda yapısal önlemlerin mutlaka uygulamaya koyulması görüşündeyiz.

Bir de burada yapılan değerlendirmelerde en düşük emekli aylığı ve net asgari ücretin TÜRK-İŞ tarafından açıklanan açlık sınırının altında olduğu sürekli olarak ifade edilmiştir. Aslında emeklilerimizin ve çalışanlarımızın beklentileri de istismar ediliyor. Rakamlarda farklılıklar var, Erhan Bey çok iyi bilir, eskiden Devlet Planlama Teşkilatı, şimdi de Strateji ve Bütçe Başkanlığı haftalık ekonomik verileri yayınlar.

ERHAN USTA (Samsun) - Ben başlattım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani eline sağlık, sağ olasın.

Şimdi, en düşük emekli aylığı SSK üzerinden kıyaslama yapılıyor, hâlbuki en düşük emekli aylığı BAĞ-KUR tarım ve esnaf emekli aylığıdır yani SSK'ya göre açlık sınırının üzerinde, işte asgari ücretin şu kadar üzerinde falan deniliyor ama bu mukayese doğru değil. Baktığımız zaman en düşük BAĞ-KUR tarım emekli aylığı 65 lira, 2002'de -yani asgari ücretin neredeyse üçte 1'i mi diyelim- 164 liraymış asgari ücret, 65,8 yani üçte 1'ine denk geliyor. En düşük esnaf emekli aylığı o da 150 lira yani o da yine net asgari ücretin altında, açlık sınırının hayli hayli altında. Şimdi, ben...

ERHAN USTA (Samsun) - Ortalamadan bakmak gerekir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ortalamadan bakılır, siz öyle değerlendirdiniz, size bir şey demiyorum yani ortalama mukayesesi doğru bir mukayese. O biraz önce söylediğim reformları gerçekleştirerek onda iyileştirme sağlayabiliriz ama sürekli "Açlık sınırının altında aylık alıyor emekli." demenin doğru olmadığını düşünüyorum. Ben şimdi açıkça soruyorum: En düşük emekli aylığı hatta en en düşük net asgari ücret acaba ne zaman açlık sınırının üzerine çıktı? Geçmişte çıktı mı? Yok. Şimdi, en düşük emekli aylığı ve asgari ücret... Asgari ücretle ilgili elimde her yılın, son yirmi beş yılın her ocak ayı itibarıyla rakamları mevcut. Şimdi ben söyleyeyim: 2002'de Ocak ayında net asgari ücret 164 lira, TÜRK-İŞ'in açlık sınırı 307 lira yani neredeyse yarısı, yüzde 53. Tüm rakamları okumamak için atlayarak gideyim yani hep yükselerek gidiyor da: 2005'te net asgari ücret 350 lira, açlık sınırı 527 lira, yüzde 66'sı; 2010'da net asgari ücret 577 lira, açlık sınırı 812 lira, yüzde 84'ü; 2015'te net asgari ücret 949 lira, açlık sınırı 1.257 lira; yine, 2020'de net asgari ücret 2.325 lira, TÜRK-İŞ'in açlık sınırı 2.219 lira. Yani net asgari ücret ilk defa açlık sınırının üzerine bir önceki yıl, 2019 yılında çıkmış; geçmişte yarısına kadar inen, her yıl artan bir oran var ama 2019 yılında ilk defa...

ERHAN USTA (Samsun) - Ondan beri de tersine gidiyor işte.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yok, bir tek bu yıl yüzde 93 ama bu, geçmiş yıllara göre...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Orada bir şey var, asgari ücret o kadar yaygın bir ücret değildi o yıllarda.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Onu da söyleyeyim: Şimdi, şu anda asgari ücret ocak ayı açlık sınırının yüzde 93'ü; geçmişe bakarsan çok daha geri yani geçmişe göre iyi; bir önceki yıla göre bir düşme var.

ERHAN USTA (Samsun) - O kadar yaygın değildi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Onu da söyleyeyim yani kabaca baktığımız zaman, asgari ücret bildiriminde bulunanların sayısı neredeyse yüzde 50 civarında falan görünüyor ama şunu da hepimiz biliyoruz yani eksik bildirim yapılıyor yani birçok işletmede...

ERHAN USTA (Samsun) - O da idarenin sorumluluğu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani, onun üzerine gitmeliyiz, ben ona geleceğim, onun üzerine gitmeliyiz, denetimlerde bunu tespit edip gerçek primi almamız gerekiyor.

Herhâlde sürem bitti, diğer maddelerde konuşayım.

Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi de söz talebine göre milletvekillerimize söz vereceğim.

İlk olarak, Sayın Ümit Özlale, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk önce şunu sormak gerekiyor herhâlde: 2019 yılından beri biz her sene en düşük emekli maaşıyla ilgili bir düzenleme yapıyorsak çok büyük bir yapısal sistem problemimiz var demektir yani altı sene boyunca her sene biz neden en düşük emekli maaşıyla ilgili bir düzenlemeye ihtiyaç duyuyoruz? Biraz önce Sayın Usta da bunu çok net bir şekilde söyledi. Çünkü bir; enflasyonu yanlış hesaplıyoruz; enflasyon yanlış hesapladığınız için, özellikle gıda endeksine, açlık sınırına, yoksulluk sınırına göre baktığınız zaman emekli maaşları bir süre sonra hakça, insanca yaşanabilir bir seviyenin altına düşüyor. Bir başka nokta da şu: Asgari ücreti ya da emekli maaşlarını bizim açlık sınırı üzerinden değerlendirmemiz de hem emeğe hem de emekliye utanç verici bir şey. Ben neden asgari ücreti, neden bir emeği ya da emeklinin hak ettiği maaşı açlık sınırı üzerinden tartışayım? Türkiye bu sene yüksek gelirli ülke statüsüne geliyor, Sayın Cevdet Yılmaz burada söyledi; hiçbir yüksek gelirli ülke duydu mu ki emekli maaşı ile asgari ücreti açlık sınırı üzerinden tartışsın? İlk önce burada sistemsel bir hata var ve bu, AK PARTİ'nin yanlış politikalarının ürünü.

Şimdi, altın ya da simit hesabını bırakalım, onlarda inanmıyorsunuz, dünyaya bakalım yani Türkiye'deki emeklilik sistemi dünyanın neresinde? Bu işle ilgili olan herkes bilir ki iki tane endeks vardır, Mercer ile Natixis. Arkadaşlar, biz burada bir tanesinde Hindistan'ın bir üstündeyiz; Çin'den, Brezilya'dan daha kötü durumdayız, bir tanesinde de Kolombiya ile Hindistan'ın ötesindeyiz. 44 ülke arasında emeklilerin mali durumunda 42'nci sıradayız. Yani altın, simit hesabını bırak Kolombiya'yla aynı seviyedesin, Çin'den, Brezilya'dan daha kötü durumdasın; sen bu hâlinle nasıl yüksek gelirli bir ülke olursun?

Bir başka nokta şu: Çok ciddi bir bölüşüm krizi var. Bakın, burada benden önce sayın vekiller de söyledi, ben de burada grafikledirdim, ilk önce alta bakın, emekli aylığı ödemelerinin millî gelire oranı devamlı yüzde 6 seviyesinde. Yani öyle bir şey yapmışız ki biz "Biz millî gelirin yüzde 6'sını emeklilere ayıralım, 15 milyon emekli de olsa, 20 milyon emekli de olsa onlar bunu bölüşsünler." Ortaya da o zaman bir bölüşüm krizi çıkıyor. Neden? Çünkü emekli sayımız artıyor. Demografik fırsat penceresini, hiçbir

şekilde doğru istihdam politikaları izlemediğiniz için kaçırdık ve ondan sonra baktığınız zaman, millî gelirden emeklilere ayrılan pay aynı ama emeklilerin sayısı artıyor. O zaman da ne oluyor? Bundan çok değil on beş sene önce ortalama emekli aylığının kişi başı millî gelire oranı yüzde 60'ken şimdi bu oran yüzde 33'e düşüyor. Çok ciddi bir bölüşüm krizi var, ilk önce bunu adreslememiz lazım.

Emeklilerin durumuna TÜİK anketleriyle bakalım. Bakın, emekli aylığı TÜİK'in Yaşam Memnuniyeti Anketi'dir, oradan bakabilirsiniz. Emekli aylığı giren hanelerde ay sonunu getirmekte zorlandığını beyan edenlerin oranı devamlı artıyor son beş senedir, bu sisteme geçtiğimizden beri. O yüzden de zaten bu sistem artık sürdürülemez olduğu için devamlı en düşük emekli aylığına bir kurumsal düzenleme getiriyorsunuz fakat o zaman da toplumdaki sosyal adaleti bozuyorsunuz. Otuz sene, otuz beş sene boyunca çalışan kişi 25-26 bin lira maaş alırken, çok daha az prim ödeyen, daha az çalışan birisi 20 bin lira alınca, bu sefer, en düşük emekli maaşını artırdığınız zaman sosyal adalet bozuluyor. Bize emekli maaşının yetmediğinden haklı şekilde şikâyet edenler kadar başka şikâyet edenler de şunlar: "Neden ben otuz sene en yüksekte prim ödediğim hâlde benim emekli aylığım en düşük emekli aylığına giderek yakınıyor?" diyor. Partinizin adında "Adalet ve Kalkınma" var, bunun neresinde adalet var?

Bakın, bu, üzerinde çok düşünmemiz gereken şey, Metropoli "Türkiye'nin Nabızı" anketi, emeklilerin tam yüzde 70'i kendini tükenmiş hissediyor. Sadece en düşük emekli maaşı alanlar değil, hepsi tükenmiş hissediyor ve kendisini tükenmiş hisseden gruplara baktığımız zaman en yüksek oranda emeklilerde, daha sonra çalışanlarda, ev hanımlarında; Türkiye'de ev hanımlarının üçte 2'si kendini tükenmiş hissediyor. Yine, İstanbul özelinde yapılan bir ankette, ev hanımlarına "Neyi hayal ediyorsun?" diye soruyorlar, "Kuş olup uçmak." diyor. Mahalleye, eve sıkıştırdığınız, her an geçim derdini düşünen ev hanımları var. Herkes kendini artık tükenmiş hissediyor bu politikalar sonucunda. Ben demiyorum, anketler söylüyor, hem de herkesin rahatlıkla verilerine ulaşabileceği anketler söylüyor.

Peki, buradan çıkış yolu ne? Biraz önce, Sayın Usta, EPDK yolsuzluğundan örnek verdi, Trendyol örneği olsun hepsine katılıyorum ama orta, uzun dönemde başka yapmamız gereken bir şey var arkadaşlar, çalışan sayısını artırmamız lazım. Bakın, bugün pasif dosya sayısındaki artış aktif sigorta sayısındaki artışın tam 10 katı. Hiçbir şey yapmazsak bu sorun devam edecek ve biz seneye yine, emeklilerden gelen daha artan bir şikâyetle tekrardan en düşük emekli maaşını konuşmak zorunda kalacağız. "Bunun kaynağı ne? diye soruyorsanız -İsmail Bey burada yok ama devamlı kaynak soruyor- kaynak burada, Türkiye'nin en büyük kaynağı insan kaynağı. Arkadaşlar, bizim ülkemizin üçte 1'i çalışıyor. Tekrar söyleyeyim: Bizim ülkemizin üçte 1'i çalışıyor, bu çalışanların da yarıya yakını açlık sınırının altında kalan asgari ücret alıyor. Bizim bu yapısal probleminden, bu sistemsel probleminden çıkmamızın tek yolu istihdam yaratmak. İstihdam oranımız dünya ortalamasının altında değil, çok altında. Peki, nasıl yaratacağız? Burada sizin oylarınızla kabul edilen bütçeye baktığımız zaman, işsizlikle mücadelede bütçenin üstünde bir pay ayırdınız mı? Hayır. Yaşam boyu öğrenmeye ayırdınız mı? Ona da hayır. İşsizlikle mücadele için bütçeden pay ayırmadan, işsizlikle doğru bir şekilde mücadele etmeden, yeni bir beceri politikası geliştirmeden siz istihdam sayısını artıramazsınız. Burada yine maddelerde tartışacağız; işverene asgari ücret desteği olarak günlük 42 lira önermişsiniz. Ya, böyle mi istihdamı artırmayı düşünüyorsunuz? 33 liradan 42 liraya çıkmış. Ya, 2 tane simit parası değil, simit hesabı yapmayalım diyoruz ama eğer siz ekstradan bir istihdam yaratmak istiyorsanız sizin devlet olarak işverene verdiğiniz günlük destek 42 lira arkadaşlar ve onu da yanlış bir şekilde İşsizlik Sigortası Fonu'ndan alıyorsunuz. İşsizlik Sigortası Fonu işsiz duruma düşmüş ve yeniden iş hayatına kazandırılmak için işsiz dururken o kişiye verilmesi gereken paradır. Siz çalışan birisinin asgari ücret desteğini İşsizlik Sigortası Fonu'ndan veremezsiniz, Fonu amacı dışında kullanamazsınız. Bakın, bizim bu istihdam problemini çözmemiz için 1,1 milyon erkeğe ve 4,9 milyon kadına istihdam yaratmamız lazım. Bunu yaratmadığınız sürece biz her sene burada emeklilerimizin durumunu konuşuruz. Hem sadece en düşük emekli maaşını değil bütün emeklilerin, bütün emekçilerin problemini konuşuruz.

Şimdi bunu en sona sakladım, bu çok can acıtıcı bir slayt ve aslında toplum olarak nereye geldiğimizi gösteriyor. Ülkeyi bir arada tutan şey, insanların birbirine ve kurumlarına güvenidir. Eğer insanlar birbirlerine güvenirlerse, devletin kurumlarına güvenirlerse orada bir politika daha etkileyici olur, o ülke bölünmez, o ülke birbirine düşmez, o ülkede fıkfır çatışmalar daha az olur. Şimdi, bakınız, tekrardan Türkiye'nin Nabızı anketi; çok değil, Aralık 2025'te. Emeklilere baktığınız zaman, emeklilerin tam yüzde 70'i ne artık başkasına güveniyor ne de bu devletin kurumlarına güveniyor. Bizim üzerimizde bütün partilerin düşünmesi gereken şeylerden bir tanesi bu. Çalışanlar, ücretliler... Bu ücretlilerin tam dörtte 3'ü ne kurumlara güveniyor ne insanlara güveniyor. Öğrencilere bakınız, öğrencilerin yüzde 59,1'i, yüzde 60'ı hâlâ insanlara güveniyor ama devletin kurumlarına güvenmiyor. Bizim en çok üzerinde durmamız gereken şeylerden bir tanesi bu. Burada devletin çok saygın bürokratları var. Sizler bu güveni nasıl inşa edeceksiniz? TÜİK tamamıyla taraflı enflasyon açıkladığı için emeklileri insanca yaşamaktan çıkaran bir kuruma insanların nasıl yeniden güven duymasını sağlayacaksınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ya da insanın insana yani benim bir AK PARTİ'li arkadaşşıma, Milliyetçi Hareket Partili arkadaşşıma, DEM PARTİ'li arkadaşşıma güvenmem için ne yapacaksınız? Bizim en önemli problemimiz bu diyorum, herkesi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, 2019 yılından beri her sene olduğu gibi yeni yılda en düşük emekli maaşını tartışıyoruz. 2019 yılına kadar böyle bir derdimiz yoktu, 2019 yılından sonra her sene bir düzenleme yapıyoruz. Oysa bizim bu düzenlemeyi yapmamamız lazım. Neden? Çünkü emeklilerin maaşlarında enflasyon oranlarına göre artış sağlanıyor. Kanun bunu söylüyor. Demek ki yetmiyor ki -biraz evvel grafikte çok güzel bir şey vardı, 2018 tarihini, 2019 tarihini gösteriyor- demek ki TÜİK'in vermiş olduğu veriler yanlış, gerçeği yansıtmıyor ki biz bugün burada emeklilerin en düşük maaşının ne olacağını tartışıyoruz. 20 bin liradan bahsediyoruz "En düşük emekli maaşı 20 bin lira olsun." diye tartışıyoruz Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Türkiye de dünyada en fazla enflasyonun yaşandığı ülkelerden bir tanesi, Avrupa'da en fazla gıda enflasyonunun yaşandığı ülkelerden bir tanesi. OECD'de en fazla enerji enflasyonunun

yaşadığı ülke de biz. Asgari ücret... "En düşük emekli maaşı 20 bin lira olsun mu?" diye tartışıyoruz. TÜRK-İŞ'in açıklamış olduğu açlık sınırı 30.143; "En düşük emekli maaşı 20 bin lira olsun." diyoruz, ortalama emekli maaşı da 24 bin lira olacak.

Ben sizi vicdana davet etmiyorum, burası Meclis, ben sizi Anayasa'ya uymaya davet ediyorum, bir hakkı teslim etmeye davet ediyorum çünkü Türkiye Cumhuriyeti'nde insanın onuruna yakışır bir hayat yaşamak her yurttaşımızın temel hakkıdır. Bizim bu hakkı teslim etmemiz lazım.

Şimdi, TÜRK-İŞ'in yıllardır her ay açıklamış olduğu açlık sınırından bahsettiğimiz zaman başta Cumhurbaşkanı Yardımcımız -sağ olsun- kızıyor, iktidar temsilcileri de kızıyor. "Ya, böyle bir resmî veri yok." diyorlar. Tamam, ben Cumhurbaşkanımızı kızdırmayacağım, Mustafa Bey'i kızdırmayacağım, ben başka bir resmî veriden bahsedeceğim size arkadaşlar. Resmî veri, buna herhâlde kimse itiraz edemez. Bu ne? Bilindiği gibi, her sene fitre rakamları açıklanıyor, Diyanet resmî bir kurum diyor ki: "Bu sene 2026 yılında fitre 240 lira" Yani bir günlük bir insanın gıdası için gerekli olan tutar 240 lira. Buradan yola çıkarsak 4 kişilik bir ailenin aylık gıda harcamasının 28.800 lira olduğunu görmekteyiz. Bu veriye itiraz var mı? Ben söylemiyorum, bunu Diyanet İşleri Başkanlığı söylüyor, fitre rakamından bahsediyor. Şimdi, bu rakamlardan hareket edersek asgari ücret 28.075 lira. Yani şunu söylüyoruz, bu rakamlar bize şunu ifade ediyor: Türkiye'deki asgari ücretliler esasında ücret almıyorlar, fitre alıyorlar. Ne yazık ki bak, çalışıyorlar, çalışmalarına rağmen emeklerinin karşılığını almıyorlar, maaş almıyorlar, fitre alıyorlar. Ne yazık ki bizim emeklilerimiz -en düşük emekli maaşı 20 bin lira, ortalama emekli maaşı 24 bin lira- fitre dahi almıyorlar. İktidar, Hükümet emeklimize fitreyi dahi kıskanmakta, ne yazık ki böyle bir durumdayız ve biz hâlâ 20 bin lira olsun mu olmasın mı; onu tartışıyoruz.

Şimdi, ben iktidar milletvekillerine buradan seslenmek istiyorum: Mutlaka bölgenize gidiyorsunuzdur, dolaşıyorsunuzdur, dolaşmanızı tavsiye ederim. Ben dolaştığım zaman, mesela, bir emekliyle pazar yerinde denk geldim "Maaşın ne kadar?" diye sordum. Söylediğim şey gerçek, yaşanmış bir şey, söyleyemedi, ağladı. Ağladı, ağladı; 70 küsur yaşındaki adam maaşını söyleyemedi, ağladı,

Gene dolaşırsanız sokaklarda bayat ekmekek satan, "Bayat ekmekek bulunur." yazan bakkalları görürsünüz. Girin, sorun, "Bu bayat ekmeği kim alıyor?" diye sorun Allah aşkına. Emekliler alıyor, bakın, emekliler alıyor, ne yazık ki emekliler alıyor.

Şimdi, öyle bir ülkede yaşıyoruz ki bu manzaraları görmüştük. Bir de "Yenir" market diye bir marketler türedi, marketler zinciri türedi. Bakın, Yenir market; bu marketlerde ne satılıyor, biliyor musunuz? Günü geçmiş, tarihi geçmiş gıda ürünleri satılıyor, hijyen ürünleri satılıyor burada ve bu marketlerin en fazla müşterisi öğrencilerimiz ve emeklilerimiz. Ya, bakın, Allah aşkına, dilimli tost peyniri, günü geçmiş, 19/7/2024 son kullanma tarihi bunun, 7'nci ayda. 20 tane mağazası var efendim, yarı fiyatına, evet, yarı fiyatına.

Bak, burada ne var? Dana barbekü sosis.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Günü geçmiş ürün...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, siz bizim Genel Başkanı dinlemiyorsunuz. Birazcık da hakikaten mitingleri falan dinleyin, orada anlatıyor, bir haftadan beri anlatıyor. Bunun önünde kuyruklar var, kuyruklar.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Vatandaş da dinlemiyorlar belli ki.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bakın, sosisin son kullanma tarihi 26/7/2024. Şimdi...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ne zaman çektiniz o fotoğrafı?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Yeni yeni, kendi sosyal medyasında var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yeni açıldı yani bunun altında bir şey yok, bu söylediklerimiz doğru.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar, bunların ne haberi olacak!

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Aynen!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, bakın, röportaj yapılıyor, röportaj yapılıyor. 75 yaşında...

ORHAN YEGİN (Ankara) - O adamları siz bulup bize böyle marketler açın, biz de gelip fotoğraf çekelim...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Orhan Bey... Orhan Bey...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, Orhan ne diyor?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Kişiyi kendileri gibi biliyorlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Siz açtırmışsınız." diyor, duyuyor musunuz?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Kişiyi kendiniz gibi biliyorsunuz herhâlde.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bakın, bakın, bu iş sulandırılmayacak kadar önemli; bakın, bu iş sulandırılmayacak kadar önemli, lütfen...

AYHAN SALMAN (Bursa) - Önemli, sulandırmayın!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Burada röportaj yapılmış, Hatice Yüksel: "Eşim işçi emeklisi, ben 75 yaşındayım, sabahdan akşama kadar ucuzluk peşinde koşturuyorum, uzaktan tramvaya binip buraya geliyorum; yufka, kurabiye, pirinç, çorbalık aldım, ucuz olduğu hâlde 500 lira verdim. Bu yaşımda bunları yaşadığım için hiç kimseyi affetmiyorum, hakkımı da helal etmiyorum. Bizim oylarımızla geldiler, şimdi, bizi hor görüyorlar." 79 yaşındaki Kadir Tombuloğlu: "Emekliyim ama torunlarımın eğitimine destek olmak için hâlâ çalışıyorum. Sabah saat 04.00'ten akşam saat 16.00'ya kadar bir çay ocağında çalışıyorum. Yapacak bir şey yok, buralardan alışveriş yapıyoruz ama bu market de pahalı geliyor." "Bu market de pahalı geliyor." diyor emeklimiz. 20 bin lira vereceğiz bu insanlara; vereceksiniz, ben bu günaha ortak olmayacağım. "Bizi bu hâle sokanlar utansın." demiş engelli vatandaş, "65 yaşındayım, yakında emekli olacağım ama ek iş yapmam gerek geçinmem için, tek maaşla hiçbir şey alamam. Bu marketten ufak gıdalar alıyorum, zehirlenirim diye peyniri, eti almaya korkuyorum. Bizi bu hâle sokanlar utansın. Hâlimizi gören yok, sesimizi duyan yok." Hani ölümlerden ölüm beğenmek deniyor ya, ölümlerden ölüm seç, ölümlerden ölüm beğen; emeklimizin geldiği durum bu arkadaşlar. "Açlıktan mı öleyim yoksa zehirlenerek mi öleyim?" onun tercihini yapıyorlar ne yazık ki; ne yazık ki geldiğimiz durum bu.

Şimdi, 2019 yılında en düşük emekli maaşı 1.000 liraydı, 2019 yılında ortalama emekli aylığı 1.917 liraydı yani en düşük emekli maaşından yüzde 90 daha fazlaydı ortalama emekli maaşı ve bakın, en düşük emekli maaşını alan 1 milyon kişi vardı. Yıl 2026, en düşük emekli maaşını 20 bin lira yapacaksınız, ortalama emekli maaşı 24 bin lira, 25 bin lira; fark yüzde 20'ye düşmüş, bakın, yüzde 90'dan yüzde 20'ye düşmüş. Esas fecaat rakam; 5 milyon kişi en düşük emekli maaşıyla, 20 bin lirayla geçinmek

zorunda kalacak. Bu nedir biliyor musunuz? Dipte eşitlenme; dipte eşitleniyor, en dipte eşitleniyor emeklilerimiz ve Devlet Bey doğru söylüyor: Bu 20 bin lira sefalet maaşıdır. Bu, sefaletin, fakirliğin eşit paylaşımıdır; ayırmıyorsunuz, "Bütün emekliler fakirlik ve sefalet içerisinde olsun." diyorsunuz.

Arkadaşlarımız belirtti, Türkiye'de emekli nüfusu artıyor. 2010'da yüzde 12'ymiş, 2024'te yüzde 18,5; 6,5 puan artmış. Ne beklersiniz? Bu durumda emeklilerin gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı payın artmasını beklersiniz, hem emekli sayısı artmış hem de nüfus artmış. Peki, ne olmuş biliyor musunuz? 2010'da 6,8'miş; yıl 2025, yüzde 6'ya düşmüş. Bakın, esas sıkıntımız, problemimiz bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlayayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Peki, ne olması lazımdı biliyor musunuz? Hesaplanmış; yüzde 10 olması lazımdı. Yani gayrisafi yurt içi hasıladan bu artışla, emekli sayısındaki artışla emeklilerimizin yüzde 10 olması lazımdı, şu anda 6. O 4 puan çalındı, suçlu da belli, suçlu TÜİK; esas suçlu o değil de iş birliği yapıyor diyelim. Gerçi daha söylenecek şeyler var da maddelerde de söyleriz. Burada hazır Sosyal Güvenlik Kurumu gelmişken...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şu markete bir git, markete.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Gidelim ağabey beraber.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Orhan Yegin'i de al.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Tamam, beraber gidelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Orhan Bey, bu arada gerçekten var, sayfalarında söylüyorlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gerçek.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - "Hâlâ tüketilebilir ve son tüketim tarihi geçmiş ürünleri satıyoruz." diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Adalet Kaya bekliyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gıda?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; dışarıda market var...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gıda mı?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Evet.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tarihi geçmiş gıda?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Twitter'a "Yenir market" yazın, hepsi çıkıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Gir, şu anda internete...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya bekliyor değerli milletvekilleri.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İnternette de satış yapıyorlar.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yani son kullanma tarihi geçmiş gıda mı satıyor mesela?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kaya, buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, teşekkürler.

Kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, değerli basın emekçileri; hepinizi selamlıyorum.

Şimdi, ülkenin içine sürüklendiği derin yoksulluk krizini çözmekten fersah fersah uzak bir teklifle karşı karşıyayız tekrar; en düşük emekli aylığının 20 bin liraya tamamlanmasını görüşüyoruz.

Şimdi, "derin yoksulluk krizi" derken farazi konuşmuyoruz, her gün yoksullukla ilgili yeni bir insanlık dramı haberi önümüze düşüyor. Geçtiğimiz aylarda otel odalarında kalan emeklileri konuştuk, ne oldu? Unutuldu gitti ama bugün neyi konuşuyoruz? Trajik bir şekilde yaşamını kaybeden Cemal Ertürk'ü konuşuyoruz. Kâğıthane'de, 66 yaşındaki Cemal Ertürk kirasını ödeyemediği için ev sahibi tarafından sokağa atıldı ve gece gidecek yeri, sığınacak bir sosyal devleti olmadığı için hurda bir otomobilin içinde yaşamaya çalıştı ve o otomobilde çıkan yangında can verdi. Cemal Ertürk'ün ölümü, emeklilerin barınma krizinin ve sahipsizliğinin en acı örneklerinden biri, kanıtlarından biri.

Değerli Komisyon üyeleri, önümüze getirdiğiniz teklifle en düşük emekli aylığını 20 bin liraya çıkarmayı öneriyorsunuz. Evet, TÜRK-İŞ verilerine göre açlık sınırı 30 bin, yoksulluk sınırı 98 bin. Siz, emekliye açlık sınırının üçte 2'sini reva görüyorsunuz. Bu rakamlar genel bir sefaleti yani toplumun genelinde bir sefalet yaşandığını bize gösterse de asıl sefaletin yükünü taşıyan kadınlardan ve görünmeyen kesimden bahsetmek istiyorum ben bugün.

Türkiye'de yoksulluk; yaşlılık ve cinsiyet eşitsizliğinin kesiştiği noktada derin bir uçuruma dönüştü, dönüşüyor. Yaşlı kadınların yoksulluğu, yaşam boyu süren patriyarkal sömürünün, ekonomik şiddetin ve yok sayılan emeğin âdeta tezahürü. Bakın, verilere bakalım hep birlikte: Türkiye'de yaşlı kadınların tam yüzde 32'sinin yani her 3 yaşlı kadından 1'inin kendine ait hiçbir geliri yok. Bu oran erkeklerde sadece yüzde 3. Değerli milletvekilleri, lütfen aradaki uçuruma bakın; aradaki bu devasa uçurum sizin "sosyal devlet" yani "Sosyal devlet içerisinde yaşıyoruz." dediğiniz o iddiayı yerle bir ediyor.

Kendine ait bir geliri olan şanslı azınlığın durumu da pek iyi sayılmaz. Geliri olan yaşlı kadınların yarıdan fazlası kendi emeklilik hakkına sahip değil, eşinden veya babasından kalan dul ve yetim aylıklarına yani türev haklara mahkûm edilmişler. Bu ne anlama gelmekte? Bu, kadınların ömürleri boyunca bir erkeğe veya aileye bağımlı yaşamak zorunda bırakılması demek. Bir kadın düşünün, gençliğinde babasına, evliliğinde kocasına, yaşlılığında ise ya kocasına ya da çocuklarına el açmak zorunda. Sizin kurduğunuz sistem, kadını birey olarak görmeyen, onu ailenin bir eklentisi olarak kodlayan bir sistemdir. Boşandığında veya eşi vefat ettiğinde bu kadınlar sosyal güvence sisteminin dışına itilmektedir ya da sefalet ücreti düzeyindeki dul ve yetim aylıklarıyla hayatta kalmaya çalışmaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, buradan sormak istiyorum: Bu kadınlar hiç çalışmadı mı, yıllarca hiç emek harcamadı mı? Hayır, erkeklerden daha çok çalıştılar ancak onların emeği fabrikada değil, kurumlarda, kamuda değildi; tarladaydı, mutfaktaydı, ev içindeydi yani görünmeyen alanlardaydı, emeklerinin görünmez kılındığı alanlardaydı. 65-69 yaş grubundaki bir kadın bugün bile günde ortalama 4 saatini karşılıksız bakım emeğine harcıyor; torun bakıyor, hasta bakıyor, yaşlı eşine bakıyor; devletin yapması gereken bakım hizmetini kadınlar sırtlanıyor. Sizin "kutsal aile" dediğiniz yapı, güzellediğiniz o yapı, "aile" dediğiniz yapı aslında kadınların ücretsiz emeği üzerinde yükseliyor. Kadınlar, çalışma hayatına bakım yükü nedeniyle ara veriyor, prim günlerini dolduramıyor. Bugün Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranı yüzde 35,8 iken erkeklerde bu oran yüzde 72,2. Tarımda çalışan kadınların yüzde 91'i kayıt dışı yani güvencesiz çalışıyor. Şimdi, bizim sosyal devletimiz, kadının ev içinde harcadığı emeği iş olarak görmediği için onu yaşlılığında cezalandırıyor. Bakım emeğiyle geçen bir ömür, yaşlılıkta prim eksikliği olarak kadının karşısına çıkıyor. Bir kadın, birine bakmak sorumluluğu yüzünden kendi yaşlılığı için birikim yapamıyor, üstelik yaşlandığında, bakıma muhtaç hâle geldiğinde satın alma gücü olmadığı için yine aile içerisindeki başka bir kadının bakım emeğine muhtaç oluyor. Bu, nesilden nesle aktarılan bir yoksulluk döngüsü. Şimdi, bunun altını çizmek istiyorum, o yüzden durakladım.

Değerli arkadaşlar, bu yoksulluk döngüsünün başmimarı ne yazık ki sizsiniz. AKP iktidarının 2008 yılında hayata geçirdiği 5510 sayılı mezarda emeklilik yasası bu emeklilik meselesini hak olmaktan çıkardı, tamamen sosyal güvence sistemini bir yük olarak kodladı ve böyle görülmesini sağladı, aylık bağlama oranlarını düşürdü, güncelleme katsayılarını kuşa çevirdi. Özellikle 2008 sonrası sistem, kadınları daha da mağdur etti. Kadınların kesintili çalışma hayatları, düşük ücretli ve güvencesiz işlerde çalışmaları yeni sistemde emekli aylıklarının erkeklere göre çok daha düşük bağlanmasına neden oldu.

Bugün getirdiğiniz 20 bin liralık teklif kadınların içinde olduğu bu yapısal eşitsizliği asla gidermiyor, daha da derinleştiriyor çünkü bu rakam kadınların büyük çoğunluğunun aldığı dul ve yetim aylıklarına tam olarak yansıtılmıyor. Kök aylık garabeti yüzünden milyonlarca kadın aslında hiç zam almıyor, hazine yardımıyla yapılan tamamlamalarla sefalette eşitleniyorlar.

Emekli aylıklarının gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı pay Avrupa ülkelerinde, Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 9,8 iken Türkiye'de yüzde 3,7'ye düşmüş yani ülkenin büyümesinden emekliyi, özellikle de kadın emekliyi tamamen dışladınız. "Kaynak yok." diyorsunuz, evet, hepimiz biliyoruz ki kaynak var ama sizin politik tercihleriniz nedeniyle kaynaklar garanti ödemelerine, mevduatlara, sermayeye aktarılıyor; emekliye gelince "bütçe dengesi" diyorsunuz ama kadınlar pazar alışverişi yaparken artık topluyorlar ya da daha az çürük olan ve ucuz olan sebze ve meyveyi alıyorlar; burada kimse bütçe dengesini düşünmüyor.

Yaşlı kadın yoksulluğu aynı zamanda bir demokrasi ve eşitlik sorunudur. Kadınların ekonomik bağımsızlığının olmadığı bir toplumda özgürlükten bahsedilemez. Feminist iktisatçıların da belirttiği gibi, sosyal politika sadece bir düzeltme aracı değildir, patriyarkayla da mücadele etme alanı olmalıdır ancak sizin bu sosyal politikanız kadını aileye hapsetmek, eve hapsetmek ve erkeğe bağımlı kılmak üzerine kuruludur. Boşanan kadınları cezalandıran, nafaka hakkına göz diken bir anlayışla yaşlı kadınları yoksulluk cenderesine sıkıştıran bu sistem değişmek zorundadır. Bu, devlet eliyle yani bu sistem devlet eliyle ne yazık ki ayrımcılığı derinleştirmektedir.

Şimdi, biz DEM PARTİ olarak ne diyoruz? Elbette ki bu torba yasa bir yaraya merhem olmaz diyoruz. Bu, pansuman bile değil, kangren olmuş bir yaranın üzerine yara bandı yapıştırmaktan öteye geçmez. Bizim taleplerimiz ve çözüm önerilerimiz nettir: En düşük emekli aylığı bugün 98 bin lirayı aşan yoksulluk sınırının en az yarısına yani 50 bin liraya yükseltilmelidir. Yaşlı kadın yoksulluğunu bitirmek için acilen temel yurttaşlık geliri hayata geçirilmelidir. Primi olsun veya olmasın, belli bir yaştan üzerindeki tüm kadınlara kimseye muhtaç olmadan yaşayabilecekleri bir gelir bağlanmalıdır. Ev içi emeğin emeklilik hesabında dikkate alındığı, bakım emeğinin sigorta primi olarak sayıldığı bir düzenleme şarttır. Dul ve yetim aylıklarındaki kesinti oranları kaldırılmalı, bu aylıklar en düşük emekli aylığı seviyesine tamamlanmalıdır. İşini kaybeden bir kadın, bir de devlet tarafından yoksullaştırılmamalıdır. Emekliliği bir hayal hâline getiren, aylık bağlama oranlarını düşüren 5510 sayılı Yasa değişmelidir. İntibak yasası çıkarılarak 2000 sonrası emeklilerin mağduriyetleri giderilmelidir. TÜİK'in çarşısıyla, pazarla ilgisi olmayan, sahte verileriyle değil, halkın hissettiği gerçek enflasyon rakamlarına bağlı olarak maaş artışları yapılmalıdır.

Son söz olarak, bu Meclisin görevi Cemal Ertürklerin hurda araçlarda yanarak ölmesini engellemektir; bu Meclisin görevi ömrünü bir topluma bakım emeği vererek adanmış milyonlarca kadının yaşlılıklarında bir lokma ekmeğe muhtaç edilmesinin önüne geçmektir. Emeklilik, bir yurttaşlık hakkıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Son sözüm, bitiriyorum ve selamlayacağım.

Biz DEM PARTİ olarak kadınların ve emekçilerin insanca yaşayacağı eşit ve adil bir düzen kurulana dek mücadeleye devam edeceğimizin sözünü veriyoruz ve hepinizi saygıyla selamlayarak bitiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcımız, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün gerçekten emeklilerin gözü kulağı, her şeyi burada; bugün bu Komisyondan müjdeli bir haber bekliyorlar. Şimdi, en düşük emekli aylığı 16.881 TL'ydi, bugün 20 bin TL olmasıyla ilgili bir teklifle karşı karşıyayız. Ben burada hep beraber bunun yükseltileceğine de inanıyorum.

Şimdi, 2025 yılındaki ortalama enflasyon oranına baktığımız zaman -ki bu yüzde 34 küsur civarında- bugün hiç zam yapılmasa emeklinin ne alacağını ben bir hesapladım. Bakın, enflasyon karşısında, ortalama enflasyon karşısında erimeğini düşünürsek 21.968 TL'lik bir en düşük emekli aylığı olması gerekiyor yani şu anda emeklinin cebinden 5.087 TL'lik alınmış bir paradan bahsediyoruz. Şimdi, yapılacak zam 12,19'du, bunu 20 bine çekeceğiniz zaman 18,47'ye geliyor, memur emeklilerine ve kamu çalışanlarına da yüzde 18,60'lık bir zamdan bahsediyoruz; bu, kabul edilebilir bir zam değil gerçekten.

Biz aylardır söylüyoruz, yıllardır söylüyoruz, en düşük emekli aylığının net asgari ücret seviyesine gelmesini ifade ediyoruz. Bugün asgari ücret 28.075 TL olarak açıklandı, ki bu da yetersiz, bu konuyla ilgili de bizim teklifimiz 39 bin lira olarak gerçekleşmişti. Bunu da meydanlarda, mitinglerde, Mecliste, Komisyonunda, Genel Kurulda, her yerde ifade ediyoruz ve bunun düzenli olarak da bir otomatiğe bağlanmasını istiyoruz ama görüyoruz ki hâlen en düşük emekli aylığıyla ilgili tutarlar da maalesef istenilen seviyeye gelmiyor.

Bakın, TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranıyla ilgili: Bakın, burada TÜİK enflasyon oranını yüzde 30 açıklamış, ENAG'da 56 -küsüratları söylemiyorum- şimdi aradaki fark 25 puan. Yıl sonlarına doğru zaten TÜİK aylık olarak enflasyon oranlarını çok daha küçük açıklıyor. Bu 25 puanlık fark nereden ileri geliyor? Madde sepetiyle ilgili açıklanan detaylı bilgiler kamuoyuyla paylaşılmıyor. Mahkeme kararıyla paylaşılması, gizlilik kuralı içerisinde sadece ilgili yere bildirilip kamuoyuna açıklanması da engellendi. Hissedilen enflasyon çok daha yüksek. Ben, nüfus yoğunluğuna göre emeklilerin çok yoğun yaşadığı Karabük Milletvekiliyim, inanın, o bölgede ve Türkiye'nin her bir tarafında emekli maaşı yetmediği için ikinci, hatta üçüncü işte çalışanlar var, ağır sanayide çalışanlar var. Bugün vekillerimiz belirtti, 150'ye yakın emekli büyüğümüzün hayatını kaybettiğini ifade etti. Yine, ucuz otellerde konaklayan ve kirasını ödeyemediği için, ev kiralayamadığı için, kimsesi olmadığı için de hayatını orada geçirmek isteyenler var. Tren garlarında, garlarda soğuktan üşüdükleri için geceyi geçiren, bazen hastanelerde geceyi geçiren emeklilerimiz var. Yanlış tabela, yolu kısaltmıyor esasında, bizi yanlış istikamete gönderiyor, yoksulluk da rakamlarla gizlenmiyor.

Şimdi, TÜİK'in yaptığı bu hesaplamayla sadece enflasyonda da değil, millî gelir hesaplamasında da kişi başına düşen millî gelir hesaplamasına baktığımız zaman da sıkıntı görüyoruz. Şimdi, ENAG veya bilimsel verilerle ilgili gerçek reel enflasyona göre hesaplandığında, bugün 1,3-1,4 trilyon dolarlarda olan gayrisafi millî hasılamızın veya 17,9 yani 17.900 dolar olan kişi başına millî gelirimizin farklı olduğunu görüyoruz. 17,9'a göre her birimizin cebine 62.500 TL giriyor mu, ona bir bakmamız lazım. 62.500 TL maalesef girmiyor. Bunun sebebi de gelir dağılımındaki bozukluk. Eğer reel enflasyona göre hesaplansaydı 850 milyar dolar civarında bir millî gelirden bahsedecektik, o zaman da 19 bin, 20 bin TL'lik tutarlarla karşı karşıya kalacaktık. Şimdi, buradaki sorun, bir kere, resmî makamların sağlıklı verileri paylaşması, buna göre enflasyon oranlarının belirlenmesi ve çalışanların, emeklilerin, memurların buna göre zam alması çok çok önem arz ediyor fakat uygulamada bunu görmüyoruz. Bakın, en düşük emekli maaşı Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin hayata geçtiği 2018 yılında 1.978 TL'ymiş. 20 bin lira olmadan önce eğer yüzde 12,19'a göre bir zam yapılsaydı 18.938 TL olacaktı. Artış oranı 2018-2026 arası yüzde 957. Şimdi, bu süre içerisinde -bazı kalemler veriyorum- yurt dışı çıkış harcı yüzde 7.830 artmış, pasaport yüzde 2.200 artmış. Trafik cezalarını dün komisyonunda görüştük, çok ciddi cezalar var yani 104 milyar tahakkuk etmiş 2025 yılının 11'inci ayı sonu itibarıyla yani bir sürü bakanlığın bütçesinden daha fazla bir trafik cezasından bahsediyoruz. Elektrik yüzde 800 artmış, trafik cezaları yüzde 1.200 artmış, emlak vergisi yüzde 1.000 artmış, otoyol ücreti yüzde 13.420 artmış. Şimdi, 2002'de 257 et döner tüketebilen emekli bugün bu fiyatlarla 38 tane alabiliyor. Marketteki poşetlere yüzde 100 zam, emekliye yüzde 12,19 ve yüzde 18,60 zam. Şimdi, buradaki, bu yasa teklifindeki maliyet altı aylık 66,3 milyar, etki analizinde yazıyor. İşte, toplam maliyet daha da farklı pozisyonda. İşte, enflasyon oranında arttığında, en düşük emekli aylığı artmadığında 110 milyar civarlarında yanılmıyorsam bir maliyetten bahsediyoruz yani toplam maliyette.

Şimdi, bir taraftan da burada vergi harcamaları yoluyla tahsilinden vazgeçilen vergi, muafiyet, istisna ve indirimler yoluyla vergilerden bahsediyoruz. Bunun rakamı 2025'te 3 trilyon 5 milyar, 2026'da 3 trilyon 597 milyar. Bunun verimli olanları var, asgari ücretle ilgili desteği var ama kurumlar vergisiyle ilgili olan bu 2025 yılı için 701 milyar, 768 milyar da 2026 yılı için olan tutar; bunların çok büyük bölümü KÖİ ve yap-işlet-devret projeleri yapan firmalara tanınan muafiyet, istisna ve indirimler. Aşağı yukarı da bu firmalar 130 kez vergi, resim, harç, istisna belgesi yoluyla teşvik almışlar, efektif vergi yükleri de bunların da çok az. Bunlara uygulanan kurumlar vergisi oranı yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkmış olmasına rağmen beklenen etki, vergi artışı sağlanamıyor. Ben sormuştum, Cumhurbaşkanı Yardımcımız ifade etti, bildirdi: 680 milyon TL geçici vergi beyannamesiyle ilgili olarak çıkan bir vergi artışı var ama bunlara sadece önümüzdeki üç yılda ödenecek tutar 821 milyar TL. Şimdi bunun 768 milyarını devre dışı bırakıp tahsilinden vazgeçmesek, bunlardan tahsil etsek her bir emekliye 47 bin TL emekli ikramiyesi ödeyebiliriz. Ramazan ve Kurban'da 2'ye bölerek bu ödemelerin yapılması mümkün olabilir ama tercih bu değil, yapılmıyor. Emekliler sefalet içerisinde. Burada, bu Komisyonunda, bu çarpık yapının mutlaka düzeltilmesi gerekiyor. Burada bir önergeyle bütün mutabakat sağlayarak burada 20 bin olarak düşündüğünüz tutarın en azından net asgari ücret seviyesine çıkarılması ve seyyanen zam verilmesi, intibak yasasının hayata geçirilmesi gerekiyor. Sorun sadece en düşük emekli aylığı da değil. Burada bu kademe içerisinde en düşük emekli aylığına yakın ücretler alan, maaşlar alan, -emekli ikramiyesi değil emekli maaşı diyelim- emekli maaşı alan veya kamu çalışanları var, memurlar var, bunlar arasındaki makas daralıyor, en düşük emekli aylığına doğru birleşmeye gidiyor. Burada da çok sorun var. Kamu mühendisleri arıyor, bir sürü kamuda çalışanlar arıyor. Şimdi, bu tutarlar artarken kök maaşla ilgili işte yapı bozukluğu nedeniyle burada kanunla çıkardığımız en düşük emekli aylığını belirli bir seviyeye çıkarırken buradaki ücretleri de birbirine yakınlaştırıyoruz. Bunların nasıl giderileceğinin mutlaka tespit edilmesi ve sorunun ortadan kalkması gerekiyor.

Emekliler buradan bir müjde bekliyor, bunu yapmamız gerekiyor yani iktidar milletvekillerinin ben çoğunun bunun farkında olduğuna inanıyorum. Bu ülkede kaynak var. "Kaynak yok." denilmesin. O kadar çok sayarım ki ben kaynak. Buyurun, beraber oturalım, kaynağı da ortaya koyalım.

Şimdi, enflasyonla mücadelede ücretleri baskılayarak mücadele edemezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Enflasyonun sebebi ücretliler veya çalışanlar değil. Enflasyonun sebebi kamu kaynaklarının savurganca kullanılması, kamunun israf etmesi, harcamalarına dikkat etmemesi ve karşılıksız para basımıdır. Kur korumalı mevduatın 62 milyar dolarlık maliyeti için Merkez Bankası karşılıksız para basmıştır. Sıkı para politikası uygularken bir taraftan da sermayeye kaynaklar açılmış ama dar gelirliye, ücretliye, asgari ücretliye, esnafa, KOBİ'ye bu kaynaklar aktarılmamıştır. Maddeler üzerinde de konuşmalar yapacağız.

Burada Varlık Fonuyla ilgili düzenleme önemli.

İşverene asgari ücret desteği çok az, 1.270 TL'ye çıkıyor, bir de İşsizlik Fonu'ndan veriliyor. Bunun buradan da verilmemesi gerekir. Bir kere, asgari ücret artarken işverene de destek artmalı çalışan sayısına göre, kademeli, 10'un altı, 10 ile 50 arası ve üstü; buradaki desteklerin de artırılması gerekir ki işverenler de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkür edeyim, bitireyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, edin teşekkürünüzü.

CEVDET AKAY (Karabük) - İşverenlere de gerekli desteği vermemiz gerekiyor. Bununla ilgili de önerilerimiz var. Bugün burada, ben umuyorum ki sağlıklı bir karar vereceğiz hep beraber. Emeklilere hak ettiği en düşük emekli aylığını verip bütün emeklilerin kademelerini de ona göre ayarlayacağız, seyyanen zam vereceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, bugün karşı karşıya kaldığımız durumu özetleyecek olursak şu: İktidar önce emekliye bıçağı saplıyor, daha sonra "Gel, ben seni ufak ufak pansuman edeyim, iyilik yapayım." diyor. "Bak, ben seni pansuman etmezsem yaşamını yitirebilirsin." gibi bir anlayışla karşı karşıyayız. 16.881 liradan 20 bin liraya çıkarılmasının mantığı kabaca bununla ifade edilebilir.

Emekli maaşlarındaki artış son dönemlerde iktidarın ayrıntılı ve zaman alan karmaşık çalışmalarıyla mümkün olan asgari tutarda yapılmaktadır. Bu durumun uzun bir sürece yayılması, emeklilerin ciddi bir şekilde hayat standartlarının düşürülmesi, artık, geçinmenin ötesinde, yaşam mücadelesi vermelerine yol açmaktadır. İktidar, emekli maaşlarında mümkün olabilecek en az artışı yapmayı amaçlamaktadır her seferinde. Bunun için TÜİK'i devreye alıyor ve ondan referanslar, kararlar çıkararak bunu yapıyor.

Emekli maaşlarındaki kamuoyundaki tartışma ve eleştiriler de genelde en düşük emekli maaşı tutarı üzerinden olduğundan, anılan tutarın artık sıradan cep harçlığı seviyesine geldiği konusunda herhâlde hepimiz hemfikiriz. Oysa sorun aynen devam etmekte ve her geçen yıl emeklinin çilesi daha vahim hâle gelmektedir. İktidarın emeklileri topluma üretim katkısı olmayan bir yük olarak görmesi maaş artışlarını gereksiz bir bütçe gideri olarak değerlendirmesine yol açmaktadır. Yapılan uygulamanın, çok da uzun olmayan bir süre sonunda tüm emeklilerin asgari ücret tutarına sabitlenmiş, aynı tutarda maaş almasına yol açacağı açıktır. Zira, günümüzde en düşük emekli aylığı, ortalama emekli aylığı, asgari ücret tutarı birbirine çok yakındır.

Emekli maaşları, aktif çalışma dönemlerinde kişilerin ödedikleri zorunlu primleri hayatlarının son kısımlarında bir gelir olarak almalarına dayalı bir sistemdir aslında. Toplanan primlerin yerinde ve verimli olarak kullanılmaması, emeklilik yaşı konusundaki hukuka aykırı uygulamaların sonuçları, sosyal hukuk devletin göz ardı edilmesi emeklilerin sorunu değildir elbette; bu durum, iktidarın sorumluluğundadır ve yapması gerekir. Bunun ceremesini emeklilere yüklemesi de büyük bir haksızlıktır. Ülkemizde emekli maaşları artık tahammül edilemez bir seviyeye geriletilmiştir. Emekli olarak hayatını sürdüren 16 milyondan fazla insan, bakmakla yükümlü oldukları kişiler için de çile hâlini almıştır.

Dünya örneklerine baktığımızda, 19'uncu yüzyılın sonlarında aslında emeklilik diye bir hak doğmuş. Çalışmak zorunda olan geniş halk kitleleri elden ayaktan düşüp çalışamaz hâle gelinceye kadar işine devam etmekte, sonrasında ise hiçbir güvenceye sahip olmadan yakınlarının yardımıyla hayatını tamamlamaktaydı. Bugünkü Türkiye'de yaşanan durum da buna denk düşüyor. Elden ayaktan düşene kadar çalışıyor, en sonunda, çalışamaz hâle geldiği zaman yakınlarının desteğiyle yaşamını sürdürmeye çalışıyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yerleşik danışmanlık firması Mercer'in 2024 yılında hazırladığı Küresel Emeklilik Endeksi'nde 48 ülkenin emeklilik gelir sistemi 50'den fazla kriterle bilimsel olarak incelenmiş ve bir sıralama yapılmıştır. Türkiye 48,3 endeksiyle 45'inci yani sondan 4'üncü ülke olmuştur. Türkiye'nin altında Filipinler, Arjantin ve Hindistan yer almaktadır. Dünyanın emekli maaşları konusunda en berbat ülkeleri arasında yer aldığımızı gösteriyor bu durum. Bu, işte bir tersliğin olduğu anlamına gelmiyor mu? Elbette geliyor ama iktidarın durumu, iktidarın emeklilere yaklaşımı farklı bir şey.

Yine, DİSK'in emekli maaşlarındaki sorunları vurgulayan son derece ayrıntılı çalışmaları Temmuz 2025 yılında yayınlandı. Buna göre, emeklilerin nüfus içindeki payı artarken pastadaki payları düşmektedir. Emekli sayısının artmasına karşın emeklilerin aldıkları maaşlarının gayrisafi millî hasıla ve bütçe içindeki payı sürekli düşmektedir. Yine, Türkiye'de emekli aylıkları dibe doğru eşitlenmektedir. 2019 yılında ortalama emekli aylığı en düşük aylığın yüzde 109 fazlası iken Mart 2025'te ortalama emekli aylığı en düşük emekli aylığından yüzde 23 fazla olmuştur. Ortalama emekli aylığının en düşük emekli aylığına oranı sürekli olarak düşmeye devam etmiştir. Türkiye'de ortalama emekli aylığı 2003'te asgari ücretin yüzde 36 üzerinde iken günümüzde asgari ücretin yüzde 22 altına geriletilmiştir. Emekli aylıkları asgari ücret karşısında giderek düşmeye başlamış ve 2018 yılında uygulamaya başlayan başkanlık sisteminin ardından asgari ücretin altına gerilemiştir. Bunun anlamı, asgari ücret artışı nedeniyle daha fazla prim geliri elde eden SGK'nin emeklilere daha az aylık ödemesidir. Emekli aylıkları asgari ücret kadar artırılmadığı için ortalama emekli aylığı asgari ücretin altına düşmüştür. Aynı adaletsizlik memur emeklileri için de geçerlidir. Bir yıl önce emekli olan bir memur, maaşının yüzde 71'ini alabiliyorken bugün emekli olacak biri yalnızca yüzde 41'ini alabilecektir. Bu durum hem genç istihdamını engellemekte hem de kamusal hizmetlerin niteliğini kökten bozmaktadır. Yine, 2002 yılında ortalama emekli aylığının kişi başına gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 46'larda iken 2025'te yüzde 29'a gerilemiştir. Emekli aylığı ve hak sahiplerine yapılan ödemelerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı AB ülkelerinde ortalama 9,8 iken Türkiye'de 3,7'dir, üçte 1'i. 2009 ile 2024 yılları arasında Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bütçe transferlerinin bütçe ve gayrisafi gayrisafi yurt içi hasılaya oranı ciddi biçimde düşmüştür. SGK'ye yapılan konsolide bütçe transferleri miktarlarının hem gayrisafi yurt içi hasılaya oranı hem de bütçeye oranı gerilemiştir. SGK'nin prim gelirlerinin emekli aylığı ve sağlık giderlerine yetmemesi nedeniyle bütçeden SGK'ye transferler yapılmaktadır ancak kamuoyuna konsolide transferler olarak yansıyan bu harcamaların önemli bir bölümünün emekli aylıklarıyla ve sağlık giderleriyle bir alakası yoktur, bunların büyük bir bölümü görevlendirme giderleridir. Görevlendirme giderleri doğrudan emekli aylığı ve sağlık harcamalarıyla ilgili olmayan ve SGK'ye mevzuatla verilen görevlerin sonucudur. Bu görevlendirmeler gereği Hazine ve Maliye Bakanlığı SGK'ye kaynak aktarır ve SGK de bu

kaynakları ilgili yerlere öder. Örneğin, 2024 yılında konsolide SGK transferlerinin bütçe harcamalarına oranı 13,9'muş ancak bunun yüzde 7,2'si görevlendirme giderleri ve yüzde 6,7'si SGK'ye emekliler için yapılan transferlerdir. Dikkat çekici husus, bütçe içinde görevlendirme giderlerinin oranı 2009'da yüzde 4,7 iken 2024'te 7,2'ye yükselmesidir. SGK'ye hazine yardımlarının oranı ise yüzde 15'ten 6,7'ye düşmüştür.

Diğer bir husus ise emekliler ve onların hak sahiplerinin işçilerden sonra Türkiye'nin en büyük toplumsal grubunda yer almalarıdır. 2024 itibarıyla emekli ve hak sahipleri Türkiye nüfusunun yüzde 18,5'ine tekabül ediyor. Nüfus yapısının değişmesiyle birlikte sadece prime dayalı sosyal güvenlik sistemi mümkün değildir, mutlaka anlamlı bir devlet katkısı da gereklidir bunun için. Bu nedenle, eski dönemlere özgü aktif-pasif dengesinden söz etmek anlamlı olmayacaktır.

Yine, 5510 sayılı Kanun sistematik bir yoksullaştırmanın miladıdır aslında. Emeklilerin bugün yaşadığı bu yangının faili aslında 5510 sayılı Yasa'dır. 2008 yılında yürürlüğe giren bu Kanun, sosyal güvenlik sistemini güçlendirmek yerine âdeta tasfiye etmek için getirilmiştir. Bu yasayla aylık bağlama oranları düşürüldü, güncelleme katsayıları geriletildi, millî gelirden emekliye düşen pay dramatik bir biçimde azaldı.

Sonuç olarak, emekli maaşları son dönemde önemli ölçüde aşınmış, emeklilerin geçimlerini sağlamaları giderek daha zor hâle gelmiştir. Son yirmi yıldır emekli maaşlarının bütçe içindeki ve gayrisafı millî hasıla içindeki payı hızla düşmüştür. Maaş artış dönemlerinde son derece karmaşık formüllerle ve özellikle en düşük emekli maaşına odaklanarak ortalama emekli maaşları bilinçli biçimde sürekli aşındırılmakta ve alım gücü düşürülmektedir. Emekli maaşlarındaki ölçünün sürekli olarak asgari ücret tutarıyla karşılaştırılması önümüzdeki yıllarda gerçekleşebilecek durumun da göstergesidir, bu politikanın devam edeceği anlamına gelmektedir. Asgari ücretin insanca yaşam kalitesini sağlamaktan uzak oluşu ve ortalama ücretin de bu tutara çok yakın oluşu dikkate alındığında gidilecek yolun sonu da görülmektedir. İktidar emekliye herhangi bir gelir vermeyecektir. Bu politikanın sonuçları olarak önümüzdeki yıllarda ücretli olarak çalışan kitlenin büyük kısmıyla birlikte emeklilerin hemen hemen tamamının maaşlarının iktidar tarafından belirlenen asgari ücret tutarına sabitlemesi kimseyi şaşırtmayacaktır. Sonuç ise ülke halkının büyük kısmına sefalette eşitliğin layık görülmesidir aslında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika daha veriyorum Sayın Tanhan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Emekliler artık geçinmenin ötesinde yaşam mücadelesi veriyor bu ülkede. Kısacası, iktidar şunu ifade ediyor: "İhtiyarlara bu ülkede yer yok." diyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ne yazık ki Türkiye, derin yoksulluğun, hukuksuzluğun ve toplumsal patlamanın eşiğinde ama iktidar bu sorunların çözülmesine dair en ufak bir adım atmamakta, sadece kendi varlığını sürdürme peşine düşmekte. Oysa kademeli emeklilik, staj, çıraklık mağduriyeti, yardımcı hizmet sınıfı, kamuda çalışan taşeronlar, 3600 ek gösterge, kamu mühendisleri, seyyanen zam bekleyen emekli, toprağını süremeyen çiftçi, vergi ve SGK yapılandırması bekleyen esnaf, geçinemeyen ücretli, barınamayan öğrenci, ehliyet affı gibi onlarca konuda yurttaş mağdur, Türkiye Büyük Millet Meclisinden ve iktidardan çözüm bekliyor.

Değerli arkadaşlar, teklifin 1, 2 ve 3'üncü maddeleriyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda ve aday memurluk dönemiyle ilgili Anayasa Mahkemesi iptal kararı sonrası bazı düzenlemeler yapılıyor. AYM, 56'ncı maddesindeki "memuriyetle bağdaşmayacak hâl ve hareketler" ifadesini iptal etti. Neden? Çünkü muğlaktı, öngörülemeydi. Peki, yerine ne getiriliyor? Birden fazla uyarma veya kınama cezası almak, aylıktan kesme ya da kademe ilerlemesini durdurmak. Burada iptal edilen keyfiyet, disiplin sopasıyla yeniden tahkim edilmeye çalışılıyor. Bu düzenleme AYM kararının arkasından dolanmaktır. Yine "57'nci maddeyi kaldırdık." diyorsunuz. Bunu 56'ncı maddenin içine yedirmişsiniz ve burada aday memurlukta görevde başarısızlık kriterleri olarak herhangi bir düzenleme yapılmamış, bu çerçevede memurun asıl memurluğa geçişinde değerlendirilme salt disiplin cezası alıp almamaya bağlantılı olarak tanımlanmış. Bu maddenin yürürlükten kaldırılması yerine, asıl memurluğa geçiş için gerekli olan şartların ve başarısızlığın tanımının yapılması yerinde olacaktır.

Yine, teklifin 4'üncü maddesi teknik bir düzenleme gibi görünse de aslında yerel yönetimlerin yetkileri, merkezî idari denetim dengesi ve kent yaşamının düzeni açısından son derece kritik sonuçlar doğurma potansiyeli taşımakta. Söz konusu maddeyle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına paylaşımlı elektrikli skuter işletmeciliği faaliyetinde bulunan firmaları denetleme ve idari para cezası tutanağı düzenleme yetkisi verilmekte. Buraya kadar bakıldığında bu yetkinin yönetmelikte zaten var olduğu söylenebilir. Ancak mesele yetkinin varlığı değil, yetkinin nasıl ve kimlerle birlikte kullanılacağıdır. Bugün yürürlükte olan Elektrikli Skuter Yönetmeliği, Bakanlığa denetim yetkisi tanırken bu denetimin belediyelerle birlikte yürütülebileceğini açıkça düzenlemiştir. Ancak teklif metninde kullanılan ifade bu iş birliğini açıkça güvence altına almamakta; aksine, denetim yetkisinin fiilen tek elde toplanmasının önünü açabilecek bir belirsizlik yaratmaktadır. Teklif metninde yer alan "faaliyetinde bulunanlar" ibaresinden sonra "belediye denetim birimleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte" ifadesi eklenirse hem kanun-yönetmelik uyumu sağlanır hem de yerel yönetimlerin yetkileri açık ve tartışmasız biçimde korunur.

Değerli arkadaşlar, teklifin en önemli maddesi 5'inci madde. Milyonlarca emeklinin gözü bugün Komisyonumuz üzerinde. İktidar "En düşük emekli aylığını 20 bin liraya çıkarıyoruz." diyor ve bunu söylerken de sanki bir müjde veriyor ve hatta bir lütufta bulunuyor gibi "Bütçeden 69,5 milyar TL aktaracağız." diyor. Bugün burada konuştuğumuz şey milyonlarca emeklinin hayatta kalma mücadelesidir. Bugün Türkiye'de açlık sınırı 30.143 lira, yoksulluk sınırı 98.188 lira yani teklif edilen 20 bin lira açlık sınırının 10 bin lira altında. Bu maaş geçim değildir, bu maaş yoksulluk bile değildir; bu maaş sefalet ücretidir. 4 emekli maaşını toptasak yoksulluk sınırını geçememektedir. Bir emekli düşünün: Sabah pazara çıkıyor, 1 kilo et alamıyor, 1 kilo peynir alamıyor, Anadolu'nun en ücra köşesinde bile kiralara 12 bin TL'den başladığı bir ortamda bu emekli geri kalan 8 bin TL'yle elektrik mi ödesin, doğal gaz mı alsın

yoksa torununa bir çikolata mı alsın? Bu rakam vicdansızlıktır, bu tablo bir kader değil, bir tercihtir. İktidar "Kaynak yok." diyor, kaynak var, kaynak sadece emekliye yok. Yollara ve köprülere verilen geçiş garantilerine 238 milyar lira kaynak var, şirketlerden silinen 768 milyar lira vergi indirimine kaynak var, kur korumalı mevduatla fakirden zengine aktarılan 2,5 trilyon lira kaynak var, faize ödenen 2,7 trilyon lira kaynak var ama emekliye gelince 20 bin lira için bütçe dengeleri hatırlanıyor. Bugün 60 yaş üstü 26.823 yurttaş İŞKUR kapısında iş arıyor değerli arkadaşlar. Bu insanlar keyfine çalışmıyor.

Bugün "kök aylık" dediğimiz şey, sosyal güvenlik politikalarınız, aylık bağlama oranları düzenlemeleriniz sonucu 11 bin liraya kadar düştü. İktidar "En düşük emekli aylığı 20 bin lira." derken bile milyonlarca yaşlı bu rakamın çok altında yaşama zorlanıyor. Dul aylığı 15 bin, yetim aylığı 5 bin, 65 yaş aylığı 6.393 lira. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Mecliste emekli nöbeti tutuyoruz. O nöbette bize ulaşan binlerce emeklinin ortak feryadı şudur: "Yıllarca prim ödedim, devlete güvendim. Şimdi neden sosyal yardıma muhtaç ediliyorum?" 9000 gün prim ödeyen ile 3600 gün ödeyenin aynı 20 bin TL'ye buluşturmak sosyal güvenlik sisteminin altına dinamit koymaktır. Siz çalışsanı değil, kayıt dışılığı teşvik ediyorsunuz. Kimse artık "Yüksek prim ödeyeyim de emekli maaşım yüksek olsun." demiyor çünkü sistem herkesi en dipte eşitliyor. 2019'da ortalama emekli aylığı en düşük emekli aylığının 1,9 yani 2 katı civarındaydı. Şimdi, fark yüzde 18'e düşmüş. Bu sefaleti yayma politikasıdır değerli arkadaşlar. Cumhuriyet Halk Partisinin tavrı nettir: En düşük emekli aylığı asgari ücretle eşitlenmelidir. Zamlar kök aylık üzerinden seyyanen yapılmalıdır. Tüm emeklilere eşit oranda artış sağlanmalıdır. Emekli aylıkları açlık sınırının değil, insanca yaşamın üzerinde olmalıdır. Emekli sadaka değil, hakkını istiyor. Biz emekliyi bütçeye yük değil, bu ülkenin onuru olarak görüyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi emeklinin yanındadır. Yapamıyorsanız milletin sırtından inin, işi ehline bırakın diyorum.

Yine, değerli arkadaşlar, teklifin 6'ncı maddesiyle işverenlere sağlanan asgari ücret desteği aylık 1.270 TL'ye yükseltiliyor. Bu artışı daha artırmanız lazım, düşük bir artış. Ancak teklifte, belediyeler, il özel idareleri ve bunlar tarafından kurulan birlik ve işletmeler asgari ücret desteğinin dışında bırakılıyor. Bu, yerel yönetimleri cezalandırmaktır. Belediye şirketinin bu destekten yararlanmaması eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır; bu yaklaşımdan vazgeçilmelidir. Diğer taraftan, bu desteğin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmasını doğru bulmuyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu, işçilerin maaşlarından kesilen primlerden, işveren katkılarından, devletin işçiler adına ödediği paylardan oluşan, adı üstünde işsiz kalan yurttaşları korumak için kurulmuş bir fondur. Ancak ne yazık ki bu Fon, yıllardır işsiz yerine işvereni finanse eden bir kaynağa dönüşmüştür. Bunu doğru bulmadığımızı ifade etmek isterim.

Kısaca, Anayasa Mahkemesinin açıkça vurguladığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından etkin yapılmayan Türkiye Varlık Fonu denetimiyle ilgili de bir iki kelime söyleyeyim. Madde 9'la Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği 8'inci maddenin dördüncü fıkrası içerik olarak neredeyse aynen geri getirilmekte. Bu düzenlemeyle, Türkiye Varlık Fonu ve bunların kurduğu, satın aldığı veya hâkim olduğu şirketler, fonlar ve alt fonlar özel hukuk hükümlerine tabi kılınmakta, kamu idaresine uygulanan birçok temel kamu hukuku düzenlemesinin tamamı devre dışı bırakılmaktadır. Bu, kamu kaynağını kullanılan yapılar için hukuken tanımlanmış bir istisna alanı değil, fiilen bir denetimsiz alan yaratmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamamlayalım.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Bu hâliyle, iptal edilen hüküm şeklen değişmiş, fakat Anayasa'ya aykırı fiil korunmuştur. Türkiye Varlık Fonu ve tüm portföy şirketleri kısa vadede Sayıştay denetimine açık olmalı, Sayıştay raporları üzerinden Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonunda gerçek bir denetime tabi tutulmalıdır. Bu gerekçelerle maddelere bu hâliyle katılmamız mümkün değildir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerini ve heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, bir emeklilikle ilgili 13 maddelik torba yasa tasarısı geldi. Yalnız hem teklif sahiplerine hem de AKP sıralarına buradan bir sormak istiyorum, bunun sebebinin belki siz de söylersiniz, şu anda Genel Kurulda ne görüşülüyor? Siz cevap vermiyorsunuz, ben cevap vereyim. Trafik Yasası görüşülüyor, değil mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başlamadı daha.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Trafik Yasası görüşülüyor, değil mi şu anda? Peki, bu Trafik Yasası görüşülürken bu torbanın içinde yer alan Bakanlığın paylaşımlı elektrikli skuter işletmecilik faaliyetinde bulunanlara ait düzenlemesinin neden şimdi Genel Kurulda görüşülmediğini ve bu torba yasanın içine sokulduğunu size sormak istiyorum şimdi; bunu düşünemediniz mi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zor sorular sorma Tahsin Bey.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Yok, zor değil de muhtemelen bilmiyor olabilirler bunu çünkü siz düşünmüyorsunuz bunu, saraydan geliyor; bunu biliyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Teklif sahipleri burada, onlar size cevap verecek.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Verirler, onlar da verirler tabii ki.

Neyse, gelelim şimdi emekli maaşına. Şimdi, aslında bu torbada bizim, bütün vatandaşın gözünü diktiği şey: "Emekli maaşımla ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunda bir artış olacak mı ve ben bundan faydalanabilecek miyim?" Buna bakıyor vatandaş yani geriye kalan düzenlemelerle ilgili aslında çok bir şeyi yok. Sabahleyin Veli Ağbaba bu boş tencereyi gösterdi, size "Su kaynıyor." dedi, falan filan. Hakikaten bu ne? Taş. Bizde, Karadeniz'de bir laf var, dörtlüktür yani bir bilginiz olsun: "Şu yalancı dünyada her canlı bir eş arıyor, taşın kalbi yok ama onu da yosun sarar." Bu taşı yosun bile saramamış. Yani emekli hakikaten zor durumda arkadaşlar. Seçim bölgelerinize gittiğinizde, ben inanıyorum, sizin de bunları izah edebilecek ne gücünüz ne mecaliniz var; bunun zor olduğunu biliyorsunuz, bu doğru. Şimdi, size emeklilikle ilgili bir şey vereceğim; diyelim ki hiç ortada iktidar yok, hükûmet yok, bir şey yok, falan filan, para toplanmıyor, vatandaş kendisi karar verdi, kendi kendine: Kaç yılda emekli olabiliyordu? Bir beraber şey yapalım Orhan Bey. İki yüz kırk ay, yedi bin iki yüz gün; doğru mu burası? Doğru değil mi? Yedi bin iki yüz gün boyunca bir adamın kendini emekli edebilmesi için ayda işveren ve işçi desteğiyle birlikte 6.936 TL para ödemesi gerekiyordu, doğru mu? Doğru. Ne eder bu 6,906 TL ile iki yüz kırk ayı çarptığımızda? 1 milyon 655 bin TL eder, emekliliği için yapılan kesinti bu.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sadece emeklilik değil, sağlık giderleri de var.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Tabii ki kesintisi bu. Şimdi, ben de size söylüyorum...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kendilerinin ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin de sağlık giderleri var.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Evet.

Şimdi, vatandaşın 1 milyon 655 bin TL'yi aldınız. Şimdi, sığınacağınız yeri biliyorum, sağlık giderleri vesaire gibi ama vatandaş bunu, 1 milyon 655 bin TL'yi kendisi gitse, Ziraat Bankasına götürürse, parası duracak orada "Bana sadece faizini ver." dese Ziraat Bankası ona 45 bin lira para verecek, özel bankalar 50-55 bin lira para verecek, parası da cebinde dururken. Ne oldu?

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Gerçekten böyle mi düşünüyorsunuz Hocam?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ne oldu peki? E, siz şimdi diyeceksiniz ki: "Sağlık hizmeti veriyoruz, işte, onu yapıyoruz, bunu yapıyoruz." Arkadaşlar, emeklinin geldiği yer bellidir. Siz geldiğinizde, 2003 yılında emekli maaşı 1,5 asgari ücret tutarındaydı ve asgari ücret 250 lira iken en düşük emekli maaşı da o zaman 332 liraydı. Sizin geldiğinizden yirmi üç yıl sonra bugün ne oldu? Asgari ücretin yarısından biraz fazla durumuna düştü. Artık asgari ücret 28 bin TL ama emekli aylığı 20 bin lira; hakikaten yakışmıyor ya, hakikaten yakışmıyor. Bu, kabul edilecek bir şey değil yani. Mesela, 2003'te bakıyoruz, çeyrek altın 30 liraydı, en düşük emekli maaşıyla 8,5 çeyrek altın alınabiliyordu -bu örnekleri herkes veriyor ama benden de duyulsun- bugün çeyrek altın 10.200 lira ve emekli maaşıyla 1,9 çeyrek ancak alınabiliyor. Sorun sadece en düşük emekli maaşı alanların sorunu da değil, her yıl emekli maaşı düzenli olarak azalmakta ve 16 milyon emeklinin tamamı sayenizde her gün biraz daha yoksullaştırmaktadır. Bu, bir bakış açısıyla ilgilidir arkadaşlar, sizin bakış açınızla ilgilidir yani tercihinizi nereye, kimden yana kullandığınızla ilgilidir. "Kaynak yoktur." gibi şeylere ben inanmıyorum. Demin içeride konuştuğumuz AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımızla o kadar çok ortaklaştığımız ve kaynak üretebileceğimiz yer var ki ama bunlar sizin sıralarınızda "Hadi, bunun metne dönüştürüp teklife dönüştürün." dediğimizde ne yazık ki kabul göremiyor.

Kendi ilim için söylüyorum: 2024 yılında 10 milyar TL yatırım ayrılmış, 10 milyar TL'nin 6,7 milyar TL'si bir inşaat, malum inşaat şirketine verilmiş ve bu inşaat şirketi 21/B'yle en az yüzde 30, yüzde 40 daha pahalıya iş yapmış ve işte, ödeyemediğimiz, sizin vazgeçtiğimiz vergiler ya da bu fazla ödediğimiz paralar nedeniyle biz emekliye kaynak ayıramıyoruz arkadaşlar, doğrusunu bulalım. Çok basit bir yolu var: Kamu İhale Kanunu'nu bir daha değiştirmeyecek bir biçimde değiştirmek ve açık bir biçimde bu 21/B'yi falan da iptal edip... Bu arada bizim belediyelerimiz de 21/B yöntemiyle ihale yapıyor. Ben, kökten bunların değiştirilerek açık, şeffaf bir kamu ihale yöntemiyle kaynak yaratılabileceğine yüzde yüz inanıyorum. Sorun AKP'nin ekonomi yönetimindeki tercihleriyle ilgili arkadaşlar; sorun iktidara gelirken hani bahsettiğiniz yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklarla ilgili mücadele sözü verip aslında bunlara yeni yerler eklemekten kaynaklanıyor. Yani, sorunun kendisi bizzat AK PARTİ Hükümetidir ve onun başındaki Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'dır, başka hiçbir açıklaması yok.

Ya, bir de şöyle bir şey düşünün ya: 5 emekli bir araya gelsin, bunlar yirmişer bin liradan ne yapıyor? 100 bin lira para aldı bunlar. Bir evde 5 emekli olsa, Türkiye'de yoksulluk sınırı şu anda 100 bin lira, yoksulluk sınırında bile yaşayamıyor 5 emekli. Ordu'dan bir kadın arıyor beni, diyor ki: "Ben 20 bin lira alıyorum, eşim 18 bin lira alıyor, Ordu'da ödediğim kira 20 bin lira, yetmediği için çalıştık; ben tost yaptım, bir gözü görmeyen kocam garsonluk yaptı, servis yaptı, oradaki vergilerle şu oldu, bu oldu, üzerine hiçbir şey koyamadık, emeksiz bir, karşılıksız bir şekilde emekli olarak çalışmaya devam ediyoruz." Sabahleyin burada yaşamını yitiren emeklilerle ilgili gördünüz, ben bunları gördüğünüzün, bunların gerçek olduğunu bildiğinizin farkındayım ama ne yazık ki buna ses çıkaramıyoruz.

Şimdi, SGK Başkanım geçen burada bir gaf yaptı. O gaf aslında bir yandan doğru cümleydi, bir yandan da bir bakış açıydı yani bu neydi? Emeklilerin erken vefatının bize yük getirilmesi hâli. "Eskiden 50-55 yaşlarında vefat ediyorduk, şimdi..."

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Öyle demedi.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Aynen öyle söyledi, kayıtlardan bakarsınız. "Eskiden 50-55 yaşlarında Türkiye'de ölümler gerçekleşiyordu, şimdi ölüm ortalaması yükseldiği için..."

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ölüm ortalaması artıyor.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Evet, aynısını söylüyorum, "Ölüm ortalaması yükseldiği için SGK bu sistemi kaldıramıyor." dedi ama bu bir bakış açısı arkadaşlar yani. Emeklilerin öldüğü yaşa değil, emeklileri yaşatabildiğimiz yaşa ilişkin düzenlemeler yapmamız lazım, sorun burada, bakış dediğimiz budur yoksa söylediği tespit açısından bir hata yok, onu ben de kabul ediyorum. Yani sizin burada tercihiniz şu: Üretim araçlarını kullananların diyalektiğinin, hep üretim araçlarına sahip olanların yanında yer almak ve Meclise getirdiğiniz kanun tekliflerinde de milletin genelinin zararına ve sermayenin yararına teklifler getirmek en büyük hatanız.

Şimdi, aylık sınırı 30 bin TL'yi aştı, yoksulluk sınırı 100 bin TL'ye dayandı. Böyle bir ortamda asgari ücretin 28 bin TL, emekli maaşının da 20 bin TL olmasına sizin içiniz, gönlünüz rahat ediyor mu, ben bunu sormak istiyorum. Ya, "Bu vatandaşlar bu parayla geçinebilir." diyor musunuz, hakikaten diyor musunuz yani? İnsaf ya! Gelin, yapmamız gereken şey, buradan siz bir kanun teklifi verin, biz de grup olarak tamamını destekleyelim ve birlikte şu emekli maaşlarını asgari ücret seviyesine hiç olmazsa getirelim, insanların insanca yaşayabileceği bir ücret oluşturmak için çalışalım.

Biz bir haftadır Türkiye Büyük Millet Meclisinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak yirmişer milletvekili dönüşümlü olarak her gün sabahlara kadar nöbet tutuyoruz. Niye? Elbette ki o nöbeti tuttuğumuzda bu emekli maaşının düzelmeyeceğini biliyoruz ama bir farkındalık yaratmak istiyoruz. Burada bir sorunun olduğuna hem sizlerin ve Meclisin dikkatini çekmek için hem de vatandaşların dikkatini çekmek açısından bu nöbeti sabahlara kadar tutuyoruz. Bunu şov olarak niteliyorsunuz. Ya, nasıl nitelersiniz, nasıl böyle bir şey olur?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika veriyorum Sayın Ocaklı.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Geçinemeyen insanların aylıklarını düzgün bir seviyeye getirmek için gösterilen çabayı nasıl olur da şov olarak nitelersiniz? Arkadaşlar, sizi biraz gerçekten vicdana ve insafa davet ediyoruz ya. Ya, gerçekten istediğimiz şey, şu

geçinemeyen insanlar için şurada bir gelin de bir tarih yazalım, Plan ve Bütçe Komisyonu tarihi boyunca bu dönem burada, ya, bin lira değil, 8 bin lira diyeceğimiz, 10 bin lira diyeceğimiz bir fark yaratın da görelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Gamze Taşcier'e söz vereceğim, sonra da araya gideceğim.

Sayın Taşcier, buyurun.

Süreniz beş dakika.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hakikaten "Yaparsa AK PARTİ yapar" sloganının hakkını verdiğiniz bir günden geçiyoruz. Yirmi dört yıl boyunca bu ülkeyi tek başınıza yönetip işçiyi, memuru, emekçiyi nasıl açlıkta eşitleyebildiniz, gerçekten ancak AK PARTİ'nin yapabileceği bir başarı ve bütün bu günün sonunda da bu ülkeyi çalışarak fakirleşen bir Türkiye hâline getirdiniz. Az önce Vehbi Vekilim bahsetti, Sayın Orhan Vekilim Yenir marketleri "Cumhuriyet Halk Partililer açmıştır." dedi. Bir açıp bakarsanız, sahiplerinin kim olduğuna, kimlere yakın olduğuna, çok daha iyi anlarsınız kimin açtığını ama...

ORHAN YEGİN (Ankara) - O fotoğrafın koreografisini yapmıştır Veli Ağbaba anlamında söyledim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Hiç fark etmez, eğer yirmi dört yıl bu ülkede iktidarsanız ve günün sonunda bu ülkenin emekçisi, bu ülkede yaşayanlar zehirleneceğini bile bile tarihi geçmiş bir yiyeceği alma ihtiyacı hissediyorsa burada bir sorumluluk, bir vicdani sorumluluk hissediyor olmanız lazım yani ne ara toplumun gerçekliğinden bu kadar uzaklaştınız gerçekten çok şaşkın ve çok da üzgünüm. Yine...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gamze Hanım, siz eczacıydınız değil mi?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Evet, eczacıyım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Son tüketim tarihi ile tavsiye edilen tüketim tarihinin ayrımını...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Hiç fark etmez. Siz alır mısınız, kendi evladınıza son tüketim tarihi geçmiş ürünü yedirir misiniz, yedirmezsiniz? Hiç önemli değil, ben de biliyorum, ilaçlarda da hiç fark etmez.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Arkadaşlar, son tüketim tarihi değil, tavsiye edilen tüketim tarihi.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Yani normal mi diyorsunuz? Siz kendiniz yiyorsanız o zaman sorun yok.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Onu yedirir misiniz, o dediğinizi?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yiyorum ben.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Tamam, o zaman Orhan Vekilim, "O ürünü kendim çocuğuma, eşime yediririm." diyorsanız gerçekten diyecek bir şeyim yok, ben kendi çocuğuma yedirmem, ben kendi çocuğuma, eğer ihtiyacım varsa böyle bir duruma düşmek istemem. Eğer bu ülkede iktidar sahibiysem bu ülkede yaşayan hiçbir yurttaşımın da çocuğuna o ürünleri yedirmesini istemem.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunların tuzu kuru!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ben sadece şunu söyleyeyim: Bilimsel bir şey, son tüketim tarihi ile tavsiye edilen tüketim tarihi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vallahi bravo(!) Daha önce niye söylemedin?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Tamam, bir paket yapıp size göndereyim o zaman evinize, afiyetle yiyin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bilim yeni mi geldi, bilim yeni mi, bilimi bugün mü öğrendik?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Yüz yıllık ülkede herhâlde ilk defa böyle bir şey oldu.

CAVİT ARI (Antalya) - Bu ülkenin başına bunu da getirdiniz, yazıklar olsun!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ben sözünüzü bölmeyeyim ama...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Yani "Evet, haklısınız, üzüldük, sorumluluk hissediyoruz." demeniz gerekirken normalleştirmeye çalışıyor olmanız da gerçekten çok ilginç, gerçekten yazık.

Bakın, "Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız insanların nasıl öldüğüne bakarsınız." diyor Albert Camus. Bu ülkede insanlar barınmadığı için ölüyor, ısınmadığı için ölüyor, beslenemediği için ölüyor. En düşük memur emeklisinin maaşı yoksulluk sınırının yüzde 72 altında, en düşük memur maaşı yoksulluk sınırının yüzde 37 altında, ortalama emekli maaşı 23 bin lira. Emekliler açlıktan ölüyor, asgari ücret ilk defa açıklandığında açlık sınırının altında. Bu ülkede her gün bir iş cinayeti yaşıyor, bu ülkede çocuk yaşta işçi çalıştırılıyor. Bu ülkenin Bakanı utanmadan bir de alın terinden bahsederek -ki en son bahsetmesi gereken kişi- çıkıp Cumhuriyet Halk Partisini şov yapmakla suçluyor, keşke Sayın Bakan da gelip burada kendi şovunu yapsaydı ya da şov yapmayıp siyaseten 20 bin lirayı nasıl verdiklerini açıklamaya cesareti, yüreği olabilseydi.

Şimdi, bir de utanmadan İstanbul'da billboardlar giydireyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Sizin hayatınızdan gidiyor." Ya, Allah aşkına yirmi dört yıl boyunca bu ülkeyi enflasyonda, işsizlikte, yoksullukta, faizde, dış borçta, gelir adaletsizliğinde, iş cinayetinde dünya şampiyonu yaptınız neredeyse, değil sadece bizim hayatımız, yeni doğan çocuklarımızın, torunlarımızın, çocuklarımızın hayatından götürüyorsunuz. Tutuklu Belediye Başkanı, Silivri'de esir aldığınız Belediye Başkanı üzerinden İstanbul'da kendinizce siyasi bir yarış yapmaya çalışıyorsunuz. Eğer birilerinin hayatından gittiğini düşünüyorsanız hodri meydan, İstanbul'da seçimleri yenileyin. Ama biz de diyoruz ki: Bu ülkede bizim torunlarımızın hayatından gidiyor, yaşlılarımızın, emekçilerimizin hayatından gidiyor. O zaman getirin sandığı, kimsenin hayatından gitmesin, herkes kendi hayatıyla ilgili tercihi yapсын, İstanbullu da yapсын, 86 milyon da kendi hayatıyla ilgili tercihi yapabilsin.

Emekliye sadakayı bile çok gördünüz. Bakın, Diyanet geçen seneden bugüne yüzde 33 oranında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Toparlıyorum, son bir cümle, bir dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, efendim süreyi uzatmıyoruz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Efendim ama Orhan Bey sataştı Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkes sataşır birbirine burada.

Evet, Sayın Taşcier, toparlayın, buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Tamam, toparlıyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Benim dakikamdan da kesip verebilirsiniz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Diyanet sadakayı, fitreyi yüzde 33 zam oranında artırdı, onu bile emekli maaşına yansıtıyor olsaydınız 22.500 lira alacaktı, siz emekliye sadakayı bile çok gördünüz.

O nedenle çözüm önerilerimiz var. Çözüm önerileri çok basit, Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok, en önemli çözüm önerisi de sizin bir an önce iktidardan gitmeniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Mantıklı, mantıklı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, görüşmelere otuz dakika yemek arası veriyorum.

Oturuma 13.55'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:13.25

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 26'ncı Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Türkeş, eğer hazır değilseniz Sayın Erdem'e vereyim, ondan sonra size söz vereyim.

AYYÜCE TÜRKÜŞ TAŞ (Adana) - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem, buyurun lütfen.

ORHAN ERDEM (Konya) - Evet, muhalefetten hiçbir arkadaş yok ama tutanaklara en azından girmiş olsun. Hani, CHP adına diyorum, İYİ Partiden arkadaşlar burada.

Öncelikle, kanun hayırlı olsun. Diğer maddelerinden daha çok hepimizin dikkate aldığı emeklilerimizin durumu. Tabii, bir iktidardan bu kadar beklentinin olması da çok doğal. 2002 öncesini düşündüğümüzde, geçmişini düşündüğümüzde, emeklilerimizin hiç sayılmadığı, çok zor durumda olduğu hâlden -bugün çok iyi oldu demiyorum, her şeye layıklar, yapmamız gerekenler var ama- fazlaca önemsenip her fırsatta yardımcı olunmaya çalışılan, hak ettiği maaşları almaya dönük haklar verilmeye çalışılan bir iktidar dönemine girildi. 6,5 milyondan 17 milyona çıkmış bir emekli sayımız var.

Bu arada da neler yapıldı dersek; emekli aylıklarına uygulanan normal artışlara ilave olarak yapılan seyyanen paylar, oranlar, 2000 öncesi aylıklara gelişme hızında pay verilmediğinde 2000 sonrası emeklilerle ilgili durumlarının eşitlenmesi, intibak düzenlenmesi, bu dönemlerde başlayan bayram ikramiyesi, alt sınır aylıklarının yükseltilmesi, banka promosyonu ödenmesi gibi pek çok düzenleme hayata geçirildi. Ben bunların yeterli olduğunu söylemek için değil, birer hatırlatma ve bunları yapan iktidarın, gelecekte, yaşanan sıkıntılarla istediğimiz oranda olmayan bu aylıkları da düzeltebilecek gücün AK PARTİ iktidarında olduğunu söylemek için ifade ediyorum.

4/B'den tarım emeklisi 246 bindi, şu anda sorguladım, 850 bine ulaşmış. İnsanların bir sosyal güvenceye kavuşması için öyle adımlar attık ki bir buğday koçanı, yatırdığı bir pancar koçanı ile bankadan da kredi alarak biz bu kişileri emekli ettik ve belli bir noktaya getirdik.

ERHAN USTA (Samsun) - Faturasını da diğer emeklilere yüklediniz Orhan Bey.

ORHAN ERDEM (Konya) - O gün için herkes çok mutluydu ama bugün bu rakam yetmez diyor; bu da insanımızın haklı beklentisi ama bu arada, bir hatamız da bu kolay emekliler ile prim yatırımları bir tuttuk. Bizim tekrar emekli maaşlarını masaya yatırıp insanların ödedikleri prim ve beklentilerini eşitlememiz gerekiyor.

Cumhuriyet Halk Partisinden kimse yok ama "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." diye bir laf var. Şimdi, kaç gündür nöbet tutmalarını çok anlamlı buluyorum, bir siyasi tercihtir, bir dikkat çekmektir ama yerel seçimlerde İstanbul Belediyesinin her emekliye 10 bin pazar payı ve maaş farkı vereceğini ifade ettiğini hatırlatırsak, sonradan "Bunu biz yapıyoruz." deyip de 3-5 bin kişiye verildiğini ifade etmeleri kadar komik bir durum olamaz, İstanbul'da 3 milyon 600 bin emekli var. Verilen bu sözlerin hiçbirisi tutulmamışken bugün "Biz, bunları yapacak bir iktidar talipisi partiyiz." demek, işte halkta bu etkiyi yaratmadığını bilmeleri gerekir. Belediyelerinde maaşları ödeyemezken asgari ücretin yetersizliğinden bahsedip kendi çalışanlarına bu parayı bile veremeyen bir anlayışın bugün söylediği lafların hepsinin halk tarafından dikkate alınmadığını bilmelerini isterim.

Ben kısa bir bilgilendirme için söz almıştım. Tekrar diyorum; emeklilere vereceğimiz hiçbir rakam onlara layık değildir, diğer çalışanlarımıza da...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ver o zaman.

ORHAN ERDEM (Konya) - ...ama elimizdeki imkânlarla bugün bu şekilde yapacağımız düzenlemenin ileriye dönük, daha ileriki düzenlemelerle tamamlanacağına inanıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne zaman inşallah?

ORHAN ERDEM (Konya) - Veli Bey, bir şey demiştim, siz yoktunuz, tekrar edeyim: Nöbet tutuyorsunuz, çok saygı duyuyoruz, bir muhalefet partisinden eylemi, saygı duyarız ama işinize bakıyor bu millet, lafınıza değil. İstanbul'da belediyeyi almak adına dolaşırken dediniz ki: "Her emekliye 10 bin lira vereceğiz."

VELİ AĞBABA (Malatya) - Veriyoruz.

ORHAN ERDEM (Konya) - Kaç bin? 10 bin denildi, o da yokmuş.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Veriyoruz, veriyoruz, Ankara Büyükşehir sorsana.

ORHAN ERDEM (Konya) - İstanbul'da 3 milyon 600 bin emekli var. Milleti kandırmayalım; asgari ücreti konuşuyorsunuz, maaşları konuşuyorsunuz, mevcut maaşları bile ödeyemiyorsunuz. Şimdi, bu hâldeyken bu millete umut vermeye kalktığınızda bu verdiğiniz umutlar yerini tutmuyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çökmenizden olabilir mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bahaneniz o.

ORHAN ERDEM (Konya) - Millet biliyor ki yine bu işi yapacaksa bu parti yapar, üzerimize bu noktada geliyor. Haklılar, yapmamız lazım ve biz de kapalı toplantılarımızda, her yerde bu konuda iyileştirmelerin yapılması için hem öneriler verdiğimiz hem dikkat çektiğimizi bilmenizi isterim.

Kanun hayırlı olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş Taş, buyurun lütfen.

AYYÜCE TÜRKÜŞ TAŞ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli Komisyon üyeleri, milletvekilleri, bürokratlar ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün yine bir "torba kanun" adı altında birbirinden tamamen kopuk düzenlemelerin bir araya getirildiği, âdeta ortaya karışık bir teklifi daha konuşuyoruz. Bu teklifin kamuoyuna sunulmuş biçimine baktığımızda, emekliler bahane edilerek aslında eksik

kalan düzenlemelerin tamamlanması gibi görüyorum ben. Neden böyle düşünüyorum? Çünkü emekli maaşlarına yapılması teklif edilen artış burada saatlerce tartışılacak, kamu vicdanını rahatlatacak bir artış değil, sadece ve sadece 1.062 liralık bir artıştan söz ediyoruz bugün burada. Bu rakamı telaffuz ederken bile insanın içi sızlıyor çünkü bugün bir market sepetinin, bir doğal gaz faturasının, bir çocuk harçlığının bile karşılığı olamayan bu rakamın milyonlarca emekliye zam diye sunulmasını biz kabul etmiyoruz.

Öncelikle, çok net bir gerçeğin altını çizmek istiyorum: Emekli maaşı kesinlikle bir lütuf değildir. Emekli maaşı, insanların çalışılabilir yaşlarında çalışıp kazancına göre prim ödeyerek belli bir yaştan sonra hayatını çalışmadan idame ettirebilmesi için hak ettiği bir gelirdir. Bu, sosyal güvenlik sisteminin de özüdür, sosyal devletin temelidir. Vatandaş ortalama yirmi beş-otuz yıl boyunca gelirin bir kısmını devlete emanet eder, bu parayı harcamaz, biriktirmez, başka bir yatırım yapmaz, devlete güvenir ve zamanı geldiğinde kendi parasını, kendi alın terini, kendi emeğini de geri almak ister, geri almayı bekler. Günümüz finans dünyası gözüyle bakacak olursak, bu ödenen primlerin aslında bir fırsat maliyeti de vardır. Yani ne demek istiyorum? Bir kişi maaşından prim ödeyeceğine bu miktarla altına alabilir, borsada pozisyon alabilir vesaire vesaire; belki böyle yaptığında daha çok bile kazanabilir ama insanlar hiç bunları hesap etmeden, direkt devlete güvenerek primlerini ödeyip karşılığını almaya çalışıyor. Dolayısıyla "Emekli maaşıyla geçinemiyor." diye bir kavramı kabul etmek mümkün değil. Hatta, biz "Geçinemiyor." demiyoruz, biraz avam olacak ama maalesef, insanlar artık sürünüyor noktasına geldi. Bu da bu sistemin iflas ettiğinin aslında bir itirafı, bu sosyal devletin çöktüğünün de bir göstergesi.

Burada bu emeklilerle ilgili çok konuşmalar oldu, Cumhuriyet İttifakı vekilleri de hep yapısal sorunlardan, hatta ta bu sorunların 1980 sonlarına dayandığından da bahsediyor. Doğru, yanlış da değil ama 2002'den beri bu memleketi yöneten bir iktidar yani yaklaşık yirmi üç yıl, hatta daha fazla bir süreyi konuşuyoruz, kendinden önceki yapılanları düzeltebilmek için yirmi üç yılın ben çok yeterli, gerekli bir zaman olduğunu düşünüyorum. Hatta, kendinden önceki yapılan tüm hataları bir daha konuşulmamak üzere kapatılacak kadar uzun bir zaman olduğunu düşünüyorum. Acaba bu yirmi üç yılda bu problemler üzerine ne kadar kafa yoruldu, nasıl hesaplamalar yapıldı ya da ne planlar yapıldı, onu da işin açıkçası duymak, dinlemek istiyorum. Yani sadece, işte arada bir periyodik aralıklarla, böyle sanki o da bir lütufmuş gibi, emekliye böyle devamlı bir gelir artırımı yapmak için böyle bir kanun çıkarmaya çalışılmasını da işin açıkçası çok doğru bulmuyoruz.

Bugün emeklilerimizin geldiği durumun, hatta sadece emeklinin değil Türk milletinin ekonomik olarak geldiği durumun da tek bir açıklaması olduğunu düşünüyorum; bu da çok basit, açık ve net; yanlış yönetim, yanlış yönetim, yanlış yönetim. Bunu açmak gerekirse çok genel bir örnek vereceğim. Mesela, kur korumalının maliyeti bu millete 2,5 trilyon lira oldu. Kur korumalının sebebi neydi? Hani, kimsenin cebinden bir kuruş çıkmayacak diye ortaya atılan bir şeydi. Yine, aynı kur korumalıyı ortaya sunan zihniyetin Türkiye'nin borçlanma enstrümanlarını değiştirmesiyle bugün, bu sene Türkiye Cumhuriyeti devletine kur korumalının maliyeti 2,5'tu galiba, öteki, 2,7 trilyon gibi bir faiz ödeyeceğiz. Yani bunlar çok ciddi rakamlar ve bu rakamların, bu maliyetlerin de tek sebebi var, gerçekten doğru görülemeyen ve yanlış yönetilen bir ekonomi. Emekliye bugün konuşulan rakam artışının maliyetini de AK PARTİ Grup Başkan Vekili 50-60 milyar lira olarak söyledi. Demin söylediğim rakamlar ile bu maliyeti kıyasladığımızda zaten AK PARTİ iktidarının kimden yana olduğu da gayet açık bir şekilde ortadadır. Bütçede de bunu çok konuştuk yani bir bütçe o hükümetin neyi hesapladığının ya da neye göre harcama yapacağını bir göstergesidir, orada da en çok faizin ödeneceği gayet açık. Burada, maalesef, milleti düşünen, gerçekten ekonomik sıkıntı altında ezilen milleti düşünen bir adımı, bir iyi niyeti biz göremiyoruz.

Sayın milletvekilleri, beni üzen bir başka nokta da Türkiye fakir bir ülke değil, Türkiye'nin potansiyeli çok yüksek, topraklarımız çok verimli, üç tarafımız denizlerle çevrili, hayvancılığa çok elverişli, yer altı kaynakları var, genç nüfusu var ama bugün bakıyoruz ki bu millet, maalesef, tek kelimeyle varlık içinde yokluk çekiyor. Peki, bunun sebebi ne? Tabii ki yine doğru yönetim değil; doğru yönetilememe, plansızlık, israf; bu başka bir şekilde açıklanamaz. Burada daha önceki vekiller de söyledi; bu Diyanetin açıkladığı fitre rakamına bile baktığımızda, günlük 240 TL'lik rakama bile baktığımızda, biz emekliye beş günlük fitre rakamı artışını öngörüyoruz hem de Ramazan öncesi; bu bile mantıklı değil. Bari 240'ı 30'la çarpıp onu eklese, basit bakkal hesabı, belki bir iyi niyet hissedilebilir.

Türkiye'de yaklaşık 16 milyon emekli, özetle nüfusumuzun yüzde 19'u gibi bir rakam en fazla hakkı yenmiş, en büyük refah kaybı yaşamış bir kesim hâline geldi. Şayet bu kanuni düzenleme yapılmıyorsa da zaten son altı aylık enflasyona göre yine bir zam yapılacaktı yaklaşık yüzde 12 gibi, bu da en düşük emekli aylığını 18.932 liraya çıkaracaktı. Dolayısıyla, burada bir düzeltme de yapılmış değil.

AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin yine açıkladığı rakamlar, bugün 4 milyon 11 bin emekli en düşük emekli aylığı alıyor ve bu düzenlemeyle bu rakam 4 milyon 917 bine çıkıyor yani yaklaşık 900 bin emekli daha en düşük aylığa mahkûm ediliyor. Nasıl ki çalışanlarımız asgari ücrete sıkıştırılıyorsa emekliler de giderek her sene daha fazla sayıda en düşük aylık almaya sıkıştırılıyor. Biz bunu alenen sistematik olarak bir yoksullaştırma politikası olarak açıklıyoruz. Aslında bu sistem en altta eşitleyen ve bir sefalet düzenini kuran bir anlayışı gösteriyor. Çalışma süresi, ödenen prim, alın teri artık hiçbir şekilde önem ifade etmiyor dolayısıyla insanlarda git gide kayıt dışılığa kayma, yüksek prim ödememe eğilimlerinin artacağını görüyoruz. Bu sistemin işin açıkçası sürdürülebilirliği yok. Bu sistemle ilgili çok ciddi adımlar atılması gerekiyor, onunla ilgili de adım atılacak gibi gözüküyor. O yüzden bu vatandaşın bu sıkıntısı maalesef giderek artacak gibi duruyor.

Bunun dışında, ben bu skuterlerle ilgili konuya biraz değinmek istiyorum. O benim ilgi alanım olan, üzerinde çalıştığım bir konu. Uyuyan kapasiteyi, paylaşım ekonomisinin Türkiye'ye kesinlikle kazandırılması gerektiğini düşünüyorum ve inanıyorum. Evet, siz şimdi bu paylaşıl... Skuterlerin Ulaştırma Bakanlığından belli bir şey almasını düzenlemişsiniz ama bu tarz paylaşım ekonomisi yani her şeyin paylaşımı... Çünkü Türkiye'de -demin Sayın Ümit Özlele de söyledi- insan da atıl, bir sürü kaynak da atıl yani araba atıl, traktör atıl, ekilemeyen arazi atıl, boş duran ev atıl, bir sürü şey atıl; bunları bir şekilde ekonomiye kazandırabiliyoruz, işte bunun Türkiye'de en çok uygulanan örneği paylaşıl skuter ve Uber ama mesela Airbnb'le ilgili bir kanun teklifi gelmişti, onunla ilgili de görüşmüştük, Türkiye pek bunun önünü açma taraftarı değil, aksine bunu devletin gözetimi altına alıp, böyle yasal sorumlulukları arttırıp oradaki teşvikin önüne geçme şeyini güdüyor. Bunu biz doğru bulmuyoruz. Aksine, mesela, Uber ile BMW'yi kıyaslayacak

olursak üç-beş yılda Uber gibi bir şirket milyar dolarlık hâle geliyor, yüz yıllık BMW'nin yüz yılda ondan daha az piyasa değeri var şu anda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) - Bu paylaşılan ekonominin gerçekten ekonomiye katkısı çok fazla. Türkiye de ne yapacağını düşünüp -hep bir yol arayan bir ülke olduğu için- hem hızlı bir gelir kazancı hem hızlı bir istihdam sağlayacak hem de herkese çok kolay bir iş kapısı açacak bir alan olduğu için bu konuda daha verimli çalışılması gerektiğinin altını da çizmek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Başkanımız, milletvekillerimiz, çok değerli Bakan Yardımcımız ve değerli bürokratlar ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Miraç Kandili'nin hem tüm milletimize hem de tüm İslam âlemine hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabii, bu görüştüğümüz yasanın da tüm vatandaşlarımız için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Bu yasada Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddeler var; işte, yeni aday memurlarla ilgili cezaların netleştirilmesi, Varlık Fonunun şirketlerinin denetime tabi tutulması gibi. Diğer taraftan, tabii ki istihdamın stabil hâle gelmesi ve artırılması nedeniyle işçi başına işverene ödenen primin 1.270 TL'ye çıkarılması gibi.

Tabii, en önemli madde 5'inci madde. Kimse burada "Emeklilerin maaşı artırılmasın." diyemez. Emeklilerin çok iyi durumda olduğunu da asla iddia etmiyoruz. Biz tabii ki tüm milletvekillerinin arzu ettiği gibi emeklilerimizin en iyi şartlarda yaşamasını arzu ediyoruz ama şuna da bir bakmak lazım: Tabii, Emeklilik Yasası üzerinden, şimdiye kadar siyaset bunun üzerinde çok oynadı ve dolayısıyla da en büyük zararı da ona verdi. İlk Emeklilik Kanunu 1950 yılında uygulanmaya çıktığı zaman kadınlarda ve erkeklerde emeklilik yaşı 60'tı ve sigortalılık süresi yirmi beş yıl, prim gün sayısı da 5000 gündü. Daha sonra 1960'lı yıllarda rahmetli Demirel bunu değiştirdi ve prim gün sayısına bakmaksızın, yaşa bakmaksızın sadece erkeklerde yirmi beş yılını, kadınlarda yirmi yılını dolduran herkes emekli olabilir dedi. Daha sonra, rahmetli Özal bu, SSK'nin yapısını bozduğu için orada bir kademeli emeklilik sistemi getirdi. Daha sonra, 1991 seçimlerinde rahmetli Demirel tekrar bunu siyasete alet etti ve "Mezarda emekliliğe hayır." diyerek burada tekrar bu kademeli emekliliği ortadan kaldırdı, yine yaşa bakılmaksızın bayanlarda yirmi yıl çalışan, erkeklerde de yirmi beş yıl çalışan herkes emekli olabildi. Fakat, bu, 1992 yılından ancak 1999 yılına kadar sürebildi ve o süre zarfında SSK'nin yapısı bozuldu ve sürdürülemez olduğu tespit edildiği için... O günkü kanun teklifine bakın, 1999'daki kanun teklifini bakın, gerekçelerine bakın orada göreceksiniz "Bu, sürdürülemez bir yapı." denildi. Neticede, daha sonra, rahmetli Ecevit döneminde, koalisyon partilerinin iktidar olduğu dönemde kademeli emekliliğe geçildi. Ve insanlar çalışma yıllarına göre kimisi 53 yaşında kimisi 54 yaşında emekli olacaktı, daha sonra 2008 yılında çıkarılan kanunla da kadınlar 58 yaşında, erkekler 60 yaşında, daha sonra işe girenler de tedricî olarak 65 yaşında emekli olacaktı. Tabii, bu sistemde siyaset bu işin içine karışırsa ve siyaseti bunun üzerinden yaparsanız kurumlar bundan zarar görür arkadaşlar. Esas bizim zafiyetimizin en büyük şey noktası da bu.

Şimdi, tabii, hep beraber EYT'yi çıkardık. İşte, emekli sayımız aşağı yukarı 16,9 milyona çıktı ve aktif çalışan sayımız 28 milyon yani aktif-pasif oranımız 2'nin altında, Avrupa ülkelerinde 4 olanlar, 5 olan yani sürdürülemez bir noktaya geldik. Bir de şöyle bir şey var: Tabii, bizde ömür de uzadı.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Ölelim mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Emekliler uzun yaşıyor, çok ayıp ediyorlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Öyle değil, öyle değil. Bizim ortalama yaşam ömrümüz 1960'ta 48,3; 1970'te 54,2; 1980'de 58; 1990'da 62; AK PARTİ sayesinde, sağlığın gelişmesi sayesinde, insanların daha iyi beslenmesi sayesinde ömür 78,5 yıla çıktı.

Diğer taraftan, şuna bakmak lazım: Avrupa ülkelerine bakıyorsunuz emeklilik yaşı genelde 65, 66, 67 gibi gidiyor. Emeklilikten sonra ne kadar prim alıyor ortalama bir emekli arkadaşlar? Hollanda'da 19,9 yıl, Almanya'da 21,2 yıl, Danimarka'da 21,2 yıl; böyle gidiyor. Türkiye'de kaç yıl arkadaşlar? Türkiye'de ortalama emekli yaşı 54,1 ve emeklilikte prim alma süresi 29,4 yıl. Dolayısıyla da bu açılardan baktığınız zaman sosyal güvenlik sistemimizin yapısını daha da güçlendirmemiz lazım.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Erken ölsünler.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Biz onu demiyoruz arkadaşlar, siz diyorsunuz onu.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - O çıkıyor o dediğinden.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen onu çıkarıyorsan o çıkar.

Diğer taraftan şuna bakmak lazım: Tabii, bugün sosyal güvenlik sistemi çalışanlardan prim topluyor. Tüm prim gelirlerinin emeklilik maaşını ve sağlık giderlerini karşılama oranı kaç? Yüzde 75,1 yani merkezî bütçeden bunun üzerine tamamlamak zorunda. Biz de biliyoruz emeklilerin daha fazla maaş alması gerektiğini ve dolayısıyla 2019 yılında bununla ilgili dedik ki: "En düşük emekli maaşı bin lira olsun." Şimdi de diyorsunuz ki: "Bin lira artırıyorsunuz." Biz bin lira artırmıyoruz. Biz hiç kanun çıkarmasak en düşük emekli maaşı kaç lira olacak? 16.881 lira olacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Enflasyon?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Orada enflasyon yok. En düşük emekli maaşını biz artırmak zorunda değiliz, onu da artırdığımız zaman 3 bin küsur lira artırıyoruz, keşke daha fazla imkân olsa daha fazla artırabilsek ama bunun yolu şu değil arkadaşlar, bir de şuna bakmak lazım, ben size bir örnek vereyim: Şimdi, mesela 4/B'lilerde, BAĞ-KUR'lularda diyelim ki eczacıların prim ödemelerinin yüzde 99'u en alt tabandan, avukatların yüzde 99'unun prim ödemeleri en alt tabandan; mesela bugün 4/A'lı aşağı yukarı asgari ücretin 9,5 katına kadar diyelim ki prim yatırabiliyor, bunu yatırırsa bugün en yüksek maaş alan kaç para alıyor biliyor musunuz Veli Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kaç lira alıyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben sana söyleyeyim. Şimdi, toplumun yüzde 99'u... Eczacıların, doktorların ve büyük bir kısmı buradan yatırırsa düşük almak zorunda.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ortalamaya gel, ortalamaya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Arkadaşlar, bakın, BAĞ-KUR'da en yüksek 91 bin lira, 4/A'da da 124 bin lira arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Yüksek prim ödeyemiyor ki onu ancak ödüyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Burada bizim primi düşük yatırma gibi problemimiz var. Burada ne yapmak lazım? Benim kendi fikrim bu, partimin fikri değil. Ben şöyle düşünüyorum: Biz burada taban aylıkları çıkarmaktan ziyade herkes ne yatırıyor onu alsın. Adam fabrikatör, yatırmış en tabandan en düşük alıyor, bunun taban aylığını yükseltmek zorunda kalmayalım. Biz burada aileye giren paraya bakalım. Herkes hak ettiği maaşı, 10 bin lira alıyorsa 10 bin lira alsın, 15 bin lira alıyorsa 15 bin lira alsın. Biz ailenin durumuna bakalım; başka yerden geliri var mı, evi kirada mı, çocuğu çocuğu var mı? Bunlara bakarak bir ailenin geçim standardı kaçsa bizim onu tamamlamamız lazım ve dolayısıyla da bizim daha çok bunun üzerine çalışmamız lazım. Ben şuna inanıyorum: Eğer biz bunu yaparsak burada ekonomik durumu iyi olup da düşük prim ödeyip düşük maaş alanlara katkıda bulunmamış olacağız, esas ihtiyaç sahiplerine, hak sahiplerine katkıda bulunacağız. Daha çok bunun üzerinde durmak lazım.

Şimdi, şöyle bir şey var, sizin açınızdan "Emekliye 30 veririm, 40 veririm, 50 veririm." diyebilirsiniz, nasıl olsa yükümlülüğünüz yok ama bizim diğer taraftan tüm toplumun giderlerini karşılama, bu ülkeyi ayakta tutma, ülke için gerekli olan hastaneleri, yolları, havaalanları, köprüleri yapma gibi bir mecburiyetimiz var, sizde böyle bir şey yok ki. Sayın Ağbaba, şöyle bakmak lazım: İnşallah gelemesiniz de ben size söyleyeyim, iktidara gelme ihtimaliniz yok ama gelseniz yapamayacağınız vaatlerde bulunmayın.

CAVİT ARI (Antalya) - Belediyeleri nasıl aldık, iktidarı da alırsız merak etme sen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bakın, Uşak'ta...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Geldi Özkan Yalım, seni nasıl tokatladı Özkan Yalım; şak, şak, şak!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ne yaptı biliyor musunuz Özkan Yalım arkadaşlar? "Her emekliye bin lira para vereceğim." dedi, veremedi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar, çay içmek isteyenler, Uşak'ta çay 1 lira.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ondan sonra dedi ki: "Ben hiç kimseyi işten çıkarmayacağım." Yemin billah etti. Hatta dedi ki: "Toplum yararına çalışanları işe devam ettireceğim." Ve arkadaşlar, tam bin kişiyi işten çıkardı, bin kişiyi.

CAVİT ARI (Antalya) - Onlar sizin aldığınız bankamatikçilerdi, sizin adrese teslim aldığınız bankamatikçi olanlardır; alın teri dökenler, emekçiler çıkmaz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hem de öyle bir acımasızlık yaptı ki, bu CHP'de demokrasi mekokrasi hak getire arkadaşlar. Ne yaptı biliyor musun Veli Ağbaba, beni dinle! Adama dedi ki: "İlk önce AK PARTİ'den istifa et." İstifa ettirdi. "Aileni istifa ettir." dedi, istifa ettirdi. Ondan sonra "Gel, bize, CHP'ye üye ol." dedi. Adam CHP'ye üye oldu yine de işten çıkardınız. Böyle bir şey olur mu ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Cumartesi günü Uşak'taydım, sokakta yürüyemiyoruz itibardan.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vicdansız İsmail, çok vicdansızsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım, bir dakika ek süre verelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sokakta yürüyemiyoruz, Özkan Yalım'ın itibarından yürüyemiyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, şöyle bir şey var: Arkadaşımız gitti ama yani bir banyo yapacak suyu bulamadı, geldi burada banyo yaptı; su yok arkadaşlar, su yok. Göstermelik orada 3 kişiye 1 liraya çay veriyor, içeride daha pahalı satıyor. Kardeşim, insanların temel ihtiyacını karşılayın, temel.

CAVİT ARI (Antalya) - Getirseydin, bu zamana kadar orada belediye kimdeydi? Yirmi sene iktidar kim? Bu zamana kadar kim yönetti orayı? Yıllarca çözemediğiniz şimdi de konuşuyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Geldiniz kuruttunuz, kuruttunuz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uşak'a tramvay getirmiş, engelliyorsun. Yazıklar olsun sana.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ayrarı yok içmeye bilmem nereye gider derler ya, bunlar böyle. Ya, kardeşim, Uşak'ta su yok adamlar büst açıyorlar, heykel açıyorlar. Veli Ağbaba da oraya heykel açmaya gitti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tramvaya niye karşı çıkıyorsun?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Vatandaş ne yaşıyor bir sordun mu sen? Uşak'a gidip de Dikilitaş Mahallesinde ne yaşıyorlar sorabildin mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uşak'ta "Özkan Yalım'dan Allah razı olsun." diyorlar. "Özkan Yalım'ı Allah başımızdan eksik etmesin." diyorlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Değerli arkadaşlar, Allah bu milleti CHP'ye muhtaç etmesin diyorum.

Kanunumuzun hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Güneş, teşekkür ederim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Allah, İsmail Güneş gibi bir felaketi bir daha Uşak'ın başına vermesin." diyorlar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İsmail, güneş gibi doğdu oraya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir şey yapamadan geldin oraya...

VELİ AĞBABA (Malatya) - İsmail Güneş, bana çok şey borçlusun, sen var ya bana çok şey borçlusun, sana bile video çektim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Resul Kurt, buyurun.

Süreniz on dakika.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, çok değerli Bakan Yardımcımız, kıymetli bürokratlar, çok değerli basın mensupları, sivil toplum kuruluşlarımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de modern anlamda sosyal güvenlik sistemi, 1946 yılında kurulan İşçi Sigortaları Kurumuyla kurumsal bir yapıya kavuşmuş olup zaman zaman içerisinde hem kurumsal yapıda hem emeklilik sisteminde hem sosyal güvenlik ve sağlık haklarında çok önemli birçok değişiklik yapılmıştır. 2006 yılında gerçekleştirilen kapsamlı sosyal güvenlik reformuyla SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı tek çatı altında birleştirilmiş, son yıllarda yapılan düzenlemelerle sosyal güvenlik sistemimizin kapsayıcılığı, etkinliği ve dijital dönüşümü konusunda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Vatandaş odaklı hizmet anlayışıyla güçlendirilen sosyal güvenlik yapısı hem ekonomik sürdürülebilirliği hem de sosyal adaleti teminat altına alarak Türkiye Yüzyılı hedeflerine güçlü bir katkı sunmaktadır. 2002 yılından bu yana AK PARTİ hükümetleri çalışma barışını sürdürmek, istihdamı artırmak, işsizliği azaltmak ve sosyal paydaşlarla güçlü bir iş birliği içerisinde çalışma hayatını geliştirmek hedefiyle emek ve istihdam öncelikli bir politika izlemiştir.

2002 yılında 12 milyon 8 bin 358 olan aktif sigortalı sayısı 2025 Temmuz itibarıyla 26 milyon 164 bin 858'e ulaşmıştır. Aktif sigortalı sayısı son yirmi üç yılda yüzde 117,9 oranında artmıştır. Genel sağlık sigortası kapsamında 5 milyon 826 bin 136 kişinin primi devlet tarafından ödenirken 2 milyon 13 bin 372 kişi primini kendisi ödemektedir. Sosyal güvenlik kapsamında bakmakla yükümlü olunan kişi sayısı 34 milyona yaklaşmıştır. Emeklilik sonrası çalışmaya devam eden 2 milyon 138 bin 798 vatandaşımız sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaktadır. Daha güçlü, adil ve sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi kurulması iş barışını güçlendirerek ekonomik kalkınmayı da destekleyecektir. Bu doğrultuda, kayıt dışı istihdamın önlenmesi, sosyal güvenlik haklarının genişletilmesi ve sosyal güvenlik sisteminin mali sürdürülebilirliğinin teminat altına alınması büyük önem taşımaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; emekliler bir toplumun hafızasıdır. Onlar yıllarını alın teriyle, fedakârlıkla, sabırla geçirmiş, ülkesine, ailesine, ekonomiye, geleceğe emek vermiş, toplumumuzun güzide insanlardır. Bugün sahip olduğumuz birçok değerın altında onların özverili çalışmaları, uykusuz geceleri, yorgun ama umut dolu sabahları vardır. Emeklilerimize değer vermek bir vefa borcudur. Emeklilerimizin yaşadığı bütün sıkıntıların farkındayız. Özellikle belirtmek isterim ki fırsatçılık ve fahiş fiyat artışlarının emeklilerimizi, dar gelirli, ücretli çalışanları zorladığını çok iyi biliyoruz.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde her yıl asgari ücret belirlenirken temel ilke, çalışanlarımızı enflasyona ezdirmemektir. Ülkemizde 2002 yılında emekli sayımız 6,5 milyon iken 2025 sonu itibarıyla 17 milyona ulaşmıştır. Sosyal güvenlik ve emeklilik sistemi ödenen primler ve çalışma gün sayısı esasına bağlı, nesiller arası dayanışma esasına göre sürdürülmektedir. Bugün en düşük emekli aylığı 16.881 TL, en yüksek SSK emekli aylığı 123.346 TL'dir. Bu fark, uzun süre ve yüksek kazanç üzerinden prim ödeyenlerin daha yüksek emekli aylığı almasından dolayıdır. Ülkemizde emeklilik şartlarını sağlayanlar sigorta başlangıç tarihine göre 3600 günle, 4500 günle, 5400 günle, 5000 günle, 9000 günle, 7200 günle emekli olabildiği gibi, engelliler için de 3600 ve 4600 prim gün sayısı aralığında emekli olabilmek imkânı tanınmaktadır. Bu grupta yani prim gün sayısı ve kazancı düşük olanlara prime esas kazançlarının hesaplanmasından dolayı düşük emekli aylıkları bağlanabilmektedir. Bu nedenle, 2019 yılında Ocak ayından geçerli olmak üzere yapılan yasal değişiklikle bin TL tutarının altında olan emeklilere bin TL asgari aylık ödenmeye başlanmış, en düşük aylık 2019 Ocak döneminden 2026 Ocak dönemine kadar olan sürede önce 1.500 TL, sonra sırasıyla 2.500, 3.500, 5.500, 7.500, 10.000, 12.500, 14.469, 16.881 TL tutara yükseltilmiştir. Gazi Meclisimizde görüşülmekte olan kanun teklifiyle de en düşük emekli aylığının 20 bin TL olarak belirlenmesi teklif edilmektedir. 5510 sayılı Kanun hükmü gereği, BAĞ-KUR ve SSK emeklilerinin 2026 Ocak-Haziran dönemine ait emekli maaşı önceki altı aylık enflasyon oranı olan yüzde 12,19 oranında artırılmaktadır. Emekli maaşı az prim ödediği ve prime esas kazancı düşük olduğu için 20 bin TL'nin altında bulunan emeklilerimizin emekli aylıklarının da asgari 20 bin TL tutara yükseltilmesiyle birlikte düşük emekli aylığı alanlar yönünden yüzde 18,48 oranında bir artış gerçekleştirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal güvenlik sistemlerinde gelir garantisi sağlanması amacı her zaman arzu edilen korumayı sağlamaya yetmemektedir. Dolayısıyla düşük gelirli, kira ödeyen, geçim sıkıntısı çeken emeklilerin genel bütçeden yerel yönetimler yoluyla ve sosyal yardımlarla desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Yerel yönetimlerin emeklilere yönelik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, ev sahibi olmayan düşük gelirli emeklilerimizin bu anlamda kamuya ait sosyal konutlarda düşük kiralarla barındırılması önem taşımaktadır. Tabii ki, başta imar sistemi olmak üzere, birçok alanda düzenleme yapılarak kamuya ve belediyelere ait arsalarla kat karşılığı projelerle ve kamuya hiçbir yük getirmeden yapılacak sosyal konutların düşük bedellerle sadece düşük gelirli olan herhangi bir kira veya başka geliri olmayan emeklilere düşük kiralarla verilerek burada belli süreyle barındırılmasının sağlanması; ulaşım, doğal gaz, su, elektrik gibi konularda emeklilerin belli oranda indirim veya limitler dâhilinde ücretsiz yararlandırılması; sosyal politikalarla emeklilerin, düşük gelirli olanların desteklenmesi önemli ve faydalı olacaktır.

Diğer bir deyişle, sosyal güvenlik sisteminin muvazenesini bozmadan, genel bütçe ve yerel yönetimler üzerinden ev sahibi olmayan düşük gelirli emeklilerimizin sosyal politikalarla ve genel bütçeden yapılacak kaynak aktarmalarıyla desteklenmesi çok yerinde olacak diyor, sözlerime son verirken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kurt, teşekkür ederiz.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar; ben de öncelikle sizlere ve Komisyonumuzda bulunan, özellikle emekli derneklerine ve sendikalarına hoş geldiniz diyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Şimdi, emeklilerin maaşlarının artışıyla ilgili ülkemizde bütün emeklilerin gözünün kulağının burada olduğu yani Plan ve Bütçe Komisyonunda olduğu bir toplantıyı gerçekleştiriyoruz. Emeklilerimize maaş iyileştirmelerini gerçekleştirilmesi gereken, başta iktidarı yöneten, iktidarın başındaki AKP'nin Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı sorumlu, devamında Maliye Bakanı sorumlu ve yine devamında Çalışma Bakanı sorumlu. Şimdi bu sorumluluğu taşıyan, özellikle, Çalışma Bakanı birkaç gün önce bir açıklama yaptı, Cumhuriyet Halk Partisinin emeklilerin hakkını savunmak adına Türkiye Büyük Millet Meclisinde bugün de devam eden nöbet eylemiyle ilgili "Cumhuriyet Halk Partililer şov yapıyor." dedi. Eğer bunun adına "şov" deniliyorsa daha doğrusu bunu, bir hak arama

mücadelesini bu ülkedeki bütün emekliler "Bizim hakkımızı arıyor Cumhuriyet Halk Partililer." diye değerlendirirken sorunu çözmesi gereken Bakan bunu "şov" olarak değerlendiriyor. Bu değerlendirmenin takdirini ben bütün emeklilerimizin değerlendirmesine bırakıyorum. Biz o emekliler için uğraşıyoruz, Bakan Cumhuriyet Halk Partisiyle uğraşıyor. Benim o Bakana tavsiyem, Cumhuriyet Halk Partisiyle değil, emeklilerin sorunlarını çözmek için uğraşması gerekir ama kolaycılığa kaçıyor, âcizliğini ifade ediyor ve diyor ki: "Cumhuriyet Halk Partisi şov yapıyor." Evet, biz emekliler için her türlü mücadeleyi verdik ve vermeye devam edeceğiz. Bir talihsiz açıklaması daha var, diyor ki: "Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin SGK'ye borcu var. O yüzden de önce Cumhuriyet Halk Partililer SGK'ye olan borcunu ödesin." Ya, bu kadar mı âcizlik olur, bu kadar mı çarpıtma olur? Ben buradan kendisini kınıyorum, kınıyorum, tekrar söylüyorum, yüksek sesle kınıyorum. Eğer ülkemizin bütçe imkânı bugün buna uygun, bu şekilde ancak artış yapabiliyoruz dese, kendi mazeretini ifade etse takdire bırakılır ama hiç utanmadan ve sıkılmadan Sayın Bakan emeklilere yapamadığı artışı başka yerlere gerekçe göstermekte.

Bakın, 2024 seçimlerinden sonra Cumhuriyet Halk Partisi 411 belediyeyi kazandı ve 411 belediyeyi kazandığında, özellikle ilk kez Cumhuriyet Halk Partisi tarafından kazanılan belediyeler dâhil olmak üzere, 2019 yılında yine Cumhuriyet Halk Partisi tarafından kazanılan ve AKP'li belediyelerden devralınan belediyelerin gerçek anlamda borçlu belediyeler olduğu görülmektedir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İzmir ne oldu? En borçlu belediye.

CAVİT ARI (Antalya) - Buna rağmen 2024 yılı için söylersek bakın, 2024 yılı için söylersek, 2024 yılı için -çünkü seçim yılı olduğu için o dönemi ele alıyorum- bütçesi yani Bakanlığın genel bütçesi 3,4 trilyon lira iken toplam alacak 96 milyar yani belediyelerin toplam borcu 96 milyar. Yine, sadece şunu da ifade edeyim: Başta Cumhuriyet Halk Partili olmak üzere, bütün belediyelerin toplam borcu yönüyle baktığınızda, efendim, bütçenin yüzde 3'üne tekabül eden bir kalemi görüyoruz. Genel anlamda bütün kurumun alacağı yönünden -yine 2024 yılı için değerlendirme yapıyorum, seçim olduğu için- 750 milyar kurumun alacağı var. Belediyelerin toplam alacağı ne kadar? 96 milyar. Kaldı ki bunun içerisinde geçmişten bugüne kadar Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin 36 milyar civarında borcu var. Ben buradan kurum yetkililerine şunu soruyorum: Siz belediyelerle ilgili alacakları kamuoyuyla paylaşırken geri kalan miktarla ilgili borçlu firmalar bugüne kadar niye açıklanmadı veya o kurumlar üzerine niye bu kadar kararlı gitmediniz, bugün bunu da sizlere soruyorum. Yani alacakla bu maaşların eğer ödenme imkânı artıyorsa bugüne kadar siz Bakanlık olarak niye diğer alacaklar yönüyle, efendim, o kurumlar üzerine, şirketler üzerine yeterli derecede gitmediniz, sadece belediyelerin İller Bankasından gelen, kaynaktan gelen bütün alacaklarını SGK ve Maliye olarak kaynaktan kesim yöntemiyle ve silkeleme yöntemiyle belediyelerin ödeneklerini kestiniz ve böylelikle vatandaşımızın hizmete ulaşmasına engel oldunuz?

Şimdi, kısacası, Sayın Bakanın kendi üzerine düşen vazifeyi yerine getirmediği hâlde bu tip değerlendirmesini ve iftira atmasını reddediyorum ve kendisini tekrar emeklinin sorununu çözmeye davet ediyorum. Bugün bu salonda sadece en düşük emekli aylığı alanları görüşüyoruz çünkü kanun gereği en düşük emekli aylığında artırılacak olan kısmın hazineden ödenmesiyle ilgili bir karar alınacağı için o konu burada görüşülmekte ama bu ülkede 16 milyon emeklinin hepsinin sorunu var. Geçtiğimiz dönemlerde en düşük emekli aylığı üzerinde 9000 gün çalışmış, 10000 gün çalışmış, emekli olmuş ve o gün için 2 asgari ücrete, belki 3 asgari ücrete tekabül eden maaş alan emeklimizin bugün aldığı paranın her geçen gün eridiğini görüyoruz. Yani o emeklimizin neredeyse birkaç yıl sonra burada görüşülecek olan en düşük emekli aylığıyla eş değer bir ücreti alacak hâle getirildiğini görmekteyiz.

Bunu neyle yapıyorsunuz? İktidarın temsilcilerine söylüyorum, bunu da sizin adınıza, tabiri caizse, bir anlamda tetikçilik yapan TÜİK aracılığıyla yapıyorsunuz. Şimdi, bakın, TÜİK enflasyon açıklaması yapıyor. Örneğin, geçen yıl için eylül ayında 3,23 enflasyon açıklamış, ekimde 2,55 açıklamış, bir anda kasım ayında 0,87'ye düşmüş, aralık ayında 0,89'a düşmüş. Ya, bu ülkede bir ayda o kadar olağanüstü işler değişti de biz mi görmedik, biz mi fark etmedik anlamış değilim. Ama ne oluyor? İşte, TÜİK eliyle iktidar orayı kullanarak yaptığı adrese teslim enflasyon açıklamasıyla işte emeklimizin hakkından alıyor, memurun hakkından alıyor, emekçinin hakkından bir anlamda alıyor. Ben buradan özellikle emeklimize seslenmek istiyorum ve buradan çalışanlara seslenmek istiyorum: Hakkınızı bu iktidarda arayın, TÜİK'te arayın ve onlara gereken hesabı sandıkta sorun diyorum. Kendi derdi için sesini çıkarmayan çare bulamaz, sorununa çözüm bulamaz. Maalesef bu anlamda biraz sessiz kalındığını da görüyoruz. Emeklileri de bu anlamda, çalışanları da bu anlamda mücadeleye ve sesini çıkarmaya davet ediyoruz. Bakın, SSK ve BAĞ-KUR emeklisi için yüzde 12 zam yapılıyor. Memur emeklisi için yüzde 18,60 ama her şeye rağmen düşük açıklanan enflasyon neredeyse bunun 2 katı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Yani hiçbir şey yapamadınız hiç olmazsa enflasyon oranına bakın, hiç olmazsa enflasyon oranında bir artış yapın.

Biz baştan beri söylüyoruz. Bakın, en düşük emekli aylığı için asgari ücret oranında bir düzenleme yapılsın. Her yıl burada bu konu tekrar tekrar görüşülsün, yılı geldiğinde asgari ücret üzerinden artış yapılsın. Diğer emeklilerimiz yönünden ise burada bir seyyanen artış ihtiyacı çok açıktır. Bu artışın sağlanması hâlinde diğer emeklilerimizin mağduriyetinin kısmen de olsa giderilmesi söz konusu olabilir. Eğer emekliyi düşünüyorsak gelin, seyyanen zammı yapalım ve en düşük emekli için de asgari ücret seviyesinde bir artış yapalım diyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederiz, sağ olun Ari.

Sayın Aygun, söz talebiniz var. Şimdi biz Komisyon üyesi arkadaşların taleplerini bitirdik. Komisyon dışından Aygun basmış durumda, başka talepler varsa lütfen butona basın.

Sayın Aygun, süreniz beş dakika.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Biz Genel Kuruldayız, Genel Kuruldaki nöbetten buraya geldik. Bugün tam 8'inci gün ama bu 8'inci gün itibarıyla herhâlde tarihte görülmeyen, AK PARTİ'de 23'üncü dönemden beri tarihte görülmeyen, arka arkaya tam dört gün Genel Kurul yoklamayla kapandı. Yani Meclisten kaçan bir parti var, Mecliste kalan bir parti var. Biz halkımızın sorunlarını çözmek için Meclisi açık tutmaya çalışıyoruz ve tutacağız da. Dün akşam da 01.15 itibarıyla kapandı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İçerideyken yok yazılmayın bari.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - İsmail bey, ben size laf atmadım, siz de dinlerseniz sevinirim. Bizim derdimiz burada, bu Mecliste, başı kimin sıkıştıysa o başı sıkışanlara çare bulma yeridir.

CAVİT ARI (Antalya) - Onlar dalga geçiyor, dalga geçme yeri olarak kullanıyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sorunları çözme yeridir. Siz keyif sürerken bizim arkadaşlarımız Genel Kurulda bizzat Genel Kurulun çalışması için mücadele ediyor. Hiçbir şey anlatmanıza gerek yok, bekleyin dinleyin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tabii, tabii, içeride varken yok olan grup.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bekleyin dinleyin, bekleyin dinleyin. Ama bakınız, böyle bir usul yok.

Emeklimiz açlığa mahkûm edilmektedir, emeklimiz yok sayılmaktadır. Evet, emeklinin tabutuna -sabah da Sayın Ağbaba son çiviye çaktı- son çiviye çaktınız arkadaşlar, bu iyileştirme değil, emekliye bir oyun yapıyorsunuz, emekliye hiçbir şey vermeden vermiş gibi yapıp onu aldatıyorsunuz. "Yok efendim, bu düzenlemeden daha önce 4 milyon 11 bin emekli faydalanırken şimdi bu sayı 4 milyon 917 bin olacaktı." falan filan. En düşük emekli maaşı da 20 bin lira, el insaf arkadaşlar! Bu kadar çok mu düşündünüz, hesap yaptınız da bin lira bir artış yaptınız. Ya, sizin bir simidin kaç para olduğundan, İstanbul-Ankara arasında otobüsün kaç para olduğundan hiç haberiniz yok mu? Bu dedelerin torunlarına bir markete gittiği zaman bir çikolata almak için cebinde para olmadığını biliyor musunuz veya markete götürmemek için torununa binbir tane takla attığından haberiniz var mı? İşte, bunlarla yüzleşmemiz gerekiyor. Vatandaşın sorunu büyük ama biz ise boş işlerle uğraşıyoruz. Emeklinin tenceresi boş, sabah hep beraber gördük, tencerede artık taş kaynıyor, taş, taş, kemikleri de geçtik artık taş kaynıyor.

Her artırımda emeklinin cebinden çalışıyorsunuz. AK PARTİ yirmi üç yıldır emeklinin sürekli cebinden çalmıştır. Tarihler bakarsanız, Temmuz-Aralık 2002'de en düşük emekli memur maaşı 376,5 lira imiş, o zaman asgari ücret 184 lira yani asgari ücretin 2 katı maaş alıyorlarmış. Aralık 2025'e geldiğimizde ise şu anda en düşük emekli memur maaşı 21.798 lira, asgari ücret ise 22.104 lira. Emekli memur maaşı asgari ücretle neredeyse eşitlendi. TÜİK verilerine bakıyoruz, sizin verileriniz ama bunları da dikkate almıyorsunuz artık, ona göre zam yapmıyorsunuz. TÜİK yıllık bazda en yüksek artışın yüzde 49,5 olduğunu söylüyor, konut harcamalarında bu da en yüksek -maalesef yükseklik var, enflasyon var- tüm şehirlerde 25 binin altında kira bulamazsınız. Büyük bir barınma kriziyle karşı karşıyayız. Biliyorsunuz, birkaç gün önce de barınacak yeri olmayan Cemal Ertürk Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın, vahim bir şekilde hayatını yitirdi. Nerede yitirdi? Tamirhanenin önündeki o bulmuş olduğu boş arabanın içerisine girdi, karbondioksit gazıyla zehirlendi çünkü cebindeki aldığı maaş onun ev kirasına yetmiyordu. Bu da herhâlde bu mübarek günde vicdanlarınızı acıtır arkadaşlar. Hepinizin kandilini tebrik ediyorum, bu kandil gününde de herhâlde emekliye güzel bir öneriyle gelirsiniz diye bekliyorum. Bunun ardında büyük bir dram vardı. Ertürk, kirasını ödeyemediği için vefat etmişti biliyorsunuz. En tasarruflu şekilde yaksanız dahi doğal gaz faturası 2 binin altında gelmiyor. Açlık sınırı 30.143 lira ise, yoksulluk sınırı 98.188 lira; o zaman bu Cemal Ertürk iyi bir emekli maaşı alsaydı acaba ölür müydü, hayatını yitirir miydi? Size soruyorum.

Dün de bahsettim, emeklimiz tüketim tarihi geçmiş gıdaları satın alıyor. Dünyanın her yerinde emekliler turizm turunda. Hatırlarsınız bizim dünya liderimiz diyordu ki "Avrupa bizi kısıyor, Almanya bizi kısıyor." Ya Almanların emeklileri Antalya'da tatil yapıp sefa sürerken benim emeklim ise çöplerde yiyecek arıyor, yine marketlerde tarihi geçmiş gıdaları alıp yaşamını yitiriyor. Onun dışında, acil servislerde gecesini sabah yapmaya çalışıyor.

Yine, bakınız, Aralık ayında 2025 yılında dana etinin kilosu 850 lira, emekli maaşına nasıl et alsın arkadaşlar, alabilir mi? Alamamışlar zaten, ondan sonra tencerede taş kaynıyor. Emeklinin cebinden çalışıyorsunuz derken gerçek verileri de söylemiyorsunuz. Ortalama emekli aylığının kişi başına millî gelire oranı yüzde 52, şimdi ise yüzde 29.

Bu arada, arkadaşlar artık diyoruz ki biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şu emekliler için: Gelin, hep beraber bugün güzel bir kanun teklifiyle çıkalım buradan. Emeklilerimizin maaşlarını 39 bin lira asgari ücrete çıkaralım ve beraber diğer emeklilerimizin de BAĞ-KUR ve işçi emeklilerimizin de maaşlarını arttıralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - O da yetmez, intibak yasasını da burada düzenleyip onunla beraber güzel bir kanunla...

Bugün Miraç Kandili, hepimizin kandilini tebrik ediyorum. Bu Miraç Kandili'nde bu vatandaşımıza güzel bir haberi, güzel bir müjdeyi verelim diyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Yıldızlı, buyurun.

Süreniz beş dakika.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bakan Yardımcımız, Bakanlığımızın bürokratları, emekli sendikalarımızın temsilcileri, kıymetli milletvekillerimiz, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Miraç Kandili'nizi kutluyorum.

Evet, bir kişi, bir öğün, bir çay, bir simit 50 TL; 5 kişi -en az üç çocuk dediği için Sayın Cumhurbaşkanımız- bir öğün 250 TL; 5 kişi günlük üç öğün çay-simit 750 TL; 5 kişi, bir aylık çay-simit 22.500 TL; emekli maaşı yetmiyor, asgari ücret desen, 5.500 lira para kalıyor. Sayın Reisin, Sayın Beyefendinin, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, Sayın Cumhurbaşkanımızın sene 1993 çay-simit hesabı var. Sayın Cumhurbaşkanımızın dediği gibi, o günleri hatırlatmak amacıyla diyorum ki: Yahu, kirayı kim ödeyecek? Elektrik ve su parasını kim ödeyecek? Çoluk çocuğun okul masrafını kim karşılayacak?

Kıymetli arkadaşlar, gerçekten çok sıkıntılı bir durum; çarşıda, pazarda emekli isyanda, fileler boş, hiçbir türlü pazardan yüzü gülen bir vatandaş çıkmıyor. Şimdi, tabii ki burada en büyük iş de bizim emeklilere düşüyor. Kıymetli sendika temsilcilerine de seslenmek istiyorum, inanın bütçede iktidarın temsilcileri çıkıyorlar, diyorlar ki: "Ey CHP, siz böyle diyorsunuz ama bize 24'üncü bütçeyi yapma imkânı verdi." Eğer emekli bir milim kıpırdarsa, 16.900 emeklimiz var, bir milim kıpırdarsa bu arkadaşlarımız da bu sözleri emekliler için söyleyemez çünkü emeklilerin ilk önce kendi hakkını savunması lazım. Bizler bakın, kaç gündür buradayız,

duruyoruz, emekliler için nöbet tutuyoruz ama kendileri de bu işi sahiplenmeliler, kendilerinin de kendi haklarına sahip çıkmaları gerekiyor.

Evet, bakın, çok kıymetli bir abimizin bir köşe yazısını okumak istiyorum: "Emekliler burnundan soluyor ve kırılgan, asgari ücret sıkıntılı; hepsinin gözü hükûmetten gelecek zam haberinde ama hükûmette de sanki 'Seçim 2027 yılında, Türk halkı aldığını unuttur, bu sene bekleyelim de seneye seçim öncesi verimiz.' görüşü hâkim. Ben de diyorum ki: Hayvan terli, bu tez bu topraklarda bir daha tutmaz, ona göre hesap yapın." Bu kıymetli tespiti göz ardı etmemek lazım.

Bugün konuşmaları dinlerken gerçekten hayrete düştüm. İsmail Bey konuşmasında diyor ki: "Emekliler çok yaşıyor." Ne yapalım, ölsün mü emekliler!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bak, öyle bir şey çıkarma.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Ya, ben o tespitten onu anladım, bir saniye.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen niye "hayvan teri" diyorsun o zaman. Ayıp ya!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Şimdi verdiğiniz istatistik, diyorsunuz ki: "Emekliler çok yaşıyor." Ne yapalım, yaşamasın mı! Yaşamasın mı!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Yakalandı işte.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen de "hayvan" dedin, sen de "hayvan" dedin, emeklilere "hayvan" dedin sen de.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Ben bir basın mensubunun...

CAVİT ARI (Antalya) - Ne saptırıyorsun konuşmaları ya, ne saptırıyorsun.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Ben bir basın mensubunun... Polemiğe girme.

CAVİT ARI (Antalya) - Sana yazıklar olsun, iftira atıyorsun!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen de emeklilere "hayvan" diyemezsin.

CAVİT ARI (Antalya) - Yakışıyor mu sana, yakışıyor mu!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Bir basın mensubunun yazısını okudum. Neyse, neyse...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Emeklilere "hayvan" diyemezsin ya!

CAVİT ARI (Antalya) - İftira atma!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Topu taca atacak ya, burada emekli dernekleri bir bir görüyor.

CAVİT ARI (Antalya) - İftira atma!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen arkadaşlar...

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Beni bastıramazsın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Emekliye "hayvan" diyor ya, yazık ya!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Beni bastıramazsın.

CAVİT ARI (Antalya) - İftira atma, yakışmıyor sana.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dilesin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Özür dilesin.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sen özür dileyeceksin!

CAVİT ARI (Antalya) - Sen özür dile, sen söyledin, emekliye sen söyledin, yazıklar olsun sana.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dile!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sen özür dileyeceksin! Sen özür dileyeceksin emekliye parayı ver, ben burada herkesten özür dileyeceğim. Sen yeter ki parayı ver emekliye, sen yeter ki parayı ver, topu taca atma.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Böyle bir benzetme olabilir mi ya, böyle bir benzetme olamaz!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Bugün mübarek gün, bak bugün mübarek gün.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - "Hayvan" diyorlar ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Hakaret eden sensin, emekliye hakaret eden sensin; özür dile, özür dile emekliden.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Emeklimize de halkımıza da onlara da hakaret etmenize müsaade etmeyeceğiz.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Bugün mübarek gün günaha giriyorsun, onun için sen yeter ki emeklinin hakkını ver ben gereğini yaparım, onun için topu taca atma. "Emekliler çok yaşıyor." diyen bir iktidar partisi yetkilisi var. Emekliler çok yaşıyormuş, ne yapacak? Emekli ölecek... Ayıp ayıp!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Emeklilere hakaret ediyorsunuz! Sana ayıp!

CAVİT ARI (Antalya) - Hakaret eden sizsiniz, emeklilerden özür dileyin!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Yıldız, teşekkür ederiz, süreniz bitti.

CAVİT ARI (Antalya) - Emeklilerden özür dileyin, hakaret ettiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen dile!

CAVİT ARI (Antalya) - Hakaret ediyorsun, İsmail Bey, emeklilere. 16 milyon emekliye hakaret ediyorsun, yazıklar olsun sana!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın ARI, lütfen...

Sayın Coşar'a söz veriyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben Türkiye'deki yaşam silsilesini anlattım, tamam mı yaşam silsilesini.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tutanaklar ortada.

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Tutanaklara bakın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Siz ise emeklileri -affedersiniz- bir hayvana benzettiniz ya! Böyle bir şey olabilir mi!

CAVİT ARI (Antalya) - Onu yapan sensin, sen!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Böyle bir örnek olabilir mi ya! Olamaz.

CAVİT ARI (Antalya) - O lafın ne olduğunu sen bilmiyor musun!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Güneş, Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Onu yapan sensin! Yazıklar olsun sana, yazıklar olsun!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Emekli sendikalarının temsilcileri burada, herkes herkesi net duydu, net duydu İsmail

Bey!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, Sayın Arı, Sayın Yıldızlı...

Şimdi arkadaşlar, konuşulanları kendimize göre çarpıtırız...

CAVİT ARI (Antalya) - Çarpıtan arkadaş işte Başkanım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ya, sen çarpıtıyorsun!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Ne bu arkadaşımız "hayvan" demek ister ne öbürü "Yaştan dolayı emekli maaşını ödeyemedik." dedi. Burada anlatılanları farklı bir şekilde politik bir noktaya getirirsek böyle oluyor, gerek yok.

Şimdi Sayın Coşar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Böyle olur işte!

İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) - Çamura yatma!

CAVİT ARI (Antalya) - Yazıklar olsun be! Para vermediğiniz yetmiyor, bir de rencide ediyorsunuz!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Emekliler çok yaşıyormuş İsmail Bey, herkes anladı, hasıl oldu her şey, emekliler çok yaşıyormuş!

ALİYE COŞAR (Antalya) - Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı; Sayın Coşar söz aldı.

Buyurun.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Bugün ülkemizde milyonlarca insanın yıllarca çalışıp...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, özür dilesinler.

CAVİT ARI (Antalya) - Sen özür dileyeceksin! O yakıştırmayı yapan sensin!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, emeklilerimize "hayvan" dediniz, böyle bir şey olabilir mi ya! Utanmıyor ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Sen utan, sen!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Başka örnek yok mu ya!

ALİYE COŞAR (Antalya) - Başkanım, baştan alabilir miyiz?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Son kez veriyorum, lütfen Arı'ya siz söyleyin...

ALİYE COŞAR (Antalya) - Bugün, ülkemizde milyonlarca insanın yıllarca çalışıp üreterek ve alın teri dökerek hak ettikleri ve karşılığında insanca yaşam sürecekleri emeklilikleri AKP iktidarında hayatta kalma mücadelesine dönüşmüştür. Emeklilerimiz yoksulluk, geçim derdi ve borç sarmalındadır. AKP'nin yarattığı ekonomik tablo emeklileri yok saymaktır.

Komisyonla getirilen teklifte, 2025 yılının ikinci yarısında 16.881 lira olarak uygulanan en düşük emekli aylığı 1 Ocak 2026'dan itibaren geçerli olmak üzere 20 bin liraya çıkarılıyor. Bin liralık artışı lütuf gibi buraya getiriyorsunuz, emeklinin aklıyla alay eder gibi sadece bin lira! Emekli hak ettiği şekilde onuruyla yaşamak istiyor, iktidar ise sefaleti reva görüyor. İktidar emekliyi yük olarak görüyor, emekliye bilinçli ve planlı olarak millî gelirden pay ayırmıyor.

Temmuz ayında en düşük maaş alan emekli sayısı 3,7 milyondur bugün ise bu rakam 4,9 milyon oluyor; altı ay gibi kısa bir sürede 1 milyon 200 bin vatandaşımızı daha sefalet sınırının altına itiyorsunuz. İktidar yoksulluğu bir politika olarak uyguluyor, zenginlikte değil yoksullukta eşitliyorsunuz. Açlık sınırının 30.143 Türk lirası, yoksulluk sınırının 90.188 Türk lirası olduğu günümüzde ekonomik krizin faturasını emekliye ve emekçiye ödetiyorsunuz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak en düşük emekli aylığı için teklifimiz nettir, en düşük emekli maaşı asgari ücret kadar olmalıdır. Bununla birlikte, seyyanen zam ve intibak yasası çıkarılmalıdır. AKP emekli için "Böyle bir kaynak yok." diyor ama sadece bu bütçede faiz ödemesine 2,7 trilyon lira gidecek, vazgeçilen kurumlar vergisi miktarı ise 768 milyon liradır. Faiz lobisine ve yandaş milyarderlere verilen desteği kesin, emekliye verin. Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin emekliler için Mecliste nöbet tutma eylemine "şov" diyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı önce yönetim beceriksizliklerine bakıp kendi bir öz eleştiri yapsın. Ülkenin gerçeklerini görmezden gelenlere vatandaş sandıkta gerçekleri gösterecektir. Ülkede yokluk var, yoksulluk var, emekliye reva görülen sefalet ücreti var, açlık sınırının altında yaşayan milyonlar var; bir de bunları ne görmek isteyen ne de duymak isteyen saray iktidarı var. Kendi yarattığı ekonomik krizin faturasını vatandaşa kesen iktidar tercihi emekliden, alın terinden yana değil ranttan, saraydan ve yandaşlardan yana kullanıyor.

Bu ekonomik krizin bir diğer yüzü de adalet krizidir. İktidardan güç alan bir kesim azınlık lüks içinde yaşarken milyonlarca emekli geçinemiyorsa burada bir adalet krizi vardır. Bir yanda market raflarına, pazar tezgâhlarına iç çekerek bakıp giden, torununa harçlık veremeyen, kirayı ve faturaları düşünen emekliler, bir yanda da servetine servet katan servetçiler var. Bugün ülkemizde yaşamının geri kalanı rahat ve huzurlu bir şekilde geçirmek isteyen emeklilerimiz maalesef geçimini sağlayamadığı için bu yaşta çalışmak zorunda kalıyor. Bu düzende sosyal devlet yoktur, sosyal adalet yoktur. Emeklilerimiz sadaka değil hakkını istiyor, lütuf değil adalet istiyor. TÜİK'in gerçek dışı enflasyon rakamlarıyla bugün yaşanan ekonomik krizi sosyal krize dönüştüren AKP iktidarındır. Yıllarca verilen emeğin karşılığında hak edilen hayat bu değildir; bu işkencedir, bu zulümdür.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederiz.

Sayın Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de emeklilik ne yazık ki bugün dinlenme ve huzur dönemi olmaktan çıkmış, hayatta kalma mücadelesine dönüşmüştür. Yıllarca çalışmış, prim ödemiş, bu ülkenin üretimine ve kamu hizmetlerine emek vermiş milyonlarca emeklimiz iktidarın yanlış ekonomi politikaları nedeniyle yoksulluğa mahkûm edilmiştir. Bugün emekli maaşları açlık sınırının altında, asgari ücretin bile gerisinde. Gerçi hem asgari ücretlimiz hem memurumuz da perişan durumda Türkiye'de maalesef.

Ayrıca, Sayın Başkan, barınacak yeri olmadığı için eski bir araçta yaşamaya çalışan ve orada çıkan yangında can veren emekli yurttaşımız bu düzenin aslında acı ama gerçek fotoğrafıdır. Ben buradan Sayın Cumhurbaşkanına ve Sayın Bakana, iktidara, bu konuda karar verecek yetkililerin vicdanına seslenmek istiyorum. Sadece bir manava gidin orada sebze ve meyve fiyatlarına bakın, kasaba gidin et fiyatlarını alın, markete gidin gıda, kuru gıda ve orada çoluğuna çocuğuna yiyecek alacak marketteki fiyatları bir değerlendirin; bir de dönün, elektrik parası, su parası, doğal gaz parası ve ev kirasını hesaplayın, ondan sonra bu konuda karar verin.

Bakın, Ankara'da ve tüm Türkiye'de taksilere binin, dolmuşlara binin, toplu taşıma araçlarına binin -Allah rızası için- çalışanların yüzde 99,9'u ya emekli ya da sigortalı çalışan işçilerden, hatta memurlardan ibarettir. Ben buradan tekrar Sayın Cumhurbaşkanına ve yetkililere sesleniyorum: Bu mübarek kâmil gününde tüm emeklilerimizin, hatta sigortalı çalışan memurun da yüzünü güldürecek düzenleme yapılması gerek. Eğer birazcık iktidar yetkilerinde vicdan varsa bu konuda gerekli düzenlemeyi yapar, önümüzdeki günlerde de Parlamente'ye getirir, tüm milletvekillerinin onayıyla bu kanunu çıkartırız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Uysal Aslan, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi selamlıyorum.

İktidarın yıllardır dilinden düşürmediği "Nereden nereye." sözüne gelin emekliler açısından bakalım. Emekliler için nereden nereye getirdiniz? İktidara gelirken emekli maaşı asgari ücretin çok üzerinde, en düşük emekli aylığı asgari ücretin yüzde 139 düzeyindeydi, bugün ise yüzde 73 düşmüş durumda. O günkü dengede kalınabilseydi eğer en düşük emekli maaşı bugün 40 bin lira civarında olacaktı, olmadı çünkü siz emekliyi toplam gelirden sildiniz, adalet dağılımını kaldırdınız, sonra da budadığınız, yok ettiğiniz bu hayatlara sadaka rakamları üzerinden iyileştirme ve zam diye sunuyorsunuz. Bugün Komisyona getirilen 16.881'den 20 bin liraya çıkarma artışını bir iyileştirme diye sunma yüzölçümünde bulunabiliyorsunuz. Oysa 16.881'den 20 bine çıkarmak bir iyileştirme değil sefalet güncellemesi, hatta daha da doğrusu, bugün burada bu Komisyon ve bu Genel Kurul buna alet olacağı için sefaletin resmîleştirilmesidir. Bu ülkede açlık sınırı 30 bin lirayı geçmişken -ki bu da TÜRK-İŞ'in verilerine göre- yoksulluk sınırı 98 bin liraya dayanmışken açlık sınırının çok altındaki bir rakama "Emekliye zam." mı diyorsunuz? Zam değil, olamaz. Üstelik bu artışı kök maaş üzerinden de gerçek bir artış şeklinde de yapmıyorsunuz; bir tamamlama oyunu, bir dolanma şeklinde getiriyorsunuz ve bu oyunda getirilen yoksulluğu standartlaştırmak, resmîleştirmek oluyor.

Peki, buraya nasıl gelindi? Bu tablo bir anda mı ortaya çıktı? Hayır. Mesele birilerinin iddia ettiği gibi enflasyon ya da ekonomik kriz meselesi de değil. Asıl kök nedeni 2008'de çıkardığınız 5510 sayılı Yasa'nın bugünkü faturasının ödenmesi meselesidir. O yasada emeklilik hakkını küçülttünüz, aylık bağlama oranını düşürdünüz, emeklinin toplam gelirle bağına kopardınız. İşte, ortaya çıkan sonuç bu. Bugün emeklilerin yarısından fazlası çalışmak zorunda ya da iş arıyor, işsiz; ekmek, indirim kuyruklarında "Sahipsiz kaldık, aç kaldık." diye bağırıyor. Burada öne çıkarılması gereken, birilerinin dediği gibi mağduriyet, destek ve yardım da değil onların haklı eleştirisidir; hak ettiği yaşam koşullarının, haklarının, hak ettiği payın ve rakamın onlara verilmesidir. Görmüyor, duymuyorsunuz ve siz bu sistemde zaten çalışan milyonlarca asgari ücretlinin yoksulluk mesaisine bir de yıllarca çalışıp emekli olan ikinci bir yoksulluk mesaisini ekleyip dönüştürdünüz. Bugün bu ülkede milyonlarca emekli bırakın tatil yapmayı, bırakın huzurla dinlenmeyi "İlaç mı alayım, faturamı mı ödeyeyim, torunuma harçlık mı vereyim."in seçimini de çoktan geçti "Hangisinden vazgeçeyim." diye kara kara düşünüyor. İşte, bu sizin, AKP'nin "Nereden nereye getirdik." dediğidir.

2026 bütçesini görüştük, savunma ve güvenlik harcamalarına 1,5 trilyon liradan fazla ama emekliye ayrılan asgari düzeyde hiçbir rakam yok. Savaşa, silaha, ölüm ve öldürmeye ayırdığınız bütçeyi yaşama, yaşatmaya, insan onuruna, insanlık onuruna ayırmıyorsunuz. Emekliyi bu hâle düşüren bu zihniyet bu teklifle bir yandan açlığa mahkûm etmeyi sürdürüyor, bir yanda da işçinin parasını alıp yeniden patronlara akıtıyor. Nasıl mı? Bu teklifte getirilen İşsizlik Fonu'yla ilgili düzenlemelerle. Adı İşsizlik Fonu ama işsize değil patrona çalışıyor. Bu teklifle sadece bir yılda bu Fon'dan patronlara aktarılabilecek para yaklaşık 76 milyar; Fon'dan işsizlere ödenecek ücretin neredeyse 2 katı. Asgari ücret tespitine gelince enflasyon, kriz; emekliye gelince kaynak yok, yük; işsize gelince Fon kısıtlı; patrona gelince milyarlar hazır. Bu bir zorunluluk değil; bu, sizin "istihdamın artırılması" adı altında gerekçelendirdiğiniz sınıfsal tercihleriniz, sermaye yanlısı oluşturduğunuz yoksulluk ve yolsuzluk sisteminin kendisi.

Şimdi, bu teklif kimin için yasa yaptığınızı açıkça göstermiyor mu? Bu teklifi buradan geçirecek, allayıp pullayıp paketleyip "iyileştirme ve zam" deyip yarın öbür gün Meclis Genel Kuruluna getireceksiniz. Buradan bir kez daha söyleyelim ki bu, emeklilerin sorununu çözmiyor; yaptığınız allayıp pullamayı onlar görüyor, duyuyor; yoksulluğun tarifini ifade ediyor. Emekliliği bir lütuf, emekliyi bir yük olarak, maliyet kalemi olarak görmekten vazgeçin.

Şimdi konuşmaya başladığım yerden bitireyim: Nereden nereye, "emeklilikten sefalete" sizin iktidarınızın özetidir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Nevroz Hanım, teşekkür ederim.

Sayın Aşkın Genç, buyurun.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; bugün seçim bölgemden gelen üzücü bir haberle gerçekten büyük bir üzüntü duydum. Gazi Ferdi Çatal, 17 Aralık 2016'da Kayseri'deki büyük PKK terör saldırısında yaralı kurtulan bir gazimiz Ferdi Çatal; resmi burada kardeşimizin. Bugün o olayın gerçekleştiği durakta gidiyor ve kendisi intihar ediyor. Bıraktığı notta da ne yazık ki kumara alıştığını, sanal bahis oynadığını ve geldiğimiz noktada da borç batağına saplandığını ve çözümünü intiharda bulduğunu söylüyor. Bıraktığı notta da "Gazi olduğum zaman benimle aynı dereceye sahip olup 1,5 milyon liraya kadar tazminat alanlar varken bu Hükûmet bana 23 bin TL verdi, bu Hükûmete de hakkımı helal etmiyorum." diye yazmış. Gerçekten çok üzücü yani bir gazimize sahip çıkamıyoruz.

Bakın, biz ısrarla hem Genel Kurulda hem Plan ve Bütçe Komisyonunda bu sanal bahsin üzerine gidilmesi gerektiğini defalarca ifade ediyoruz. Daha salı günü Sayın Genel Başkanımız grup toplantısında bu sanal bahis problemine gerçekten dikkat çekti. Bu konuda Hükûmet yetkililerinin adım atıp bu konuyu bir çözüme kavuşturmasını özellikle istihdam ediyorum.

Emekli maaşlarımıza gelecek olursak arkadaşlar, bakın, emekliler bu toplumun en itibarlıları, en onurluları. Yıllarca prim ödemişler, yıllarca bu ülke için çalışmışlar ve emekli olduklarında da tek istedikleri geldiklerinde torunlarına bayramda harçlığını

vermek ve yaşamlarını idame ettirmek. Hepimizin ailelerinde emeklilerimiz var; sizler de emeklisiniz, bizler de emekliyiz; annemiz, babamız... Gerçekten çok zor şartlar altında yaşıyorlar. Daha üç hafta önce Ankara'nın merkezinde, arka sokaklarda 200 liralık pansiyonlarda kaldıklarını hep birlikte gördük. Bunları konuşurken ben asla siyaset yapmıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; gerçekten çok zor koşullarda yaşıyor insanlar. Şimdi, etin kilosu bin lira olmuş; peynir, zeytin, beyaz et... Gerçekten alım gücü çok düştü emeklilerin. Şimdi, düşünülen rakam 20 bin TL, bin lira bir fark verilerek isteniyor; en düşük emekli maaşının 20 bin TL olacağı ifade ediliyor fakat gerçekten bununla geçinmeleri ve yaşamlarını idame ettirmeleri mümkün değil emeklilerimizin. Şahsen ben bir Kayseri Milletvekili olarak söylüyorum, Kayseri'de en düşük kira 20 bin TL. Bakın, emeklilerimizin hepsinin konutları yok ki, birçoğu da kirada kalıyor ve bu 20 bin lirayı kiraya ödedikten sonra geçinmek için Sayın Bakan Yardımcım, ellerinde bir rakam kalmıyor. İnanın, pazara en geç saatte emeklilerimiz gidiyor, en geç saatte; kalan pesvente sebzeleri almak zorunda kalıyorlar.

Bakın, sabah Grup Sözcümüz Sayın Ağbaba ifade etti; şimdi, bazı marketler türemiş, marketlerin reyonlarında tarihi geçmiş ürünleri ucuz fiyatla veriyorlar ve daha çok da emekli vatandaşlarımız oraya gidip alışveriş yapıyorlar. Gerçekten bizim emeklilerimiz bu tip bir yaşam koşullarını hak etmiyor. Sizlerin de ben aynı düşüncede olduğunu biliyorum. Bakın, Sayın Devlet Bahçeli çok güzel ifade etti, gerçekten Türk emeklisi bu koşulları hak etmiyor.

Bugün Plan ve Bütçe Komisyonunda bizler bunu görüşüyoruz. Gelin, hep birlikte bu sorunu çözmek için bir adım atalım. Sizler teklif edin veya biz teklif getirelim, bu konuya burada bir merhem olmaya çalışalım. Biz hep diyoruz ya "En düşük emekli maaşı asgari ücret kadar olsun." Hep bunu ifade ediyoruz gerçekten. Türkiye Cumhuriyeti devleti bu yükün altından çok rahat kalkar; bizim bütçemize, bilançomuz, gelir-gider tablomuz baktığınız zaman emekliye verilecek bu rakamın altından rahatlıkla kalkar. Belli şeylerden kısıtlama yapıldığı takdirde, özellikle kamuda tasarruf... Hep diyoruz ya kamuda tasarruf, Sayın Cumhurbaşkanı da bunun üzerinde özellikle duruyor. Eğer kamuda yeterince tasarruf sağlanabilirse, o kara delikler kapatılabilirse ben inanıyorum ki emeklilerimize hak ettiği maaşı, hak ettiği ücreti çok rahatlıkla Türkiye Cumhuriyeti devleti verebilir diye düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Fethi Güler, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Başkanım.

Bu emekliyle Adalet ve Kalkınma Partisinin ne alıp veremediğın var, anlayamadım gitti çünkü geldiğimizden beri emeklilerin yaşam koşullarının olumsuzlaşması için ne gerekiyorsa onu yapıyorsunuz. Hani diyordunuz ya "eski Türkiye, eski Türkiye, eski Türkiye" Eski Türkiye'de emeklilerin emeklilik kat sayısı, oranı yüzde 70'di; siz 2008'de bir düzenleme yaptınız, bunu yüzde 30'a çektiniz ve eğer bugün o düzenleme olmasaydı emeklilerin en düşük maaşı 40 bin lira olacaktı yani işin başından başlayarak bugüne kadar emeklilerin haklarını gasbede gasbede geldiniz. Emekli şu anda 3 maaş alıyor; biri 2000 öncesi, diğeri 2008'e kadar, sonra da 2008'den sonrası olanlar. Ya, Allah'ınızı severseniz, ailesinde emeklisi olmayan var mı? Bir gün bir sorun "Nasıl yaşıyorsun? Ne duruma geldin? Ne hâldesiniz?" diye. Ya açlık sınırının altında emekliye bir maaş nasıl reva görüyorsunuz, vicdanınız nasıl alıyor? 5 kişiden 1'i emekli. Herkesin ailesinde de var; ananız, babanız var, yaşıyorlarsa ömürleri uzun olsun, dayınız var, halanız var. Biz sorun ya, bu insanlara bu maaş nasıl reva görüyorsunuz arkadaş? Yani en basitinden bir ilaç katkı payını dahi kaldırmadınız. Suriyelilere tanıdınız o hakkı, bizim emekliye onu bile vermediniz ya! Ne yaptı bu emekliler size? Emeklilerin mutlaka tümüne de seyyanen zam gerekiyor çünkü emeklilerin hak kayıpları o kadar fazlalaştı ki açlık sınırı alanının dışında diğeri emeklilerimizin de yaşamını daralttı. Bu anlamda yapılması gerekenler var, önce bir intibak düzenlemesi gerekiyor. Arkasından mutlak surette en düşük emekli maaşı asgari ücrete endekslenmeli. Bayram ikramiyeleri de mutlak surette bugün alım gücünü yitirdiği için asgari ücret düzeyinde olmalı. Evi olmayan emekliye kira yardımı yapılmalı, kira yardımının dışında yakacak yardımı da doğal gaz da kullanamayan emekliye sağlanmalı. Emekliler için emekli olmak da zorlaştırıldı emekli yaşamak da zorlaştırıldı. Bir EYT çıktı, EYT'nin arkasından kademeli olarak doğal olarak hakları yeterli oranda verilmeyip mağdur olanlar ortaya çıktı. O kesimin de talepleri yine dikkate alınmadı. Bu anlamda da bir düzenleme ihtiyaç ve şart.

Şimdi, emekliyle ilgili yapılacak düzenleme ne demek? Sizin kendi geleceğinizle ilgili yapılan, ailenizin, çevrenizin, yakınlarınızın düzenlemesi demek çünkü herkes emekli olacak, yaşam sürüyorsa emekli olduktan sonra... Peki, bunlar kim? Bunlar yaşamının en iyi döneminde prim ödemiş ve bu anlamda emekli olacağım, bir güzel yaşayabilirim sanan insanlar. O hâle getirdiniz ki kahveye gidip çay içemiyor artık insanlar ya. Günde 3 öğün yemek yiyenler 2 öğüne düşürmüş, sofrasında mutlaka bir tabağı eksiltmiş ve içine düştükleri durumda simidi bile onlara lüks hâle getirmişiz arkadaşlar. Yani, bu insanlar size ne yaptı da bu kadar bu insanların yaşam alanını daraltıyorsunuz? Battaniye altında ısınanı mı ararsın, yoksullaştığı için kendisine gelecek bir yardımla ayakta kalmayı düşüneni mi ararsın. Yani bunları vicdanen hepiniz bir tartın. Yani "Benim evimde emekli yok." diyeniniz olduğunu sanmıyorum, çevrenizde var. Bununla ilgili yapılması gerekenler açık ve net. En az asgari ücret düzeyine emeklilerin aylık maaşının çıkarılması dışında, seyyanen 20 ile 30 bin lira arasında da tüm emeklilerin maaşlarıyla ilgili düzenlemeye gidilmesi mutlak surette sağlanmalı.

Hem emeklilik yaşamını zorlaştırdınız hem de emeklilerle dalga geçer gibi geçen yılı bir de "Emekliler Yılı" yaptınız, sonra bunlara "Gidin, tatil bölgelerinde, deniz kenarında bedava bir yere yatın." dediniz. Adamcağız oraya gidecek yol parasını bulamıyor arkadaş. "Yurtlarda kalın." dediniz, ranzalı yerlerde kalabilme olanakları yok. Yani reva gördüğünüz olayı olmayacak bir şeyin üzerine kurgulamayın, işe yarayacak bir şey yapın, onlarla ilgili onların sorunlarını çözün. Ha, bu kime yarıyor? Şimdi, 16 milyon emekli eğer bir partiye oy verse iktidarı değiştirir, onlara da zulmedildikçe sanki Adalet ve Kalkınma Partisinin bu zulmünden mutlu gibi gidip gidip oy verdiler, 3 dönemdir verdikleri oyla da iktidarın ayakta kalmasını sağladılar. Emekliler eğer o oyu vermezse bugün siyasi iktidar değişmişti. Cumhuriyet Halk Partisinin açık, net sözü var. Emeklilere işçilere, dar gelirliye, ekonomik sorun yaşayanlara, esnafa, hatta sanayicilere çare olmak için biz varız. Bu ülkenin her kesiminin yaşadığı mağduriyeti biliyoruz. Çiftçiler... Artık çiftçi bırakmadınız ki. "Müjde, 9000 gün prim 7200'e inecek." diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Karagöz...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, sevgili kıymetli basın emekçilerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada emekli maaşlarını konuşurken aslında bu ülkede sosyal devletin hangi noktaya savrulduğunu konuşuyoruz bir anlamda. Çünkü emekliye maaş vermeyi bir hak teslimi olarak değil, bütçeye bir yük, vatandaşa ise bir lütf gibi sunan bu zihniyet sosyal devleti adım adım sadaka devletine dönüştürmektedir. Üstelik bu tablo şükür söylemiyle meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır. Buradan iktidar milletvekillerine sormak istiyorum: Açlık sınırının altında maaşa mahkûm edilen emekli neye şükredecektir? İlacını alamadığına mı, kirasını ödeyemediğine mi, torununa harçlık veremediğine mi, yoksa 65 yaşından sonra yeniden iş aramak zorunda bırakıldığına mı şükredecektir? Şükür, yoksulluğa razı olmak değildir; şükür, adaletin sağlandığı bir düzende anlamlıdır. Bugün açlık sınırı 30 bin liraya, 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 95 bin liraya dayanmışken emekliyi bu rakamların çok altında yaşamaya mahkûm etmek, açık konuşuyorum, en hafif tabiriyle vicdansızlıktır, utanmazlıktır. Bunun ne ekonomiyle ne de mali disiplinle ilgisi vardır. Bunun adı insan onurunu görmezden gelmektir.

Rakamlarla konuşalım Sayın milletvekilleri: Sizin iktidara geldiğiniz yıl olan, hani "Ülke battı, kriz var." denilen 2002 yılında en düşük emekli maaşı asgari ücretin tam 1,5 katıydı, bugün ise "Avrupa bizi kısıkanıyor." denilen Türkiye'de emekli maaşı asgari ücretin neredeyse yarısına düşürülmüştür. Bu, açık bir çöküştür. 2002 yılında bir emekli maaşıyla 8-9 çeyrek altın alınabiliyordu ama bugün aynı maaşla 2 çeyrek altın bile alınamıyor. 2002'de bir emekli maaşıyla kira ve mutfak gideri rahatça karşılanabiliyordu, bugün emekli maaşı kiraya bile yetmiyor. Fatura, ilaç, temel gıda artık emekli için lüks hâline gelmiştir. Türkiye'de 16,5 milyon emeklinin ortalama maaşı 23.500 lira civarındadır. En düşük emekli maaşına yapmayı planladığınız bin liralık zam günlük 35 liraya tekabül etmektedir. Şaka değil arkadaşlar, yalnızca 35 lira. Buradan soruyorum: Günlük 35 lira vermek ile vermemek arasında emeklinin hayatında ne değişeceğini düşünüyorsunuz? Bu artışla emeklinin refahı artmaz, hayatı kolaylaşmaz. Bu artış Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın meşhur simit çay hesabını bile karşılamamaktadır.

Gelelim bu düzenin kilit mekanizmasına, AKP'nin bu ülkeye yaptığı en büyük kötülüklerden biri olan kök maaş oyunlarına. Kök maaş, emekliye zam vermemek için AKP tarafından icat edilmiş bir muhasebe hilesidir. Yıllar içinde yüksekte prim ödeyen de düşük prim ödeyen de bu oyunlarla sefalet maaşına eşitlenmiştir. Refahta birleşme değil, yoksullukta eşitlik AKP'nin ücret politikası olmuştur. Milyonlarca emeklinin hakkına girilmiş, sosyal güvenlik sistemine olan güven ise sarsılmıştır. 2026 yılı bütçe görüşmelerini daha bir ay önce tamamladık. Buradan defalarca seslendik: "Vatandaşa kıymayın, emekliyi görmezden gelmeyin, asgari ücretliye hakkını verin. Bu bütçe faiz bütçesi olmasın, halkın bütçesi olsun." dedik ama maalesef yine dikkate alınmadık. Bütçede toplanan her 5 liralık verginin 1 lirası faize giderken, faiz lobilerine 2,7 trilyon lira ayrılırken emekliye gelince "Kaynak yok." dersiniz buna kimse inanmaz. Bu tablo bize çok net şunu göstermektedir: Sorun, kaynak sorunu değildir; sorun, AKP'nin halktan kopmuş olmasıdır. Emeklilerimizi refaha kavuşturmanın formülü bellidir değerli milletvekilleri, en düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine çıkarılmalıdır. Evi olmayan emekliye kira yardımı yapılmalı ve intibak düzenlemesi hayata geçirilmelidir. İlaç ve muayene katkı payı kaldırılmalı ve 2 bayram ikramiyesi de emekli maaşı düzeyine çıkarılmalıdır. Buradan bir kez daha açıkça söylüyoruz: Emekliyi yoksulluğa mahkûm eden bu anlayış değişene kadar mücadeleden vazgeçmeyeceğiz. Bu mücadele, emeği yok sayılan, geçim derdiyle baş başa bırakılan emeklilerimizin onuru ve hakkını savunma mücadelesidir. Emekli maaşlarının iyileştirilmesi ve emeklilerimizin insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmesi için sekiz gündür Mecliste sürdürdüğümüz emekli nöbetine emeklilerimiz haklarını alana kadar devam edeceğiz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Emeklilere sadaka niteliğindeki artışı da içeren kanun teklifini görüşüyoruz. En başta söyleyeyim: Şu an emeklilerimiz AKP'den sadaka istemiyor. "Özel sektörde ya da kamuda bu ülkeye yirmi beş otuz yıl hizmet ettik, bu süre zarfında geleceğimizi garanti altına almak için devletimize prim ödedik. Geline nokta, emekli olduğumuza olacağımıza da bin pişman olduk." diyorlar. Emekliler bu iktidara haklarını helal etmiyor. "Geçiş garantili yollara, yolcu garantili havaalanlarına, hasta garantili hastanelere, kur korumalı faize milyar aktarıyor, yandaş şirketlerin milyarlık vergi borcunu siliyorsunuz ama yıllarca ödediğimiz primlerin üzerine çöktünüz, hakkımız size helal olmasın." diyorlar. Emekli Yılı ilan ettiniz, emeklinin hakkını yediniz, emeklinin cebinden her ay 5,5 çeyrek altın çalışıyorsunuz. Asgari ücretlinin hakkını yiyor, onları açlık sınırı altında çalışmaya mahkûm ediyorsunuz. İşçinin hakkını yiyorsunuz, işçinin alın terinin karşılığını vermiyorsunuz. Gençlerin hakkını yiyorsunuz, mülakat ile torpille gençleri işsiz bırakıyorsunuz, yurt dışına göçe zorluyorsunuz. Hak yiyen, kul hakkına giren bir iktidar olarak siyasetin tozlu raflarında yerinizi alacaksınız. Yirmi dört yıllık iktidarınızda müteahhitleri çok mutlu ettiniz, 5'li çete mensubu yandaş şirketleri dünyanın sayılı zenginleri arasına soktunuz; partinizde siyaset yapanları mutlu ettiniz, ulufe dağıtır gibi üçer beşer maaş dağıttınız, liyakatsizleri makam, mevki sahibi yaptınız; ne istedilerse verdiniz, FETÖ'cülerini darbeye kadar çok mutlu ettiniz; Trump'ı, Putin'i ve hatta Sisi'yi, yabancı uyruklu sığınmacıları çok mutlu ettiniz ama bir tek kendi halkınızı mutlu edemediniz. Yoksulluğu derinleştirdiniz, emekliyi, asgari ücretliyi sefaletle sürüklediniz.

Saygıdeğer milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldiğinde en düşük emekli maaşı 1,5 asgari ücrete denkti ve o dönem emekli maaşının da asgari ücretin de alım gücü daha yüksekti. Bugün gelinen noktada, itirazlarımıza rağmen asgari ücreti 28 bin lira yaptınız, eğer bu ülkenin ayarlarıyla oynamasaydınız bugün en düşük emekli maaşı 1,5 asgari ücrete eş değer olarak 42 bin lira olacaktı, olması gereken de zaten buydu. Siz kalkmışsınız "Bin lira daha ekledik, 20 bin lira yaptık." diye övünüyorsunuz. Bir öğle yemeği parasına denk gelen sadaka artışını emekliye reva görüyorsunuz, hiç vicdanınız sızlamıyor mu? Çok iyi bildiğiniz alicengiz oyunları 2008 yılında aylık bağlama oranlarını yüzde 70'ten 30'a çektiniz, emekliler arasındaki maaş adaletsizliğini artırdınız, emekli maaşlarını siz kuşa çevirdiniz. Partinizin adında "kalkınma" var ama bir tek kendinizi ve yandaşlarınızı kalkındırıyorsunuz. "Ülkemiz kalkındı, kişi başı millî gelir 17 bin dolara çıktı." diyorsunuz, TÜİK'e göre böyle olabilir ama matematik

bunu söylemiyor. Bugün en düşük emekli maaşı 460 dolara denk geliyor, yıllık 5.520 dolar yapar; peki, kalan 11.480 dolar kimin cebinde? Bu millî gelir hesabına göre asgari ücretlinin cebinde olması gereken 10 bin doları da siz yok ettiniz. Kim aldı, kim yedi bu paraları? Bu 17 bin dolar kimlerin cebine gidiyor? Usta yalancılara bile taş çıkarıyorsunuz, yalanlar atıyorsunuz ama halkımız hem sizi hem de kendi cebindeki iyi biliyor. Şunu bilin ki kendinizi kandırmaktan, kendi sonunuzu hazırlamaktan başka bir iş yapmıyorsunuz.

Son söz olarak: En düşük emekli maaşı asgari ücret olmalıdır, asgari ücret de en az 39 bin lira olmalıdır. Tüm emeklilere seyyanen artış sağlanmalı, emekli katsayı oranı 2008 öncesine döndürülmeli, intibak düzenlemesi yapılmalı, ilaç katkı payı kaldırılmalıdır. İki bayram ikramiyesi asgari ücret olmalı ve her emeklimize bayram ikramiyesi olarak verilmeli. Evi olmayan, kirada oturan emeklilerimize kira yardımı yapmalısınız. Kademeli emeklilik bekleyenlerin, staj ve çıraklık mağdurlarının hakları verilmeli. Söz verdiğiniz esnafımıza 7200 prim gün sayısını vermelisiniz.

Gelin, emeklilerimize insan onuruna yakışır, insanca yaşayabilecekleri bir maaş düzenlemesini hep birlikte geçirelim. Onlar sizden adalet istiyor, hakkını istiyor, emeklerinin, alın terlerinin karşılığını istiyor, sizden sadaka istemiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Orhan Yegin, süreniz beş dakika.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, teşekkür ederim.

Muhalefet temsilcisi olan arkadaşlarımızın birçoğunun bu yapılan düzenlemeyle emekliye sadaka verilmesi, emekliye bir lütfmuş gibi böyle bir çalışmanın yapılması şeklinde kanun teklifindeki maddeyi değersizleştirdiklerini ve hiç de arkadaşlarımızın ne teklifi getirirken ne de bizim ona imza atarken ve burada konuşurken o niyet üzerinde olmadığımız bir hususla bunu değersizleştirmeye çalıştılar. Bu ifadeleri kabul etmiyoruz. Bizim hiçbir zaman, milletten yetki alan siyasilere olarak, milletin verdiği yetkiyi, o yetkinin asıl sahibinin kimler olduğunu bilen insanlar olarak millete bir lütfu bulunuyormuşuz gibi, onlara bir bağış yapıyormuşuz gibi bir şekilde tepeden bakan bir üslupla yaklaşmamız ve bu cümleleri kabul edebilmemiz doğru değil, kesinlikle söz konusu değil ama evet, emeklilerimizin maaşlarındaki artışa ilişkin beklentileri yüksek. Özellikle son dönemlerde, bugün artık azalmaya başlayarak devam ediyor olsa da gelen enflasyonun karşısında herkes ücretlerinin daha yüksek bir seviyede artmasını, daha iyi bir yere gelmesini arzu ediyor ve istiyor ama normal artış oranının dışında da ekstra en düşük emekli aylığına bir katkı yapalım diye bugün burada bir kanun teklifi söz konusu ve bugün eğer biz bunu bu kanun teklifiyle beraber 20 bin liraya yuvarladığımız zaman net asgari ücretin yaklaşık yüzde 74'üne tekabül eden bir en düşük emekli aylığı seviyesine gelmiş oluyoruz.

Burada arkadaşlarımız konuşurken ben hani "Çok yüksek bir rakam veriyoruz, bu rakam çok iyi bir rakam." anlamında söylemiyorum bunu ancak hep kıyası seviyorsunuz, "En düşük emekli aylığı AK PARTİ'den önce asgari ücretin 1,5 katıydı." deyip durdu arkadaşlar, mesela bende öyle bir veri yok, ben baktığım zaman başka bir veri görüyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Orhan Bey, katsayı yüzde 70'ti ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Efendim, söyleyeyim: Katsayı başka bir şey.

"En düşük emekli aylığı asgari ücretin 1,5 katıydı 2002'de." diyorsunuz. Ben de söyleyeyim size: En düşük tarım BAĞ- KUR emekli aylığı -o dönemki asgari ücret 186 liraydı ve yaklaşık onun üçte 1'i olan bir rakam- 63 liraydı. Nasıl en düşük emekli aylığı asgari ücretin 1,5 katına tekabül ediyor, anlamıyorum. Devam edelim, en düşük esnaf BAĞ-KUR'unun emekli aylığı da o günkü asgari ücretin altıda 5'i idi yani 186 liraydı asgari ücret, emekli aylığı BAĞ-KUR'unun 150 miydi Başkanım? Aşağı yukarı öyle bir şeydi. "En düşük emekli aylığı" dediğiniz nedir sizin yahut da niye bu rakamları atıyorsunuz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sigortalıyı da söyle, sigortalıyı; fabrikadan emekli olan işçiyi de söyle.

CAVİT ARI (Antalya) - Söyledikleriniz hiçbir yerde geçen kayıtlar değil, bu bilgiler hiçbir yerde yok, biz ilk defa duyuyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yok, yok; benim söylemek istediğim şey şu: Ben kesinlikle bu rakam yeterlidir, asgari ücret 28.075 lira, bugün 20 bin olursa yüzde 74'ü... Ha, Asgari ücretin yeterliliği, yetersizliği de tartışılır, en düşük emekli aylığının yeterliliği, yetersizliği de tartışılır, tartışılmalıdır da çünkü her siyaset milletine daha yüksek standartlar, daha güzel imkânlar sunmak, onun verdiği o yetkiye, o desteğe daha büyük bir kaynak üretmek ister, her siyasetçi bunu ister. Eminim, sabahları gelip burada röportaj vermekten başka bir şey yapmayan Sayın Ağbaba bile onu ister belki de ama... Suçlamak için söylemiyorum ama burada "AK PARTİ'den önce en düşük emekli aylığı asgari ücretin 1,5 katıydı, şimdi değil." demek doğru bir veri değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sigortalıyı da söyle sen ama onu söylemiyorsun, sigortalı işçiyi söylemiyorsun, BAĞ-KUR'u söylüyorsun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ağabey bak, söylüyorum, sen tarımı iyi bilen birisin...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tarımı demiyoruz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ağabey, en düşük emekli aylığı diyoruz, en düşük emekli aylığı alan kimdi AK PARTİ döneminden önce? Tarımdan sigortalı olmuş, emekli olmuş kişi yahut da BAĞ-KUR'dan emekli olmuş kişi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O zaman zaten çiftçinin kazancı iyiydi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - En düşük dediğimiz onlar zaten.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sigortalıyı söyle.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ağabey, bak...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Orhan Vekilim, çok zorlanıyorsun, bunun savunulacak bir tarafı yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Zorlanıyorum.

Ben bu rakamlar yeter demiyorum, elbette, bu rakamların keşke daha yükseğine çıkarabilecek imkânlar olsa, hepimiz bunun için uğraşıyoruz. Enflasyonu düşürerek verilen bu artışların o ekonomik hayatta hissedilmesini sağlamaya çalışırken bir taraftan, bir taraftan da daha güçlü bir ekonomi oluşturup daha yüksek oranlarda bu zamları, enflasyonun da çok daha üzerine giderek, refah paylarını çok daha fazla artırarak seyyanen artışları da artıralım istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika...
Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama "AK PARTİ'den önce en düşük emekli aylığı asgari ücretin 1,5 katıydı, şimdi değil." doğru bilgi değil. AK PARTİ'den önce en düşük emekli aylığı asgari ücretin üçte 1'iydi yani yüzde 33'ü civarlarındaydı, şimdi yüzde 74'ü. "Yeterli mi Orhan?" Değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Kesinlikle doğru olmayan bilgiler söylüyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Bunu beğeniyor musun Orhan?" Asla değil ama rakamlar da doğru değil.

Teşekkür ederim.

CAVİT ARI (Antalya) - Kesinlikle doğru olmayan bilgiler söyleniyor, uydurma bilgiler söyleniyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçeceğim ancak bize verilen 1 tane Anayasa'ya aykırılık önergesi var, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci ve 9'uncu maddelerinin Anayasa'nın başlangıç bölümüne, 2, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 36, 40, 48, 90, 104, 123, 125, 160, 165 ve 167'nci maddelerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, Sayın Başkanım, Türkiye Varlık Fonu ve Varlık Fonu AŞ'yle ilgili dün burada Genel Müdür ve yardımcılarını, ekibi geldi, sunum yaptı. Dün de daha detay bir şekilde Varlık Fonunun denetiminin ne kadar önemli olduğunu ve o denetiminin özellikle Sayıştay denetimiyle tamamlanması gerektiği ve bunun ülkenin en önemli şirketlerini bünyesinde bulunduran Varlık Fonunun daha iyi işlemesi adına o denetimlerin sağlıklı yapılması gerektiğini anlattık. Şimdi, bizim daha önce burada denetimin şart olduğuna dair yaptığımız tüm itirazlar yine iktidar tarafından dikkate alınmayarak çıkarılan düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. Bu iptal nedeniyle yeni bir düzenleme getirildi bu kanun teklifi içerisinde ancak bu düzenleme de esasen istenen ve beklenen denetim için yeterli bir düzenleme değil. Yani başta Sayıştay denetiminin olmadığını görüyoruz. Bu husus da Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı karşılamıyor. O nedenle bu düzenleme Anayasa'ya açık bir şekilde aykırıdır, Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri...

CAVİT ARI (Antalya) - Yine yanlış yapıyorlar, yine Anayasa Mahkemesinden dönecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Siz oy verebilirsiniz, siz milletvekilisiniz, Komisyon üyesisiniz.

Kabul etmeyenler...

CAVİT ARI (Antalya) - Korkarak veriyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kabul edilmiştir. Maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 1 ve 2'nci maddeleri birlikte müzakereye açıyorum.

Söz talepleri? Sayın Erdem...

Açıklama alalım önce.

Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Teklifimizin 1'inci maddesinde Anayasa Mahkemesinin iptal ve kararları, gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle adaylık devresi içinde göreve son verme hâlleri, herhangi bir belirsizliğe meydan vermeksizin disiplin cezası verilmesi şarta bağlanmak ve hakkaniyete uygun şekilde kademeli olarak belirlenmek suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 56'ncı ve 57'nci maddesindeki hükümlere tek bir madde birleştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Teklifin 2'nci maddesinde memurların adaylık süresi içerisinde göreve son vermeye ilişkin kuralların 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 56'nci maddesinde düzenlenmesi yapıldığı için 57'nci maddenin yürürlükten kaldırılması talep edilmektedir. Burada aslında demin sanki memurlar atılacakmış gibi söylendi ama burada bilakis bu şekilde bir belirlilik meydana gelmekte, "Hâl ve hareketleri memuriyetle bağdaşmayacak durumlar." ifadesi belirsiz hâldeydi. Bu bir keyfiyete...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddelerle alakalı söz talebi var mı?

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben bu vesileyle aslında bu aday memurluk müessesesine işlerlik kazandırılması gerektiğini değerlendiriyorum, ona ilişkin düşüncelerimi paylaşacağım. Aslında bu çoğu zaman otomatik bir müessese hâline geldi. Şimdi, bu niye önemli? Biliyorsunuz, işte Hükümet aslında "Mülakatları kaldıracağım." diye taahhüt etti fakat mülakatları kaldırmadı. Bunu çok net olarak söylemeye de zaman zaman arkadaşlarla konuştuğumuzda şunu söylüyorlar: "Ya bu mülakatları, efendim, işte, tamam yazılıdan veya KPSS'den belli bir not almış olabilir ama yani o mesleği yapabilecek durumda mı? Bunu bir görmek lazım. Yazılı sınav her şeyi ölçmüyor. Örneğin, işte, ne bileyim belki hiç konuşmuyor ama öğretmenlikte işte yüksek not aldı. Konuşmayan birisi veya öğrenciyle iletişim kurmakta zorlanan birisi nasıl öğretmenlik yapsın?" şeklinde bu tür gerekçeler sunuluyor. İşte tam burada aday memurluk müessesesi aslında çok öteden beri düşünülmüş bir müessese. Yani biz mülakatı kaldıralım, alalım insanları. Hangi sınavı kazandı, sınavı kazansın gelsin, bir yıllık önümüzde bir deneme süremiz var. Gerçekten o mesleği yapabilecek yani bilgisinin dışında diğer özellikleriyle o mesleği yapamayacak durumdaysa aday memurluk müessesesi çerçevesinde zaten yani objektif kriterlere bağlı olarak o kişi o meslekten elenir, bir alt kademe bir şeye geçebilir, bunun başka usulleri filan var, yapılabilir. Yani şunu söylemeye çalışıyorum: Bu müesseseyle gerçekten işlerlik kazandırmamız lazım. Dolayısıyla mülakatı kaldırmamızın önünde aslında baktığımızda hiçbir engel yok, hiçbir engel yok. Buradan sınavı kazanır, yazılı sınavı; dediğim gibi gelir buraya, bilgisinin dışında diğer özellikleri itibarıyla o mesleği icra edecek nitelikte değilse o zaten böyle beş dakikalık, bir dakikalık mülakatlarla değil, bir yıllık uzun bir süre içerisinde o test edilir ve o test sonucunda da o mesleği icra etmesi uygun değilse o meslekten elersiniz. Dolayısıyla ben bu düşüncemi ifade etmek için söz aldım. Gerçekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, bitiriyorum.

Özellikle, bakın, bu mülakat meselesi gençler arasında yani tabii adaletsizlik herkesi çok üzüyor da ama gençleri ciddi bir şekilde üzüyor, onları hayal kırıklığına uğrattırıyor, onları devlete küstürüyor, onları millete küstürüyor. İşte gençler ne diyor en sonunda: "Ben artık bu ülkede yaşamak istemiyorum, yurt dışına gitmek istiyorum." Eğitimlisi de bunu diyor, eğitimsizi de bunu diyor. Dolayısıyla burada adaletin tesisi açısından da ben bunun önemli olduğunu düşünüyorum, bu düşüncelerimi paylaşmak istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, 1'inci maddeyle ilgili temel sorunlar elbette var. Özellikle bir aday memura çok basit bir usul hatası veya sendikal bir basın açıklamasına katılması nedeniyle verilebilecek uyarı cezalarına ilişkin kişinin memuriyetinin sona erdirilmesiyle olabilecek ağır ve orantısız sonuçlar doğuracaktır bu kanun teklifi. Asıl memurlar için uyarı, kınama cezası, memuriyetten çıkarma gibi bir sonuç doğurmazken aday memurlar için bu cezalar, mesleğe son verilmesi Anayasa'da 10'uncu maddede düzenlenen eşitlik ilkesine aykırı olacaktır. Zira Anayasa şöyle diyor: "Devlet organları ve idare makamları -tabii, buradaki kasıt idare makamları, sizlerden bahsediyor- bütün işlemlerde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır." Dolayısıyla bu düzenleme Anayasa'nın 10'uncu maddesinin dördüncü fıkrasına açıkça aykırılık teşkil etmektedir ki çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bu Anayasa Mahkemesinin iptal kararında gördüğümüz gibi "Burada bir keyfîlik olabilir." diyor. Bu açıdan bakıldığında kurulda ilişik kesmeyi gerektiren memuriyetle bağdaşmayacak eylem ve davranışlarda bulunma hâlini oluşturan durumların objektif bir değerlendirme yapmaya imkân vermeyecek, keyfî uygulamalara yol açabilecek bir sınırlarının belirsiz olduğunu ifade ediyor ama buna rağmen aynı şey devam ediyor. Anayasa Mahkemesi ilk ilişik kesme için mevcut düzenlemenin keyfîliğe yol açabileceğine ve belirsizliğe vurgu yapmıştır. Önerilen düzenlemede bu keyfîlik ve bu belirsizliği giderme açısından aday memurların adaylık süresi içinde birden fazla uyarı, kınama cezası almış olma, aylıktan kesme ya da kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarını almış olma durumu getirmekte, bu hâllerde üç yıl süreyle devlet memurluğuna girmesini önlemektedir. Burada tabii bir keyfîlik olabilir yani dolayısıyla bunun biz de çekilmesini talep ediyoruz. Yarın siyasi sebeple -olmayan bir şey değil- ismine bakarak çok insanın mülakattan elendiğini biliyoruz; doğum yerine bakarak, diline bakarak, şivesine bakarak çok insanın mülakatlarda elendiğini biliyoruz. Bu, Anayasa Mahkemesinin kararına da tekrar aykırıdır. Bu nedenle biz bu 1'inci ve 2'nci maddenin doğru olmadığını düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Maddede bazı sorunlar bulunmakta, öncelikle uyarı ve kınama cezası alma durumunun sayısı belirtilmemiş, farklı fiiller nedeniyle alınmış olan uyarı veya kınama cezaları gözetilmemiştir. Anayasa Mahkemesinin hukuki belirsizlik olarak tanımladığı durum bir ölçüde devam etmektedir burada da. Bu çerçevede aynı fiilin tekrar işlenmesi mi yoksa farklı fiiller açısından da birden fazla uyarı, kınama cezasının alınmış olması durumunun netleştirilmesi gerekiyor. Kanunun 126'ncı maddesi gereğince uyarı veya kınama cezalarını vermeye yetkili makam disiplin amiridir. Yine, cezayı veren kişi ile memuriyetin ilişkisinin kesilmesini teklif eden kişinin de aynı makam olması, iki tarafta da aynı makam olması durumunda objektiflik kıstasını zedeleyici bir durum söz konusu olacak. Dolayısıyla bir kişinin subjektif değerlendirilmesine konu olabilecek bir durum ortaya çıkabilecektir, bu da hakkaniyet dışı uygulamalara sebep olabilecektir. Buna itirazımız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adaylık devresi içinde göreve son verme:

Madde 56- (Değişik: 12/5/1982-2670/21 mad.)

Adaylık süresi içinde; temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlar, kesinleşmiş olması kaydıyla birden fazla uyarma ve/veya kınama cezası almış olanlar ile aylıktan kesme ya da kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Kamu Personel Bilgi Sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir.

Bu madde hükümlerine göre ilişkileri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 3 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar."

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyle alakalı söz talebi mi, gerekçe mi?

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani şimdi bu verilen önergeyle maddenin uygulanmasında cezaların kesinleşmiş olmasının dikkate alınmasını öneriyoruz, kısaca önergenin sebebi bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) sayılı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adaylık devresi içinde göreve son verme:

Madde 56 -(Değişik: 12/5/1982-2670/21 md.)

Adaylık süresi içinde; temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin herhangi birinde başarısız olanlar aylıktan kesme ya da kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Kamu Personel Bilgi Sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir.

Bu madde hükümlerine göre ilişkileri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) 1 yıl süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar."

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifte birden fazla uyarma veya kınama cezası alan aday memurun ilişkisinin kesileceği belirtilmektedir. Disiplin hukukunda uyarma ve kınama en hafif cezalardır. Bu bağlamda, örneğin, bir aday memura çok basit bir usul hatası veya sendikal bir basın açıklamasına katılması gibi durumlarda verilebilecek uyarı cezaları ilgili kişinin memuriyetinin sona ermesine sebep olabilecek, bu da ağır ve orantısız sonuçlar doğuracaktır. Asıl memurlar için uyarma veya kınama cezası memuriyetten çıkarma sonucu doğurmazken aday memur için bu cezaların mesleğe son vermesi eşitlik ilkesi ve disiplin hukukunun kademelilik ilkesiyle çelişmektedir. Sonuç olarak, kanun teklifinin 1'inci maddesi hukuki belirlilik açısından AYM kararının gereğini biçimsel olarak yerine getirir de ölçülülük ilkesi açısından sınıfta kalmaktadır. Özellikle uyarma ve kınama cezalarının görevden çıkarma gibi en ağır yaptırımla sonuçlanması hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayan orantısız bir müdahaledir.

Teklifin devamı olan ikinci fıkrada ise ilişki kesilenlerin üç yıl boyunca memur olamayacağı hükmü korunmaktadır. AYM kararında çalışma hakkına getirilen kısıtlamaların kişinin hayatını idame ettirmesini imkânsız kılmaması gerektiği vurgulanır. Basit disiplin suçları nedeniyle bir aday memurun üç yıl boyunca kamu istihdamından men edilmesi cezalandırma amacını aşan bir yaptırım olacaktır. Adaylıkta başarısız olan veya disiplin cezası alan bir aday memurun üç yıl boyunca tüm kamu kurumlarından men edilmesi sosyal devlet ve çalışma hakkı bağlamında ağır ve orantısız bir yaptırımdır. Öte yandan, adaylık süresince alınan basit bir kınama cezasının ikincisinin dahi doğrudan görevden çıkarma ve üç yıl yasakla sonuçlanması ölçülülük ilkesi açısından da son derece tartışmalıdır. Oysa hukukta ölçülülük ilkesinin en önemli ayağı araç ile amaç arasındaki dengenin korunmasıdır. Kanun teklifinde bu denge aday memur aleyhine ciddi şekilde bozulmaktadır.

Sonuç olarak, üç yıllık yeniden atanma yasağının Anayasa'nın 49'uncu maddesindeki çalışma hakkını ihlal ettiği, ölçülülük ilkesine aykırı olduğu, aday memur için bu sürenin çok uzun olacağı gerçeğinden hareketle bu sürenin bir yıl şeklinde düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Gülsoy, siz mi, Sayın Şahan mı?

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

3'üncü madde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127'nci maddesinde disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerin işlendiği tarihten itibaren, nihayeti itibaren, nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğrayacağını düzenlemektedir. Düzenlemeyle disiplin cezalarının yargı kararıyla iptal edilmesi hâlinde, disiplin suçunun cezasız kalmaması ve kişilerin de süresiz olarak ceza tehdidiyle karşı karşıya kalmasının önlenmesi amacını sağlamak üzere zamanaşımı süresine ilişkin yeni bir düzenleme yapılmaktadır burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 3'üncü maddeyle alakalı söz talebi...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Burada da Anayasa Mahkemesi kararını boşa çıkaran bir anlayışla karşılaşıyoruz çünkü Anayasa Mahkemesi disiplin cezası alan ve yargı tarafından iptal edilen memurun süresiz bir ceza tehdidi altında bırakılmasını hukuki güvenlik ilkesine aykırı bulmuştu. Ancak teklifteki düzenleme idareye tanıdığı imtiyazlarla yargı denetimini işlevsiz bir hâle getirme riski taşımaktadır. Düzenlemeyle disiplin cezası yargı tarafından iptal edilen idareye kararın ulaştığı tarihten itibaren kalan zamanaşımı süresinde işlem tesis etme yetkisi vermektedir. Hatta, ötesine geçiyor, teklif diyor ki: "Öğrenme tarihi." Ancak asıl tehlike burada, eğer zamanaşımı dolmuşsa veya dolmasına dört aydan az bir süre kalmışsa idareye her hâlükârda dört aylık bir süre verilecek. Dolayısıyla bu da idare lehine bir aslında silahların eşitliği ilkesine aykırı bir durum, idare lehine bir kazanıma gidiyor. Normal şartlarda hukuka aykırı işlem nedeniyle zamanaşımı engeline takılan, takılması gereken idareye bir düzenlemeyle âdeta bir can suyu veriliyor bu teklifle. Bu durum, normalde zamanaşımı nedeniyle cezadan kurtulabilecek memur için süreci aleyhine uzatan haksız istisnalar yaratmaktadır. Bu dört aylık ek süre idarenin usul hataları nedeniyle bozulan kararları hızla makyajlayarak yeniden memura dayatmasına imkân tanımaktadır. Örneğin, sendikal bir eylem nedeniyle ceza alan bir memur savunma hakkının ihlal edildiği gerekçesiyle cezayı iptal ettirirse idare mahkemesinden idare sadece savunma sürecini düzelterek aynı cezayı dört ay içinde tekrar verebilecektir. Bu mekanizma memurun hukuk yoluyla elde ettiği kazanımları zayıflatmakla kalmıyor, bertaraf ediyor, hatta, yargı kararlarını kâğıt üzerinde bırakıyor. Bilhassa, iktidarın hedefindeki muhalif memurlar yargıdan lehlerine bir karar alsalar bile idarenin cezalandırma ısrarıyla karşı karşıya kalacaklardır. Ek süre uygulamasıyla idarenin keyfi süreç uzamasının önüne geçmeyi hedeflediği iddia edilse de pratikte ceza tehdidinin kronik bir hâle evrilmesine alan açacaktır? Bu durum, memurun yargıya olan güvenini sarsacak ve idareye karşı hukuk mücadelesini anlamsız hâle getirecektir.

Yine, aslında bu teklifle kanuna karşı hile yoluna başvurulmaktadır ve kanun önünde eşitlik ilkesini de ayrıca bertaraf etmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) sayılı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

"MADDE 3- 657 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin b bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zamanaşımı:

Madde 127- (Değişik: 12/5/1982-2670/33 md.)

b) Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına,

Başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin cezası gerektiren fiil ve hâllerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar. Disiplin cezasının yargı kararıyla iptal edilmesi halinde, kararın idareye ulaştığı tarihten itibaren kalan disiplin ceza zamanaşımı süresi içinde; zamanaşımı süresinin dolması veya dört aydan daha az süre kalması durumunda, bu ek sürenin suistimal edilmemesi için, yargı kararının esasına uyulacak şekilde ancak memurun lehine kullanılabilir."

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifin bu maddesinde yapılan düzenlemeyle disiplin cezası yargı tarafından iptal edildiğinde mahkeme kararı ilgili memura ulaştığı tarihten itibaren kalan zamanaşımı süresi içinde yani iki yıl içerisinde idare ilgili memur hakkında yeniden işlem tesis edebilecektir. Eğer zamanaşımı dolmuşsa veya dört aydan az kalmışsa idareye her hâlükârda dört aylık bir ek süre tanınmaktadır.

Getirilen bu düzenlemeyle memurlar açısından idarenin yargı kararı sonrası keyfi olarak süreci uzatmasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Ancak idareye dört aylık ek süre tanınması normalde zamanaşımı nedeniyle cezadan kurtulabilecek memur için süreci aleyhe uzatan bir istisna yaratmaktadır.

3'üncü maddeyle getirilen dört aylık bu ek süre idarenin usul hataları nedeniyle bozulan kararları hızla makyajlayarak yeniden memura dayatmasına imkân tanıyabilecektir. Bu durum memurun hukuk yoluyla elde ettiği kazanımları zayıflatmak riski taşımaktadır. Son kertede, bu ve benzeri işlemler yargı kararlarının etkisizleştirilmesine sebebiyet verebilecektir.

Bu sebeple, yargının iptali sonrası idareye tanınan dört aylık sürenin sadece lehe olan durumlar için cezayı hafifletme gibi kullanılması veya bu sürenin suistimal edilmemesi için yargı kararının esasına uyma zorunluluğu getirilmelidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyle alakalı Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

4'üncü madde Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gerekçesi dikkate alınmak suretiyle Elektrikli Skuter Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenecek idari para cezalarıyla alakalı herhangi bir yasa boşluğunun oluşmaması amacıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda değişikliğe ilişkin düzenleme yapmaktayız.

Kanun görüşülürken Tahsin Ocaklı Vekilim "Niye bunu Genel Kurulda görüşülen maddeye, kanuna eklemediniz?" diye söyledi. Bunu Anayasa Mahkemesi 9 Aralık 2025'te iptal ettiği için ve süre de vermediği için, kanun teklifi daha önce verildiğinden bu torbanın içerisinde alınmıştır; onu da kendisine aktarmak istiyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

4'üncü maddeyle alakalı Sayın Akay'ın söz talebi var.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Karayolları Trafik Kanunu'yla ilgili yapılan bu maddede, düzenlemede belediyelerin yetkisinin daraltılıp daraltılmaması konusunda şüphelerimiz var yani bu yüzden birkaç soru soracağız burada.

Denetim yetkisinin tümüyle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nda toplanması mevcut yönetmelik ile kanunun uyumu amaçlı mıdır? Kanunda e-skuter işletmecilerinin denetimi hakkında net ibare olmaması karşısında Bakanlık bir davayla karşılaşmış mıdır? Yönetmelikte Bakanlığın bu yetkisini belediyelerle paylaştığı yönünde açık bir ibare varken getirilen genel denetim yetkisi, yerel yönetimlerin e-skuter işletmecileri üzerindeki denetim yetkisini UKOME, il trafik komisyonu kararları ve alt yönergeler yoluyla uygulanan yerel denetim sürecini engelleyici, azaltıcı bir içerik taşımakta mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, tamamlayın.

CEVDET AKAY (Karabük) - Diğer bir ifadeyle UKOME ve il trafik komisyonu kararlarına katılım sağlayan belediyelerin yetkilerinde bir azalma doğurup doğurmayacağını size soruyoruz bu madde hükmünde. Bu konuyla ilgili cevap verirsiniz memnun olacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gülsoy, cevap verelim.

Buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, buradaki düzenlememizde belediyelerin herhangi bir yetkisini veya sorumluluğunu değiştiren bir uygulama yok. Sadece Anayasa Mahkemesi "Karayollarının, Ulaştırma Bakanlığının ceza kesmeyle alakalı aradaki açıklığı dikkate alarak burada net bir ifade belirlesin." demiş. Şu anda Karayollarının, il trafik komisyonunun keseceği cezanın limiti yani 2026 için 86.900 TL'ye gelmektedir. Dolayısıyla aynı zamanda burada bu işler yapılırken zaten ilçe belediyelerle beraber ortaklaşa yapılıyor. Denetim yetkisi de ilçe belediyeleri takip ediyor bu skuterleri. Dolayısıyla belediyenin yetki kısıtlaması yok maddemizde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, 1 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 8'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde değişiklik öngören düzenlemede geçen "faaliyetinde bulunanları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", belediye denetim birimleri ve diğer kurum ve kuruluşlarıyla birlikte" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, madde kapsamında denetim yetkisinin tümüyle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nda toplanması Anayasa Mahkemesinin iptal kararının yerine getirilmesi olarak etki analizinde açıklanmış. Maddenin asıl amacı ise teklifin madde gerekçesinde yazılmamıştır. Bu kapsamda teklif mevcut Elektrikli Skuter Yönetmeliği ile kanunun uyumu amaçlı olarak açıklansa da kanunda e-skuter işletmecilerinin denetimi hakkında net ibare olmaması karşısında ifadenin daha açık yazımında fayda vardır. Yönetmelikte Bakanlığın bu yetkisini belediyelerle paylaştığı yönünde açık bir ibare varken teklifte getirilen genel denetim yetkisinin yerel yönetimlerin e-skuter işletmecileri üzerindeki denetim yetkisini UKOME, il trafik komisyonu kararları ve alt yönergeler yoluyla uygulanan yerel denetim sürecini engelleyici, azaltıcı içerik taşıyıp taşımadığı açık değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, tamamlayın.

CAVİT ARI (Antalya) - Diğer bir ifadeyle, UKOME ve il trafik komisyonu kararlarına katılım sağlayan belediyelerin yetkilerinde bir azalma doğurup doğurmayacağı maddede açık değildir. Madde yönetmelikteki yetkilerin kanunla uyumlu hâle getirilmesi biçiminde gözükse de maddenin yerel yönetimlerin yetkisini daraltmayacak nitelikte yazılmasında fayda vardır. Önergeyle, Bakanlığın denetim yetkisinin yerel yönetimler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yürütülmesi açıkça kanun hükmü hâline getirilmekte, yönetmelik ile kanunun uyumu sağlanmaktadır. Bu nedenle desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.
4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyle alakalı Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, 5'inci maddede yapılan değişiklikle; yaşlılık, malullük, ölüm aylığı almakta olan emeklilere ve hak sahiplerine dosya bazında 16.881 TL olarak öngörülen en düşük emekli aylığı tutarının 2026 yılı Ocak ayı ödeme döneminden itibaren 20 bin TL'ye yükseltilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Düzenlemenin mali etkisinin -2026 yılı toplam 110 milyar Türk lirası olacağı öngörülmektedir. Emekli maaşıyla alakalı kıyaslama yaparken bazı milletvekilleri bir yılla kıyaslama yaptılar, aslında bizim düzenlememiz buradaki altı ayla kıyaslama yani orada bir yıllık değil altı aylık kıyaslama yapılması lazım.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi bununla alakalı söz taleplerini karşılayacağız.

Sayın Tanhan...

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, sendikaları bir dinleyelim önce...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman şöyle yapalım... Kim talep ediyor? Söz talebi olan kim?

Üçer dakika vereceğim arkadaşlar çünkü emekli dernekleri de var, onlara da vereceğiz.

Buyurun, kendinizi tanıttın önce.

Üç dakikanız var.

TÜRK-İŞ SOSYAL GÜVENLİK DANIŞMANI BARIŞ İYİAYDIN - TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı Barış İyiaydın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

1999 ve 2008 yıllarında yapılan reformlar emekli aylıklarının yıllar içerisinde gerilemesine yol açmış, emeklilerin millî gelirden aldıkları pay giderek küçülmüştür. Bugün geline nokta emekli aylıklarına hazine tarafından sağlanan desteğin kaldırılması hâlinde milyonlarca emeklinin aylığının 10 bin TL'nin dahi altında kalacağı açıkça görülmektedir. Emekli aylıklarına devlet katkısı yapılması belirli bir koruyucu işlev taşımaktadır ancak bu uygulama mevcut hâliyle emeklilerin insanca yaşam koşullarını sağlamaktan uzaktır ve tek başına yeterli bir çözüm olarak sunulamaz. Açıkça ifade edilmelidir ki 20 bin TL düzeyindeki bir emekli aylığıyla bugünün ekonomik koşullarında emeklilerin geçinmesi mümkün değildir.

Yüksek enflasyonun yol açtığı fiyat artışları yaşam maliyetlerini olağanüstü ölçüde yükseltmiştir. Nitekim TÜRK-İŞ verilerine göre Ankara'da 4 kişilik bir ailenin yalnızca aylık gıda harcaması 30.143 TL'ye ulaşmıştır. Bu tutar yalnızca mutfak masrafını ifade etmekte olup barınma, enerji, ulaşım, sağlık ve diğer zorunlu giderler bu hesaba dâhil değildir.

Emekli aylıklarının yetersizliği, yalnızca ekonomik bir sorun değil aynı zamanda ciddi bir sosyal ve insani sorun hâline gelmiştir. Dinlenmesi, sosyal yaşama katılması ve sağlıklı bir yaşlılık dönemi geçirmesi gereken ileri yaştaki emekliler geçimlerini sağlayabilmek için çalışmak zorunda kalmaktadır. Ne yazık ki bu zorunluluk ağır ve güvencesiz çalışma koşullarında yaşlı emeklilerin iş kazalarına maruz kalmasına yol açmakta, kamuoyuna yansıyan olaylarda 70 yaşındaki emeklilerin iş kazaları sonucunda hayatını kaybettiği acı örneklerle görülmektedir. Emeklilik, çalışmaya mecbur bırakılan bir dönem değil insan onuruna yakışır bir yaşamın güvence altına alındığı bir hak olmalıdır.

Gelinen aşamada bireysel emeklilik sistemi ve benzeri tamamlayıcı emeklilik uygulamalarının ülkemizde geniş toplum kesimleri tarafından benimsenmediği, emeklilikte gelir güvencesi sağlamada beklenen işlevi yerine getirmediği açıkça ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, kamu emeklilik sisteminin bütüncül bir yaklaşımla yeniden ele alınması ve güçlendirilmesi zorunlu hâle gelmiştir. Bu kapsamda, emekli aylıklarının hesaplanmasında esas alınan aylık bağlama oranlarının ve ekonomik büyümeden emeklilere yansıtılan payın güncellenmesi gerekmektedir.

Emekli aylıklarının enflasyon karşısında korunması, emeklilerin reel gelir kaybına uğramasının önlenmesi açısından temel bir zorunluluktur. Bu noktada emekliler arasındaki gelir artış mekanizmalarından kaynaklanan adaletsizliklere de dikkat çekilmesi gerekmektedir. Memur emeklilerinin emekli aylıkları memurlar için imzalanan toplu iş sözleşmelerinde belirlenen zam oranları esas alınarak artırılırken işçi emeklilerinin aylıkları yalnızca TÜİK tarafından açıklanan enflasyon oranlarıyla güncellenmektedir. İşçi emeklilerinin aylıkları da kamu toplu iş sözleşmesi zam oranları esas alınarak artırılmalı, emekliler arasında statü temelli değil adalet ve hakkaniyet temelli bir gelir artış sistemi tesis edilmelidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, siz buyurun.

Üç dakika da size veriyorum.

HAK-İŞ GENEL SEKRETER YARDIMCISI HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - HAK-İŞ olarak emeklilik sisteminin yeniden ele alınarak adil bir emeklilik sistemi kurulmasını talep ediyoruz. 2016 yılında asgari ücret ilk kez emekli aylıklarının üzerinde kalmıştır. Bu gelişme sonrasında 2019 yılında çıkarılan yasal düzenlemeyle emekli aylıkları için bir alt sınır belirlenmiştir ancak mevcut emekli aylıklarının enflasyonist ortamda reel olarak değer kaybetmesine karşılık sadece alt sınır uygulamasına yapılan müdahaleler sistemdeki aylıkları arasındaki adaleti bozmuştur. Bugün asıl aylığı 12 bin TL olarak hesaplanan bir emekli ile 16 bin TL olarak hesaplanan bir emekli en düşük emekli aylığı olan 16.881 TL'yi almaktadır. Yapılan bu düzenleme, prim ödeme süresi ve kazanç düzeyi yüksek olan sigortalılar ile düşük olanları aynı seviyeye getirmiştir. Bu durum, daha çok çalışan daha fazla kazanır ilkesini ortadan kaldırmakta, sosyal güvenlik sistemine olan inancı ve kayıtlı çalışmaya bağlılığı ciddi biçimde zedelemektedir.

Prim günü artmasına rağmen emekli aylıkları düşmektedir. Örneğin, 10000 prim günü boyunca yalnızca asgari ücret üzerinden kazanç bildirimi yapılan bir sigortalı 2024 yılı sonunda emekli olmuş ve 14.554 lira aylık bağlanmıştır. Oysa aynı sigortalı sadece 1990 ile 2000 yılları arasında 3600 gün prim ödeyip sistemden ayrılıysaydı alacağı emekli maaşı 21.794 TL olacaktı yani çalışmaya devam etmek bu sigortalının daha düşük emekli aylığı almasına yol açmıştır.

Ayrıca, emeklilik sisteminde yaşanan bir diğer önemli sorun, emeklilere yapılan seyyanen zamların veya geçici düzenlemelerle sağlanan artışların prim ödemeye devam eden sigortalıların emeklilikte esas alınacak kazançlarını belirleyen güncelleme katsayısına yansıtılmamasıdır. Bu durumun en açık örneği 2024 ve 2025 yıllarında emekli olan sigortalılar arasında ortaya çıkmıştır. 2024 yılında emekli olan bir sigortalı o yıl uygulanan seyyanen zamdan doğrudan faydalanmış ancak 2025 yılında emekli olan sigortalı aynı zammın güncelleme katsayısına yansıtılmaması nedeniyle yalnızca katsayı oranında artış alabilmiştir. Bu fark, 2024 yılı emeklilerinin 2025 yılı emeklilerine göre yüzde 30 ila 35 oranında daha yüksek emekli aylığı almasına neden olmuştur. Bu yıl da yine bu fark yüzde 5 düzeyinde de olsa devam etmektedir. Ayrıca, enflasyon farklarının artması ve seyyanen zamların güncelleme katsayısına yansıtılmaması bu adaletsizliğin gelecek yıllarda daha da devam etmesine neden olacaktır.

Konfederasyonumuz sosyal güvenlik sisteminin bütüncül bir yaklaşımla yeniden ele alınması gerektiğine ve çalışma hayatı boyunca prim ödeyerek sisteme katkı sağlayan sigortalılar için adil, şeffaf ve kazanılmış hakları esas alan bir emekli aylığı hesaplama sistemi oluşturulması gerektiğini inanmaktadır. Bununla beraber, sosyal güvenlik destek primi kesintilerinin de emekli aylığına karşılığının bulunmamasını da ifade etmek istiyorum. Emekli çalışan yüzde 7 buçuk oranında çalışan payı, işverenden ise yüzde 22,5 oranında işveren payı olmak üzere toplam yüzde 30 sosyal güvenlik destek primi kesintisi yapılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAK-İŞ GENEL SEKRETER YARDIMCISI HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Ayrıca, yüzde 2,25 kısa vadeli sigorta kolları primi işveren primiyle birlikte toplamda yaklaşık yüzde 32,25 oranında bir prim kesintisi yapılmaktadır ancak bu kesintilerin iş kazası ve meslek hastalığı primi hariç olmak üzere emekli çalışanın aylığına herhangi bir katkısı bulunmamaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

HAK-İŞ GENEL SEKRETER YARDIMCISI HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi kim kaldı, sendikalardan kim var başka? Sendika yok mu 2 tane?

Evet, buyurun.

Üçer dakika veriyorum.

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ HUKUK DANIŞMANI CAFER TUFAN YAZICIOĞLU - Sayın Başkan, sizi ve tüm milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Aralık 2025'te Kamu Denetçiliği Kurumu bir özel rapor düzenledi. Bu rapora göre -aynen o rapordan okuyorum- "Emekli aylıklarının istikrarlı, önceden öngörülebilir ve en önemlisi hakkaniyet ilkelerine uygun çözüm önerileriyle yeniden ele alınması gerekmektedir." Yalnızca başvuru tarihinden kaynaklanan ciddi emekli maaş farklılıkları ortaya çıktığını rapor öngörüyor. Bu fark emeklilik sisteminin öngörülebilirliğini zayıflatmakta, bireylerde adalet duygusunu sarsmaktadır. Farklılıkların en önemli nedeni de hesaplama parametreleridir. Bu nedenle, rapor, sistemde bir değişiklik yapılmasını, bu hakkaniyet ve eşitlik ilkelerinin bu değişikliklerle ele alınmasını ve bu değişikliğin planlamasında resmî çalışanlarla birlikte emekli dernekleri ve alanda çalışan akademisyenlerin de katıldığı kapsayıcı bir istişare sürecinin işletilmesini öneriyor Kamu Denetçiliği Kurumu.

Bu arada, Anayasa Mahkemesi geçen yıl bir karar verdi ve alacağın enflasyon karşısında uğradığı değer kaybının tanzim edilmemesini hak ihlali saydı. Hak ihlali, temel hak ve hürriyetlerin ihlalidir. Alacak, biliyorsunuz, mülkiyet kapsamındadır; aynı şekilde, emekli maaşları da mülkiyet hakkı kapsamındadır. Aynı Anayasa Mahkemesi, mevzuatımızda bu değer kaybının tazminini sağlayacak hukuk yolu olmadığından yapısal sorunun çözülmesi için kararı Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdi. İhlalden önceki duruma dönülmesini istiyor Anayasa Mahkemesi ve enflasyon karşısında korumak için değişik endekslere ihtiyaç olduğunu yani sadece kanuni faizin yeterli olmadığını söylüyor. Bu Anayasa Mahkemesi kararı Mecliste değerlendirilirken emekli maaşlarının da bu hak kapsamında nazara alınması ve ülke büyümesinden pay alamayan emeklilere ülke büyümesinden pay verilmesi ve acilen de bir yaşam maliyeti ayarlaması yapılmasını öneriyoruz. Emeklinin alacağı vardır geçmişten, intibaktan alacağı vardır. 2000 öncesi intibak yapılmış, 2000 sonrası yapılmamıştır ve kendi aylık hesaplamasının birçok kısmını 2000 öncesi sisteme göre yapan 2000 sonrası emekli... 2000'den önce emekli olan bundan istifade etti, kendisi etmediği için ne yazık ki arada büyük farklılıklar oluşmuştur.

Revize edilen büyüme oranları vardır. Türkiye'de 2016 yılında TÜİK büyüme oranlarını revize etmiştir ancak bugün dahi aylık bağlama parametrelerinin en önemli sorunu olan güncelleme ve iç büyüme rakamlarından etkilenecekken etkilenmemektedir. Bu alacakları da takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Buyurun lütfen.

TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ALİ SELÇUK - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, sayın katılımcılar; kuruluşum Tüm Emekliler Derneği, şahsım ve emekliler adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonunda görüşülen 2026 yılı yaşlılık aylığı almakta olan SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine TÜFE oranında 12,19 yapılan zam e-devletten bakıldığında maaşlarımıza eklenmiş olarak gözükmemektedir. Artışı içeren torba kanunda memura yapılan ek iyileştirme 4/A ve 4/B emeklilerine de yapılmalıdır. Kök maaşı 14 bin veya 16.881 TL olan emekli maaşı 20 bin TL'ye çıkarıldığında Aralık 2025'te 17.800 TL maaş alan emekli 2.167 TL zam almış olacak fakat bir emekliye 3 bin veya 4 bin TL hazineinden destek verilirken diğer emekliye sadece 33 TL hazineinden destek verilmiş olacak. Bu durum, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Emeklilerin gelir aylıklarında, alım gücünde fiyat ve kur artışlarının yol açtığı kayıplar önlenmelidir. Bu maddeyle 4/A ve 4/B emeklileri için en düşük emekli aylığı olarak belirlenen en düşük emekli aylığı düzenlemesinin sık sık yapılması ve farkın hazine tarafından karşılanması, 5510 sayılı Kanun'la getirilen aylık bağlama hesaplarındaki parametrelerin sağlıklı olmadığına bir tescildir. 5510 sayılı Kanun'un aylık hesaplamasına ilişkin 29'uncu maddesine göre 1 Ekim 2008 sonrasında ilk defa statü farkı olmaksızın memurlar da dâhil olmak üzere bütün sigortalıların yaşlılık aylığının hesaplanmasında dikkate alınan güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranı parametreleri de çalışan sigortalı süresi uzadıkça emekli aylıklarını düşüren bir sisteme dönüşmüştür.

Aylık bağlama oranlarının iyileştirilmesi... 5510 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde yer alan güncelleme katsayısı da 1 Ekim 2008 öncesinde yüzde 100 olarak dikkate alınan büyüme oranı Ekim 2008 itibarıyla yüzde 30 artı 1 puan olarak değiştirilmiş,

5510 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesine göre aylık bağlama oranları yeniden düzenlenmiştir. 2000 öncesinde 7200 prim ödemesi olan bir sigortalıya yüzde 69 aylık bağlama oranı uygulanırken 2000 sonrası dönemde 4447 sayılı Kanun'la yüzde 55'e, 5510 sayılı Kanun'la yüzde 40'ın altına düşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ GENEL MALİ SEKRETERİ ALİ SELÇUK - Yapılan değişikliklerle emekli aylıkları ciddi kayıplar görmüştür.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, DİSK, buyurun.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kıymetli katılımcılar; sizleri Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonuna (DİSK) bağlı DEV EMEKLİ-SEN adına selamlıyorum.

Öncelikle, bildiğiniz üzere, 2006 yılı Ocak ve Temmuz aylarını kapsayan emekli aylığı zam oranları SSK ve BAĞ-KUR emeklilerine yüzde 12,19; memur emeklisine ise yüzde 11 toplu sözleşme, yüzde 7,6 enflasyon farkıyla birlikte yüzde 18,6 olarak açıklandı. Ancak yaklaşık 17 milyon emekliden sadece 4 milyon 900 bin kişiyi ilgilendiren 1.062 liralık öneri kabul edilebilir bir öneri değildir. Bu öneri, bir taraftan emeklilerin arasında bir ayırım yaratacaktır; diğer taraftan da emeklilerin insanca yaşayabileceği, bir yaşam süreceği ücret artışı değildir.

Değerli Başkan, Kıymetli Komisyon üyeleri; emekli için olmayan kaynak faiz lobisi için var. 2026 yılında bütçe, faiz lobisi için 2 trilyon 742 milyar TL -yüzde 14,5- kaynak ayırırken 16,5 milyon emekli ve ailenin sağlık ve emekli aylıkları için 1 trilyon 876 milyar TL -yüzde 9,9- kaynak ayırdı. Yaklaşık 4 milyon 900 bin kişiye 20 bin TL olarak hazineden tamamlanan en düşük emekli aylığı artışı için ayrılan kaynak ise sadece 69,5 milyar. 2013 ve 2025 yılları arası on bir yılda 2 milyar 882 milyon 583 bin 737 TL vergi, 6 milyar 27 milyon 157 bin 203 TL vergi cezası olmak üzere toplam 8 milyar 900 milyon TL kamunun alacağından vazgeçildi.

15 Ocak 2026 Perşembe günü yani bugün Plan ve Bütçe Komisyonu -1.062 TL, komik bir rakam- sadaka görüşüyorsunuz, hem vallahi hem billahi, mesainize üzülünüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Bu kadar kaynağın içinde biz emeklileri sefalet sürükleyecek, açlığa itecek yaklaşımdan bizi kurtarmanızı talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MEMUR-SEN, buyurun.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - O yüzden siz, emekliden...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süre bitti, teşekkür ettim size, meramınız anlaşıldı.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Bir satırı kaldı, ayıp oluyor ya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkese aynı uygulamayı yapıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Konuşsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir satırı kalmış ya, dört saattir burada bekliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, burası milletvekillerinin fırçalanacağı yer değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz devam edin, devam edin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika, öyle değil, öyle değil. Burada milletvekilinin hukukunu ben korumak zorundayım.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - O yüzden o emeklilerin derdine dertlenmeyen, yaklaşık 17 bin emeklinin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kusura bakmayın hanımefendi, bir saniye... Herkese aynı uygulamayı yapıyorum.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Bitti, bu kadar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Burada dört beş saattir bekliyor emekliler, gelmişler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, herkes -bak, burada hepsi var- hepsi meramını izah ediyor.

Buyurun Sayın MEMUR-SEN.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Sevgili Başkanım, rica ediyorum, lütfen, bugün bir şey iletmek istiyorum size: Çankaya Sakarya Caddesi'nde bugün emeklilerin eylemi vardı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, Hanımefendi, size söz vermiyorum.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - ...kendilerini zincirlediler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, milletvekilinin, başka bir...

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Bu, şov değildi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Size "Şov yapıyorsunuz." diyen yok. Size söz vermiyorum dedim.

DEV EMEKLİ-SEN GENEL MALİ SEKRETERİ GÜLEFER AKYÜREK - Bu arada kandilinizi kutluyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepinizin kandili mübarek olsun.

Evet, Sayın MEMUR-SEN temsilcisi, buyurun.

EMEKLİ MEMUR-SEN BAŞKANI ALİ KÜÇÜKKÖSEN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konfederasyonumuz MEMUR-SEN ve EMEKLİ MEMUR-SEN adına heyeti saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan kanun teklifiyle en düşük emekli aylığının 20 bin TL'ye yükseltilmesi söz konusudur. Bizler, memur emeklisiniz, vaktimiz kısa, ömrümüzün büyük bir kısmını geride bıraktık. Sözün kısası makbuldür diyerek kısa bir değerlendirme yapacağım ve beklentilerimizi aktaracağım inşallah.

En düşük memur maaşı bekâr için bugün kamuda 58.300 TL'dir, en düşük memur emeklisi maaşı 27.772 TL'dir; görev aylığı ile emekli aylığı arasındaki oran yüzde 47 nispetindedir. Yani hizmetli, memur, mühendis, bütün kamu görevlileri bugün görev aylığının yüzde 45'i oranında emekli aylığı alıyor, yüzde 55'ini ise kaybediyor. Sayın Cumhurbaşkanımız bir açıklamada bulundu, en düşük memura 2023 Temmuz ayında 8.077 TL iyileştirme yaptı, bu kalemin emekliye de yansıtılacağı söylenmesine rağmen emekliye yansıtılmadı. Bu rakam bugün 22.157 TL'dir, bu rakam her ay cebimize girmiyor.

Sayın Başkan, kıymetli hazırun; emekli artık tükendi. Bu düzenleme yapılırken memur emeklilerinin de hâlipürmelali görülsün, gereği yapılsın istiyoruz.

Son söz olarak, dünyanın değişik yerlerinde emeklilere sendika hakkı verilmiştir, ülkemizde de memur emeklilerine sendika hakkı verilsin ve mağduriyetleri giderilsin istiyoruz.

Musa'nın asası, babanın kesesi, sözün kısası makbul olanıdır diye hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, çok konuştuk esasında ama çok da uzatmayacağım yani çok konuşmanın çok fazla faydası olduğuna da inanmıyorum.

Burada 2 tane veri var yani içinde bulunduğumuz durumun vahametini bana kalırsa anlatan, ortaya koyan. Bir, 16 milyon 500 bin emekli var, bu düzenleme geçtiği zaman 20 bin lira en düşük emekli maaşını alan insan sayısı 5 milyona çıkacak; bu sayı buna benzer bir düzenlemenin ilk yapıldığı sene olan 2019 yılında 1 milyondur. Bakın, 16 milyon 500 emeklinin 5 milyonun en düşük emekli maaşı alması -20 bin lira, açlık sınırı yani nasıl hesaplıyorsanız hesaplayın- bu ücretle yaşamını sürdürüyor olması inanılır gibi değil birincisi. İkincisi, hep en düşük emekli maaşından bahsediyoruz ama ortalama emekli maaşı da 23-24 bin lira, o da hâliyle çok düşük ve ciddi adaletsizlikler de bulunmakta; arkadaşlarımız bahsetti. Esasına bakılırsa burada sağlam ve kalıcı bir düzenleme yapılması lazım yani bu şekilde olmuyor, bu şekilde devam etmiyor, etmeyecek.

Bir tane örnek vermek istiyorum size: Ortalama emekli aylıklarının kişi başına millî gelire oranı -bence en doğru özetleyen tablolardan, grafiklerden bir tanesi bu- 2003 yılında yüzde 51,9'muş, 2025 yılında bu 28,9'a düşmüş. Yani emekli sayısı artmış, millî gelirimiz o günden bugüne katlanarak artmış olmasına rağmen emeklilerimizin millî gelirden aldığı pay neredeyse yarı yarıya düşmüş. Bu hakkın tekrardan verilmesi lazım; bu konuda önerge verdik, sizlerin de desteğini bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ederim.

Hemen baştan söyleyeyim yani tabii, ilk söylediğimizin peşindeyiz. Nedir söylediğimiz? Emekli aylıklarının en azından asgari ücret düzeyine çıkarılması. Emeklilerimizin, sendikalarımızın temsilcilerini dinledik, her birinin ortaklaştığı konu aynı. Burada çok ciddi adaletsizlik var, bunu düzeltmeye ilişkin bir talep açıyoruz biz de dâhil.

Anayasa'nın 2'nci maddesine göre biz bir sosyal bir hukuk devletiyiz. 60'ıncı maddede "Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir." der, dolayısıyla "Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır." diye bir amir hüküm var. Şimdi, tam da bu hükümle, emeklilerin en düşük aylıklarıyla yarı aç yarı tok yaşamaya çalıştığı ülkemizde bizim istediğimiz şey bu önergeyle, emeklilerimizin onurlu bir yaşam sürdürebilmesi için gerekli iyileştirmelerin bir an önce yapılmasının devletin sorumluluğunda olması sebebiyle yerine getirilmesidir.

Yaşlı yoksulluğunun önüne geçilmesi ve hâlihazırdaki düşük emekli aylıklarının yarattığı ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunların çözümü için çeşitli sosyal politikalar oluşturulmalı ve bu durumun temelindeki etmenler belirlenmelidir, bir an önce bu düzenlemeler yapılmalıdır.

Tekrar ediyoruz emekli derneklerimizin, sendikalarımızın istediği gibi: "Ey teklif sahipleri, ey AKP milletvekilleri, iktidar vekilleri; bir defa, bu halktan yana olun, asgari ücreti mutlaka yükseltelim ve en azından emekli aylığını asgari ücret seviyesine getirelim." diye bu önergeyi verdik, ne olacağını az sonra oylamalarda göreceğiz tabii.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İktidar temsilcilerinin geçen gün söylediği "Emekli maaşları düzenli ödeniyor en azından." savunması sahada karşılık bulmamış olacak ki emeklilerin geçmişte maaş alamadıkları iddiası akla sığmayan bir açıklamaydı. Asıl sorun, maaşın yatması değil yatan maaşla ekmek dahi alınmaması olduğu sorunudur. Bu maddeyle getirilen 20 bin TL'lik alt sınır aylığı günü kurtarmaya yönelik, kök maaş sorununu çözmeyen ve sosyal güvenlik dengesini bozan, emeklilerin tepkisini sönmüleme işlemidir aslında. Yapılması gereken, hazine yardımlarıyla tamamlama değil tüm emekli aylıklarını kapsayan bir intibak yasası çıkararak en düşük emekli aylığının asgari ücret yaşam standartlarına açlık sınırı, yoksulluk sınırı da gözetilerek yükseltilmesi ve prim-kazanç dengesinin yeniden tesis edilmesidir.

Yine başka bir husus... 16.881 TL'den 20 bin TL'ye çıkarılıyor. Hemen altındaki maddede 44 liradan 1.270 TL'ye çıkarılıyor işverene verilecek pay. İşveren için 30 kat artırılmış, emekliler için bunu ifade edemeyiz; rakamlar çok komik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, bu önerilen 20 bin TL maaş; yoksulluk sınırının çok çok çok altında, açlık sınırının çok çok altında, şimdi ölüm sınırı endeksi oluştursak onun da altında kalacak. Yalnız şimdi şurada, bakın, bu salonda herkes bu 20 bin TL'nin yetmeyeceği konusunda hemfikir. Yani Plan ve Bütçe Komisyonu tarihî günlerinden birini yaşıyor; muhalefet "Bu yetmez." diyor; sivil toplum, sendikalar,

dernekler "Yetmez." diyor; zaten iktidardaki arkadaşlar da yetmeyeceğini söyledi. Vicdanlı arkadaşlar; görüyorlar, biliyorlar, "20 bin lira yetmez." dediler ama nedir işte, yok, geçmişte bilmem neyin 2 katıymış da şimdi onun 1,5 katıymış da vesaire... Ya, bu endekslerden vazgeçelim. Olay ne? Bu maaş yetmiyor, yetmiyor! Ya, gelin, şu yeteni verelim, vallaha verelim. Ya, yetmiyor, yetmeyen maaşı veriyoruz. Zaten siz de ifade ettiniz, yetmiyor. Gelin, elinizi vicdanınıza koyun, şu yeten maaşı emeklilerimize verelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, söz konusu emeklilik maaşlarının artırılmasıyla ilgili yaptığımız çalışmalar sırasında vatandaşlarımızın bizlere gönderdiği mesajlar var. Bu mesajlardan birkaç tane örneği paylaşmak istiyorum, vatandaşımızın taleplerinin bir kısmını ifade etmekte. Vatandaşlarımız diyor ki: "Emekli maaşları prim gününe göre olsun, 3600 gün ile 9000 gün sigorta yatıran arasında bir adaletsizlik yok mu?" Yine "Asgari ücretin üstünde maaş alırken benim maaşım asgari ücretin altına düştü. Aynen ben de 20 bin alıyorum, üstelik bir de askerliği borçlanıp ödedim fazla maaş olsun diye ama maalesef ki yine asgari ücretin altına düştü. Adalet bunun neresinde, benim günahım ne?" diyor vatandaş. Esnaf için vad edilen 7200 prim gün sayısı konusunun unutulduğunu ifade ediyorlar. "Emeklinin yarısına yüzde 18 zam, yarısına yüzde 13; haksızlık değil mi?" BAĞ-KUR prim borcu için faiz indirimi ve yapılandırma talebi var. 4 meslek kolu dışında kalan 500 bine yakın çalışan ve emekliye 3600 ek gösterge verilmemişti. Bu konuyla ilgili Sayın Cumhurbaşkanı ve Çalışma Bakanı söz verdi. Bu sözlerin yerine getirilmediği şeklinde yine bir talep var. Yine "8000 günüm var, 2014'te emekli oldum, 2 asgari ücret maaş alıyordum, şu an 20.700 alıyorum, bu da bir haksızlık doğurmuştur." şeklinde... Yani vatandaşlarımızın serzenişleri bunlar.

Kısa özet -burada çok detaylı şekilde izahlarda hep bulunduk- bu en düşük emekli aylığı konusu, gerçekten, en düşük emekli aylığı alan emekliler arasında farklılıklar yaratmakta çünkü buradaki hazine desteğinden kimisi 5 bin lira, kimisi 500 lira, belki o kadar da yararlanmayan var; kendi içerisinde haksızlık taşıyan bir uygulama. Bu uygulamaya genel emekliler açısından baktığımızda da diğer emekliler yönünden de desteklemeler sağlanmalı ve emeklilerimizi rahat yaşayabilir bir hâle getirmeliyiz diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, geneli üzerinde konuşmamızı yaparken yani emekli aylıklarının ne kadar düştüğünü bütün göstergeler açısından ortaya koymuştuk, tekrar oralara girmeyeceğim ancak sanki anlaşılmadınız bir nokta var iktidar tarafıyla gibi duruyor. Şimdi, hep en düşük emekli aylığı ile asgari ücret karşılaştırılıyor; bu yanlış. Mesela, ben ortalama emekli aylığı üzerinden yaptım ben bu karşılaştırmayı. Oradan baktığımızda -çok net bir şekilde, bunun tartışılacak bir yanı yok, rakamlara herkes baksın, görecektir- 2002 yılında ortalama emekli aylığı asgari ücretin yüzde 122'siymiş yani yüzde 122 fazlamış, şimdi yüzde 78'e düşmüş yani yüzde 22 altında kalmış; bir defa bu tespiti yapalım. Dolayısıyla buna en düşük emekli maaşından değil de ortalamadan bakmak gerekiyor çünkü esas problem aslında orada. Diğer göstergede de 2009'un Ocak ayında ortalama emekli aylığının en düşük emekli aylığına oranı, biri 100'se öbürü 209'muş yani 2,1 katıymış. En düşük emekli aylığı ile ortalama emekli aylığı mukayesesi şimdi yüzde 19'a gelmiş yani ortalama emekli aylığı ile en düşük emekli aylığı neredeyse aynı noktaya geldi; aynı şeyleri söylememek için oralara girmeyeceğim. Bu, sosyal güvenlik sistemi açısından, Anayasa açısından, adalet... Ne dersenez deyin, prim yatıran ile prim yatırmayanı veya az prim yatıran ile çok prim yatıranı, herkesi aynı sepete koymanın bir anlamı yok; bu adaletsizliği zaten gidermek gerekiyor.

Şimdi, diğer bir husus şu: Etki analizinde bir şey dikkatimi çekti. Tabii, burada rakamları hep yüksek gösterme eğilimi var arkadaşların; bunu Çalışma Bakanlığı bize açıklasın. 20 bine çıkarılmasının 110 milyar lira etkisi olduğu söyleniliyor; bu, 16.881'den 20 bine çıkışın maliyeti. Kanuna göre zaten 18.939 oluyor zaten. Eğer biz burada ilave bir şey...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, artırmazsak sabit kalıyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, en düşük emekli aylığının artırılması zaten otomatikçe bağlanmamış mıydı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır.

ERHAN USTA (Samsun) - Bağlanmamış mıydı? Konuşmuştuk.

Neyse öyle bile olsa zaten normal şartlarda bu olması gereken bir şey. Burada ilave yapılan şey, ilavesi 18.939 ile 20 bin arasındaki fark olması lazım; o da yani maksimumumu, herkes aynı ölçüde bin lirayı net alsın ki öyle bir şey olamaz, kimisi bin lira alacak, kimisi 100 lira alacak. Dolayısıyla çok daha düşük bir maliyet olur, maliyeti oradan hesap etmek lazım; maliyeti yüksek göstermenin bir mantığı yok.

Şimdi, diğer bir husus, intibak meselesi; bu, ilk konuşmamda notlarımda vardı fakat unuttum. 2000 öncesi intibak yapıldı, 2000 sonrasında intibak yapılmadı. İntibak dediğimiz ne? Aynı sürede çalışmış, diyelim ki aynı primi ödemiş fakat farklı zamanlarda emekli olmuş insanların emekli aylıklarında çok ciddi bir farklılık var. 2000 öncesi için çözüldü bu ama 2000 sonrasında bunu çözme ihtiyacı var, bunun çözülmesi lazım. Bunu da bir not olarak söylemek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Çalışma Bakanlığı bütçesinde de söylemiştim, bugün yine ilk konuşmamda söylemeyi ihmal ettim; bu SSK, BAĞ-KUR emekli aylıkları ile Emekli Sandığı emekli aylıklarının hesaplanmasındaki formülasyonu artık standart hâle getirmemiz lazım, bunun bir mantığı yok. Az önce sendikacı arkadaşımız da söyledi, statü üzerinden bir artışa gitmenin çok fazla bir mantığı yok. Bunun adalet temelli yapılması lazım ve burada yani ikisininin bir formül üzerinde -ona ilişkin de başka zamanlarda önerilerimiz oldu; bir defa, TÜFE de değil, yeni bir endeks oluşturulması gerektiğini de söyledik- yapılması lazım; bu ciddi huzursuzluk yaratıyor. Yani, bakın, kimi zaman Emekli Sandığı aylığı alanları ki fazla kimi zaman öbürü fazla; her defasında düşük alan yüksek alanı emsal gösteriyor. Hâlbuki standart hâle getirdiğimizde herkesin kafası rahat olacak ve orada adaletli bir şey yapmak lazım.

Son husus, çalışanlar ile emekliler arasındaki fark çok açıldı, özellikle memurlarda bu çok radikal bir şekilde ortaya çıktı. Yani bu da bir huzursuzluk kaynağı, insanlar emekli olmak istemiyor ve çok verimsiz çağlarında gidiyor geliyor, belki kamuya maliyeti daha bile fazla, bunu da görmek lazım. Özellikle bu seyyanenden sonra -çalışan memurlar için söylüyorum, memurlara seyyanen artış verildi, emeklilere söz verildiği hâlde verilmedi- ne oldu? Aradaki fark radikal bir şekilde çok açıldı. Dolayısıyla, emeklilere seyyanen artış yoluyla mı olur, başka nasıl yolla yaparsak yapalım, bunu belli bir takvim içerisinde makul seviyeye getirmemiz lazım. Çalışanlar ile emekliler arasındaki o makasın makul seviyeye getirilmesi gerekir diye değerlendiriyorum.

Bir de bu esnaf BAĞ-KUR'lularına ilişkin primin 9000 günden 7200 güne düşürülme sözünü Cumhurbaşkanı verdi ya, Cumhurbaşkanı verdi yani bu sözü kurum, çalışanlar... Cumhurbaşkanlığından arkadaşlar var burada, Çalışma Bakanlığından arkadaşlar var, işte, SGK Başkanımız var, Bakan Yardımcıları var; bunlar hatırlatılsın lütfen. Yani Cumhurbaşkanının verdiği söz tutulsun artık, insanlar bunu bekliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Biz sahaya her gittiğimizde bize BAĞ-KUR'lular bunu soruyor. "Hani, bu söz vardı..." Bir de bizi de suçluyorlar tabii. "Siz niye takip etmiyorsunuz?" "Siz niye yeteri kadar baskı yapmıyorsunuz?" şeklinde biz de suçlanıyoruz. Dolayısıyla, verilen bu sözün de yerine getirilmesi gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Ben emekli derneği ve sendika temsilcilerine teşekkür ediyorum, sorunu olduğu gibi anlattılar; hakikaten herkes farklı açıdan baktı, emeklilerin dertlerini, sorunlarını burada ifade ettiler, açıkladılar süreleri yettiğinde. Bize de düşecek olan görev, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu sorunları gidermek yani burada bu sorunları gidermeliyiz, çözüm bulmalıyız. Şimdi, hiç zam yapılmasa, enflasyon oranı dikkate alınsa -2025'te yüzde 34 ortalama bir artış var- bugün en düşük emekli aylığının 21.968 TL olması gerekiyor. Şimdi, bugün burada verilecek olan tutar 20 bin lira, bunun 1.968 TL altında, yüzde 9 altında.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bir daha yapar mısınız o hesabı? Anlayamadım nasıl oldu o iş.

CEVDET AKAY (Karabük) - Vakti harcamayalım, sonra konuşalım Vekilim, anlatayım ben size; hesabım kuvvetlidir biliyorsunuz, sıkıntı yok hesaplamada yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Neyi baz alarak hesapladığınız önemli?

CEVDET AKAY (Karabük) - Ortalama enflasyon oranını yüzde 34 aldım, 2025 yılındaki ücretine göre enflasyon oranını dikkate aldığım da en düşük emekli aylığının, 16.881 TL'nin 21.968 TL olması gerektiğini hesapladım ama burada verilen 20 bin lira, 1.968 lira yani yüzde 8,95 altında, eksi zam var yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Eğer biz bu kanunlarla bu ücretleri artırmasaydık...

CEVDET AKAY (Karabük) - Zaten sıkıntı orada, kök aylıklarının...

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...şu anda en düşük SGK emeklisi muhtemelen 8 bin, BAĞ-KUR emeklisi de 9 bine yakın bir rakam alacaktı. Bu kanunlarla 11 bin, 12 bin lira devlet üstüne ek ödeme koyuyor aslında.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - İyi de Orhan Bey, bu da sizin hatanız.

CEVDET AKAY (Karabük) - Dolayısıyla, yapılması gereken, buradaki hakkaniyetsizliği gidermek için bütün emeklilere seyyanen zam verilmesi; ilk başlangıçta, bu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - İntibak yasaasının hayata geçmesi... Bizim önergemiz var, birazdan açıklayacağız, 9 bin TL seyyanen zam verilmesini talep edeceğiz. İlk etapta hemen net asgari ücret seviyesine çekilmesini ki 28.075 TL asgari ücret biliyorsunuz, biraz daha üzerinde seyyanen zam talep ettik. Bu mart ayı sonu itibarıyla de asgari ücretin güncellenmesi ve en az 39 bin TL'ye çekilmesi, bu süreç içerisinde de otomatiğe bağlayarak en düşük emekli aylığının net asgari ücrete bağlanmasını talep ediyoruz. Bakın, açlık sınırı 30.143; şu anda verilen zamlarla yüzde 66'sına tekabül ediyor en düşük emekli aylığı. E, şimdi asgari ücretin de yüzde 71'ine tekabül ediyor. İşte, ortalama emekli aylığından hesapladığınız zaman da Sayın Usta hesapladı, tutarın ne kadar olduğunu bize ifade etti. Bunlar çok düşük şeyler, bizim bu ayarlamaları mutlaka yapmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Emeklinin mağdur olduğu açık, sefalet içerisinde yaşıyor, gerçekten perişan durumdadır, bir sürü şikâyet geliyor. Yani bizim buna çözüm bulmamız lazım, ben çok rahatsızım çözüm bulamadığımız için, çoğunuzun da rahatsız olduğunu biliyorum.

Şimdi, önerge gelir mi diye baktım, şu ana kadar bir önerge gelmedi. Önümüzde Genel Kurul var, Türkiye Büyük Millet Meclisi... İşte, Mustafa Bey de burada Faruk Bey de burada; Sayın Bahçeli de açıkladı, izah etti. Benim onlardan da buradaki baskılar neticesinde bir umudum vardı yani bir düzenleme olacağına dair ama umudumu kaybetmedim. Umudumu kaybetmedim; Genel Kurulda salı günü görüşüleceği zaman, Sayın Başkanım, siz 16 kişiyi toplarsınız tahmin ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 16'yı toplamıştım...

CEVDET AKAY (Karabük) - Genel Kurulda...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sizinle beraber...

CEVDET AKAY (Karabük) - Toplarsınız tahmin ediyorum.

Biz, orada, inşallah, emeklilerimize, önergeyi imza altına alıp, kararı alıp Meclisten daha yüksek bir zamla çıkarız diye düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Aslında konuşmayacaktım, daha önce konuştuk da hani gönderme yapınca...

Yine o konuşmamda da ifade ettim; biz Genel Başkanımızın sözünün arkasındayız, buna kesinlikle şüphe yok; emeklilerin yanındayız, beklentileri beklentilerimiz. Şunu da ifade edeyim: Önümüzdeki süreçte emeklilerimizin beklentilerinin de karşılanacağına inanıyoruz. Gerek 7200 -çalışma var benim bildiğim kadarıyla- gerek birinci derece memurlara 3600 ek gösterge verilmesi gibi hususlarda düzenlemeler yapılacak; ona kesin inanıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Seçime üç beş ay kala herhâlde Mustafa Bey, seçime iki üç ay kala.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bir de en düşük emekli aylığıyla mukayeseyi ben yapmadım; Erhan Bey eleştirdi yapanları. Yapılmasını eleştirdim ben yani birinde en düşük emekli aylığı yerine SSK emekli aylığını alıyorsun en düşük, ben onu eleştirdim ama şu doğru: Ortalama emekli aylıklarında düşme var, millî gelirden emekliye ayrılan payda düşme var. Bunun nedenlerini de aslında gerek sendika temsilcilerimiz gerekse dernek temsilcilerimiz ifade etti; aylık bağlama sisteminde yapılan değişiklikler, bunun temel nedeni aylık bağlama sistemindeki değişiklikler. Benim bildiğim, tarih boyunca herhâlde 5 sefer mi 6 sefer mi aylık bağlama sisteminde değişiklik yapıldı; en son 2008'de yapıldı, ondan önce 1999'da yapıldı. Buralarda da tamamen bağlanan aylığın düşmesini öngören yani aylık bağlama oranlarında düşüş yapıldı ve güncelleme katsayısının hesabında büyümeden yüzde 100 pay verilirken yüzde 30'a çekildi. Yani bundan dolayı, ortalama emekli aylıklarında düşüşün ana nedeni bu. Tabii, bunun da nedeni nedir?

ERHAN USTA (Samsun) - Enflasyon da var yani stoktaki...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Bunun da nedeni nedir? Bunlar bir reform düzenlemesiydi. 1991 yılında erken emekliliğin önünün açılması, sosyal güvenlik sistemini açıkçası çok büyük oranda etkiledi, olumsuz etkiledi yani onu telafi edebilmek için o reformlar yapıldı. Reform yapılırken de bağlanan emekli aylıklarının düşmesine yol açan bir sistem getirildi. Yani temel sebep ta 1991'e kadar gidiyor. Başka nedenler de var tabii mutlaka, sadece erken emekliliğe bağlamak belki doğru olmaz ama ana neden erken emeklilik. Bunun da yolu nedir? Ben de ifade ettim, siz de söylediniz Erhan Bey yani bir defa bu memur SSK, BAĞ-KUR emekli aylıklarında bir standart, artışlarda ikisini ortak bir şeye getirmemiz lazım. İkincisi, hani sosyal sigorta sisteminin temel prensibi nedir? Primler ile maaşlar arasında denge olması. Şimdi, aslında asgari aylığı artırdıkça biz bu dengeyi de bozuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ama asgari ücretin artışından da vergi alınıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - SGK'ye aktarımlar artıyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Asgari ücret artmasın mı demek istedi, anlayamadım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Asgari ücrette vergi yok benim bildiğim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - SGK payı...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - SGK primleri artıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli arkadaşlar, bir saniye... Şimdi şöyle yapalım, sırayla, herkes istihkakını kullandı; şu işi bitirelim bir.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Benim dediğim farklı anlaşıldı, asgari ücret demedim ben; asgari emekli aylığının artırılması dengeyi tamamen bozuyor. Yani 5 milyon kişi yararlanacak ama diğer 10 milyon insan tepkili bu düzenlemeye. Yani bunun yolu nedir? Herkese ödediği prime göre, hizmetine göre maaş bağlayacak intibak yasasının çıkarılması; bunun çözümü budur.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, çok kısa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Teorik olarak konuşunca anlaşıyoruz, hiçbir sorun yok Sayın Kalaycı. Mustafa Bey'in söylediği her şeye katılıyorum. İlave şunu söyleyebilirim: Yani bu şeyin düşmesi, aylıkların hem birbirine yaklaşması -ortalamayla en düşüğün- hem de millî gelirden payının düşmesinin bir nedeni de, 1991 tamam, reformlar tamam ama bir nedeni de özellikle son üç, dört yıldır enflasyonun gerçekçi açıklanmaması nedeniyle oradan kaynaklanan sorunlar var; bunu da görmek lazım yani çünkü aylık bağlama oranlarının düşürülmesi stoktaki emeklileri etkileyen bir şey değil ama o düşüş çok radikal oldu yani bir faktör olarak bence onu da söylemek lazım.

Bir de, kimse yoktu, Orhan Bey aradan sonraki konuşmasında söyledi, bu, seçim meydanlarında bir icraat olarak anlatılabilir ama aslında 1991'den daha önemli ve sosyal güvenlik sistemini sıkıntıya sokan husus AK PARTİ hükümetleri döneminde yapılan aktüeryal hesapların tamamen dışında, bir tane ürün primi kâğıdı getirenin emekli edilmesi Ziraat Bankası kredisi verilerek.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Daha önce çok uygundu.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, yok, hayır, bu yapılmadı. Bak, bunu hiç kimse yapmadı daha önceden, Demirel de yapmadı bunu. 1991'de yapılan şey yaşın aşağı çekilmesiydi ama hepsi prim ödemişti yani hiç prim ödemedi, bir tane ürün teslimi evrakı getirip emekli edildi insanlar; edilsin. Yani biz millete verilene bir şey demiyoruz, başkalarına verileceğine millete verilsin ama şimdi onlar nedeniyle hiç prim ödemeyeni de işte on bin gün prim ödeyen de aynı kefeyle koyar duruma geldik; sıkıntı burada, bunu çözmemiz lazım. O yüzden hep onu söylüyoruz yani ortalama emekli maaşına bakmamız lazım ve bu çok aşağı çekiyor. Ve en büyük risk -bakın, hadi bu günler geçer ama- bu ülke ebedî olarak kalacağına göre sosyal güvenlik sisteminin geleceğiyle ilgili.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - İntibak Yasası'yla birlikte...

ERHAN USTA (Samsun) - Sonrasında gelenlere... BAĞ-KUR'luları söylüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi anlaşılıyor ki burada tabii herkes emekli aylıklarının düşük olduğunu kabul ediyor ama tam karşımızdaki arkadaşların da bu konuda bir niyetleri yok. Aslında beklenti de o yönde, bir sürpriz olabilir mi diye kamuoyunda, basın mensupları arasında konuşuluyor, "Biraz artırılabilir mi?" deniyor ama niyetleri yok. Bunun tek yolu var arkadaşlar: Zaman zaman kanunlar geliyor, ne zaman geri çekiliyor? Kamuoyunun yüksek tepkisi olunca çekiliyor. Dolayısıyla hem emeklilere hem sendikalara önemli görevler düşüyor. Haftaya çıkın meydana, çıkın sokağa, ne istiyorsanız alın, biz de yanınızdayız; o kadar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, böyle bir tahrik olabilir mi Veli Ağbaba?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Hak aramada tahrik yok ki.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vay be!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Hak arama mücadelesi ne zamandan beri tahrik oldu İsmail Bey?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vay be! Vay be!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Tahrik" demek?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İsmail Bey, sen de Uşak'takileri ayarla, el birliğiyle çözelim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sokakları kavgaya, anarşiye...

(CHP sıralarından gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) - Nasıl bir söylem?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - "Anarşi" ne demek ya?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Gelin, aynı maaşla siz geçinin... Sizin maaşınızı 20 bin lira yapalım, kabul eder misiniz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen farklı maaş mı alıyorsun benden? Farklı maaş mı alıyorsun benden?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Maaşınızı 20 bin liraya düşürelim, kabul eder misiniz?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sen benden farklı mı alıyorsun? Niye konuşuyorsun?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kabul eder misin? Niye konuşmayacağım senin maaşını? Senin maaşınla onun maaşı...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bana niye soruyorsun?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Siz az çalışıyorsunuz, Mahmut Tanal çok çalışıyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sormayayım mı? Gel, senin maaşını da 20 bin lira yapalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, bitti...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - 10 dönemdir milletvekilisin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Beyefendi, sen milletvekili olarak... Kaç aylıksın? O da dokuz aylık, sen de dokuz aylıksın; farkın ne senin?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen yedi aylık mısın?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kardeşim, niye vatandaşın 20 bin lirasını...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen milletvekili değil misin 5 dönemdir?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Beyefendi, ben senin maaşını diyorum, maaşını.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kendi maaşını desene benimkini diyeceğine.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İşte diyorum, gel, 20 bin lira olsun milletvekilinin de, gel, 20 bin lira olsun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gelip burada kişisel şovunu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Şevkin, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün burada sadece rakamları değil, o rakamların arkasındaki hayatları, mutfaktaki yangını ve milyonların "Artık yeter!" diyen haklı talebini konuşmak için bir aradayız. Türkiye kalkınmasında en büyük pay sahibi olan kesimlerin yani emeklilerimizin, taşeron işçilerimizin ve asgari ücretlilerimizin karşı karşıya kaldığı adaletsizlikleri ve bu düğümü çözecek somut adımları haykırma vaktidir. İntibak ve seyyanen zam emeklilerimizin onur mücadelesidir, bu mücadeleye omuz vermek zorundayız.

Günlerdir Mecliste tuttuğumuz nöbeti "şov" olarak değerlendirenler milletin sesini duymayanlardır. Kirasını ödeyemediği için memleketin göbeğinde hurda araç içerisinde yanarak can veren 66 yaşındaki Cemal Ertürk'ün çılgınlığı hangimizin vicdanını kanatmıyor? Yandaşa ballı ihaleler verenler, milyarlarca liralık vergi borcunu tek kalemde silenler emekliyi açlık sınırının altına mahkûm edip hurda araç içerisinde ölüme terk ederken bizim onurlu nöbetimizi "şov" olarak değerlendiremezsiniz. Gelin, bugün buradan siz bir şov yapın; emekli maaşını açlık sınırının altı olan 30 bin liranın üzerine çekin, intibak yasasını düzenleyin, emeklilerin anasının ak sütü gibi hakkı olan seyyanen zammı verin, emekliyi ölüme terk etmeyin. Gelin, bunu yapın. Aksi hâlde Mecliste dünyaya ilan ettiğimiz emekli mücadelemizi siyasi bir sansasyon, manipülatif bir hareket olarak tanımlamayın.

Önce "başımızın tacı" dediğimiz ama bugün maalesef yoksulluğa mahkûm edilen emeklilerimizden başlayalım. Bugün, emeklilerimiz iki büyük adaletsizliğin kışkıracıdadır: İntibak sorunu ve seyyanen zamların kök maaşa yansıtılmaması. İntibak yasası bir lütuf değil haktır. 2000 öncesi ve sonrası emekli olanlar arasındaki uçurum kabul edilemez. Aynı prim gününe, aynı çalışma süresine sahip 2 vatandaşımız sadece emekli oldukları yıl farklı diye maaş alamıyorlar. Çözüm nettir: Aylık bağlama oranları yeniden yüzde 70 seviyelerine çekilmeli ve tüm emeklileri kapsayan tek bir intibak düzenlemesiyle maaşlarda norm birliği sağlanmalıdır. Memur emeklisine verilmeyen, diğer emeklilere ise kök maaşa eklenmeden yansıtılan o sözde artışlar enflasyon karşısında her ay erimektedir. Çözüm bugüne kadar yapılmış tüm seyyanen zamların kök maaş kabul edilerek üzerine enflasyon farkı eklenmesidir. Emeklinin cebindeki para kâğıt üzerinde değil çarşıda pazarda değer kazanmalıdır. Tabii, iktidara mensup milletvekilleri çarşıya pazara çok çıkmadıkları için bu yangının farkında bile değil ama ne yazık ki durum bu.

İşçi sınıfımızın kanayan yarası taşeron sistemine de yıllar önce kadro müjdesi verildi ancak bugün hâlâ çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan binlerce kardeşimiz üvey evlat muamelesi görmekte. KİT'lerdeki taşeron uygulaması tamamen bitirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Şevkin, toparlayın lütfen.
Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Kadroya geçen işçilerin özlük hakları, tayin hakları ve ikramiyeleri mutlaka asli kadrolu personelle eşitlenmeli, modern kölelik olan taşeron sistemi kaldırılmalı, 2026 Türkiye'sinde bir utanç vesikası olarak kalmamalıdır.

Sonuç olarak, Türkiye sanıldığı gibi farklı bir ülke değildir. Sorunumuz kaynak yokluğu değil kaynağın adil dağıtılmamasıdır. Emekliyi pazarda meyve artığı toplamak zorunda bırakan, evinde yakacak odunu, doğal gazı olmadığı için hastanelerin acil servislerinde ısınmaya zorlayan, çift battaniyeye sarılmak zorunda bırakan, işçiyi kadro sözüyle oyalayan, asgari ücretliyi kira borcuna boğan bu düzeni değiştirmek boynumuzun borcudur.

İnsanca bir ücret, güvenceli bir iş ve onurlu bir emeklilik hayal değil bir siyasi irade meselesidir. Biz bu iradeyi koymaya, hakkı olanın hakkını teslim etmeye kararlıyız. Alın terinin kutsal sayıldığı, kimsenin yatağa aç girmedığı bir Türkiye'yi birlikte kuracağız, bunu başaracağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, var mı sizin söz talebiniz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları ve emekçi derneklerinin yetkilileri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Görebildiğim kadarıyla gerek iktidar partisi gerek ortakları gerek muhalefet partileri hepsi aşağı yukarı emekli maaşlarının düşük olduğu hususunda mutabıktırlar. Ama burada iktidar partisi ve biraz önce Milliyetçi Hareket Partisinin temsilcisi arkadaşımız tarafından -çok doğru, yerinde bir tespit- buradaki aylık bağlama oranının 2008 yılındaki yasal düzenlemeden kaynaklandığı söylendi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sayın Tanal, 2001'de de düşmüş.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bu yasal düzenlemeyi yapacak olan yer yine bu Komisyon ve bu Parlamento. Ve eğer 2008 yılında bu aylık bağlama oranındaki geriye gidiş olmamış olsaydı bu mağduriyetlerin de gündeme gelmeyeceklerini açık ve seçik söylediler. O zaman burada bizim topu taca atmaya hiçbir hakkımız yok. Burada, iktidar partisi, madem 2008 yılındaki aylık bağlama oranındaki düşüş nedeniyle bu denge bozulmuşsa buyurun, 2008 yılının aynı oranını getirin, bu mağduriyet giderilsin.

İkinci bir hususa değiniyorlar. "Yok efendim, sosyal güvenlikteki dengesizlik..." Ben size, sosyal güvenlik dengesindeki kastınız, açık ve net olarak "kaynak" diyorsanız 3 tane kalem sayacağım. "40 milyar dolar mültecilere harcandı." deniliyor, kaynak 1. Kaynak 2: Belirli işverenlerden, şirketlerden 8 milyar TL kamu alacağından vazgeçildi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Saysana.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üçüncüsü, kur korumalı mevduata ödenen faiz, maalesef faiz olarak verildi.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Kimmiş? Bir saysana.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada eğer kaynak deniliyorsa, kaynak burada 3 tane kaleme vardır.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hangi şirketlermiş? Hiç utanmıyorsunuz değil mi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada kalkıp tüm bu külfetlerin hepsini emekliye yüklemek ne ahlakidir ne hukukidir ne de vicdanidir. Burada emekliler Anayasa hükümleri uyarınca insan onuruna yaraşır bir şekilde bir haklarını istiyorlar. Burada herkes şunu bilsin açık ve net: Emekli bugün eğer sürüm sürüm süründürülüyorsa bunun tek sorumlusu Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dır, AKP milletvekilleri ve aynı zamanda AKP iktidarı ve AKP bakanlarıdır. Bunun başka bir sorumlusu yoktur.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Cumhurbaşkanı'na kurban ol.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani, burada vatandaş çalıştığı, verdiği primin karşılığı olan emeği almak istiyor. Burada kimse sizden ulufe vesaire beklemiyor, vatandaş eşitlik istiyor, vatandaş onurlu bir yaşam istiyor. Biraz önce ben sizin emekli maaşlarınıza değinirken hepiniz hop oturup hop kalktınız. Buyurun bu emekli maaşlarını diğer emeklilerle eşitleyin. Hodri meydan diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Alkış olmaz değerli arkadaşlar, burası stadyum değil ya. Burası Komisyon değerli milletvekilleri, ya lütfen, istirham ediyorum. Biz burada müzakere yapıyoruz, teknik bir boyutu var bunun ya. İsteyen dilekçe versin emekli maaşını almasın Meclis Başkanlığından değerli arkadaşlar.

Evet, şimdi 4 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 5- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesi birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "16.881" ibaresi "22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen bir aylık net asgari ücret tutarından" şeklinde değiştirilmiştir.

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyle alakalı Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, burada biraz sonra AK PARTİ'li arkadaşların, Sayın Kalaycı'nın da oylarını göreceğiz inşallah. Tabii, Sayın Kalaycı "Biz Genel Başkanımızın sözünün arkasındayız." dedi. Gayet güzel. İnşallah, burada en düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesine çıkarılmasına hep beraber oy verimiz ve millet, fakir fukara mutlu olur. Milletin, halkın, fakirin fukaranın Meclisten beklediği şey hepinizin oy vermesi, hepinizin Genel Kurulda söylenen sözlerle kulak vermenizdir, genel başkanlarınızı dinlemenizdir. Bu konuda sizden destek bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kabul etmediniz mi? Ne oldu? Kabul etmediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 5- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesi aşağıda değiştirilmiştir.

"Ek Madde 19- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı ve hak sahiplerine; 2026 yılı başından önce bağlanmış gelir ve aylıklar ile 2026 yılında bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının bu Kanunun 27 nci, 29 uncu, 33 üncü ve geçici 2 nci maddelerine göre 2026 yılı Ocak ayı itibarıyla hesaplanan aylık tutarları dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınmak kaydıyla, 2026 yılı Ocak ayından itibaren geçerli olmak üzere (6.485) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarında ilave ödeme yapılır.

Birinci fıkra uyarınca artırılan gelir ve aylıklar, 55 inci maddeye göre ayrıca artırılmaz.

Bu Kanun kapsamında hesaplanan aylıklar, bu madde ile belirlenen tutardan düşükse aradaki fark Hazineden tahsis edilir. Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için bu madde hükümleri uygulanmaz."

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, telefonla kendinizi çekin, tamam. Kendinizi çekin telefonla, burayı çekmeyin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Siyasetçilerin özel hayatı yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne var, bunda ayıp bir şey mi var yani?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, sen kameraman mısın kardeşim?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Güvenmiyorlarsa oy vermesinler. Oy vermek ayıplı bir iş mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika ya... Bir saniye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, ne var bunda?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, buranın bir usulü var. Lütfen, usulü öğrenin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İç Tüzük bunu engellemez.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, Sayın Tanal; yahu Kardeşim, sen niye çekiyorsun milleti? Sen kameraman mısın, gazeteci misin sen?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Siyasetçiyim beyefendi. Verdiği oya güvenmiyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Fesüphanallah! Yeni yeni usul getirme ya, kendini istediğin kadar çek.

Önüme bir kamera alan gazeteci olmuş ya! Gazeteci misin sen!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anladım, verdiği oyu...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayenizde, sayenizde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Zaten "kabul edenler, etmeyenler" diye söylüyorum. Adam sana "Çekme beni." diyor. Sana ne!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anladım, yani niye çekiniyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yahu, arkadaş, sana... Sayın Tanal, sizi uyardım lütfen uyarımı dikkate alın.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Beyefendi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, beni bırak şimdi.

Böyle bir şey olur mu ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ayıplı bir iş mi yapıyorsunuz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, böyle bir şey olmaz ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, sayenizde hepimizi muhabir yaptınız, muhabir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çocuk değiliz değerli arkadaşlar ya, biraz ciddiyet lütfen ya.

Evet, şimdiki önerge kimin?

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, emeklilerin düşük emekli aylıklarıyla yarı aç yarı tok yaşamaya çalıştığı ülkemizde emekli yurttaşlarımızın onurlu bir yaşam sürdürebilmeleri için gerekli iyileştirmelerin bir an önce yapılması devletin hem sorumluluğu hem de yükümlülüğüdür. Yaşlı yoksulluğun önüne geçilmesi ve hâlihazırdaki düşük emekli aylıklarının yarattığı ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunların çözümü için çeşitli sosyal politikalar oluşturularak bu durumun oluşmasının temelindeki etmenler belirlenmeli ve bir an önce düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Söz konusu düzenlemeler yapılınca kadar ülkemizde 16 milyon emekli açısından 2026 yılında tüm emeklilere seyyanen 9 bin TL zam verilmesi amacıyla Cumhuriyet Halk Partisi tarafından bu önerge verilmiştir. Eğer emeklileri düşünüyorsak, emeklilerin yaşadığı zorluklardan birazcık olsun kurtulmasını, nefes almasını istiyorsak bu önergemize bütün siyasi partilerin destek vermesini talep ediyoruz, istiyoruz, bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "20.000" ibaresinin "25.000" ibaresi ile değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erhan Usta
Samsun

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Biz de aynı şekilde yapılan bu artırımın emeklilere bir çözüm olmayacağını ve gerçekten çok düşük bir rakam olduğunu düşünüyoruz. Biz İYİ Parti olarak aslında emekli maaşının asgari ücretten az olmaması gerektiğini ve asgari ücrete eşitlenmesi gerektiğini söylüyoruz ama görünen o ki o hedefe ulaşmak çok mümkün değil bu sunulan teklife göre. O yüzden biz de diyoruz ki en azından bu emekli maaşını 25 bin TL yapalım. Hani, şu Diyanetin açıkladığı fitre hesabıyla da uyumlu olsun, 25 bin TL'yle en azından ramazanda emekliler biraz rahat etsin deyip önergemizi oylarınıza sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 5- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Ek 19'uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan "16.881 Türk Lirasından" ibaresi "asgari ücretten" şeklinde değiştirilmiştir.

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyle alakalı Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2'nci maddesi, Cumhuriyetin temel niteliklerini sıralarken sosyal hukuk devleti ilkesini vazgeçilmez bir unsur olarak tanımlar. Dolayısıyla ülkemizde verilen hiçbir ücret asgari ücretin altında olmamalıdır. Bu nedenle, verilecek en düşük emekli aylığının minimum brüt asgari ücret üzerinden olmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu, 2026 asgari ücret desteği uygulaması için kanun teklifimizdir. İşverenlerin iş gücü maliyetini düşürerek istihdamın korunması ve kayıtlı istihdamın desteklenmesi amacıyla 2016 yılından itibaren uygulanan asgari ücret desteğinin 2026 yılında da sigortalı başına günlük 42,33 TL, aylık 1.270 TL tutarında uygulanmasına devam edilmesi öngörülmektedir. Geçen sene 1.000 TL olarak verdiğimiz asgari ücret desteğinin asgari ücrete yapılan yüzde 27 zamlı artırılarak 1.270 TL olarak verilmesi amaçlanmaktadır. Düzenlemenin maliyetinin aylık 6,36 milyar TL, yıllık olarak da 76,37 milyar TL olacağı öngörülmektedir.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Aslında, bizim, tabii, normal şartlarda asgari ücrete ilişkin daha yüksek taleplerimiz olduğunda işverenin üzerindeki olumsuz etkisinin de sınırlandırılması için buradaki rakamların artırılmasını talep ediyorduk ancak bizim bu sefer böyle bir önergemiz yok çünkü zaten asgari ücret çok düşük bir seviyede artırıldı. Ancak buradaki benim ifade etmek istediğim esas problem şu: Bu ödemelerin, bu işveren desteğinin, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılması. Bu son derece yanlış. Aslında burada -bilmiyorum, buradan Anayasa Mahkemesine filan gidildi mi ama- muhtemelen Anayasa'ya bir aykırılık da olabilir, çok emin değilim ama olabilir çünkü İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş amaçları içerisinde böyle bir şey yok zaten çünkü bu Fon çalışanların işsiz kalması durumunda onların desteklenmesi amacıyla kurulmuş bir fon. Burada, dolayısıyla, işverene yapılan destek... Dolaylı olarak baktığınız zaman her şey destek olur, öyle bir şey yok yani o zaman her şeyi buradan ödeyebilirsiniz, nihayetinde "Şu olur, işsiz kalabilir, bu olur,

işsiz kalabilir." filan denilebilir, öyle değil bu, çok dolaylı bir illiyet bağı var orada. Dolayısıyla, bu ödemelerin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yapılması son derece yanlış.

Sayın Başkan, buralardaki kaynağa göz dikiliyor. Zamanında, 90'lı yıllarda, 80'li yıllarda da "Bu Emekli Sandığının paraları çok fazla." denilip oteller yapılması gibi bir şey. Bunlar çok uzun vadeli fonlar, bunlar ileride çok ihtiyacımızın olacağı fonlar, buraları çarçur etmemek lazım. Ben hatırlıyorum, GAP yatırımlarının yani kamu yatırımlarının bile buralardan alınan paralarla yapıldığı yıllar oldu. Bu yanlış ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Sayın Oluç, buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, şimdi, bu konuyu kaçınıcı defa tartışıyoruz hatırlamıyorum ama hep konuşuyoruz, bir kez daha kayıtlara girsin diye ben söyleyeceğim. Şimdi, bu İşsizlik Sigortası Fonu hakkında sendikaların ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarının hep tartışmaları ve itirazları oldu bu Fon'un gerektiği şekilde kullanılmadığı doğrultusunda, bir örneğini daha burada görüyoruz. Yani İşsizlik Sigortası Fonu giderlerinin büyük bölümü işveren teşvik ve desteklerine ayrılıyor, sendikaların yaptığı araştırmaların sonucunda ortaya çıkarılan bu. On yılda baktığımızda, İşsizlik Fonu'nun giderlerinin içinde işsizlik ödemelerinin payı yüzde 37,4'ten yüzde 31,7'ye inmiş, doğrudan ve dolaylı işveren teşvik ve desteklerinin payı yüzde 20,3'ten yüzde 49,2'ye yükselmiş, inanılır gibi değil. Yani 2016-2025 arasındaki on yılda Fon'dan işçilere ayrılan pay 5,7 puan azalırken, işverenlere aktarılan kaynaklar 28,9 puan artmış. Bunu gösteriyor bu araştırmalar. Yani 2023-25 arasına bakıyoruz, son üç yılda Fon'dan işverenlere işçilerin yaklaşık 2 katı fazla kaynak aktarılmış, ayrılmış. Yani bütün bu sürece baktığımızda -hani, AK PARTİ çok seviyor 2002 ve sonrasına dair veriler kullanmayı- 2002 yılında İşsizlik Sigortası Fonu giderleri 56,9 milyon liraymış, bunun 46,8 milyon lirası yani yüzde 82'si işsizlere ayrılmış, 2016 yılından itibaren işverenlere aktarılan teşvik ve desteklerin sürekli arttığı görülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum Başkanım.

Covid dönemine baktığımızda geçici bir düzelme olsa da daha sonra tekrardan eski hâle dönmüş. Yani bu konudaki eğilim çok açık bir şekilde ortada, bütün veriler bunu gösteriyor. Bu veriler, İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş amacından giderek uzaklaştığını gösteriyor ve işçilerin hak kaybı riskinin her geçen yıl daha da derinleştiğini gösteriyor. Bir örnek daha bu kanun maddesinde şimdi görüyoruz. Bu nedenle, bu eleştirilerimizi bir kez daha dile getirmek ve kayıtlara geçmesini sağlamak istedik. İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacına uygun kullanılması gerekiyor, işsizlerin giderlerinin karşılanması gerekiyor. İşsizlik Sigortası Fonu işverenlerin amaçları doğrultusunda kullanılacak bir fon değildir, bir kez daha bunu vurgulamış olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şimdi, bu düzenlemeyle işverenlere sağlanan aylık bin liralık asgari ücret desteği 1.270 liraya çıkarılıyor. Burada bu rakamın az olmasını belirtmekle beraber, burada bu kaynağın fondan sağlanması... Bizim de uzun zamandan beri, öteden beri söylediğimiz bir şey; bu fon amacı dışında kullanılmaktadır, ısrarla söylemeye devam edeceğiz. Eğer kayıtlara, rakamlara bakarsanız, işsiz kalmış insanlar bu fona başvuruyorlar ve her 2 kişiden 1'i ancak işsizlik maaşı alabiliyor. Esasında burada yapılması gereken şey şu: İşsiz kalan insanların bu fondan daha fazla faydalanabileceği ve daha yüksek miktarlarda faydalanabileceği düzenlemelerin yapılması lazım. İşsiz kalan insanların İşsizlik Fonu'na müracaat ettikleri zaman o kapıdan elleri boş dönmemesi lazım, mümkün olduğu kadar dönmemesi lazım. Bizim elimizde, onları ayarlayabiliriz yani yatırılan prim gününü ayarlayabiliriz, maaşı artırabiliriz; mümkün olduğu kadar bu fondan işsiz kalmış olan insanların faydalanmasını sağlayacak düzenlemeler yapmamız gerekirken neredeyse her torba yasada bu Fon'dan işverenin lehine birtakım düzenlemeler yapılmakta. Biz buna karşıyız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Aylık destek bin liradan 1.270 TL'ye çıkıyor, yüzde 27 artış yani asgari ücretteki artış kadar bir artış olmuş. Şimdi, baktığımız zaman, işsizlik sigortasını da sayın vekiller izah etti, oradan karşılanmasının doğru olmadığını; ben de katılıyorum buna, buradan karşılamak lazım. Bakanlıktan veyahut da hazine yardımı mesela direkt olabilir buna.

Burada itiraz ettiğimiz bir konu da şu: Bu destekten belediyeler, il özel idareleri ve belediye iştirakleri yararlanmıyor; biliyorsunuz, kaldırdık bunu, çıkartmıştık torba yasayla. En azından 2024'teki hâline dönmesi, belediyelerin, il özel idarelerinin ve bağlı şirketlerinin bu destekten yararlanması önem arz ediyor. Şimdi, asgari ücretin artırılmasını talep ediyoruz. Bunu talep ederken de programımız doğrultusunda da işverenlere, özellikle KOBİ'lere destek verilmesini ifade ediyoruz. Bu tutarların artırılması, asgari ücret seviyesinin en azından 39 bin liraya çekilmesi işlemleri yapılırken işverenlere de hazine desteğinin sağlanması -çalışan başına kademeli bir şekilde- bu yükün de onların üzerinden alınması önem arz ediyor çünkü istihdam önemli, istihdam kaybına da sebep teşkil etmemek lazım. Maddede açıklayacağımız konular bunlar. 76 milyarlık bir maliyet öngörülmüş, aylık ortalama 1 milyon 456 bin kişi yararlanmış 2025 yılında, on ayda da 52 milyar ödenmiş. 2016 yılından şu ana kadar da 187 milyar ödeme olmuş İşsizlik Fonu'ndan yani baktığımız zaman bu ciddi bir rakam. Bu İşsizlik Fonu'ndaki tutarların çalışanlara daha fazla ayrılması bakımından, az önce ifade ettiğim gibi, ayrı bir yerden destek sağlanması önem arz ediyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, bu destek ödemesi daha önce asgari ücrete ciddi oranda bir artış yapıldığı zaman, ilk 2016 zamanında falan gelmişti ve sonra giderek artarak devam etti çünkü biz her yıl asgari ücreti artırırken gerçekten enflasyonun üzerinde bir artış rakamı yakalamak için işveren ve işçi kesimini masada belli bir noktaya zorladık ve bu anlamda da bu miktarlar arttı. Bu sefer yani asgari ücretteki artış aslında hani çok fazla özel sektörün ekstra bir fedakârlık göstererek yaptığı bir artış mı oldu, olmadı mı, onu çok bilmiyorum, işveren temsilcileri de buradalar. Belki böyle kalabilirdi, artırılmayabilirdi de, bu tartışılabilir ama arkadaşlarımız teklifi böyle hazırlamış, getirmişler. Ancak ben işin şu kısmındayım: "Bu ödeme işverene yapılıyor, işçiye yapılmıyor." tarzı yaklaşımın eksik olduğu kanaatindeyim çünkü son tahlilde, ücretlerin oluşturduğu yükün işletmelerde zaman zaman özellikle paraya erişimin, finansmana erişimin zor olduğu dönemlerde işsizlik gibi bir noktaya, işten çıkarma gibi bir noktaya götürdüğüyle de karşı karşıya kalıyoruz. Tam olarak aslında bunun çıkış nedeni de oydu, bu ücret artışlarının işletmelerde istihdam odaklı küçülmeye gitmesini engelleyerek bir nevi işsizliği artıracak girişimlere işverenlerin düşmesine mâni olacak bir destek alanı oluşabilir mi mantığıyla çıkmıştı. Dolayısıyla bunu da aslında bir nevi işsizliğin artmasına mâni olacak bir ödeme şeklinde olarak görmek lazım; bir.

İkincisi: İşsizlik Fonu, işverenin yüzde 2 prim desteğiyle, devletin yüzde 1, çalışanın da yüzde 1 destekle katkı yaptığı yani Fon'un yarısının -faiz ve diğer nema gelirleri hariç- aslında işveren tarafından karşılandığı bir şey. Dolayısıyla oradaki iş yerinin daha canlı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Toparlayın Sayın Yegin.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...iş yerinde çalışanın daha fazla olmasını amaçlayarak bazen işveren üzerinden bazen çalışan üzerinden yapılan bu ödemeleri sermayeyi, işvereni destekleyen bir anlayışla görmemek; aslında, iş yerini daha çok çalışanla ayakta tutmaya çalışan bir mantık olarak görmek gerekir diye söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Kısaca görüşümüzü ifade edeceğim.

Malum, asgari ücretteki artış ve SGK primlerindeki 1 puanlık artış asgari ücretin işverene toplam maliyetini artırdı, 40.874 lira diye biliyorum şu anki maliyeti. Tabii, bu, 5 puanlık indirimden yararlanana, yararlanmayana göre de farklılaşıyor. İşverene verdiğimiz asgari ücret desteği 2016 yılından beri veriliyor, bu yüzde 27 oranında artırılarak bunun devam ettirilmesi öngörülüyor maddede. Ekonomimizin rekabet gücünün olumsuz etkilenmemesi, kayıt dışı istihdama ve işçi çıkarmalarına neden olunmaması bakımından bu gelen maliyetin hafifletilmesi yaklaşımını Milliyetçi Hareket Partisi olarak önemli görüyoruz.

Bir husus daha var burada: SGK primindeki 1 puanlık artış ve asgari ücretteki artış, esnaf ve çiftçinin ödediği SGK primlerini de aynı oranda artırmıştır. Özellikle küçük esnafımıza ve çiftçimize de destek sağlanması ya da esnaf ve çiftçinin BAĞ-KUR prim oranlarında indirim yapılması uygun olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

2 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesiyle 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici madde 112'nin 1/b fıkrasında yer alan "İşsizlik Sigortası Fonundan" ifadesinin "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibine konulan ödeneklerden", üçüncü fıkrasında yer alan "İşsizlik Sigortası Fonu" ifadesinin "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibine konulan ödeneklerden", altıncı fıkrasında yer alan "İşsizlik Sigortası Fonunca" ifadesinin "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibine konulan ödeneklerden", dokuzuncu fıkrasında yer alan "İşsizlik Sigortası Fonu" ifadesinin "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibine konulan ödeneklerden" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Ocaklı
Rize

Mustafa Erdem
Antalya

Cavit Arı
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - İşverenlere verilen asgari ücret desteğinin İşsizlik Fonu kaynakları yerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanması için bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 6- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 112- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerince;

a) 2025 yılı aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 1.300 Türk lirası ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2026 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2026 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2026 yılı Ocak ile Aralık ayları/dönemi için günlük 42,33 Türk lirası ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar Hazineye karşılanır. Ancak (a) bendinde belirtilen prime esas günlük kazanç tutarı, 6356 sayılı Kanun hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 2.600 Türk lirası olarak esas alınır.

Bu madde kapsamında destekten yararlanılacak ayda/dönemde, 2025 yılı Ocak ile Aralık aylarında/döneminde aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında uzun vadeli sigorta kollarından en az sigortalı bildirimi yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulması hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad ve unvan altında ya da bir iş birimi olarak açılması veya yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi Hazine katkısından yararlanmak amacıyla muvazaalı işlem tesis ettiği anlaşılan veya 2026 yılı Ocak ile Aralık ayları/dönemi için mahkeme kararıyla veya yapılan kontrol ve denetimlerde; çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirilen sigortalıyı fiilen çalıştırmadığı tespit edilen işyerleri ile sigortalıların prime esas kazançlarını Kuruma bildirmediği veya eksik bildirdiği tespit edilen işyerlerinden Hazineye karşılanan tutar, gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte geri alınır ve bu işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. Ancak, ilgili ayda 2026 yılı Ocak ile Aralık aylarına/dönemine ait aylık brüt asgari ücretin onda birini geçmeyecek tutarda eksik prime esas kazanç bildirimi yapıldığının tespiti durumunda Kurumca yapılacak ihtar üzerine on beş günlük süre içinde söz konusu eksikliği gideren işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaya devam eder. Bu maddenin uygulanmasında bu Kanunun ek 14 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

İşyerinde çalıştırılan sigortalılarla ilgili 2026 yılı Ocak ile Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerinin veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içinde verilmediği, sigorta primlerinin yasal süresinde ödenmediği, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunması hâllerinde bu maddeye ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren ya da ilgili diğer kanunlar uyarınca yapılandırılan işverenler bu tecil ve taksitlendirme veya yapılandırma devam ettiği sürece bu madde hükümlerinden yararlandırılır.

Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, bir önceki yılın aynı ayına ilişkin olarak aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmemiş olması hâlinde bildirim yapılmış takip eden ilk aya ilişkin aylık prim ve hizmet belgesindeki veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesindeki bildirimler esas alınır. 2026 yılından önce bu Kanun kapsamına alınmış ancak 2025 yılında sigortalı çalıştırmamış işyerleri hakkında birinci fıkranın (b) bendi hükümleri uygulanır.

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin Hazineye karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgari ücretin iki katından az olamayacağı hükme bağlanan "Linyit" ve "Taşkömürü" çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için birinci fıkranın uygulanmasında (a) bendi uyarınca belirlenecek günlük kazanç 3.467 Türk lirası olarak ve 2025 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen prim ödeme gün sayısının bir buçuk katını geçmemek üzere, 2026 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısı dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan İdareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için bu maddenin birinci fıkrası uyarınca Hazine tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilerek Hazineye iade edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir."

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, bu detaylı önergeyle alakalı Sayın Kısacık'a söz veriyoruz.

Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu işçilerin alın teriyle toplanan bir fon, dolayısıyla işçilerin alın teriyle toplanan bir fonun işverene verilmesini uygun görmüyoruz. Bu nedenle tekrar hazine tarafından bu ödeneğin karşılanması için önerimizi sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi müzakereye açıyorum.

Evet, Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve gerekçeleri de dikkate alınmak suretiyle karasal ortamda yayın yapan TV ve FM kuruluşlarına izinsiz olarak verici tesis etmeleri suretiyle gerçekleştirdikleri yayınlar için RTÜK tarafından uyarı yapılması, yapılan uyarıya rağmen izinsiz yayına devam etmeleri hâlinde adli para cezasıyla mühürleme işleminin uygulanması öngörülmektedir. Böylelikle izinsiz verici tesis edilmesi suretiyle yapılan yayına ilişkin işlemlerde ortaya çıkan belirsizliğin giderilmesi, uygulamanın netleştirilmesi ve yargısal süreç sonunda uygulamadaki sorunların giderilmesi hakkında bu kanun teklifi verilmiştir Sayın Bakanım.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar...

Sayın Ök, değerli arkadaşlar, bizim uzmanlar, bir saniye, bitirelim gitsin herkes arkadaşlar.

Şimdi önemli bir maddeyi müzakere edeceğiz.

Sayın Gülsoy, "Anayasa Mahkemesi bunu iptal etti." öyle dediniz. Bu iptal gerekçelerini dikkate alarak mı yaptınız bunu tekrar? Bir daha iptal yemeyesiniz.

Buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, RTÜK temsilcisi de burada mı?

Bu düzenlemede ek 4'üncü maddeyle ilgili ceza öneriyordu, o cezalar anlamsız kalıyordu, burada tekrardan ek 4'üncü maddeyi faal hâle getirmiş oluyoruz lisans düzenlemesi yapılanaya kadar, tahsis lisansı yapılanaya kadar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, burada konu tam anlaşılmadı, RTÜK Başkanı da burada.

Sayın Şahan...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, RTÜK Başkanı değil Süleyman Bey buyursun, bir açıklasın bakalım nasıl hazırlamış bu kanun teklifini.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Veli Bey, bu önümüze hazır gelmedi, biz bir haftadır bunun toplantısını yapıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nasıl hazırladığınızı anlatın bakalım, hele bir anlatın?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bir haftadır çalışıyoruz bunun üzerinde. Şöyle: 6112 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasına göre şimdi burada yayın hakkı almak isteyen yayın kuruluşlarının Üst Kurul tarafından uyarılması, yapılan uyarıya rağmen izinsiz yayına devam edenlerin bir hüküm altına alınması, yaptırım cezalarının tekrar getirilmesi konusunda Anayasa Mahkemesinin iptal etmiş olduğu...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Onu niçin iptal etmiş, gerekçe ne yani?

ERHAN USTA (Samsun) - Anayasa Mahkemesinin gerekçesi ne?

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Gerekçesi belirli bir şart altında, belirli bir çerçevede düzenlemediğimizi, belirsizliği ortadan kaldırıp...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Belirsizlikler olduğu için.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Süleyman Bey, bayağı açıkladınız (!)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, sayın teklif sahipleri izahat veriyor. Lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bayağı, bayağı (!)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Bu konu da tam anlaşılmadı herhâlde.

Eski bir milletvekili olan ve şimdi RTÜK Başkanı olan Sayın Daniş'e söz vereceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın RTÜK Başkanını yormayalım, teklif sahipleri açıklasın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Daniş olmazsa bu konuya bir açıklık getirsin.

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; öncelikle teşekkür ediyorum Komisyonunuza.

Sayın Komisyon üyelerimiz, milletvekillerimiz de aslında dile getirdi, 3984'ten gelen yayın hakları geçici 4'üncü madde kapsamında bunlar devam edegelen yayınları ama bizim mevcut düzenlememizde "yayın lisansı" ibaresi bulunmaktadır. Anayasa'nın 38'inci maddesi gereği, kanunilik ilkesi gereği burada kanuni dayanaktan yoksun buldu. Aslında bu lafzi bir düzenlemedir ama mahkemenin kararı da bizce isabetlidir. Dolayısıyla bizim izinsiz yayın yapan kuruluşlara müeyyide uygulamamızın mümkün olabilmesi için bu değişikliğe ihtiyacımız var. Hem sektördeki rekabetin sağlanabilmesi, hak ihlallerinin giderilebilmesi için bu değişikliğe ihtiyacımız oldu.

Ben tekrar Komisyonunuza desteklerinizden dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - RTÜK Başkanımıza teşekkür ediyoruz.

Bu açıklayıcı ve doyurucu bilgiden sonra herhâlde söz talebi olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben...

CEVDET AKAY (Karabük) - Benim var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gene mi var? Demek ki tam açıklayıcı olmadı o zaman.

Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ben şunu merak ediyorum: Bu şimdi ceza kesilenlerde, hani lisansı olmayanlarda veya iptal edilenlerde uydu ücretlerini ödeyemediği için ekonomik sıkıntılardan dolayı lisansı iptal edilen firmalar var mı bunun içerisinde?

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Bir saniye... Sayın Ağbaba'ya da vereyim, ondan sonra söz vereceğim.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi ben teklif sahiplerine yardımcı olayım. Biz bu değişikliği destekliyoruz, öncelikle onu söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Baştan söylesenize!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama bir açıklasınlar.

Lisanslı yayıncıları kaçak yayın yapanlara karşı koruma amaçlı aslında on dört yıldan beri geçici 4'üncü maddedeki uygulanıyordu ancak Anayasa Mahkemesi "Uygulayamazsın." dediği için yasada boşluk oluştu. Bu maddeyle o boşluk doldurularak kaçak yayın yapanlara yaptırım uygulama yolu ve lisanslı yayıncıları kaçakçılardan korumak için oluşacak haksız rekabeti önleme amacı taşıyor aslında. Süleyman Bey, Seydi Bey; bilginiz olsun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Onlar da öyle dediler.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu maddeyi desteklediğimi söylemek isterim. Sayın RTÜK Başkanına da yardımcı olmuş oldum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Gülsoy...

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Değerli arkadaşlar... Sayın milletvekilleri, lütfen...

Zaten RTÜK Başkanını zor buluyoruz, aha geldi şimdi buraya. Hazır yakalamışken ne var ne yok soralım şimdi.

Evet, Sayın Başkan, bir soru geldi size. Bunu da alalım.

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Sayın Başkanım, Sayın Üyemizin, milletvekilimizin sorduğu uydu yayın lisansı olanlarla ilgili. Ancak bu bizim yapmış olduğumuz düzenleme...

CEVDET AKAY (Karabük) - Karasal yayın.

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - ...karasal yayınlarla ilgili ve bunların birçoğunu da aslında artık radyolar oluşturuyor. Televizyonların birçoğu uydu lisansına sahip oldu, çok az sayıda karasal yayın yapan televizyon yayıncımız kaldı, bunların büyük çoğunluğu da karasal radyo yayıncılığı yapanlar.

CEVDET AKAY (Karabük) - Uydu yayınlarında büyük sıkıntı var Başkanım. Lisans uydu bedellerini ödeyemiyorlar. Oraya bir kolaylık getirin.

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Efendim, o daha çok, onların şikâyetleri...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bununla ilgili demiyorum, genel olarak söylüyorum.

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Daha çok -yanlış bilmiyorsam, yanlış hatırlamıyorsam çünkü zaman zaman bir araya geliyoruz- TÜRKSAT ücretlerinden onlar biraz şikâyet ediyorlar. Orada da bizim de şöyle bir TÜRKSAT'la temasımız oldu. TÜRKSAT da tabii neticede hizmet veren bir kuruluş ancak onların yakın zamanda özellikle bölgesel ve yerel yayın yapan televizyonlara yönelik 6 tane -yanlış hatırlamıyorsam sayısını- daha alçakta konumlandırabilecekleri, uydudan bunlara imkân sağlayabilecekleri, özellikle bizim küçük yayıncıya, yerel, bölgesel yayın yapanlara sanki biraz nefes aldırarak gibi bir çalışması var bu yönde.

CEVDET AKAY (Karabük) - Aylık 20 bin doları ödeyemezler ki! Onu nasıl ödesinler?

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Tam da bu konuyla ilgili TÜRKSAT'ın bir çalışması var, biz de onu takip ediyoruz yayıncılarımız adına.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, RTÜK Başkanına karşı çok nezaketlisiniz bugün. Yani başka soracağımız şeyler varsa hepsini sorabiliriz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yok, yormayalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, peki, siz bilirsiniz.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ederiz Sayın Başkanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, Başkanımıza nezaketinden dolayı...

Görüyorsunuz Başkanım, bir şey yok.

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Çok teşekkür ederiz Başkanım desteklerinizden dolayı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8 ve 9'u birlikte müzakereye açıyorum.

Sayın Gülsoy, buyurun.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

8 ve 9'uncu maddeyle ilgili açıklama yapacağım.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeyi de dikkate almak suretiyle Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi tarafından kurulacak şirketler veya bünyelerindeki alt fonlara ilaveten bunların kurucu olduğu veya bedellerini ödemek suretiyle sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketler, alt fonlar ve bunların bağlı ortakları maddeyle düzenlenen denetim kapsamına dâhil edilmektedir. Düzenlemeyle, Türkiye Varlık Fonu, Cumhurbaşkanlığı tarafından görevlendirilecek bağımsız denetim elemanlarıyla yürütülecek denetime ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun denetimine tabi olacaklardır.

Teklifin 9'uncu maddesi bu şirketler bakımından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile kendi özel mevzuatının, fonlar bakımından ise kendi özel mevzuatının uygulanacağı belirtilmekte, ayrıca 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesinin hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği açıkça belirtilmektedir. Yani burada denetimin kapsamı daha da genişletilmekte. İlave olarak da TMSF kanunu düzenlemesi yaptığımızda muhalefet milletvekillerinin önergesi de vardı orada... Bu Varlık Fonunun şirketlerinde görev alanların huzur hakkıyla alakalı bölümü de burada 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesiyle eşleştirilmiş oluyoruz. Dolayısıyla kaç kurumda görev alırsa alsın huzur hakkını buradaki, önceki kurumla eşleştirmiş oluyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Şimdi, Varlık Fonunun ve alt fonlarının denetimiyle ilgili bağımsız denetim kuruluşlarının raporları üzerinden Devlet Denetleme Kurulu denetçileri ve biz de Meclis adına Plan ve Bütçe Komisyonu olarak ilgili denetlemeyi yapıyoruz. Daha önceden, direkt, Varlık Fonuna devredilen şirketlerle ilgili, KİT'lerle ilgili yani kamu bankaları olsun, BOTAŞ, PTT gibi kuruluşlar zaten KİT Komisyonunun denetimine tabi yani Sayıştay raporları var. Sayın Orhan Erdem Vekilimiz izah etmişti, yüzde 81'i bunların Sayıştay denetimine tabi.

Şimdi, bu kanunla bu Fonun ve alt fonların iştirak ettiği, yüzde 50'den daha fazla hissesi olduğu, bedeli ödenerek satın alındığı veya yeniden sıfırdan kurulma da olabilir, şirketlerin de aynı dün burada denetlediğimiz şekliyle denetlenmesinin yolu açılıyor. Bu denetleme çok sağlıklı ve doğru bir denetleme değil, raporlama üzerinde yapılan bir denetleme. Şimdilik oran yüzde 81'i olabilir ama yeni şirket kuruluşlarında ve satın almalarda bu oran gitgide aşağı doğru çekilecektir çünkü izah edildi, Varlık Fonu doğrudan yatırımlar da dâhil şirket satın almalarla ve yeni şirket kurma yollarıyla giderek daha da büyüyecek. Dolayısıyla sağlıklı bir denetleme açısından KİT Komisyonunun denetimi önemli, Sayıştay raporlarının denetimi önemli, Sayıştay raporları önemli, Sayıştay denetiminin mutlaka yapılması önemli. Bir taraftan, bizim burada yaptığımız denetimde bir ibra olayı yok, bizim bunu savcılığa intikal ettirme olayımız yok. İkinci bir hazine, 360 milyar dolarlık bir varlık büyüklüğü var; 3,9 trilyon hasılatı var Varlık Fonunun. Daha sağlıklı ve ciddi bir şekilde denetlenmesi gerekiyor, ibra mekanizması olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Karabük) - Önemli bir konu olduğu için biraz süre isteyeceğim sizden.

Hatta Türkiye Büyük Millet Meclisinde Genel Kurulda da oturup bütün vekillerle bunun konuşulması, orada da denetim sürecinin tamamlanmasında fayda görüyorum ben.

Bir de bu kamu kurum ve kuruluşlarının tabi olduğu bir sürü kanununa tabi değil yani. Neye tabi değil? Devlet İhale Kanunu'na, Taşıt Kanunu'na, Sayıştay Kanunu'na, Devlet Memurları Kanunu'na tabi olmadan faaliyetlerini sürdürecek; tabi olduğu bir tek şey var, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'deki yine burada çıkardığımız asıl görevinin haricinde en fazla bir yerden yönetim kurulu üyesinin huzur hakkı alabileceğiyle ilgili bir sınırlama var. Uygulamada bu da çok mantıklı değil çünkü yüzde 50'nin altında hissesi olan yerlerde 2'den fazla, 3, 4, 5 maaş almak mümkün olacak. Örneğin, Türkiye Varlık Fonunun Türk Hava Yollarındaki hissesi yüzde 49; işte, KARDEMİR'deki hissesi 4,4; işte, Kayseri Şekerdeki hissesi yüzde 9 galiba -yanılmıyorsam- veya Turkcell'deki hissesi yüzde 26. Buradaki yönetim kurulu üyeliklerinden de ayrıca çoklu huzur hakları almaya devam edilecek. Bu yüzden, bu 2 maddeye biz karşıyız, daha şeffaf, açık bir denetim olması gerektiğini ifade ediyoruz. Sayıştay denetimine tabi tutulması gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bu konuyu dün çok uzun uzadıya konuştuk, bütün bir öğleden sonra bunu konuştuk; o yüzden, tekrar olmasın diye aynı şeyleri söylemeyeceğim ancak burada Varlık Fonunun alt şirketlerinin -KİT'leri demiyorum, Varlık Fonunun altındaki KİT'ler Sayıştay denetimine tabi, o devam ediyor ama- Varlık Fonu ve alt şirketlerine ilişkin veya kurulan fonlara ilişkin denetim kısmı yetersizdir, zayıftır. Bu işlemin kamu yararı açısından hiçbir faydası yoktur yani zaten dün izah ettik, Sayın Cumhurbaşkanı Fonun Başkanı, Sayın Cumhurbaşkanı bağımsız denetim firmasını seçiyor, Sayın Cumhurbaşkanı DDK adına denetleyecekleri seçiyor, Sayın Cumhurbaşkanı -en azından iktidar grubu için söylüyorum- Parlamentoda kendisini denetleyecek milletvekillerini de seçiyor Genel Başkan sıfatıyla. Böyle bir denetim filan olmaz, "Denetim var." filan demeyelim. Bunun düzeltilmesi lazım. Doğru olanı, Sayıştay denetimine tabi olması. Tabii, bugünkü anlamdaki bir Sayıştay değil, bugün Sayıştayın denetim yaptığını filan kimse söyleyemez ancak tabii, Sayıştayın hep böyle gideceğini öngörmememiz gerekir. Doğru olan, Sayıştay denetimidir ama bu olmayacaksa bile yani bundan imtina ediliyorsa bile daha sağlıklı denetim yapılmasının yolunu bulmamız lazım. Bunu konuşabiliriz ama şimdi, bundan dolayı "Burada denetim vardır." demek, kendi kendimizi kandırmak olur. Böyle yapılırsa da orada milyarlarca dolarlık şirketler var. Dolayısıyla burada bir kamu yararı da olmaz; etkili, verimli bir çalışma da olmaz çünkü ne olursa olsun, modern devletlerin en önemli görevi denetlemektir yani denetlenmeyen... Kaynak kullanacaksınız, kamu kaynağı kullanacaksınız fakat denetlemeyeceksiniz, bunu kabul etmek mümkün değil Sayın Başkan. Dolayısıyla zaten bu yapılan şeyler Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini de karşılıyor değil ama buraya topluca bakıp sağlıklı bir denetim yolunu hep beraber bulmamız gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 8'inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Az önce ifade ettiğim hususlar doğrultusunda denetimin Sayıştay tarafından yapılması gerektiğini ifade ediyoruz.

Anayasa'ya aykırılık nedeniyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti, şimdi de aynı husus devam edecek. Mevcut maddeyi Anayasa'nın başlangıç bölümünde belirtilen 2, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 36, 40, 48, 90, 104, 123, 125, 160, 165 ve 167'nci maddelerine aykırı buluyoruz. Bu yüzden, metinden çıkarılmasıyla ilgili önergeyi verdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir. Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini, 9'uncu maddesinin ise teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

MADDE 8 - 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Şirket, Türkiye Varlık Fonu ve bünyesindeki şirketler ile alt fonlar; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri çerçevesinde Sayıştay denetimine ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabidir. Sayıştay tarafından hazırlanan denetim raporları, her yıl en geç Ekim ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulur ve Komisyonunda görüşülür."

Sadullah Kısacık
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Türkiye Varlık Fonu ve bünyesindeki şirketler kamu sermayesiyle kurulmuş ve kamu kaynağı kullanan kuruluşlardır. Anayasa'nın 160'ncı maddesi uyarınca kamu kaynağının kullanıldığı her yerde, halk adına denetim yapan Sayıştayın yetkisi esas olmalıdır diyoruz ve bu kapsamda önergeyi takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddede 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Türkiye Varlık Fonunun özel hukuk hükümlerine tabi olmasıyla ilgili hususla alakalı bir de Kamu İhale Kanunu, Devlet İhale Kanunu, Taşıt Kanunu gibi kamu kurum ve kuruluşlarının uymak zorunda olduğu kanunlarda Türkiye Varlık Fonunun devre dışı bırakılması, bunlara tabi olmaması keyfî hareket etmesine ve kamu harcamalarıyla ilgili gerekli denetimin tarafımızca yapılmamasına sebep teşkil ediyor. Bu husus da Anayasa'nın muhtelif maddelerine aykırı olduğundan teklif metninden çıkarılmasıyla ilgili önergemizdir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Gülsoy...

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İstanbul Finans Merkezi'ndeki faaliyetlerin, etkinliğin ve verimliliğin artırımını teminen Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi tarafından katılımcı belgesi verilmesine ilişkin yetkinin yönetici şirkete devredilmesi öngörülmektedir. Şu an için yönetici şirket Türkiye Varlık Fonu İstanbul Finans AŞ, İstanbul Finans Merkezi'nde ofisler, ticari alanlar, mağaza bulunmaktadır. İstanbul Finans Merkezi'nde faaliyet gösteren, mevzuat kapsamında yer alan teşviklerden faydalananlar için katılımcı belgesi alma zorunludur. Türkiye'de bu yerlerin kiralanmasıyla alakalı gerekli şeyi şirket yapmakta ama katılımcı belgesinin Cumhurbaşkanlığı Ofisi'nde alınması gerekiyordu. Burada bu katılımcı belgesinin de yine firmalarla muhatap olan İstanbul Finans AŞ'nin alması sağlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, söz talebi? Yok.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi müzakereye açıyorum.

Sayın Gülsoy...

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Düzenlemeyle, Siber Güvenlik Başkan Yardımcısı kadrosunun mali ve sosyal hak ve yardımlar ile emekli haklarına ilişkin belirleme yapılması öngörülmektedir. Strateji ve Bütçe Başkan Yardımcılığıyla eşitleniyor Siber Güvenlik Başkan Yardımcısı;

bakanlıklarla, genel müdürlükle eşleşmiş oluyor. Bu kritik alanda nitelikli insan kaynağının korunması hedeflenmektedir. 177 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle kurulan Siber Güvenlik Başkanlığına yeni 3 tane başkan yardımcısı kadrosu ihdas edilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 11'inci maddede söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 9 adet madde ihdası önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE ...- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 12- 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanunun 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği 11/9/2014 ile 15/10/2019 tarihi arasında (bu tarihler dahil) 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca imzalanan ihale sözleşmeleri kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilere kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemelerinden alt işverenlere rücuya konu tutarların söz konusu ihale sözleşmeleri kapsamında geçen kısmının tahsilinden vazgeçilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla birinci fıkra kapsamında kamu kurum veya kuruluşları tarafından alt işverene rücu edilmek üzere yürütülen davalarda, birinci fıkra uyarınca tahsilinden vazgeçilen kısım için ihtilafın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına hükmedilir, yargılama gideri ve vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. İcra takiplerinde tahsilinden vazgeçilen kısma ilişkin olarak harç alınmaksızın düşme kararı verilir, takip giderleri ile vekâlet ücreti taraflar üzerinde bırakılır. Ancak, bu kapsamda alt işverene rücu edilerek takip ve tahsil edilmiş olan tutarlar, alt işverenler lehine hiçbir şekilde alacak hakkı doğurmaz ve tahsil edilmiş tutarlar iade edilmez."

Ahmet Kılıç
Bursa

Resul Kurt
Adıyaman

Yaşar Kırkpınar
İzmir

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kılıç...

AHMET KILIÇ (Bursa) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

2014 tarihinde yürürlüğe giren 6552 sayılı Kanun'la hizmet alım ihaleleri kapsamında alt işverenler tarafından kamuda çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ödeme sorumluluğu kamu idarelerine verilmiştir. Asıl işveren konumundaki kamu idareleri, ihale bedeli içinde alt işverenlere ödemedikleri kıdem tazminatı tutarlarını mevcut yasalarla alt işverenlere rücu ettirmektedirler. Bu durum, kıdem tazminatı tutarlarını kapsamayan bir hizmet bedeli karşılığında da işçi çalıştıran alt işverenlerin mali yapılarını çok ciddi manada olumsuz etkilemektedir.

Maksadımız budur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, bunu bir oylamadan önce... Bunun mali boyutu nedir? Ne kadar işçiyi kapsıyor? Ne kadar külfeti oluyor?

AHMET KILIÇ (Bursa) - Efendim, şimdi, tabii, onunla alakalı ben de Maliyedeki arkadaşlarla görüştüğümde ciddi bir rakamsal olarak "Şu kadardır." diye tam net rakam veremediler ama burada şöyle bir şey var...

ERHAN USTA (Samsun) - Ne kadar işçi varmış? İşçi sayısı belli değil mi?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bunun etki analizi yapıldı ama değil mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Etki analiziniz yok mu?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Hocam, etki analiziniz yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Ben hatırlıyorum devlette çalıştığım dönemden, ciddi bir yükten bahsediliyordu. Yani hadi bizim önergelerde rakam ortaya koyuyoruz, neye oy verdiğimizizi bilmemiz lazım.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Gerçekten etki analizi yok mu? Niye yok?

AHMET KILIÇ (Bursa) - Yani şimdi burada...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kurum yapmıştır, etki analizi vardır.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bunu yapamazlar Hocam.

AHMET KILIÇ (Bursa) - İlgili arkadaşlardan tekrar isteyelim mi? Ama yani burada firmalara haksız bir şekilde rücu ettirildi bunlar.

ERHAN USTA (Samsun) - O ayrı bir şey, ona bir şey demiyorum.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Biz daha doğru bir karar vermek için mali boyutunu öğrenmek istiyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Burada KİT'ler var, TPAO, BOTAŞ, bilmem ne; çok büyük KİT'ler var.

Tabii, iş yapış tarzı da ortaya çıkıyor böylece Hükûmetin.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkan, bir bilgi notu olarak arz etsinler.

ERHAN USTA (Samsun) - KİT'leri kapsıyor mu, soralım teklif sahibine.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Aynen, söylesinler arkadaşlar.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Niye 2014 ile 2019 arası mesela, o da önemli.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bilinmiyor ki.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Niye 2014 ile 2019 arası? Çünkü ilgili yasada 2014'ten sonra bu yükümlülüğü almışlar o zaman için, ondan sonraki 2019 arasındaki kідem tazminatı bedelinin kesin olarak firmalara iş taahhüdündeki rakamlara dâhil edilmediği için o yıllar arasındaki; ondan dolayı o rakamı koyduk.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Öncesinde de var ama.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yani ihaleyi alırken o maliyet unsurunu dikkate almamışlar, zarar mı etmişler?

AHMET KILIÇ (Bursa) - Tabii...

ERHAN USTA (Samsun) - Onu da bilmiyoruz.

CEVDET AKAY (Karabük) - Ama müteahhitler çok kâr ediyor zaten Vekilim ya.

ERHAN USTA (Samsun) - Sanki onlar da varmış gibi ihale alındı ama şimdi geldiğimiz noktada onlar için para ödenmedi, dolayısıyla "Şimdi oraya niye rücu olsun?" diyoruz.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Hayır, kesinlikle, ödenmediğiyle alakalı kamu kurumlarındaki görüşler de o noktada. Arkadaşlarımız konuşsun.

ERHAN USTA (Samsun) - O şeyde değil yalnız Ahmet Bey, bütün kurumlarda aynı değil bu. Bu sorunun olmadığı kurumlar vardı aynı dönem için, bak, bu sorunun olmadığı kurumlar vardı.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Bu süreli ihaleleri kapsama aldık biz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Açıklayıcı bir şey...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - İsmail Bey, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Benzer şeyde aynı durumda olan ama her durumda...

Maliyeden gelen arkadaşlar söylesin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, değerli milletvekilleri, şimdi, buradaki ilgili bürokratlar bununla alakalı burada...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli milletvekilleri...

...yapılan işlemlerde kamunun bunu, buradaki rakamları ihale içerisine, maliyetin içerisine koymadığı... Bundan dolayı da firmalar "Bedelin içerisine konmayan bir maliyetle biz karşı karşıyayız." diye ortaya çıkıyor. Bu, normalde kamunun üzerindeki bir sorumluluk, dolayısıyla bu sorumluluğun kaldırılması yönünde bir çalışma ancak burada sayın milletvekillerinin sorduğu, tamam, mali tam olarak ne kadar, kestirilemiyor ama o zaman bunların kaç kişi olduğu, sayı olarak, çalışan olarak kaç kişi olduğuyla alakalı bir çalışmayı...

Burada hangi kurum var, bunu Çalışma Bakanlığı mı yapacak, Maliye Bakanlığı mı yapacak, ilgili bürokratlar hangisi? İki de burada, hem Hazine ve Maliye hem de Çalışma Bakanlığı bunu bize bir getirsinler.

ERHAN USTA (Samsun) - Hangi kurumlarda olduğundan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kurumlarla alakalı da işte, KİT'leri sordular. Yoksa merkezî Hükûmetin hizmet alımlarında mı oluyor, bunun içerisinde kamu iktisadi teşebbüsleri var mı yok mu, bu konuyla alakalı da bir bilgi hazırlarsanız eğer Hazine tarafı olarak iyi olur.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne zaman?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Aşağıda görüşmeden önce ben bu bilgi notunu alırım. Bu bilgi notunu bize, değerli arkadaşlar, yarın akşama kadar gönderebilir misiniz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, ben de bir söz alayım bu konuyla alakalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bunda alamazsınız, başka türlü vereyim size.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Usul üzerine söz alacağım.

ERHAN USTA (Samsun) - Mikrofonu açmasanız da...

Çok önemli bir şey, bunu niye sordüğümüz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önemli bir konu.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani bu keşke kanun teklifinin orijinalinde gelseydi, kamuoyu da görseydi, siz de hata yapıyor olabilirsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, iki dakika bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bunda söylemeyin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Usul üzerine bir şey söyleyeceğim ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Usul bitti, başta tartıştık ya, başta tartıştık ya usulü.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, İç Tüzük 87'ye göre bu kanun teklifinde olmayan bir konuyu gündeme getiriyor, dolayısıyla usulen uygun olmadığını düşünüyoruz. Bu konuyla ilgili de arkadaşlarımız da çalışıyor, bunun bir açıklığa kavuşturulması lazım. İstiyorsanız iki dakika bu konuyu anlatayım ben, bir konuşayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, buna girmeyelim Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ama bu İç Tüzük 87'ye aykırı, dolayısıyla bunun ayrı bir kanunla getirilmesi lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, görüşlerinizi aldım, teşekkür ediyorum.

Biz de bakalım.

Değerli milletvekilleri, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir ve yeni bir madde ihdas edilmiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Etmeyenler. Yanlışlıklar olduğunu Veli Ağbaba anlattı size.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE...- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 17 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan '31/12/2025' ibaresi '31/12/2030' şeklinde değiştirilmiştir."

Yaşar Kırkpınar
İzmir

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

Resul Kurt
Adıyaman

Ertuğrul Kocacık
Sakarya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun dâhilde işleme ve geçici kabul rejimi kapsamında ihraç edilecek malların üretiminde kullanılacak girdilerin tecil ve terkin uygulaması kapsamında yurt içinden temin edilebilmesine imkân veren geçici 17'nci maddesinin uygulama süresinin 31/12/2030 tarihine kadar uzatılması amaçlanmaktadır.

ERHAN USTA (Samsun) - Pardon, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu niye geçici maddeyle sürekli uzatılıyor? Bunu bize bir arkadaşlar izah etsin çünkü bu uzun süredir uzatılıyor, bir beş yıl daha uzatılıyor. O zaman bunu geçici madde değil esas madde yapalım yani hayatımız boyunca kullanacaksak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, teklif sahibi olarak siz mi konuşacaksınız?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Kocacık genel bir bilgi verecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kocacık, buyurun.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkanım, dâhilde işleme rejimi kapsamında üretime konu eşyaların yurt içinden tesliminde uygulanan katma değer vergisi istisnası bu önergeden önce 31/12/2025 tarihinde sona erdi. Bu uygulama yaklaşık yirmi yedi yıldır Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 17'nci maddesiyle belirli periyotlarda uzatılmıştı. Özellikle 31/12/2025 tarihinde bu sürenin sona ermesi, ihracatçılarımızın yurt içi alımlarında katma değer vergisi ödeyecekleri ve ek finansman maliyetlerine katlanacaklarından dolayı bu önergenin verilmesi gereği hasıl olmuştur.

Önergeye desteklerinizi bekliyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Benim sorduğum da o zaten yani yirmi yedi yıldır niye geçici uygulanıyor, niye tekrar beş yıl daha geçici maddeyi biz uzatıyoruz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet. Haklı bir...

ERHAN USTA (Samsun) - Bir daha uzatınca otuz iki yıl olmuş olacak. Ben bu olmasın falan demiyorum, sürekli madde yapalım.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Yerinde bir soru.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Bunu...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu faydalı bir şey zaten.

ERHAN USTA (Samsun) - Bu belirsizlik yaratıyor. Yıl bitmiş mesela...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Düzenleyelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, bu tabii...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Aslında yerinde bir soru yani doğru.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bir dahaki sefere onu tamamen düzenleyelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Belirsizlik yaratıyor, niye yaratsın yani?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kaldıralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar, bu böyle şey değil "Kaldırdım." Kaldırınca olmuyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Düzenleyelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Islah olması gereken bir şey.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani ihracatın yüzde 40'ı dâhilde işleme rejimiyle oluyor. Şimdi, bu konuyla alakalı, değerli arkadaşlar...

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, bir soralım mı sormayalım mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Soralım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sormayacaksak...

CEVDET AKAY (Karabük) - Bu sizin ihtisas alanınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yok, bu şeyden kaynaklanıyor. Dâhilde işleme rejimi, ihracatın yüzde 40'ı oradan geliyor. Şimdi, bu iş... Gelir İdaresinin böyle bir alışkanlığı var. Bunu sadece bu konuda değil pek çok konuda yapıyor ve biz Gelir İdaresinin ve Hazine ve Maliye Bakanlığının süre uzatımlarıyla uğraşıyoruz. Yasaları çıkaralım buradan geçen teklifleri, belki maddelerin yüzde 10-15'i Gelir İdaresinin süre uzatımları.

CEVDET AKAY (Karabük) - Her an vazgeçebilmek için mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, yok; böyle, usulleri bu.

Sayın Arabacı burada. Gelir İdaresinin bu işleri hazırlayan Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı. Ya, bu sizin bu huyunuz nedir kardeşim ya? Haklı bir şey var. Niye uzatıyoruz? Madem iyi bir şey daimî madde yapaalım. Sadece bu değil her yerde aynısını yapıyorsunuz.

Evet, hazır elimize düştünüz, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğru söylüyorsunuz. Bu madde aslında dâhilde işleme rejimiyle beraber çalışıyor ama ithalattaki rejimle beraber çalışıyor. Dâhilde işleme rejimini belirleyen Ticaret Bakanlığı. Ticaret Bakanlığı dâhilde işleme rejiminde yıllardır ülkede şartlı muafiyet sistemini uyguluyor. Şartlı muafiyet sistemi demek yurt dışından mal gelirken KDV'siz gelebilmesi demek ama ondan her an vazgeçebilir çünkü illa onu uygulama diye bir kaidesi yok, öde al sistemine de geçebilir. Yurt dışı ülkelerde daha çok öde al sistemi uygulanıyor. Bizim ülkemizde de şartlı muafiyet uygulamaya başlandığı 1998 yılında kanunumuza böyle bir madde eklenmiş, denilmiş ki: Mademki yurt dışından ithalatta KDV'siz gelebiliyor, o zaman yurt içinden de imalatçıları, yurt içindeki teslim edilecek malları korumak amacıyla ihrac kaydıyla teslim edebilmek için yurt içi imalatçılar için böyle bir madde konulabilir denilmiş ve 2021 yılından itibaren de bu yetki kullanılmış. 2021 yılından itibaren de her beşer yılda uzaya uzaya gelmiş. Bizim burada bunu sürekli bir madde yapmamız oradaki maddenin her an kalkması durumunda iki taraflı bir tenakuz, bir uyumsuzluk da ortaya çıkacak. Aslında şu yapılabilir, bizim genelde çalışmalarımız hep o minvalde: İthaldeki dâhilde işleme rejimini her alanda değil ama belirli sektörlerle indirgeyerek, spesifik bir alana yönelterek belki bunu yapmak, onu yaparken de bizim kanunda da aynen bu maddeyi her ikisi için de çalıştırmak hani hem ithal için hem yurt içi için ama spesifik bir alanda diye. O yüzden hep geçici maddeyle gelmiş. Süre uzamasının hani bu zamana kadar uzamasındaki haklılık payınız var ama şu anda ithalattaki rejim devam ederken bunun süresi bittiği için burada da uzatılması maksadıyla getirildi. Takdir size ait.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, çok kısa bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, tabii, bu, yani DİR meselesi biz de zamanında çok çalıştığımız bir konu, gerçekten ıslah edilmesi gerekir, tek tek bakılması lazım. Tabii, şimdi hükümetlerin de hoşuna gidiyor çünkü ithalat tarafına bakan yok yani DİR kapsamında çok düşük katma değerlerle bile olsa getiriyorsun malı, işte, küçük bir şey ekliyorsun ihrac ediyorsun. Sadece ihracat rakamlarını konuşan bir iktidar açısından cazip bir şey, siyaseten de öyle bir yanı var bu DİR işinin ama Mehmet Bey'e katılıyorum, gerçekten buna sektör bazında bakılması lazım yani burada ciddi verimsiz alanlar var. Biz bunları zamanında zorlayarak... Mesela, un, yüzde 60'ı bir ara. Yani buğday getiriyor, yüzde 60 un ihrac ettiğin zaman yeterli. Hâlbuki yüzde 75'tir orada performans, anlatabildim mi? Yüzde 15'lik kısmı vergisiz bir şekilde piyasaya sürüyorlardı. Mesela, onları zamanında devlette çalışırken çok zorladık, onları falan artırdık ettik. Buralara bakılması lazım, gerçekten bakılması lazım çünkü çok ciddi bir kamu kaynağı gidiyor. Elbette ihracat önemli, bunun olması lazım. Bu önemli bir konu. Bu yönüyle bakılması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir de şimdi o şey kısmında yalnız sana katılmıyorum. Yani her beş yılda bir uzatacağımıza bir defa kaldırırdık yani öbür taraf eğer vazgeçerse çünkü değil mi? Ora vazgeçtiği anda hemen bir kanunla bu kaldırılabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiş ve yeni bir madde ihdas edilmiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE (...) - 31/5/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 112- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine; 2025 yılı başından önce bağlanmış gelir ve aylıklar ile 2025 yılında bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının bu Kanunun 27 nci, 29 uncu, 33 üncü ve geçici 2 nci maddelerine göre 2025 yılı Ocak ayı itibarıyla hesaplanan aylık tutarları dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınmak kaydıyla 2025 yılı Ocak ayından geçerli olmak üzere %18,6 oranında artırılır.

Birinci fıkrada belirtilen şekilde artırılan gelir ve aylıklar, 2024 yılı Ocak ayında bu maddede belirtilen artış dışında 55 inci maddeye göre ayrıca artırılmaz."

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Veli Ağbaba
Malatya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyle alakalı kim konuşuyor?

CEVDET AKAY (Karabük) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında gelir ve aylık alanların aylık ve gelirleri, her altı ayda bir TÜİK tarafından hesaplanan TÜFE'deki son altı aylık artış oranında artırılmaktadır. Aynı fıkranın (c) bendi kapsamındaki emeklilerin ise memur maaş katsayısına göre artmaktadır.

Bu kurala göre, 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında ödenen gelir ve aylıklar 1 Ocak 2026'dan itibaren yüzde 12,19 oranında, (c) bendi kapsamında ödenen gelir ve aylıklar ise yüzde 18,6 oranında artırılmıştır.

Bu uygulama emeklilerin gelir ve aylıkları arasındaki dengesizliği daha da büyötmektedir. Bu dengesizliğin daha da büyümesini önlemek amacıyla bütün emeklilere ödenmekte olan gelir ve aylıkların aynı oranda artırılması önerilmektedir.

Nitekim aynı uygulama, Ocak 2023, Temmuz 2023 ve Ocak 2024 dönemlerinde de TBMM tarafından 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici maddelerle yapılmıştı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşğıdaki maddenin ihdas edilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE...- 5510 sayılı Kanuna aşğıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE 25- "En düşük emekli maaşı, yılda iki kez, DİSK ve TÜRK-İŞ tarafından açıklanan son yoksulluk sınırı rakamlarından daha yüksek olanın yarısından az olmayacak şekilde arttırılır. Bu maddenin uygulanmasında Bakanlık yetkilidir."

Adalet Kaya
Diyarbakır

Kamuran Tanhan
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, gerekçeyi mi okutayım?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son yıllarda emekli yurttaşlar yoğun hak kaybına uğramışlardır. 2008 yılında yürürlöğe giren 5510 sayılı Yasa'yla emekliliğe erişim hakkı zorlaşmış, emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekli aylığı elde etme koşulları değişmiş ve emekli aylıkları düşmeye başlamıştır. Son yıllarda en alt grupta aylık alan emeklilere yapılan iyileştirmeler kök aylığına yapılmamakta, bu da eşitsizliği arttırmakta ve emeklileri iktidarın insafına bırakmaktadır. "Alt sınır aylığı" uygulaması düşük prim ödeyen ile yüksek prim ödeyen arasındaki makası kapatarak sosyal güvenlik sistemini de bozmaktadır. Emeklilerin gerçek aylıkları (kök maaşları) artırılmadığı için, gelecekte yapılacak oransal zamlarda milyonlarca emekli yine "sıfır zam" veya çok düşük zam riskiyle karşı karşıyadır. Bu sebeplerle, çalışan ve iş arayan emekli sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Yaşanan ekonomik kriz ve milyonlarca emeklinin maaşının günümüzde 30 bin lirayı geçen açlık sınırının dahi çok altında olması dolayısıyla bu sayının çok daha vahim boyutlara ulaştığı hesaplanmaktadır. Son açıklanan enflasyon verileri emeklilerin yaşadığı sefaleti daha da derinleştirmiştir. Tüm bu nedenlerle, emeklilerin insan onuruna yaraşır bir hayat sürebilmeleri için bu ve benzeri iyileştirmelerin yapılması ve en düşük emekli maaşının bugün itibarıyla yoksulluk sınırının yarısı olan en az 49 bin TL'ye çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşölmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşğıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

YENİ MADDE- 5510 sayılı Kanun'a aşğıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 112- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine; 2025 yılı başından önce bağlanmış gelir ve aylıklar ile 2026 yılında bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının bu Kanunun 27 nci, 29 uncu, 33 üncü ve geçici 2 nci maddelerine göre 2026 yılı Ocak ayı itibarıyla hesaplanan aylık tutarları dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınmak kaydıyla 2026 yılı Ocak ayından geçerli olmak üzere % 48,09 oranında artırılır.

Birinci fıkra uyarınca artırılan gelir ve aylıklar, 55 inci maddeye göre ayrıca artırılmaz."

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Az önce verdiğimiz önerge de en düşük emekli maaşının 25 bin lira olmasına ilişkin bir önergeydi, izahatımıza rağmen önergemiz kabul edilemedi. Biz o önergeyle uyumlu olarak bu önergeyi de hazırlamıştık. Burada da sadece en düşük emekli maaşını değil bunların detaylı bir şekilde sıkıntılarını az önce konuştuk. Bütün emekli maaşlarında en düşük emekli maaşında yapılan artışın aynısının yapılmasını içeren bir önergeydi. Buradaki oran yüzde 48 yani bütün emekli maaşlarının yüzde 48 oranında artmasına yönelik bir önergeydi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE (...) - 1/12/2011 tarih ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 30'uncu maddesinin birinci fıkrasındaki (60.000) ibaresi (120.000) ve (100.000) ibaresi (160.000), "ödenir ve sözleşme ücreti dışında mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ad altında ödeme yapılmaz" ibareleri "iş sonunda iş sonu tazminatı ödenir" olarak, ikinci fıkrasındaki "sayısının" ibaresinden sonra gelmek üzere "yüzde yirmisi oranında ilave grup danışmanı" ibaresi eklenmiş, (85.000) ibaresi (145.000), (73.000) ibaresi (133.000) olarak değiştirilmiş, "edildikçe" ibaresinden sonra gelmek üzere "iş sonunda iş sonu tazminatı" ibaresi eklenmiş, son cümlesi yürürlükten kaldırılmış, üçüncü fıkrada yer alan "ve ikinci danışmanın kamu kurum ve kuruluşları ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların personeli olması" ibaresi yürürlükten kaldırılmış, (83.500) ibaresi (143.500), (73.000) ibaresi (133.000), (63.000) ibaresi (123.000) olarak değiştirilmiş, "edildikçe" ibaresinden sonra gelmek üzere "iş sonunda iş sonu tazminatı" ibaresi eklenmiş, son cümlesi yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrasına "sözleşme" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile iş sonu tazminatı ve diğer mali ve sosyal hakların ödenmesine ilişkin" ibaresi eklenmiştir."

Veli Ağbaba
Malatya

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Mustafa Erdem
Antalya

Ümit Özlale
İzmir

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan büro görevlilerinin, danışmanların, birinci, ikinci danışman ve ilave personelin işten ayrılması durumunda tazminatlarının ödenmesiyle ilgili bir madde, ayrıca sözleşmeli ücretlerinde de iyileştirme isteniyor.

Bir de ikinci danışmanların kamu kurum ve kuruluşlarından seçilmesinin yanı sıra açıktan da atanmasıyla ilgili önerge.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet, arkadaşlar, burada, biliyorsunuz, Plan ve Bütçenin ilk gününde, bütçenin ilk gününde Sayın Meclis Başkanı da gelmişti, burada bulunmuştu; biz de hatta buradan "Sayın Meclis Başkanı söz veriyor musunuz?" dedik. O da "İçeride konuştuk, gereken yapılacak." dedi. Burada AK PARTİ'li milletvekillerinden, MHP, DEM, YENİ YOL, İYİ Parti milletvekili arkadaşlarımız da mutlaka destekleyeceklerdir. Hakikaten hem danışmanlarımız hem mesleki personellerin durumu iyi değil, kıdem tazminatı mutlaka getirilmelidir. Bu konuda Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Kıymetli Başkanı Sayın Mehmet Muş'un da çaba göstereceğine yürekten inanıyoruz. Bakın, siz, İsmail Bey, dinler misiniz. Biraz önce danışmanına kamera çektiyorsun, efendime söyleyeyim, video çektiyorsun, hakkını savunmaya gelince onun hakkını da Uşak Milletvekilinin danışmanın hakkını da Veli Ağbaba savunuyor. Hanımefendi, geldi, video çekiyor, not yazıyor ama siz ne yapıyorsunuz? Bunların hakkını savunmuyorsunuz. Bakın, sizi...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Savunmadığımı nereden biliyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Savunsan desteklersin beni. De ki bu kıdem... Danışmanlara, sor bakalım danışmanına, kıdem tazminatı var mı? İşsiz kaldı, para alabiliyor mu? Milletvekilinin iki dudağının arasında; yapmayın. Bak, sabah sizden erken geliyorlar, her türlü çalışmayı yapıyorlar, gündemi araştırıyorlar, Uşak'la ilgili Özkan Yalım'ın iyi yaptığı şeyleri size anlatıyorlar. Dolayısıyla danışmanlarımızın hakkının verilmesi lazım. Bu konuda hakikaten çok samimi söylüyorum, başta Sayın Mehmet Muş olmak üzere tüm milletvekillerini göreve davet ediyorum. Buradan, duyarsa Meclis Başkanımızın da sözünde durmasını istiyoruz. Bu konunun sonuna kadar takipçisi olacağımızı da tüm danışman arkadaşlar ve Meclis çalışanları da bilsin.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, Sayın Ağbaba'nın söylediği konu çok önemli Sayın Başkan, gerçekten bu işi çözmek lazım ama burada aldığımız kararların da arkasında durmak lazım, onu da hatırlatayım bütün milletvekili arkadaşlara. Burada denetim elemanları ile uzmanların maaşını hep beraber düzelttik, hiç kimse arkasında durmadı, arkasında duran tek kişi benim, orada "tweet"im var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Arkasında muhalefet durmadı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyoruz.

Tartışmaya gerek yok, bir saniye değerli arkadaşlar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE(...) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 46'ncı maddesinin ikinci fıkrasına 'çalışan sigortalıları' ibarelerinden sonra gelmek üzere '6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanununun 30'uncu

maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına göre 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sözleşmeli olarak çalışanlar' ibareleri eklenmiştir."

Veli Ağbaba
Malatya

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Aynı danışmanların, personelin işsizlik sigortası kapsamına alınmasıyla ilgili önerge.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, arkadaşlar, biz hakikaten hem bürokratlarımızın durumunu biliyoruz hem toplumun durumunu biliyoruz, buradaki bürokratların hangi şartlarda çalıştıklarını biliyoruz. Bakın, geçtiğimiz günlerde biz de imzaladık, uzman ve müfettişlere maaş artışı yapılsın dedik ama siz, bu işi gittiniz, sulandırdınız, içine katmadığınız...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Siz yaptınız!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, hayır, arkadaş, gittiniz, Emniyet müdürünüzü kattınız, Valiyi kattınız, bilmem kimi kattınız.

CAVİT ARI (Antalya) - RTÜK Başkanını kattınız, Diyanet İşlerini kattınız, TÜİK Başkanını kattınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, biz bürokratların... Bakın, burada, sayın bürokratlar, biz sizin durumunuzu da biliyoruz, hangi şartlarda çalıştığınızı biliyoruz, Türkiye'nin en iyi okullarında okuyup özel şirketlerin üçte 1'i, dörtte 1'i maaşla çalıştığınızı da biliyoruz ama bunu da sulandırdılar, içine katmadığı bir şey kalmadı; müftüyü kattı, Emniyet müdürünü kattı, Valiyi kattı, amaç neydi, ne oldu? Gitti. Yapmayın bunu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Vallahi biz de mücadele ettik onlar için ama sağ olsun, muhalefet algı operasyonlarıyla...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yapmayın bunu, biraz samimi olun!

CAVİT ARI (Antalya) - Sulandırdınız, sizin yüzünüzden...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, bu arkadaşlar olmazsa devlet çalışmaz arkadaşlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, lütfen uzatmayalım.

Değerli milletvekilleri, tamam, lütfen, önergeyi kim ne yaptı kim ne etti, hepsini biliyoruz; artık geçti gitti.

CAVİT ARI (Antalya) - Komisyon Başkanımızı da zor duruma düşürdünüz üstelik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE (...) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 51'inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

h) 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İdari Teşkilatı Kanununun 30'uncu maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarına göre 5510 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sözleşmeli olarak çalışanlardan sözleşmesinin sona ermiş olması nedeniyle işsiz kalmak."

Veli Ağbaba
Malatya

Tahsin Ocaklı
Rize

Cavit Arı
Antalya

Ümit Özlale
İzmir

Mustafa Erdem
Antalya

Cevdet Akay
Karabük

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Aynı danışman ve personelin işsizlik ödeneğinden yararlanabilmesi için uyum düzenlemesi. Önergemiz onunla alakalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

YENİ MADDE- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 54'üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Birinci fıkranın ikinci bendindeki hükümler 50.000 TL'nin altında kalan amme alacakları için uygulanmaz. Bu tutar her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılır."

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu önergemiz, vatandaşın "e-haciz" dediği e-tebligatla ilgili meseleler. Tabii, vergi sistemimizde reformlar var, yenilikler var, çağdaş sistemler uygulanarak dijitalleşme, e-tebligat işlemleri falan yapılıyor fakat burada, özellikle küçük kamu alacaklarında bu tebligatlardan sonra bir gözden kaçma olayı olabiliyor, yani tebligatların insanlar farkına varmıyor. Mesela, Samsun'da olmuş bir olayı söyleyeyim: Belediyelerin aldığı tabela vergisi, ilan, reklam vergisinden dolayı -Samsun'un en zenginlerinden biri- adamın bir vergi borcu çıkmış; bayramda kontrole takılıyor, ondan sonra, bayrama giderken çocuğuyla çocuğuyla birlikte 2 bin-3 bin lira bir vergi için adamın milyon liralık arabası bağlanıyor, rezil oluyor. Yani buralarda... Tamam, biz herkes devlete olan borcunu, yükümlülüğünü yerine getirsin istiyoruz ama gerçekten tebligat usullerinden, bazen de problemler, adres değişiklikleri, şunlardan bunlardan dolayı çok ağır bir ceza hâline geliyor bu. O yüzden, belli bir limiti olsun istedik biz, 50 bin lira olarak düşündük. Tabii, bunun bugün buradan geçmeyeceğini ben biliyorum ama özellikle Maliye Bakanlığımızın bu sıkıntıyı dikkatine sunmak için, o farkındalığı yaratmak için bu önergeyi verdik. Buraya bir bakmak lazım. Bu küçük paralar için, küçük vergi borçları için insanlara büyük mağduriyetler yaşatmamak gerekiyor. Bu konuyu gündeme getirmek istedik.

Teşekkür ediyorum.

Tabii, yine de eğer destek verirse arkadaşlar çözmüş oluruz meseleyi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tabii, Gelir İdaresi, bu uygulama sizin uygulamanız herhâlde. Bence bir bakın bu işe ya.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI - Bakalım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi şöyle: Gereken yapılır, birinci ihtar, ikinci ihtar; zaten elektronik yapılıyor bu. İlkinde değil de belki... Orada nasıl bir süreç işliyor bilmiyorum, bence bir çalışın bu işe ya. Yani adamın bayram sabahı 50 bin lira için arabasını tutmanın da bir şeyi yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, 2-3 bin lira için şey yapılıyor.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Tüm mal varlığına, tüm mal varlığına...

ERHAN USTA (Samsun) - Her şeyine, her şeyine haciz konuluyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yani buna bir şey yapmak lazım.

ERHAN USTA (Samsun) - Değil mi?

Arkadaşlara da gelmiş, bana çok geldi bu sıkıntı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Elini tutan mı var, yap; iktidar milletvekilisin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Öyle bir şey değil yani şöyle...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arabacı...

Değerli arkadaşlar, meseleyi çözelim, bir saniye...

Sayın Arabacı, bu konuyu... Hesabını da görüyorsunuz, 3 bin liraysa 3 bin liraya koyun tedbiri yani tamamının...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Trafik cezasından dolayı tüm mal ve hesaplarına...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Adamın hesabında 1 milyon varsa, 5 bin lira alacağın varsa 5 bin lirasına koy.

Sayın Arabacı, biz de çalışacağız bak bu konuya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yapalım, Sayın Usta'nın teklifini kabul edelim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Trafik cezasından dolayı adamın bütün hesaplarına bloke konuyor, bir de aynı gün kalkmıyor, üç gün sürüyor; olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bunu biz...

Evet, şimdi, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde ihdasları bitmiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunmadan önce bir önerge var, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3464) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"a) 5 inci ve 8 inci maddeleri 1/1/2026 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 7 nci maddesi 2026 yılı Ocak ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,"

Ahmet Kılıç
Bursa

Yaşar Kırkpınar
İzmir

Resul Kurt
Adıyaman

Hüseyin Altınsoy
Aksaray

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, gerekçe mi?

RESUL KURT (Adıyaman) - Gerekçe okunsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle teklife eklenen dâhilde işleme ve geçici kabul rejimi kapsamında ihraç edilecek malların üretiminde kullanılacak girdilerin tecil ve terkin uygulaması kapsamında 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 17'nci maddesinde yapılan

değişikliğin 1/1/2026 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi ve yapılan değişiklikler doğrultusunda mevcut yürürlük maddesinde yer alan madde atıflarının yeniden düzenlenmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, hayırlı olsun, teklifin bütün maddeleri geçmiştir.

Görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergeyle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, kanun teklifi başlığının ve yürürlük maddesinin kabul edilen önergelere göre yeniden düzenlenmesi hususunda Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesi, muhalefet şerhlerinin 19 Ocak 2026 Pazartesi günü saat 14.00'e kadar verilmesini, kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Necmettin Erkan, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Orhan Erdem, Sayın Seydi Gülsoy, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu, Sayın İsmail Güneş, Sayın Süleyman Şahan'ın belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece gündemimizdeki kanun teklifinin görüşmeleri tamamlanmıştır. Hayırlı uğurlu olsun.

Gündemimizde başka bir konu bulunmamaktadır.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:18.21